

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

Цуй Лун

УДК [377.3.011.3-051:796](510)

ДИСЕРТАЦІЯ
РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ КОЛЕДЖІВ (НА ПРИКЛАДІ ПРОВІНЦІЇ СИЧУАНЬ)

спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Цуй Лун
(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

DocuSigned by:
CUY Long
CB16961F257347A...
11/6/2023

DocuSigned by:
崔龙

Науковий керівник: Будянська Вікторія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук,
доцент

Дисертація є ідентичною іншим примірникам дисертації
Голова спеціалізованої вченої ради ДФ 64.055. ____
д.пед.н., професор _____

Харків – 2023

АНОТАЦІЯ

Цуй Лун. Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» (галузь знань 01 Освіта/Педагогіка). – Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків, 2023.

Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури є важливим завданням для закладів вищої освіти. Для успішного виконання цього завдання заклади вищої освіти повинні мати відповідну матеріально-технічну базу, а також висококваліфікований викладацький склад. На прикладі провінції Сичуань показано, що в останні роки в цій провінції істотно підвищилася якість підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Це пов'язано з такими чинниками, як: збільшенням обсягу фінансування закладів вищої освіти, які займаються підготовкою вчителів фізичної культури; впровадженням нових освітніх технологій в освітній процес; підвищенням кваліфікації викладачів кафедр фізичної культури. Завдяки цим чинникам якість підготовки майбутніх учителів фізичної культури у провінції Сичуань значно зросла, а відповідно й позитивно позначилося на якості фізичного виховання учнів у школах провінції.

Відсутність послідовного вивчення особливостей професійної підготовки вчителів фізичної культури, а також системного представлення їх професійно важливих якостей визначило мету та завдання даного дослідження. Професійні важливі якості майбутнього вчителя фізичної культури пов'язані з умовами професійної діяльності, які структура змінюється у процесі професійної підготовки. Доцільність дослідження й вирішення зазначеної проблеми, її актуальність і доцільність зумовлені також наявними суперечностями між: потребою в розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань), що сприяють його практичній

реалізації в процесі навчання; доцільністю використання передових ідей китайських науковців щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) та недостатньою обізнаністю українських дослідників цими ідеями; практичною потребою у розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) і недостатньою систематичністю у процесі їхньої професійної підготовки.

Для вирішення поставлених завдань, досягнення мети та перевірки гіпотези дослідження використано комплекс сучасних методів: теоретичні: аналіз нормативно-правових документів, психолого-педагогічної літератури, інтернет-ресурсів, авторефератів, дисертацій, монографій, що дало змогу визначити та теоретично обґрунтувати педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань; емпіричні: анкетування, опитування, педагогічне спостереження, самооцінка та експертна оцінка, тестування, групові та індивідуальні бесіди із здобувачами та викладачами – учасниками педагогічного експерименту, експертами, керівниками освітніх закладів, проєктування, педагогічний експеримент, інтерпретація отриманих даних; методи математичної статистики (статистична обробка даних, графічне відображення результатів, критерій Пірсона) – для кількісного аналізу одержаних у педагогічному дослідженні результатів і встановлення їх достовірності.

У дисертації *вперше* теоретично обґрунтовано педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань: створення позитивного іміджу професії вчителя фізичної культури, що допоможе залучити до цієї професії найкращих випускників шкіл; розвиток системи наставництва для молодих учителів фізичної культури, що дозволить їм отримати підтримку від більш досвідчених колег і швидше адаптуватися до роботи в школі; забезпечення доступу майбутніх учителів фізичної культури до сучасних інформаційних технологій, що дозволить їм використовувати їх у своїй роботі для підвищення ефективності навчання; *уточнено*: визначення суті

поняття «професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури», як складний і багатогранний процес, компонентами якого є: *теоретичне навчання* (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати глибокі знання з різних галузей фізичної культури, таких як фізіологія, біомеханіка, педагогіка, психологія, методика викладання фізичної культури тощо); *практична підготовка* (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати можливість на практиці реалізувати свої теоретичні знання – для цього вони повинні мати можливість пройти стажування в школах, де вони зможуть спостерігати за роботою досвідчених вчителів фізичної культури та практикувати свої навички викладання); *педагогічна майстерність* (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти зацікавити учнів, мотивувати їх до занять фізичною культурою, створити позитивний психологічний клімат на уроках фізичної культури); *сучасні педагогічні технології* (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти використовувати сучасні педагогічні технології у своїй роботі для створення цікавих і ефективних уроків фізичної культури); зміст структурних компонентів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань: *мотиваційно-ціннісний* (позитивне та вмотивоване ставлення до фізичної культури, розуміти її значення для особистості та суспільства), *змістовий* (знання з фізичної культури, а також з суміжних дисциплін, таких як біологія, медицина, психологія, педагогіка), *процесуальний* (уміння планувати і проводити уроки фізичної культури, оцінювати результати навчання, вміння працювати з дітьми різних віків і з різними рівнями фізичної підготовки; навички роботи в команді, навички самопрезентації, навички тайм-менеджменту та комунікації), *особистісно-рефлексійний* (комунікативність, стресостійкість, емоційна стійкість, креативність, здатність до самонавчання, рефлексія); критерії (мотиваційно-діагностичний, когнітивно-діяльнісний, компетентісно-рефлексійний), показники (мотиви, потреби, інтереси, знання, уміння, навички, здатність адекватно оцінювати власну діяльність, рефлексія) і рівні (високий, середній, низький) розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань;

Подальшого розвитку набули положення щодо оновлення форми, методи і засоби розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

Практична цінність розробок підтверджується їх впровадженням в освітній процес закладів вищої освіти, зокрема: в освітній процес ХНЕУ імені Семена Кузнеця впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичні рекомендації щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) під час викладання навчальної дисципліни «Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця» (довідка №24/02 від 23.06.2023 р.); в освітній процес Національного університету «Чернігівська політехніка» впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (довідка №12/06 від 23.06.2023 р.); в освітній процес Харківської державної академії культури впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (довідка від 10.05.2023 р.); в освітній процес Педагогічного коледжу Нейцзян (провінція Сичуань) впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичний комплекс для забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури (довідка від 16 червня 2023 року); в освітній процес Нейцзянського професійно технічного коледжу (провінція Сичуань) впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичний комплекс для забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури (довідка 16 червня 2023 року).

Теоретичними положеннями та практичними напрацюваннями *можуть* *послугуватися*: викладачі під час проведення аудиторних і позааудиторних занять, при розробці навчальних програм, створенні навчальних посібників із фахових дисциплін; студенти в процесі підготовки до лекційно-семінарських занять, написанні курсових і магістерських робіт. Матеріали дослідження можуть використовуватися в професійній підготовці майбутніх учителів

фізичної культури у закладах вищої освіти для оновлення змісту лекційних і практичних занять; в організації педагогічної практики; у процесі написання магістерських робіт; у розробці освітніх програм; у створенні навчальних посібників; у системі післядипломної освіти та підвищення кваліфікації учителів.

Ключові слова: освітній процес, заклад вищої освіти, коледж, розвиток, професіоналізм, майбутні учителі фізичної культури, провінція Сичуань.

ABSTRACT

Cui Long. Development of Professionalism of Future College Teachers of Physical Culture (on the example of Sichuan Province). Qualifying scientific work on manuscript rights.

Dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy in the field of knowledge 01 Education/Pedagogy with a specialty 011 Educational, pedagogical sciences. Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, 2023.

Developing the professionalism of future physical education teachers is an important task for higher education institutions. To successfully fulfill this task, higher education institutions must have the appropriate material and technical base, as well as highly qualified teaching staff. The example of Sichuan province shows that in recent years the quality of training of future physical education teachers has significantly improved in this province. This is due to such factors as: an increase in the amount of funding of higher education institutions engaged in the training of physical education teachers; introduction of new educational technologies into the educational process; improving the qualifications of teachers of physical education departments. Thanks to these factors, the quality of training of future physical education teachers in Sichuan province has increased significantly, and accordingly, it has had a positive effect on the quality of physical education of students in schools in the province.

The lack of a consistent study of the specifics of the professional training of physical education teachers, as well as a systematic presentation of their professionally important qualities determined the purpose and tasks of this study. Important professional qualities of the future physical culture teacher are related to the conditions of professional activity, the structure of which changes during the professional training process. The need to research and solve the mentioned problem, its relevance and expediency are also due to existing contradictions between: the need to develop the professionalism of future teachers of physical education in colleges (on the example of Sichuan province), which contribute to its practical implementation in the learning process; the expediency of using the advanced ideas of Chinese scientists regarding the development of professionalism of future college physical culture teachers (using the example of Sichuan province) and the insufficient awareness of Ukrainian researchers with these ideas; the practical need to develop the professionalism of future college physical culture teachers (on the example of Sichuan province) and insufficient systematicity in the process of their professional training.

To solve the tasks, achieve the goal and test the hypothesis of the research, a set of modern methods was used: theoretical: analysis of regulatory and legal documents, psychological and pedagogical literature, Internet resources, abstracts, dissertations, monographs, which made it possible to determine and theoretically substantiate the pedagogical conditions for the development of professionalism future physical education teachers of colleges in Sichuan province; empirical: questionnaires, surveys, pedagogical observation, self-evaluation and expert evaluation, testing, group and individual conversations with applicants and teachers – participants of the pedagogical experiment, experts, heads of educational institutions, design, pedagogical experiment, interpretation of the obtained data; methods of mathematical statistics (statistical data processing, graphical display of results, Pearson's criterion) – for quantitative analysis of results obtained in pedagogical research and establishing their reliability.

In the dissertation, for the first time, the problem of developing the professionalism of future teachers of physical education in colleges is holistically presented (on the example of Sichuan province). The expediency of the study of the

mentioned problem is strengthened by the need to overcome the contradictions between: the need to develop the professionalism of future physical culture teachers of colleges (on the example of Sichuan province), which contribute to its practical implementation in the learning process; the expediency of using the advanced ideas of Chinese scientists regarding the development of professionalism of future college physical culture teachers (using the example of Sichuan province) and the insufficient awareness of Ukrainian researchers with these ideas; the practical need to develop the professionalism of future college physical culture teachers (on the example of Sichuan province) and insufficient systematicity in the process of their professional training.

In the dissertation, for the first time, the pedagogical conditions for the development of the professionalism of future physical culture teachers of colleges in Sichuan province are theoretically substantiated: creating a positive image of the profession of a physical culture teacher, which will help attract the best school graduates to this profession; development of a mentoring system for young physical education teachers, which will allow them to receive support from more experienced colleagues and to adapt to school work faster; ensuring access of future physical culture teachers to modern information technologies, which will allow them to use them in their work to increase the effectiveness of education; clarified: the definition of the essence of the concept of "professionalism of future teachers of physical education" as a complex and multifaceted process, the components of which are: theoretical training (future teachers of physical education should have in-depth knowledge of various branches of physical education, such as physiology, biomechanics, pedagogy, psychology, method of teaching physical culture, etc.); practical training (future physical culture teachers should have the opportunity to put their theoretical knowledge into practice - for this, they should have the opportunity to complete an internship in schools, where they can observe the work of experienced physical culture teachers and practice their teaching skills); pedagogical skills (future physical education teachers should be able to interest students, motivate them to engage in physical education, create a positive psychological climate in physical education lessons); modern pedagogical technologies (future physical culture teachers should be able to use

modern pedagogical technologies in their work to create interesting and effective physical culture lessons); the content of the structural components of the professional development of future teachers of physical culture in colleges of Sichuan Province: motivational and valuable (positive and motivated attitude to physical culture, understanding its importance for the individual and society), substantive (knowledge of physical culture, as well as related disciplines, such as biology) , personal and reflective (communicativeness, stress resistance, emotional stability, creativity, ability to self-study, reflection); criteria (motivational, cognitive, activity-creative, reflective-resultative), indicators (motives, needs, interests, knowledge, abilities, skills, ability to adequately evaluate one's own activity, reflection) and levels (high, medium, low) of the development of professionalism of future teachers physical culture colleges of Sichuan province;

Provisions on updating the form, methods and means of developing the professionalism of future teachers of physical culture in colleges of Sichuan province have gained further development.

The practical value of the developments is confirmed by their implementation in the educational process of institutions of higher education, in particular: pedagogical conditions for the development of the professionalism of future teachers of physical culture of colleges and methodological recommendations for the development of professionalism of future teachers of physical culture of colleges (on the example of Sichuan province) have been implemented into the educational process of the Semen Kuznets Khnev University under time of teaching the educational discipline "Modeling of educational and professional training of a specialist" (reference No. 24/02 dated 23.06.2023); Pedagogical conditions for the development of professionalism of future college physical education teachers have been introduced into the educational process of the Chernihiv Polytechnic National University (reference No. 12/06 dated June 23, 2023); the educational process of the Kharkiv State Academy of Culture has introduced pedagogical conditions for the development of professionalism of future college physical education teachers (reference dated 05.10.2023); the educational process of the Neijiang Pedagogical College (Sichuan province) has implemented pedagogical

conditions for the development of professionalism of future college physical education teachers and a methodological complex to ensure the training process of future physical education teachers (reference dated June 16, 2023); the educational process of the Neijiang Vocational Technical College (Sichuan province) introduced pedagogical conditions for the development of professionalism of future physical culture teachers of colleges and a methodological complex to ensure the training process of future physical culture teachers (reference of June 16, 2023).

Theoretical provisions and practical studies can be used by: teachers during classroom and extracurricular classes, when developing educational programs, creating training manuals for professional disciplines; students in the process of preparing for lecture and seminar classes, writing course and master's theses. The research materials can be used in the professional training of future teachers of physical education in institutions of higher education to update the content of lectures and practical classes; in the organization of pedagogical practice; in the process of writing master's theses; in the development of educational programs; in the creation of teaching aids; in the system of postgraduate education and professional development of teachers.

Key words: educational process, institution of higher education, college, development, professionalism, future physical culture teachers, Sichuan province.

**Публікації, що відтворюють наукові результати дисертацій:
Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових
фахових видань України:**

1. Цуй Лун. Професіоналізм педагога як наукова проблема. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 39. С. 24–27.

<https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/39.4>

<http://www.innovpedagogy.od.ua/vip39>

2. Цуй Лун. Аналіз сучасного стану розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах КНР. *Інноватика у вихованні*. Рівне : РДГУ, 2021. Вип. 14. С. 342–349.

DOI: 10.35619/iiv.v1i14.402

<https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/issue/view/19>

3. Цуй Лун. Особливості фізичного виховання учнівської молоді в Китаї. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка»*. 2021. Вип. 12 (23). С. 1–13.

[https://doi.org/10.33296/2707-0255-12\(23\)-10](https://doi.org/10.33296/2707-0255-12(23)-10)

<https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/429>

4. Цуй Лун. Особливості підготовки вчителів фізичного виховання в Китайській Народній Республіці. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка»*. Вип. 13 (25), 2022. С. 1–13.

[https://doi.org/10.33296/2707-0255-13\(25\)-14](https://doi.org/10.33296/2707-0255-13(25)-14)

<https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/download/462/402> .

5. Цуй Лун. Педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки. *Молодь і ринок*. 2022. №2 (200). С. 161–165.

<https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.256054>

<http://mir.dspu.edu.ua/article/view/256054>

6. Цуй Лун. Критерії розвитку професіоналізму майбутніх вчителів фізичної культури у коледжах провінції Сичуань. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 44. Т1. С. 33–36.

<https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/44/1.6>

<http://www.innovpedagogy.od.ua/44-1>

Статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus

7. Цуй Лун. Професійні стандарти у підготовці вчителів фізкультури: зміни якісних характеристик. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2023. № 1 (53). Р. 43–48.

<https://doi.org/10.51647/kelm.2023.1.7>

<http://kelmczasopisma.com/ua/jornal/80>

Публікації за матеріалами конференцій:

8. Cui Long. Study on the training mode of physical education teachers in colleges and universities in the background of educational informationization. *Perspectives of world science and education* : materials of the 5th International scientific and practical conference (January 29-31, 2020) CPN Publishing Group. Osaka. Japan. 2020. P. 49–54.

https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2020/01/perspectives-of-world-science-and-education_29-31.01.20.pdf

9. Цуй Лун. Здоров'язбережувальна компетентність майбутнього учителя фізичної культури. *Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. Молодих учених (11-12 травня 2022 р., Харків). Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. С. 274–276.

<https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/71a3372d-3844-4f88-9841-60d1f6bfc7fe/content>

10. Цуй Лун. Середовищний фактор розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у провінції Сичуань. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конференції (20-21 травня 2022 р., Харків). Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. С. 136–139.

<https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fdf635cc-7747-4d3d-a5bb-444dd2821fa2/content>

11. Цуй Лун. Інформаційно-цифрова компетентність майбутнього вчителя фізичної культури у КНР як складова професійної компетентності. Світ дидактики: дидактика в сучасному світі : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (21-22 вересня 2021 р., Київ). Київ: «Видавництво Людмила», 2021. С. 67.

<https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/Zbirnyk-Svit-dydaktyky-sayt.pdf>

Опубліковані праці,

які додатково відображають наукові результати дисертації:

12. 崔龙. 《终身体育理念下高校公共体育教学改革探析》 [J]. 文体用品与科技. 2021(15). P. 120–121.

<http://www.juqk.net/tougao/qikan-229299.html>

ЗМІСТ

ВСТУП	16
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	25
1.1. Професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури як предмет наукових досліджень	25
1.2. Сутність, структура та особливості розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури	51
1.3. Характеристика сучасного стану розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах Китаю	64
Висновки до розділу 1	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У РОЗДІЛІ 1	81
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	101
2.1. Критерії, показники, рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань	101
2.2. Педагогічні умови професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки	119
Висновки до розділу 2	127
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У РОЗДІЛІ 2	133
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	151

3.1.	Загальні питання організації і проведення педагогічного експерименту	151
3.2.	Реалізація педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань	179
3.3.	Аналіз результатів експериментальної роботи	213
3.4.	Методичні рекомендації щодо розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах	221
	Висновки до розділу 3	228
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У РОЗДІЛІ 3	230
	ВИСНОВКИ	234
	ДОДАТКИ	237

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури є важливим завданням для закладів вищої освіти. Для успішного виконання цього завдання заклади вищої освіти повинні мати відповідну матеріально-технічну базу, а також висококваліфікований викладацький склад. На прикладі провінції Сичуань показано, що в останні роки в цій провінції істотно підвищилася якість підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Це пов'язано з такими чинниками, як: збільшенням обсягу фінансування закладів вищої освіти, які займаються підготовкою вчителів фізичної культури; впровадженням нових освітніх технологій в освітній процес; підвищенням кваліфікації викладачів кафедр фізичної культури. Завдяки цим чинникам якість підготовки майбутніх учителів фізичної культури у провінції Сичуань значно зросла, а відповідно й позитивно позначилося на якості фізичного виховання учнів у школах провінції.

Низка нормативно-правових документів, зокрема Закон Китайської Народної Республіки «Про освіту» (2006); Наказ Міністерства освіти Китайської Народної Республіки «Про затвердження навчальних планів і програм підготовки вчителів фізичної культури» (2013); Наказ Міністерства освіти Китайської Народної Республіки «Про затвердження критеріїв оцінювання професійної компетентності вчителів фізичної культури» (2014); Наказ Міністерства освіти Китайської Народної Республіки «Про затвердження професійних стандартів для вчителів фізичної культури» (2018); Наказ Міністерства освіти Китайської Народної Республіки «Про затвердження Положення про професійну підготовку вчителів фізичної культури» (2019) спрямована на підвищення якості освіти в Китаї, забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі фізичної культури та спорту, а також сприяють розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів у Китаї. Саме тому розвиток професіоналізму майбутніх учителів

фізичної культури коледжів є важливим завданням сучасних закладів вищої освіти.

Дедалі більшого значення набувають не тільки професійні знання та вміння вчителя, хоча без них не може йти мова про професіоналізм, а й особистісні якості, вплив яких на громадянина, що формується, дуже зростає. Діяльність учителя нині не обмежується тільки вузькопрофесійними рамками. Від нього вимагається осмислення широкого спектра соціальних, психологічних, фізіологічних та інших проблем, пов'язаних з освітою, а також тих вимог, що їх нині пред'являють до освіти, зокрема: необхідність досягнення нової, сучасної якості освіти, яку розглядають не тільки як орієнтацію на засвоєння учнями певної суми знань, а й як сформованість загальних та ключових компетентностей.

У зв'язку з вищезазначеним, проблема професіоналізму майбутніх учителів у структурі педагогічного процесу охоплює весь спектр професійної підготовки вчителів та стосується кожного вчителя. Фізична культура також не є винятком, оскільки в умовах модернізації та гуманізації освіти необхідні нові підходи до осмислення сутності фізичної культури, її впливу на спосіб життя та поведінку дітей, підлітків та молоді. Організація навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроків фізичної культури має бути засноване на дотриманні низки принципів, яким повинен слугувати педагог, що вимагає від нього глибоких знань, умінь та навичок у цій сфері.

Концептуальні положення та провідні цілі, що зумовлюють необхідність підвищення професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури відображено в низки нормативно-правових актів як китайського законодавчого поля: Закон Китайської Народної Республіки «Про обов'язкову освіту» (1986), Закон Китайської Народної Республіки «Про вчителів» (1993), Закон Китайської Народної Республіки «Про освіту» (1995); Закон Китайської Народної Республіки «Про вищу освіту» (1998), «Національний середньо- та довгостроковий план реформування та розвитку освіти (2010-2020)» (2010), Положення про керівництво обов'язковою освітою (2012), Методичні

рекомендації щодо зміцнення та вдосконалення ідеологічної та політичної освіти у коледжах та університетах (2017).

Проблема професійної підготовки вчителів знайшла своє відображення при вирішенні широкого кола теоретичних і практичних питань у працях, спрямованих на філософії освіти (Б. Гершунський, М. Култаєва, В. Кремень та інші); професійної підготовки вчителів у вищих навчальних закладах (І. Бех, В. Гриньова, О. Джеджула, О. Дубасенюк, І. Зязюн, М. Козяр О. Кондрашова, Н. Ничкало, О. Пехота, І. Прокопенко, С. Сисоєва та інші); вивчення особливостей професійної підготовки в КНР (М. Акімова, Т. Венхуй, Н. Джгун, Н. Пазюра, В. Сюемань, Х. Чао, Г. Фен, І. Фенг та інші). Окрім питання соціальної значимості та відповідних вимог до рівня професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури перебувала у колі наукових розвідок Л. Ареф'євої; аксіологічний підхід як базовий у розвитку професіоналізму майбутніх учителів розкрито в дослідженнях Б. Робертса, Л. Демінської, В. Добринського. Методологічний базис нашого дослідження сформовано на підставі аналізу висновків О. Дубасенюк, І. Зязюна та інших.

У свою чергу, особливості формування професійно важливих властивостей та якостей вчителів фізичної культури, зумовлені умовами професійної підготовки та змістом майбутньої професійної діяльності. Особливу актуальність в даний час приймає проблема підтримки здорового способу життя, що безпосередньо пов'язано з культурою фізичного виховання. Виходячи з цього, педагогічна діяльність вчителів фізичної культури повинна мати особливе значення. Характерно, що їх професійної підготовки поєднує у собі накладення досвіду спортивної та педагогічної діяльності.

Відсутність послідовного вивчення особливостей професійної підготовки вчителів фізичної культури, а також системного представлення їх професійно важливих якостей визначило мету та завдання даного дослідження.

Професійні важливі якості майбутнього вчителя фізичної культури пов'язані з умовами професійної діяльності, які структура змінюється у процесі професійної підготовки.

Необхідність дослідження й вирішення зазначеної проблеми, її актуальність і доцільність зумовлені також наявними *суперечностями* між:

- потребою в розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань), що сприяють його практичній реалізації в процесі навчання;
- доцільністю використання передових ідей китайських науковців щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) та недостатньою обізнаністю українських дослідників цими ідеями;
- практичною потребою у розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) і недостатньою систематичністю у процесі їхньої професійної підготовки.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темою № 40/2017-2018 «Формування системи внутрішнього забезпечення якості освіти у вищому навчальному закладі» (номер державної реєстрації 0117U000425).

Тему дослідження затверджено вченою радою Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол №2 від 21 жовтня 2019 року).

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх вчителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань.

Предмет дослідження – педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні, впровадженні педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процес фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань та їх експериментальній перевірці.

Відповідно до мети дослідження було визначено такі *завдання*:

1. З'ясувати суть поняття «професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури» та психолого-педагогічні особливості розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

2. Визначити зміст структурних компонентів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

3. Уточнити критерії, показники і рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

4. Теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

5. Розробити методичні рекомендації щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань).

Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні про те, що успішний розвиток професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань може бути забезпечений реалізацією таких педагогічних умов:

- створення позитивного іміджу професії вчителя фізичної культури, що допоможе залучити до цієї професії найкращих випускників шкіл;
- розвиток системи наставництва для молодих учителів фізичної культури, що дозволить їм отримати підтримку від більш досвідчених колег і швидше адаптуватися до роботи в школі;
- забезпечення доступу майбутніх учителів фізичної культури до сучасних інформаційних технологій, що дозволить їм використовувати їх у своїй роботі для підвищення ефективності навчання.

Для вирішення поставлених завдань, досягнення мети та перевірки гіпотези дослідження використано комплекс сучасних *методів*:

- *теоретичні*: аналіз нормативно-правових документів, психолого-педагогічної літератури, інтернет-ресурсів, авторефератів, дисертацій, монографій, що дало змогу визначити та теоретично обґрунтувати педагогічні

умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань;

- *емпіричні*: анкетування, опитування, педагогічне спостереження, самооцінка та експертна оцінка, тестування, групові та індивідуальні бесіди із здобувачами та викладачами – учасниками педагогічного експерименту, експертами, керівниками освітніх закладів, проектування, педагогічний експеримент, інтерпретація отриманих даних;

- *методи математичної статистики* (статистична обробка даних, графічне відображення результатів, критерій Пірсона) – для кількісного аналізу одержаних у педагогічному дослідженні результатів і встановлення їх достовірності.

Наукова новизна та теоретичне значення результатів дослідження полягають у такому:

вперше:

теоретично обґрунтовано педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань: створення позитивного іміджу професії вчителя фізичної культури, що допоможе залучити до цієї професії найкращих випускників шкіл; розвиток системи наставництва для молодих учителів фізичної культури, що дозволить їм отримати підтримку від більш досвідчених колег і швидше адаптуватися до роботи в школі; забезпечення доступу майбутніх учителів фізичної культури до сучасних інформаційних технологій, що дозволить їм використовувати їх у своїй роботі для підвищення ефективності навчання.

уточнено:

визначення суті поняття «професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури», як складний і багатогранний процес, компонентами якого є: *теоретичне навчання* (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати глибокі знання з різних галузей фізичної культури, таких як фізіологія, біомеханіка, педагогіка, психологія, методика викладання фізичної культури тощо); *практична підготовка* (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати

можливість на практиці реалізувати свої теоретичні знання – для цього вони повинні мати можливість пройти стажування в школах, де вони зможуть спостерігати за роботою досвідчених вчителів фізичної культури та практикувати свої навички викладання); *педагогічна майстерність* (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти зацікавити учнів, мотивувати їх до занять фізичною культурою, створити позитивний психологічний клімат на уроках фізичної культури); *сучасні педагогічні технології* (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти використовувати сучасні педагогічні технології у своїй роботі для створення цікавих і ефективних уроків фізичної культури).

зміст структурних компонентів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань: *мотиваційно-ціннісний* (позитивне та вмотивоване ставлення до фізичної культури, розуміти її значення для особистості та суспільства), *змістовий* (знання з фізичної культури, а також з суміжних дисциплін, таких як біологія, медицина, психологія, педагогіка), *процесуальний* (уміння планувати і проводити уроки фізичної культури, оцінювати результати навчання, вміння працювати з дітьми різних віків і з різними рівнями фізичної підготовки; навички роботи в команді, навички самопрезентації, навички тайм-менеджменту та комунікації), *особистісно-рефлексійний* (комунікативність, стресостійкість, емоційна стійкість, креативність, здатність до самонавчання, рефлексія);

критерії (мотиваційно-діагностичний, когнітивно-діяльнісний, компетентісно-рефлексійний), показники (мотиви, потреби, інтереси, знання, уміння, навички, здатність адекватно оцінювати власну діяльність, рефлексія) і рівні (високий, середній, низький) розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань;

дістали подальшого розвитку:

форми, методи і засоби розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

Практична цінність розробок підтверджується їх впровадженням в освітній процес закладів вищої освіти, зокрема: в освітній процес ХНЕУ імені

Семена Кузнеця впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичні рекомендації щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань) під час викладання навчальної дисципліни «Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця» (довідка №24/02 від 23.06.2023 р.); в освітній процес Національного університету «Чернігівська політехніка» впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (довідка №12/06 від 23.06.2023 р.); в освітній процес Харківської державної академії культури впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (довідка від 10.05.2023 р.); в освітній процес Педагогічного коледжу Нейцзян (провінція Сичуань) впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичний комплекс для забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури (довідка від 16 червня 2023 року); в освітній процес Нейцзянського професійно технічного коледжу (провінція Сичуань) впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичний комплекс для забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури (довідка 16 червня 2023 року).

Матеріали дослідження можуть використовуватися в професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти для оновлення змісту лекційних і практичних занять; в організації педагогічної практики; у процесі написання магістерських робіт; у розробці освітніх програм; у створенні навчальних посібників; у системі післядипломної освіти та підвищення кваліфікації учителів.

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу.

Основні положення, висновки й результати доповідалися на Міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: «*Perspectives of world science and*

education» (Osaka, Japan, January 29-31, 2020), «Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі» (Харків, 11-12 травня 2022 р.), «Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика» (Харків, 20-21 травня 2022 р.), «Світ дидактики: дидактика в сучасному світі» (Київ, 22-23 листопада 2023 р.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 12 одноосібних публікацій, із них: 6 – статей у вітчизняних фахових наукових виданнях, 1 – стаття в періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу (Республіка Польща), 4 – тез доповідей та матеріали наукових конференцій, 1 – стаття в китайському періодичному збірнику наукових праць.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг становить 257 сторінок машинописного тексту (10,7 авт. арк.). Дисертація містить 20 таблиць, 22 рисунки (1 рисунок займає 1 повну сторінку). Список використаних джерел містить 412 найменувань на 42 сторінках (із них – 187 іноземною мовою), 6 додатків – на 21 сторінках. Обсяг основного тексту дисертації – 181 сторінку (7,5 авт. арк.).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

1.1. Професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури як предмет наукових досліджень

Фізична культура є історичним феноменом, який вивчений не повністю, хоча є досить унікальним. Фізична культура та спорт складною та багатогранною частиною сучасної культури. Науковці (Н. Давидова, С. Єрмаков, Ж. Козіна, В. Кукса, Є. Приступа Л. Сущенко, Б. Шиян, А. Цьось, О. Худолій) зазначають, що фізична культура є першим та базовим видом культури, який формує людину. Важливим аргументом на користь значущості фізичної культури для всебічного розвитку людини є визначення та осмислення ціннісного потенціалу цього феномена.

Аналіз наукових досліджень свідчить, що фізична культура формувалася протягом всього часу розвитку суспільства. Особливо ця роль зросла через урбанізацію, погіршення екологічної ситуації та загальної автоматизації діяльності, що сприяє гіпокінезію. Зазначимо, що фізична культура задовольняє соціальні потреби людини під час відпочинку, спілкуванні, грі, у деяких способах самовираження особистості завдяки соціально активній діяльності. Деякі науковці наголошують, що фізична культура є суспільне явище, яке тісно пов'язане з економікою, культурою, суспільно-політичним устроєм, станом охорони здоров'я, вихованням людей тощо [3, 6, 15, 28, 34].

Заняття фізичними вправами сприяють зміцненню дисципліни, підвищенню почуття відповідальності, розвитку наполегливості під час досягненні життєвих цілей. Фізична культура позитивно впливає на нервово-

емоційну систему, продовжує життя, омолоджує організм, робить людину красивою тощо.

Фізична культура – це складне суспільне явище, воно не обмежується розв'язанням завдань фізичного розвитку людини, а виконує важливі соціальні функції суспільства в галузі виховання, моралі та етики. Крім того, фізична культура розвиває такі якості людини, які дають їй змогу гармонійно розвиватися в тісному зв'язку з культурою суспільства, досягати рівноваги знань, творчого вираження, фізичного та духовного, розв'язувати суперечності між природою та виробництвом, працею та відпочинком. Таким чином, феномен фізичної культури дає змогу уявити її як інтегральну якість особистості, як умову і передумову ефективної навчально-професійної діяльності, як узагальнений показник професійної культури майбутнього фахівця і як мету особистісного саморозвитку та самовдосконалення.

Проблему фізичної культури досліджували вітчизняні вчені Л. Безкоровайна, В. Беспутчик, Н. Бишивець, Е. Вільчковський, Н. Давидова, С. Єрмаков, Ж. Козіна, В. Кукса, О. Міненко, М. Носко, В. Платонов, Є. Приступа Л. Сущенко, Б. Шиян, А. Цьось, О. Худолій та інші. У своїх дослідженнях науковці зазначають, що фізична культура – це самостійна частина загальнолюдської культури.

Результатом діяльності фізичної культури є багатоцільові досягнення, які включають фізичну підготовленість, розвиток рухових умінь і навичок, а також покращення загального стану здоров'я. Участь у фізичних вправах і спортивних заняттях сприяє формуванню сильного тіла, здорового серця та дихання, витривалості, гнучкості та координації рухів.

Крім того, фізична культура сприяє розвитку різних аспектів особистості. Вона впливає на моральний розвиток, формує такі цінності як спортивна відважність, чесність, толерантність та дисципліна. Участь у спортивних змаганнях розвиває важливі якості, такі як наполегливість, самодисципліну, впевненість у собі та здатність до командної роботи.

Науковці стверджують, що на інтелектуальний розвиток також впливає фізична культура, оскільки заняття спортом сприяють покращенню когнітивних функцій, таких як концентрація, увага та пам'ять. Вона також сприяє розвитку естетичного сприйняття, оскільки рухові активності та спорт можуть бути виразом краси та гармонії. Отже, фізична культура має важливе значення для загального розвитку особистості, сприяє фізичному, моральному, естетичному та інтелектуальному зростанню.

В тлумачного словнику української мови «фізична культура» тлумачиться або як «фізичні вправи, зарядка», або як «навчальна дисципліна, що має на меті фізичне виховання учнів» [81].

Історичні джерела підтверджують, що вже в первісному суспільстві існували відомості про фізичне виховання. Люди, займаючись різними фізичними діями для забезпечення себе їжею, полюванням та будівництвом, помічали, що ті, хто проводив більше часу в русі, ставали сильнішими й витривалішими. Це спонукало їх розуміти важливість фізичної активності для поліпшення фізичних здібностей [36, 43].

Таким чином, люди поступово усвідомлювали, що регулярні фізичні вправи сприяють розвитку фізичних якостей. Це спричинило появу фізичного виховання, де люди свідомо займалися фізичними вправами для покращення свого фізичного стану й готовності до виконання різних видів діяльності.

Фізичне виховання поступово розвивалося й структурувалося та ставало необхідною складовою суспільства. Виникали систематизовані методики тренувань, з'являлися фізичні принципи, а розвиток спорту ставав як засіб досягнення високого рівня фізичної підготовки. Отже, сучасний стан фізичної культури та спорту є результатом довгого процесу розвитку й важливими компонентами нашого суспільства.

Результати наукових досліджень дають змогу зробити висновок, що фізична культура з трудової діяльності відокремилася в самостійний вид людської діяльності. Поява металевих зброї, а в подальшому й лука, сприяла людині розвивати рухові якості для того, щоб успішно полювати, захищатися

від ворога тощо. Цікавим явищем є поява у багатьох народів традицій та звичаїв, які пов'язані з фізичною культурою та її виховним компонентом. Наприклад, у деяких культурах існували ритуали та випробування, які молоді хлопці або дівчата повинні були пройти, перш ніж отримати дозвіл на одруження чи стати дорослими. Ці традиції включали фізичні випробування, що вимагали стійкості, сили волі та фізичної готовності.

Такі практики фізичної культури в первісний період сприяли розвитку стійкості, волі та фізичної підготовки учасників племені, а також формували почуття спільності та взаємодопомоги для захисту своїх інтересів. Ці ритуали та випробування відігравали важливу роль у формуванні суспільства та визначають цінність фізичної готовності та вміння пристосовуватися до вимог життя. Наведені приклади підтверджують те, що фізична культура відіграла важливу роль в житті різних народів ще з давніх часів, сприяючи формуванню не лише фізичної, але й моральної та соціальної сфери особистості [112].

У легендах та міфології різних народів можна знайти безліч міфічних героїв (Геракл, Ахіллес, Гільгамес та інші), які володіють надзвичайними фізичними здібностями. Ці персонажі являти собою символи сили, мужності та неперевершеності. Наприклад, в грецькій міфології існує герой Геракл (Геркулес), який володів надлюдською силою і здатністю перемагати найнебезпечніших ворогів; в індійській міфології – Ханумана, мавпоподібний герой, який має неймовірну силу та здатність перетворюватися. У скандинавській міфології легендарний воїн Тор володіє молотом Мьольнир, здатним руйнувати гори та змінювати хід битви. Такі міфічні герої відображають вічні людські мрії про надзвичайну фізичну силу та здібності. Вони спонукають людей до досягнень та показують, що неможливе стає можливим. Ці міфи стали складовою частиною культурної спадщини народів і свідчать про важливість фізичної міцності та волі в історії людства. Люди, звеличуючи їхні подвиги, перемоги в змаганнях, боротьбі зі злом і силами природи, прагнули самі бути здоровими, сильними, працьовитими, що, природно, відбивалося і на особливостях виховання, фізичного виховання, фізичної культури.

С. Хоменко, Т. Гриб, Т. Клименченко зазначають, що фізична культура виникла з потреб первісних людей в підготовці до того чи іншого роду трудової діяльності. У первісному суспільстві фізична культура була тісно пов'язана з трудовою діяльністю, полюванням, риболовлю, збиральництвом, військовими діями. Люди вдосконалювали свої фізичні якості для того, щоб вижити в дикій природі та захистити себе від ворогів [36].

Вчені [36] виділяють такі основні особливості фізичної культури первісного суспільства: фізична культура мала трудовий, військовий та ритуальний характер.

У період розкладання первісного суспільства фізична культура почала виділятися в самостійну галузь людської діяльності. Вправи стали виконуватися не тільки в процесі праці, а й у спеціально організованих формах. У Стародавньому Єгипті, Греції, Римі фізична культура стала важливим засобом фізичного і духовного розвитку людини. У Стародавньому Єгипті фізична культура була пов'язана з культом бога Амона-Ра. У Стародавній Греції фізична культура була невід'ємною частиною життя громадянина. Фізичні вправи використовувалися для підготовки до військової служби, а також для гармонійного розвитку особистості. У Стародавньому Римі фізична культура була спрямована на підготовку до військової служби та забезпечення фізичної витривалості солдатів [113; 201].

У середні віки фізична культура була підпорядкована релігійним ідеям. Вона використовувалася для підготовки до хрестових походів та інших військових дій. У період Відродження фізична культура знову стала важливим засобом фізичного і духовного розвитку людини. У цей період виникли нові види фізичної культури, такі як гімнастика, фехтування, теніс, футбол, хокей.

У XIX столітті фізична культура отримала широке поширення в усіх країнах світу. У цей період виникло багато нових видів фізичної культури, таких як олімпійський спорт, масовий спорт, спортивно-оздоровча культура.

У XX столітті фізична культура стала одним з найважливіших засобів фізичного і духовного розвитку людини. У цей період відбулося подальше

удосконалення фізичної культури, виникли нові види фізичної культури, такі як аеробіка, шейпінг, фітнес, йога.

Сьогодні фізична культура є невід'ємною частиною життя сучасної людини. Вона сприяє зміцненню здоров'я, підвищенню фізичної працездатності, гармонійному розвитку особистості [36].

Отже, фізична культура відображається як окремий аспект культурної діяльності, яка приносить користь як суспільству, так і окремій особистості. Вона має велике значення в різних сферах соціального життя, таких як освіта, виховання, праця, повсякденне життя та здоровий відпочинок [114].

Фізична культура включає в себе виховання, освіту, здоров'я, економіку та загальну культуру. Вона сприяє формуванню особистості, розвитку моральних цінностей, навичок співпраці та відповідальності. Вивчення фізичної культури допомагає людині розуміти своє тіло, правильно за ним доглядати, розвивати рухові навички та покращувати фізичну підготовку.

Крім того, фізична культура має економічне значення, оскільки створює робочі місця у сфері спорту, туризму, фітнесу та інших галузях, які пов'язані з фізичною активністю. Фізкультурний рух, який об'єднує людей для спільної роботи над використанням, поширенням та збереженням цінностей фізичної культури, сприяє активності та співпраці в громаді, популяризації здорового способу життя та розвитку спорту.

Отже, фізична культура грає важливу роль у різних сферах життя і має значення як для індивідуального розвитку, так і для суспільства в цілому.

Варто зазначити, що фізична культура впливає як на матеріальні, так і духовні цінності. До матеріальних цінностей відносять спортивні споруди, інвентар, спеціальне обладнання, спортивне спорядження та медичне забезпечення. Духовні цінності охоплюють інформацію, мистецькі твори, різноманітні види спорту, ігри, комплекси фізичних вправ, етичні норми, що регулюють поведінку людини в процесі фізкультурно-спортивної діяльності.

Анатолій Цьось у своїх наробках визначив закономірності розвитку фізичної культури: 1) відповідність історичним епохам та соціальним умовам; 2)

природовідповідність; 3) взаємовплив регіональних, національних і міжнаціональних компонентів фізичної культури [96].

Є. Приступа зазначає на нерівномірний розвиток української народної фізичної культури впродовж історичних періодів. На це впливали, на його думку, такі внутрішні та зовнішні фактори:

- внутрішні фактори: антропологічні (морфофункціональні та етнопсихічні), соціальні (економічні, політичні, культурні) й природні (географічні, кліматичні);
- зовнішні факторами: відсутність протягом тривалих періодів власної держави, інші етнічні запозичення засобів фізичного виховання, культурні, економічні, політичні впливи інших народів тощо [70].

Теорія фізичної культури базується на основних принципах загальної культурної теорії, її концепціях. Водночас, вона використовує специфічні терміни та поняття, що відображають її суть, мету, завдання, зміст, а також засоби, методи та основні принципи. Одним з головних і загальних понять є фізична культура, яку визначають як сферу творчої діяльності, що спрямована на розвиток фізичної готовності людей до життя, зокрема, на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних здібностей та рухових навичок.

У особистісному плані фізична культура виступає як міра та засіб всебічного фізичного розвитку людини. У теорії фізичної культури процес фізичного виховання розглядається як один із видів виховання і, отже, має всі характерні ознаки педагогічного процесу. Відповідно до визначень теоретиків фізичної культури, фізичне виховання відрізняється від інших видів виховання спрямованістю на формування рухових навичок та розвиток фізичних якостей людини, які визначають її фізичну працездатність [200].

Науковці О.Ажиппо, Л.Безкоровайна, Е.Вільчковський, О.Науменко та інші наголошують, що фізична культура - це комплекс чотирьох взаємопов'язаних між собою компонентів: фізична підготовка, спорт, фізичний відпочинок та фізична реабілітація [72].

У таблиці 1.1 подано конфігурацію фізичної культури.

Конфігурація фізичної культури

Фізична культура
<i>Освітня фізична культура</i> Забезпечує базову фізичну освіту, яке передбачає вдосконалення природних навичок, формування та розвиток нових рухових здібностей на оптимальному рівні для життєдіяльності особистості
<i>Спортивна фізична культура</i> Задовольняє потреби особистості в спортивній діяльності, в процесі якої розкриваються здібності людини на визначених рівнях
<i>Рекреаційна фізична культура</i> Задовольняє потреби людей в активному відпочинку, в задоволенні від рухової діяльності, в комунікації
<i>Реабілітаційна фізична культура</i> Забезпечує пришвидшене та ефективне лікування травм, відновлення або компенсацію за допомогою фізичних вправ тимчасово втрачених або знижених у процесі праці або спортивних занять рухових навичок та фізичних здібностей.
<i>Адаптивна фізична культура</i> Задовольняє потреби інвалідів та особи з обмеженими можливостями здоров'я в реабілітації та адаптації до нормального соціального середовища, подолання психічних бар'єрів, які перешкоджають відчуттю повноцінного життя, а також усвідомлення свого особистого вкладу в соціальний розвиток суспільства.
<i>Професійно-прикладна фізична культура</i> Забезпечує формування рухових умінь та навичок, які сприяють опануванню професій та розвитку професійно важливих здібностей, а також сприяють збільшенню продуктивності праці.

Фізичний розвиток є одним з компонентів фізичної культури і впливає на біологічний процес формування та зміни морфологічних та функціональних характеристик організму людини протягом життя, таких як розміри тіла, маса, окружність грудної клітки, об'єм легенів тощо.

Важливою основою для керування фізичним розвитком є біологічний закон єдності форми та функції організму. Крім того, фізичний розвиток залежить від спадковості, яка може сприяти або, навпаки, перешкоджати фізичному розвитку людини.

Отже, фізичний розвиток пов'язаний із здоров'ям людини. А здоров'є впливає не лише на гармонійний розвиток людини, але і на успішність у

майбутній професії. Наприклад, на виробництві важливу роль відіграє фізична активність, а саме: гімнастика, фізкультпаузи, фізкультхвилинки та реабілітаційні вправи. У військовій службі стан здоров'я є головною умовою військово-професійної фізичної культури. Для оздоровлення та реабілітації використовують спеціальні фізичні вправи як засоби для лікування хвороб та відновлення функцій організму, які були порушені або втрачені через захворювання, травми, переважно тощо [199]. Один з видів фізичної культури є лікувальна, яка включає широкий спектр засобів та методів а саме: лікувальна гімнастика, дозована ходьба, біг та інші вправи, що враховують специфіку хвороб, травм або порушень функцій організму, таких як надмірне перенапруження, хронічна втома, вікові зміни тощо.

Полеми наукових досліджень Ж. Козіної є впровадження нових оздоровчих методик у фізичне виховання студентів з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та аналіз впливу даних методик на рівень психофізіологічних можливостей студентів. Так, у своїй роботі вона обґрунтовує ефективність застосування методик бодіфлекса та пілатеса з використанням ІКТ на рівень швидкості простої та складної зорово-моторної реакції сили та рухливості нервової системи людини [44].

Розглянемо фізичну культуру як інтегративний предмет, який вносить суттєвий внесок у загальний процес освіти молоді, виховання гармонійно розвинутої особистості. Роль фізичної культури виступає у збереженні здоров'я, у досягненні загального розвитку та безпеки.

Якість фізичної культури залежить від багатьох факторів, зокрема [116; 198]:

1. Відповідності фізичних вправ індивідуальним особливостям людини. Фізичні вправи повинні бути підібрані з урахуванням віку, статі, стану здоров'я та фізичної підготовленості людини.

2. Систематичності занять. Для досягнення позитивних результатів фізичні вправи потрібно виконувати регулярно, не рідше 3-4 разів на тиждень.

3. Інтенсивності занять. Інтенсивність занять повинна бути достатньою для отримання необхідного ефекту, але не надмірною, щоб не завдати шкоди здоров'ю.

4. Дотримання правил техніки безпеки. При виконанні фізичних вправ важливо дотримуватися правил техніки безпеки, щоб уникнути травм.

5. Зацікавленості людини в заняттях фізичною культурою. Якщо людина не зацікавлена в заняттях фізичною культурою, то вона навряд чи зможе досягти успіху.

На якість фізичної культури також впливають такі фактори, як наявність відповідних умов для занять, кваліфікація інструктора, наявність сучасного обладнання тощо.

В цілому, якість фізичної культури залежить від того, наскільки систематично і правильно людина займається фізичними вправами.

Науковці Ж. Козіна, О. Худолій відзначають, що якість фізичної культури залежить від цілей і завдань, які ставить перед собою людина або суспільство в цілому. Якщо метою є зміцнення здоров'я, то фізичні вправи повинні бути спрямовані на розвиток основних рухових якостей, таких як сила, витривалість, швидкість, гнучкість, спритність. Якщо метою є підготовка до спортивних змагань, то фізичні вправи повинні бути спрямовані на розвиток специфічних фізичних якостей, необхідних для даного виду спорту.

В цілому, якість фізичної культури залежить від багатьох факторів, які взаємопов'язані між собою. Для досягнення позитивних результатів від занять фізичною культурою важливо враховувати всі ці фактори[45].

Так, в дослідженнях [2, 4, 28, 44; 117; 198] наводяться різні методики оцінювання якості організаційно-педагогічної діяльності фахівців, які доцільно розподілити на такі основні групи:

1. Оцінювання результативності. Ця група методик спрямована на визначення ефективності діяльності фахівця фізичної культури з точки зору досягнення поставлених цілей. Наприклад, можна оцінювати результати участі спортсменів, які тренуються під керівництвом фахівця, у спортивних змаганнях,

або результати виконання завдань із фізичного виховання, які ставить перед собою організація, в якій працює фахівець.

2. Оцінювання процесу. Ця група методик спрямована на визначення якості організації та проведення занять фізичною культурою. Наприклад, можна оцінювати структуру та зміст занять, методи і прийоми, які використовує фахівець, а також атмосферу і взаємодію між учасниками занять.

3. Оцінювання особистісних якостей. Ця група методик спрямована на визначення професійних якостей і особистих характеристик фахівця фізичної культури. Наприклад, можна оцінювати знання, навички та вміння фахівця, його комунікативні навички, здатність до мотивації.

Найбільш поширеними методиками оцінювання якості організаційно-педагогічної діяльності фахівців фізичної культури є [119]:

1. Анкетування. Анкетування дозволяє отримати від учасників занять фізичною культурою їхню думку про діяльність фахівця. Анкета може містити питання про результати занять, про організацію занять, про особисті якості фахівця і т. д.

2. Опитування. Опитування дозволяє отримати більш детальну інформацію про діяльність фахівця. Опитування може проводитися у формі інтерв'ю з фахівцем або з учасниками занять.

3. Спостереження. Спостереження дозволяє оцінити процес проведення занять фізичною культурою. Спостерігач фіксує основні моменти занять, такі як структура занять, використовувані методи і прийоми, взаємодія між учасниками занять.

4. Тестування. Тестування дозволяє оцінити знання, навички та вміння фахівця фізичної культури. Тести можуть бути спрямовані на перевірку теоретичних знань фахівця, його практичних навичок або вміння працювати з різними видами обладнання.

Крім того, для оцінювання якості організаційно-педагогічної діяльності фахівців фізичної культури можуть використовуватися такі методи, як портфоліо, відео-аналіз, самооцінювання.

Вибір конкретної методики оцінювання залежить від цілей і завдань, які ставить перед собою оцінювач. Наприклад, якщо потрібно оцінити результативність діяльності фахівця фізичної культури, то доцільно використовувати методики, які дозволяють визначити результати участі спортсменів у спортивних змаганнях. Якщо потрібно оцінити процес проведення занять фізичною культурою, то доцільно використовувати методики, які дозволяють оцінити структуру і зміст занять, методи і прийоми, які використовує фахівець, а також атмосферу і взаємодію між учасниками занять. Якщо потрібно оцінити особистісні якості фахівця фізичної культури, то доцільно використовувати методики, які дозволяють оцінити знання, навички та вміння фахівця, його комунікативні навички, здатність до мотивації тощо [196].

Питання професіоналізму педагога розглядали багато українських науковців, зокрема:

- В. Гнатюк розглядав професіоналізм педагога як комплексну особистісну якість, яка включає в себе знання, вміння, навички, особистісні якості, здатність до творчості та самовдосконалення;
- В. Монахов підкреслював, що професіоналізм педагога - це не тільки знання і вміння, а й здатність до рефлексії, самоаналізу та саморозвитку;
- О. Сухомлинська виділяла такі основні компоненти професіоналізму педагога, як особистість, майстерність, творчість;
- М. Щербань розглядав професіоналізм педагога як особистісно-професійну компетентність, яка включає в себе знання, вміння, навички, цінності, ставлення, установки, які необхідні для успішної педагогічної діяльності.

На основі аналізу наукових досліджень українських науковців можна виділити такі основні характеристики професіоналізму педагога:

1. Відповідність знань і вмінь педагога сучасним вимогам освітньої системи.
2. Вміння творчо використовувати знання і вміння в процесі педагогічної діяльності.

3. Позитивні особистісні якості педагога, такі як відповідальність, гуманність, чесність, порядність, справедливість, ініціативність, творчість.

4. Способність до саморозвитку і самоосвіти.

Професіоналізм педагога є важливою умовою успішної освітньої діяльності. Він дозволяє педагогам ефективно досягати поставлених цілей і завдань, сприяти розвитку особистості учнів, створювати творчу атмосферу в освітньому процесі.

Ось деякі конкретні приклади досліджень українських науковців у галузі професіоналізму педагога:

В. Гнатюк у своїй праці "Професіоналізм педагога" виділяє такі основні компоненти професіоналізму педагога:

- Знання – це обсяг теоретичних і практичних знань, необхідних для успішної педагогічної діяльності.
- Вміння – це здатність застосовувати знання на практиці.
- Навички – це автоматизовані способи виконання дій.
- Особистісні якості – це сукупність позитивних рис характеру, необхідних для успішної педагогічної діяльності.
- Здатність до творчості – це здатність до створення нових методів і прийомів педагогічної діяльності.
- Здатність до самовдосконалення – це здатність до постійного розвитку своїх знань, умінь і навичок.

В. Монахов у своїй праці "Професіоналізм педагога: стратегія розвитку" розглядає професіоналізм педагога як складну систему, яка включає в себе такі компоненти:

- Теоретична компетентність – це знання педагогіки, психології, дидактики, методик викладання навчальних предметів.
- Практична компетентність – це вміння застосовувати знання на практиці, організувати і проводити навчальний процес.
- Особистісна компетентність – це сукупність особистісних якостей, необхідних для успішної педагогічної діяльності.

- Професійна етика – це сукупність норм і правил поведінки, яких дотримується педагог у своїй професійній діяльності. О. Сухомлинська у своїй праці "Педагогічна творчість" розглядає професіоналізм педагога як творчу особистість, яка здатна до творчого пошуку, до впровадження нових методів і прийомів у педагогічну діяльність.

М. Щербань у своїй праці "Професіоналізм педагога: особистісно-професійна компетентність" розглядає професіоналізм педагога як особистісно-професійну компетентність, яка включає в себе знання, вміння, навички, цінності, ставлення, установки, які необхідні для успішної педагогічної діяльності.

Професіоналізм є інтегральною характеристикою людини як особистості, як суб'єкта та як професіонала. Професіоналізм означає, що працівник має високий рівень кваліфікації, тобто він розвинув свої здібності настільки, щоб виконувати трудові завдання відповідного рівня складності у конкретній сфері діяльності. Рівень професіоналізму визначається обсягом теоретичних знань і практичних навичок, якими володіє працівник, і є однією з найважливіших соціально-економічних характеристик.

Вчені вважають, що професіоналізм фахівця визначається ступенем володіння знаннями, вміннями, навичками та здатністю виробляти щось нове [17, 20, 21, 27].

В науковій літературі поняття «професіоналізм» характеризується як:

- інтегральна якість особистості, яка є сукупністю педагогічних компетентностей, майстерності, професійно значущих якостей та індивідуального іміджу педагога, що забезпечує ефективність та оптимальність освітньої діяльності;

- сукупність особистісних якостей людини, які необхідні для успішного виконання певної діяльності;

- єдність та взаємообумовленість вмінь кваліфіковано виконувати той вид діяльності, який є провідним для даної групи людей тощо.

Н. Гузій професіоналізм педагога визначає як:

1) норма, зразок виконання педагогічної діяльності відповідно до сучасного рівня педагогічних знань і цінностей, що виступає регулятивним механізмом праці вчителя, вихователя, викладача;

2) підготовленість, компетентність, вправність вчителя-вихователя;

3) особливе ставлення педагога до виконання своїх обов'язків на рівні покликання, місії [66].

В. Гриньова складовими професіоналізму фахівця, зокрема вчителя, визначає компетентність, майстерність, ініціативність та моральність [20].

Формування професіоналізму відбувається за трьома напрямками.

I напрям: зміна всієї системи діяльності, що полягає в тому, що в процесі вироблення відповідних трудових навичок формується особистісний стиль діяльності.

II напрям: зміна особистості суб'єкта, що виявляються як у зовнішньому вигляді, нормах спілкування, так і у формуванні елементів професійної свідомості.

III напрям: зміна відповідних компонентів установки суб'єкта по відношенню до об'єкта діяльності, що проявляється в рівні інформованості про об'єкт, інтересі до нього, усвідомленості можливостей впливу на об'єкт та взаємодії з ним.

Від тлумачення сутності складного та багатоаспектного поняття професіоналізму, залежить спрямованість, зміст та технології освітніх процесів. Традиційно-класична парадигма освіти висуває конкретні вимоги до професіоналізму педагога: високий рівень знань з предмета, що викладається, володіння методикою його викладання, в якій пріоритет є репродуктивним методом як гарант швидкого знаходження наукової істини.

В основі професійного вдосконалення і зростання лежить принцип саморозвитку, що визначає здатність особистості перетворювати власну життєдіяльність на предмет практичного застосування.

До передумов розвитку професіоналізму педагогів у сучасних умовах можна віднести наступне [120; 122; 196]:

1) розробленість ідей та механізмів безперервної освіти, що спрямовано на розвиток професіоналізму. Це означає, що важливим є наявність системи, яка дозволяє педагогам постійно задовольняти свої професійні потреби, створює умови для індивідуального проектування та реалізації освітньої траєкторії, яка відповідає їхнім потребам та дозволяє вибрати оптимальний час для освоєння програм, змісту та форм навчання;

2) створення єдиного науково-методичного освітнього простору. Важливою передумовою є існування відкритого середовища, в якому педагог може самостійно обирати свій шлях розвитку, визначати зміст, форми та варіанти професійного зростання;

3) застосування концепції особистісно-орієнтованого підходу. Це передбачає врахування освітніх потреб і запитів педагогів, їхнього індивідуального рівня професіоналізму;

4) врахування мотивів професійного розвитку педагога. Важливо знати, що мотивація грає важливу роль у процесі професійного розвитку. Тому варто пропонувати відповідний зміст навчання, коригувати його, визначати ступінь зацікавленості педагога у власному професійному зростанні та при необхідності використовувати механізми стимулювання.

Ці передумови сприяють створенню сприятливих умов для розвитку професіоналізму педагога.

Мотиваційна сфера професійної діяльності передбачає низку компонентів, які взаємопов'язані між собою, утворюють систему та визначальних напрямків професійної активності, у тому числі, активності, пов'язаної з саморозвитком та самовдосконаленням.

Будь-яка діяльність починається з мотиву, тобто з усвідомлення існуючої потреби. Усвідомлення потреби спонукає суб'єкта до постійного вдосконалення індивідуальної діяльності [145; 171].

Професійна мотивація є суттєвим фактором, що сприяє розвитку професіоналізму та особистості. Високий рівень професійної мотивації стимулює ефективне формування професійної освіченості та культури

особистості. Це означає, що коли педагог проявляє сильне бажання досягти високих професійних результатів, це спонукає його зосередитися на постійному самовдосконаленні, активному вивченні нових методів та підходів, а також впровадженні їх у практику. Професійна мотивація стимулює педагогічну діяльність, сприяє розвитку творчого потенціалу та високого рівня професійного майстерності. Вона впливає на формування позитивного ставлення до професії, почуття задоволення від роботи та досягнення професійних цілей. Таким чином, професійна мотивація виступає як важливий механізм, що сприяє розвитку професіоналізму та особистості педагога [195].

У мотиваційній сфері професіоналізму виокремлюють такі групи мотивів:

- а) мотив усвідомлення та розуміння значущості певної професії;
- б) мотиви професійної діяльності, які орієнтовані як на процес, і на результат;
- в) мотиви професійного спілкування (престиж, соціальна та міжособистісна взаємодія);
- г) мотиви прояву особистості в професії (самореалізація, саморозвиток тощо).

Таким чином, професійний розвиток – багатоплановий процес, який супроводжується змінами у всій внутрішній сфері особистості, в тому числі це стосується професійної самосвідомості особистості, формування образу професіонала [2; 29; 40; 44; 63; 99; 121; 123; 194] .

С. Єрмаков досліджував особливості мотивації студентів до застосування індивідуальних програм фізичної самопідготовки. У полі зору дослідника також проблема індивідуалізації фізичної підготовки студентів: проаналізовано зайнятість студентів у робочий день, а також розуміння студентами здорового способу життя протягом робочого дня. З'ясовано причини різкого ослаблення фізичної підготовленості студентів та визначено інтегральний показник концепції здорового способу життя тощо [24].

У полі зору дослідника О. Худолія питання щодо засобів та методів фізичного виховання, теорія та методика розвитку рухових здібностей, теорія і

методика навчання руховим діям. Науковець зазначав, що теорія і методика фізичного виховання тісно зв'язана із загальною педагогікою, загальною й віковою психологією та філософією (методологія основ пізнання) [95].

Науковці (О. Ажиппо, О. Онопрієнко, Б. Шиян та інші) визначають наступні компоненти професіоналізму вчителя фізичної культури: педагогічна спрямованість, знання та вміння, педагогічний обов'язок та відповідальність, професійно-важливі якості. Охарактеризуємо кожен із зазначених компонентів.

Педагогічна спрямованість – це стійке прагнення займатися педагогічною діяльністю. Цей компонент базується на основі двох мотиваційних утворень – “любові до дітей” та інтересу до фізичної культури. Велике значення їй надавав В. Сухомлинський, який наголошував, що навчити любити дітей не можна ні в якому навчальному закладі, ні в яких книгах [88]. Любов до дітей перетворюється на інтерес до роботи з дітьми, на бажання педагога зробити їх освіченими, розвиненими фізично та духовно. Основним мотивом, який формує педагогічну спрямованість вчителя, є його інтерес до фізичної культури [124; 144; 156].

Другим компонентом професіоналізму вчителя є знання та вміння. Для вчителя фізичної культури необхідна наявність як спеціальних (необхідних для здійснення вчителем фізичної культури своєї педагогічної діяльності), так і загальних (суспільно-політичні, знання з літератури, мистецтва тощо) знань.

Вміння вчителя фізичної культури поділяють на конструктивні, організаторські, комунікативні (включаючи дидактичні та організаторські), гностичні (включаючи перцептивні) та рухові (включаючи прикладні) [144].

Конструктивні вміння допомагають вчителю фізичної культури планувати свою діяльність. Організаторські – пов'язані з безпосередньою реалізацією своїх планів. Вчитель має вміти організовувати як свою діяльність, так і діяльність учнів. Комунікативні вміння пов'язані із спілкуванням вчителя з учнями, колегами, з батьками. Дидактичні вміння – вміння вчителя фізичної культури доступно та зрозуміло пояснити учням новий матеріал, демонструвати фізичне вправу.

Гностичні вміння пов'язані із: 1) розуміння вчителем як кожного учня, так і класа в цілому; 2) аналізом педагогічних ситуацій та результатів своєї діяльності. Зазначимо, що гностичні вміння базуються на перцептивних здібностях: вміння спостерігати, помічати тощо. Крім того, це уміння проводити елементарні дослідження, аналізувати їх результати [126].

Третім компонентом професіоналізму вчителя є педагогічний обов'язок і відповідальність. Однією з основних передумов самовдосконалення та професійного зростання учителя є любов до дітей. Це невід'ємна якість, що характеризує педагогічне покликання. Любов до дітей стимулює учителя до постійного саморозвитку та здобуття таких професійних якостей, що є важливими для педагогічної спрямованості. Одна з цих якостей - педагогічний обов'язок та відповідальність. Керуючись внутрішнім почуттям педагогічного обов'язку, учитель завжди готовий допомогти дітям та дорослим, надати підтримку тим, хто цього потребує, у межах своїх прав та компетенцій. Він ставить високі вимоги до себе, невідступно дотримуючись певного кодексу педагогічної моралі. Любов до дітей є натхненням та мотивацією для вчителя в його професійній діяльності, спонукаючи його до неперервного зростання та пошуку найкращих засобів допомоги дітям у їхньому розвитку та навчанні.

С. Золотухіна, В. Гриньова, Н. Гузій у своїх наробках категорію «обов'язок» визначала як компонент ціннісно-правової свідомості майбутнього вчителя [21]. С. Єрмаков визначив педагогічну структуру відповідальності майбутніх вчителів. У цій структурі він викреслив такі компоненти: ціннісно-орієнтаційний, мотиваційний, когнітивний, практичний та особистісний [24].

Вищим проявом педагогічного обов'язку є самовідданість. Саме в ній знаходиться вираження його мотиваційно-ціннісне ставлення вчителя до своєї роботи.

Четвертий компонентом професіоналізму вчителя - професійно-важливі якості. Вчителі фізичної культури повинні мати сформовану систему стійких особистих якостей, які дозволяють їм успішно виконувати свою професійну діяльність. Однією з головних завдань є формування фізичного здоров'я учнів та

спрямування їх до здорового способу життя. Вони також займаються збереженням фізичного здоров'я нації, вихованням національної свідомості та відтворенням унікальної етнічної культури. Іншим важливим завданням є виховання всебічно розвинутої особистості з активною громадянською позицією. Ці завдання відображають соціальні вимоги, які суспільство ставить перед учителями фізичної культури [54].

Вивчення стану професійної діяльності студентів свідчить про наявність певних труднощів, які виникають під час виконання ними навчально-виховних завдань [1; 125; 172; 184; 193].

Серед найважливіших вольових якостей вчителя фізкультури можна виділити цілеспрямованість, ініціативність, сміливість, рішучість, витримку та самовладання. Усі ці якості взаємопов'язані та впливають одна на одну. Дратівливий вчитель фізкультури (як і будь-який інший вчитель) не може успішно проводити виховну роботу з учнями, оскільки вони не будуть відноситися до нього з повагою. Невитривалі вчителі, які намагаються швидко досягти результатів в роботі зі своїми учнями, можуть перевантажувати їх, порушуючи принципи поступовості та доступності, і це може негативно вплинути на здоров'я учнів. Вчителю фізкультури потрібно мати терпіння, щоб ефективно вирішувати конфліктні та несподівані ситуації. Спокій та витримка вчителя фізкультури не повинні перетворюватися на байдужість або відсутність інтересу до його роботи. Вчителю фізкультури необхідно утримувати контроль над собою, уникати грубості та образливих висловлювань [143].

Інтелектуальні якості – це вміння особистості до переробки різної інформації та її критичне оцінювання. Науковці (Л. Лурія, І. Зязюн, І. Гавриш, Н. Ничкало, Дж. Гарднер, Ж. Піаже та інші) інтелект визначають як «здатність планувати, організовувати і контролювати свої дії з метою досягнення поставленої мети». Інтелект проявляється в інформаційному просторі. Це визначення застосовується не тільки до людей, але й до пристроїв, що мають штучний інтелект. Кожна сфера діяльності формує свій власний інформаційний простір, а спосіб його формування і використання ґрунтується на принципах

організації інтелекту. Принципи організації включають в себе внесення нової інформації в інформаційний простір, засоби зберігання та відтворення, що відповідають особливостям роботи інтелекту, зокрема організації пам'яті. Таким чином, інформаційний простір можна вважати інтелектуальним простором, оскільки він вже містить в собі принципи планування, організації використання та поетапного контролю для досягнення мети.

Суттєвими якостями інтелекту вчителя фізичної культури є [68]:

1. Логічний інтелект – це здатність до логічного мислення, аналізу і синтезу інформації, критичного мислення. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі зрозуміти складні фізичні поняття, досліджувати закономірності руху, розробляти ефективні методи навчання і тренування.

2. Креативний інтелект – це здатність до творчого мислення, генерування нових ідей, вирішення проблем нестандартними способами. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі розробляти нові форми і методи занять фізичною культурою, адаптувати їх до індивідуальних особливостей учнів, створювати атмосферу творчості і інновацій у навчальному процесі.

3. Соціальний інтелект – це здатність до розуміння і взаємодії з іншими людьми, налагодження міжособистісних відносин. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі налагодити ефективну взаємодію з учнями, колегами, батьками, бути лідером, вміти мотивувати інших.

4. Емоційний інтелект – це здатність розуміти і керувати власними емоціями, емоціями інших людей. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі контролювати свої емоції, щоб не впливати на навчальний процес, розуміти емоції учнів, допомагати їм впоратися з труднощами.

Крім того, вчитель фізичної культури повинен мати широкий кругозір, бути в курсі останніх досягнень у галузі фізичної культури та спорту, мати інтерес до своєї професії, бути наполегливим і працьовитим [126; 192].

Ось деякі конкретні приклади того, як суттєві якості інтелекту вчителя фізичної культури проявляються в його професійній діяльності [142]:

- Логічний інтелект допомагає вчителю фізичної культури:

- Розуміти складні фізичні поняття, такі як сила, швидкість, витривалість, гнучкість, спритність.
- Досліджувати закономірності руху, такі як закони земного тяжіння, закони механіки, закони гідроаеродинаміки.
- Розробляти ефективні методи навчання і тренування, які сприяють розвитку фізичних якостей учнів.
- Креативний інтелект допомагає вчителю фізичної культури:
- Розвивати творчий потенціал учнів, надихати їх на нові досягнення.
- Розробляти нові форми і методи занять фізичною культурою, адаптувати їх до індивідуальних особливостей учнів.
- Створювати атмосферу творчості і інновацій у навчальному процесі.
- Соціальний інтелект допомагає вчителю фізичної культури:
- Налагодити ефективну взаємодію з учнями, розуміючи їхні індивідуальні потреби і інтереси.
- Налагодити ефективну взаємодію з колегами, батьками, створюючи атмосферу взаєморозуміння і підтримки.
- Бути лідером, вміти мотивувати інших.
- Емоційний інтелект допомагає вчителю фізичної культури:
- Контролювати свої емоції, щоб не впливати на навчальний процес.
- Розуміти емоції учнів, допомагати їм впоратися з труднощами.
- Створювати атмосферу довіри і підтримки в класі [127].

Таким чином, суттєві якості інтелекту вчителя фізичної культури є основою для його професійної діяльності. Вони допомагають вчителю фізичної культури ефективно досягати поставлених цілей, сприяти розвитку фізичних якостей і особистості учнів.

Виокремлюють два рівня цінностей: суспільні та валеологічні. До цінностей фізичної культури, які мають вагому соціальне значення, належать накопичені людством спеціальні знання, спортивний інвентар, технології спортивної підготовки, методики зміцнення здоров'я, приклади рухової

активності та спортивні досягнення. Всі ці елементи були створені людьми для підвищення фізичної працездатності, зміцнення здоров'я та популяризації здорового способу життя. Особливу увагу слід звернути на значення цих цінностей для суспільства, оскільки вони визначають престиж і важливість фізичної культури та спорту серед інших соціальних явищ. Фінансування, законодавча база та формування позитивної громадської думки є основними показниками, які відображають значущість цих цінностей фізичної культури у суспільстві.

Особливий рівень усвідомлення цінностей фізичної культури виявляється у знаннях людини про фізичне вдосконалення, у її рухових навичках, здатності до самоорганізації здорового способу життя, соціально-психологічних установках та орієнтації на фізкультурно-спортивну діяльність [128].

Формування цінностей фізичної культури має велике значення для людини, тому що допомагають вижити в екстремальних ситуаціях. Хвороби, травми, екологічні кризи, нещасні випадки – ось неповний перелік ситуацій, в яких людині потрібні особливо високорозвинені рухові навички та вміння.

Валеологічні цінності фізичної культури - це сукупність цінностей, які відображають важливість фізичної культури для збереження і зміцнення здоров'я, розвитку особистості, соціальної адаптації людини [141].

До основних валеологічних цінностей фізичної культури можна віднести:

Здоров'я – це найвища цінність фізичної культури. Фізична культура сприяє зміцненню здоров'я, підвищенню фізичної працездатності, запобіганню захворювань.

Розвиток фізичних якостей – це важлива умова для збереження і зміцнення здоров'я. Фізичні якості, такі як сила, швидкість, витривалість, гнучкість, спритність, необхідні для успішного виконання різних видів діяльності, в тому числі трудової, спортивної, повсякденної.

Розвиток особистості – це одна з основних цілей фізичної культури. Фізична культура сприяє розвитку таких особистісних якостей, як сила волі,

наполегливість, цілеспрямованість, дисципліна, відповідальність, комунікабельність, творчість.

Соціальна адаптація – це здатність людини успішно взаємодіяти з іншими людьми в різних сферах життя. Фізична культура сприяє розвитку таких соціальних якостей, як взаємодопомога, взаєморозуміння, співпраця, лідерство.

Валеологічні цінності фізичної культури є основою для її соціальної значущості. Фізична культура є важливим фактором розвитку суспільства, сприяє підвищенню якості життя людей, їхній гармонійній соціалізації [191].

Валеологічних цінностей фізичної культури підтримується за допомогою цінностей, таких як навички, фізична підготовленість та працездатність, які мають велике значення для здоров'я людини. Мобілізуючі цінності фізичної культури мають явну спрямованість на покращення здоров'я. Вони спонукають до самоорганізації здорового способу життя та допомагають протистояти негативному впливу навколишнього середовища. Опанування валеологічними цінностями фізичної культури сприяє формуванню мотивації, зацікавленості та розумінню необхідності дбайливого ставлення до власного здоров'я. Такий підхід сприяє інтеграції цінностей і допомагає розуміти важливість фізичної активності для здоров'я та загального самопочуття [146].

Зміст цінностей фізичної культури та спорту багато в чому співпадає. Однак слід враховувати їхню функціональну невідповідність. Фізична культура виникає та розвивається як одна з перших та найістотніших форм соціалізації, а спорт – як засіб та форма суспільного визнання вищих людських здібностей. Конкретні цінності спорту дуже інклюзивні та різноманітні. Це стосується, насамперед, виховного значення спорту. В межах олімпійського руху спорт набуває все більшого значення як соціальної інтеграції та зміцнення міжнародних відносин. Завдяки своїм комунікативним властивостям спорт давно зайняв одне з найпомітніших місць у міжнародному спілкуванні. Мова спорту зрозуміла і доступна, тому що заснована на універсальній логіці. Коли говоримо про ціннісний потенціал спорту, можемо ігнорувати важливість спортивного досвіду для резервних можливостей людини [190].

Досліджуючи соціальну цінність спорту, важливо враховувати його значну економічну значущість. Економічне значення спорту давно підтверджено. Матеріальні інвестиції суспільства на розвиток спорту окупаються багаторазово – від здоров'я нації до фінансових надходжень від комерційної сторони спорту [140; 172].

Зазначимо, що опанування цінностями фізичної культури та спорту повинна ґрунтуватися на теоретичних концепціях, які визначають інноваційні підходи та нові педагогічні технології, що з'явилися в теорії фізичної культури протягом останнього десятиліття. Розглянемо детальніше кожен з інноваційних напрямків, які визначають зміст та педагогічну сутність фізичної культури та спорту.

Фізичне виховання. Сучасні педагогічні програми мають чітку мету - формування фізичної культури особистості дітей, учнів і студентів, що ґрунтується на філософсько-культурологічному підході до навчального процесу з фізичного виховання. Втім, раніше фізичне виховання традиційно зосереджувалося на фізичному розвитку, фізичній підготовці, формуванні рухових навичок та вмінь учнів, звертаючи основну увагу на біологічний та руховий аспекти розвитку особистості. Однак, метою фізичного виховання є формування особистості через культуру та знання цінностей фізичної культури. Отже, фізичне виховання – це, передусім, педагогічний процес формування фізичної культури особистості [127; 147; 170].

Зміст фізичного виховання включає три основні напрями: соціально-психологічний, інтелектуальний та руховий (фізичний). Соціально-психологічне виховання спрямоване на формування життєвої філософії, переконань та активного ставлення до цінностей фізичної культури. Це досягається, коли особистісні цінності фізичної культури сприймаються, розуміються та усвідомлюються як важливі й необхідні для життя, а ціннісні орієнтири підтримують активну фізкультурно-спортивною діяльність.

Інтелектуальна освіта включає формування комплексу теоретичних знань, пов'язаних з фізичною культурою, що охоплюють філософські, медичні та інші

аспекти. Цей напрям виховання сприяє розумінню зв'язку між фізичною культурою та процесом пізнання.

Руховий напрям фізичного виховання включає формування фізичних якостей, умінь та навичок управління рухами. Це включає розвиток фізичних здібностей, оволодіння руховими техніками та використанням фізичного потенціалу [169].

Всі ці напрями взаємодіють між собою, утворюючи інтегрований підхід до фізичного виховання, який сприяє розвитку особистості у всіх аспектах - фізичному, соціально-психологічному та інтелектуальному.

Невід'ємною професійною якістю вчителя є справедливість. Вчитель – це зразок для наслідування [72; 189].

Вчителю, який спеціалізується у фізичній культурі, необхідно мати високий рівень професійної підготовки та володіти своєю спеціальністю на високому рівні. Він має бути експертом у своїй галузі і проявляти майстерність у своїй роботі. Крім того, він повинен постійно оновлювати свої знання, розширювати свої вміння та навички, а також успішно застосовувати їх у практичній фізкультурно-спортивній діяльності [173].

Підготовка людини до будь-якої професії, зокрема й до викладання фізичної культури, визначається насамперед об'єктивними вимогами суспільства, які на сучасному етапі його розвитку передбачають володіння фундаментальними знаннями, професійними вміннями та навичками діяльності свого профілю, досвідом творчої, дослідницької та соціально-оцінкової діяльності щодо розв'язання нових проблем. Сьогодні як колись актуальним стає особистісний розвиток майбутніх педагогів у контексті цілей і вимог особистісно-орієнтованої педагогіки [168].

Вивчення професійно-педагогічних аспектів роботи вчителя фізичної культури розкрило систему педагогічних поглядів і психологічних обґрунтувань, що визначають специфіку цієї професійної діяльності. Основною складовою цієї діяльності є педагогічна взаємодія, яка реалізується через рухову активність. Отже, структура роботи вчителя фізичної культури потребує аналізу у динаміці

рухово-конструктивного, рухово-організаторського, рухово-комунікативного та рухово-гностичного компонентів [127].

З урахуванням цього, зміст підготовки вчителя фізичної культури повинен забезпечувати комплексний розвиток певних навичок, пов'язаних з різними аспектами педагогічної роботи у галузі фізичної культури. Цей процес має включати розвиток загальних і спеціальних здібностей, необхідних для успішного виконання завдань з виховання, фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової діяльності.

1.2. Сутність, структура та особливості розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури

Під професіоналізмом розуміємо комплексне особистісне утворення, що забезпечує ефективне та надійне виконання не алгоритмізованої діяльності вчителя. У понятті «професіоналізм» відображається ступінь опанування людиною професійної діяльності, що відповідає чинним стандартам та вимогам суспільства.

Професіоналізм педагога має відповідати ряду критеріїв, які можна поділити на наступні групи:

- Об'єктивні критерії: ефективність педагогічної діяльності в різних її видах, таких як навчання, розвиток, виховання, а також допоміжні аспекти педагогічної роботи, наприклад, діагностика, корекція, консультування, організація та управління, самоосвіта та інше.
- Суб'єктивні критерії: стійка педагогічна спрямованість (бажання залишатися в професії), розуміння ціннісних орієнтацій професії педагога, позитивне ставлення до себе як професіонала, задоволеність роботою.
- Процесуальні критерії: використання соціально прийнятних і гуманістично спрямованих методів та технологій педагогом у своїй роботі.

- Результативні критерії: досягнення педагогом результатів, що відповідають вимогам суспільства, таких як формування особистісних якостей учнів, які забезпечують їх готовність до життя в швидкозмінному суспільстві.

Ці критерії визначають рівень професіоналізму педагога та його здатність ефективно виконувати свої професійні обов'язки і досягати мети педагогічного процесу.

Рівні професіоналізму педагога включають кілька етапів, які відображають його прогрес у досягненні високих показників педагогічної роботи:

- Рівень опанування професією: це початковий етап, коли вчитель адаптується до професії, засвоює норми, менталітет та необхідні методи і технології.

- Рівень педагогічної майстерності: на цьому етапі педагог виконує педагогічну роботу на високому рівні, використовуючи передовий педагогічний досвід і володіючи індивідуальним підходом до учнів. Він здійснює особистісно-орієнтоване навчання та інші передові педагогічні методи.

- Рівень самоактуалізації: на цьому етапі педагог осмислює можливості, які надає педагогічна професія для розвитку його особистості. Він самостійно розвивається, посилює свої позитивні якості, працює над усуненням негативних рис і утверджує свій індивідуальний стиль.

- Рівень педагогічної творчості: на цьому етапі педагог збагачує свій досвід професії завдяки власному творчому внеску. Він пропонує авторські рішення для вирішення завдань, розробляє нові методи, форми та системи навчання і виховання.

Кожен з цих рівнів відображає прогрес і розвиток педагога у професійній сфері, від початкового ступеня опанування професією до досягнення творчих висот і створення нових педагогічних підходів. У нашій роботі визначення професіоналізму вчителя було розроблено з позицій системного підходу, який конкретизовано стосовно аналізу змісту і структури професіоналізму педагога, вчителя, пов'язаної з ними типології особистості та суб'єктності вчителя.

Професіоналізм учителя – це складне інтегральне і багатофункціональне

новоутворення особистості та суб'єкта діяльності, до структури якого входять:

а) загальні або типові компоненти професіоналізму, зумовлені нормативними вимогами до діяльності та особистості вчителя (нормативний професіоналізм);

б) специфічні індивідуалізовані компоненти, що характеризують індивідуально-психологічні, особистісні та суб'єктні особливості вчителя, які проявляються в індивідуальних стилях діяльності та стилях педагогічного спілкування (унікальний професіоналізм);

в) цілісні компоненти як інтегровані складові професіоналізму вчителя [128].

У системному розумінні структура професіоналізму вчителя містить загальні типові, специфічні індивідуалізовані та цілісні інтегровані компоненти. Типові компоненти зумовлюють нормативний професіоналізм «типового» вчителя, формування та прояв якого в педагогічній діяльності залежить від безлічі зовнішніх чинників: соціальних і професійних вимог до вчителя; нормативно заданих форм і методів роботи з учнями; типових педагогічних ситуацій; норм професійної етики; загальноприйнятих стандартів поведінки та спілкування вчителя; організаційно-педагогічних умов загалом. Специфічні індивідуалізовані компоненти характеризують «унікальний професіоналізм» учителя як такого, що усвідомлює і проявляє свою індивідуальність у педагогічній діяльності.

У цьому сенсі формування, розвиток і прояв професіоналізму вчителя більшою мірою залежить від впливу внутрішніх особистісних та індивідуально-психологічних чинників (інтересів, потреб, мотивів, здібностей, професійних настанов, емоційних якостей, властивостей характеру і темпераменту). Цілісні інтегровані компоненти професіоналізму вчителя – це: «професійна компетентність» (знання, навички, вміння) тощо.

Дані компоненти утворюють складну багатофункціональну систему, яку можна виразити в єдиному загальному формулюванні [129; 164; 189]:

«Компетентність – Майстерність – Стиль – Досвід – Творчість». Вони ж можуть розглядатися як суттєві ознаки унікального професіоналізму, які пов'язані з індивідуально-психологічними, особистісними та суб'єктними особливостями реального вчителя. Останнє має особливу значущість, тому що в сучасних дослідженнях, під час вивчення складових професіоналізму вчителя і визначення критеріїв його оцінювання, використовуються ідеї суб'єктного підходу, який набуває статусу методологічного принципу і якісно вищого рівня дослідження [174].

Необхідною складовою професіоналізму є професійна компетентність. Так, професійна компетентність педагога є складним і багатофакторним явищем. Вона охоплює різні аспекти, які сприяють успішній педагогічній діяльності. Основні компоненти професійної компетенції педагога включають:

- Теоретичні знання: це система теоретичних знань учителя про психологію, методику навчання, виховання, організацію навчального процесу, педагогічну діагностику та інші аспекти педагогічної науки. Важливо мати глибокі знання у своїй галузі, щоб ефективно проводити навчання та виховання.
- Професійні навички та вміння: це здатність застосовувати теоретичні знання в практичних педагогічних ситуаціях. Педагог повинен вміти вибрати і застосувати відповідні методи та прийоми навчання, вміти ефективно взаємодіяти з учнями, створювати сприятливу навчальну атмосферу, організовувати діяльність групи тощо.
- Ціннісні орієнтації: це основні принципи, цінності та переконання, які визначають педагогічну діяльність. Ціннісні орієнтації педагога можуть включати відповідальність, толерантність, повагу до учнів, розвиток особистості, соціальну справедливість тощо.
- Інтегративні показники культури: це вміння педагога ефективно спілкуватися, мати чітке мовлення, адекватно реагувати на ситуації, проявляти професійну етику і ставлення до себе, своєї діяльності [99; 130; 187].

Серед основних компонентів професійної компетентності можна розглядати три блоки: психолого-педагогічну грамотність, психолого-

педагогічні вміння, професійно особисті. Таким чином, уважатимемо, що професійно-педагогічна компетентність - це узагальнена особистісна освіта, що включає високий рівень його теоретико-методологічної, психолого-педагогічної, методичної та практичної підготовки, засіб вирішення педагогічних завдань і критерій становлення педагога-професіонала.

Г. Олефір, М. Носко, Н. Давидова у структурі професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури можна виділити наступні компоненти:

- Мотиваційно-ціннісний компонент: включає мотиви, цілі та ціннісні установки студента, які впливають на його ставлення до професійної діяльності й формування полікультурної компетентності.

- Когнітивний компонент: характеризує сукупність знань про фізичну культуру, її сутність та способи самовдосконалення в цій галузі. Включає здатність до систематизації та узагальнення знань.

- Діяльний компонент: має на меті здатність до міжкультурної комунікації з представниками інших культур, передавати знання про самовдосконалення та саморозвиток іншим, вміння рефлексувати власну діяльність та поведінку.

- Емоційний компонент: зумовлює позитивне оцінювання педагогічних явищ, спираючись на соціальні та особистісні цінності. Включає здатність сприймати внутрішній світ інших людей і ототожнюватися з ними [59; 61; 186].

В майбутніх вчителів фізичної культури професійна компетентність розвивається на основі наведених компонентів. Ці компоненти становлять основу, на якій здійснюється подальший розвиток професійної компетентності. Враховуючи підходи різних науковців до вивчення цього поняття та специфіку фізичної культури як науки і навчального предмета, можемо зробити висновок, що професійна компетентність вчителя фізичної культури є комплексною характеристикою особистості. Вона включає гармонійне поєднання професійних, комунікативних і особистісних якостей, що дозволяють досягати якісних результатів у вирішенні типових завдань, пов'язаних з основними

видами професійної діяльності у сфері фізичної культури [140; 175].

Згідно з науково-педагогічними дослідженнями [74, 85], професійно-педагогічна компетентність вчителя фізичної культури можна описати як сукупність його умінь і навичок, систематизованих наукових і практичних знань, спрямованих на успішне виконання педагогічних завдань.

Науковці О. Котова, І. Омеляненко, І. Решетень виокремлюють такі ключові елементи професійно-педагогічної компетентності на основі цих аспектів:

- спеціалізована компетентність у галузі фізичного виховання та спорт;
- соціально-психологічна компетентність у фізкультурно-спортивній та педагогічній сферах;
- компетентність щодо диференційної психології, що стосується напрямків мотивації, здібностей та спрямованості учнів щодо опанування теоретичних знань та рухових навичок;
- самоаналітична компетентність, яка включає усвідомлення особистого соціального значення педагогічної діяльності у галузі фізичного виховання учнів та інформованість про шляхи підвищення педагогічної майстерності [47; 56; 185].

Компетентність вчителя фізичної культури необхідно розглядати як не просто знання, вміння та навички, але як його потенційну готовність до ефективного вирішення навчально-виховних завдань у процесі педагогічної діяльності. Висококомпетентний педагог повинен не лише розуміти сутність проблеми, але й вміти ефективно діяти для її вирішення на практиці. Залежно від конкретних обставин, компетентний фахівець здатний використовувати найбільш ефективні методи та засоби.

Категорія "професійно-педагогічна компетентність" відображає гармонійне поєднання різних аспектів педагогічної діяльності вчителя фізичної культури, таких як професійні знання, вміння та навички, а також важливі особисті якості з професійного та соціального аспектів. Сучасні складові

компетентності вчителя включають соціальну орієнтацію педагогічної діяльності, гнучкість педагогічного мислення, здатність до критичного аналізу та самоаналізу, прагнення до самовдосконалення, розвиток професійних цінностей та інтересів, творчість та пристрась до своєї професії [16; 21; 103; 130; 184].

Аналіз наукової літератури вказує на те, що готовність майбутнього вчителя фізичної культури до певного виду педагогічної діяльності складається з різних компонентів, серед яких можна виділити мотиваційний, орієнтаційний, операційний, вольовий та оціночний компоненти.

Зазначена готовність характеризується наступними ознаками:

- розуміння структури особистості, вміння діагностувати та визначати ознаки особистості;
- педагогічні навички та вміння організації навчально-виховного процесу, який спрямований на розвиток комплексної особистості учня та його ціннісних якостей.
- здатність здійснювати самостійну пізнавальну діяльність на рівні взаємодії "суб'єкт-суб'єкт" тощо [34; 42].

Таким чином, рівень сформованості професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури розглядається як запас теоретично-методичних ресурсів і якість їх застосування в ході педагогічної діяльності. А її розвиток відбувається через набуття знань та умінь протягом навчання на факультеті фізичного виховання та раціональне їх використання у професійній діяльності [34; 132; 182].

Одним з основних принципів педагогічної психології є формування стійких стандартів знань, умінь і навичок у майбутнього покоління. Особливо актуальною є проблема підтримки здорового способу життя. У зв'язку з цим, діяльність вчителів фізичної культури має велике значення. Ці вчителі поєднують в собі досвід спортивної та педагогічної діяльності у своїй професійній підготовці. Як індивідуальний суб'єкт педагогічної діяльності, педагог є унікальною особистістю з різноманітними індивідуально-

психологічними, поведінковими та комунікативними якостями, а також є носієм суспільних знань та цінностей.

Ефективність діяльності педагога забезпечується оптимальним рівнем інтелектуального розвитку, гнучкістю мислення, активністю, швидкістю реакції, емоційною стійкістю та високим рівнем саморегуляції. Наявність спортивних здібностей відіграє особливу роль у професійній підготовці майбутніх вчителів фізичної культури, оскільки вони проявляються в певній сфері людської діяльності. Таким чином, когнітивні стилі характеризують типові особливості інтелектуальної діяльності і сприймаються як форми вищого рівня інтелектуальної активності в порівнянні з традиційними особливостями пізнавальних процесів.

Наукові дослідження показують, що професійні якості особистості вчителя співвідносяться з їхніми знаннями, вміннями, професійними здібностями і можуть бути розділені на три складові: діяльність, спілкування та особистість вчителя. Всі психологічні якості особистості, а також фізичні, антропометричні, фізіологічні характеристики людини, що впливають на успішність навчання та реальну діяльність, визначаються як "професійно важливі якості суб'єкта діяльності". Конкретний перелік цих якостей є специфічним для кожної діяльності, залежить від їхнього складу, необхідного ступеня виразності та характеру взаємозв'язку, і визначається на основі психологічного аналізу діяльності [139; 176].

Виділено чотири етапи професіоналізації: входження у діяльність, первинна професіоналізація, стабілізація, вторинна професіоналізація. Особливу роль формуванні та розвитку професійно важливих якостей відіграють генетично детерміновані типологічні властивості особистості [182].

Вчені (О. Ажиппа, О. Науменко, О. Худолій та інші) визначають професійно-особистісні якості, які повинні бути сформовані у вчителя фізичної культури. Слід зазначити, що вчитель фізкультури повинен мати добре здоров'я та постійно дбати про свою фізичну форму. Крім того, у нього повинні бути сформовані розумові, естетичні, експресивні, організаторські та комунікативні

здібності.

Так, майстерність є важливою характеристикою професійно-особистісних якостей вчителя фізичної культури. Вона визначається набутими навичками, досвідом та вміннями вчителя, які впливають на його взаємодію з учнями і володіння різними аспектами педагогічної діяльності. Майстерність допомагає вчителю ефективно та швидко виконувати свої професійні обов'язки, розробляти та реалізовувати педагогічні стратегії, а також досягати бажаних результатів у навчанні та вихованні учнів.

Головними професійними якостями є:

- володіння предметом викладання та методикою;
- психологічна підготовка;
- загальна ерудиція;
- широкий культурний кругозір;
- педагогічна майстерність;
- володіння освітніми технологіями;
- знання учнівського колективу;
- організаторські вміння та навички;
- наукове захоплення;
- педагогічний такт;
- педагогічна техніка;
- ясне і виразне розуміння цілей і завдань роботи, що проводиться,
- комунікативні навички [180; 181].

Професійні якості вчителя фізичної культури значною мірою залежать від його здібностей до педагогічної діяльності, які можна розподілити на такі групи:

- дидактичні здібності: вміння передавати навчальний матеріал, зрозуміло та доступно. Це включає вміння вчителя перетворювати складне на просте, неясне - на зрозуміле, а також адаптувати навчальний матеріал до потреб учнів;
- академічні здібності: здатність освоювати відповідну галузь наук, включаючи навчальний предмет. Компетентний вчитель фізичної

культури володіє глибоким знанням свого предмета, що виходить за межі навчальної програми;

- перцептивні здібності: здатність проникати у внутрішній світ учня, проявляючи психологічну уважність і розуміння особистості школяра та його психологічного стану;
- мовні здібності: вміння виразно та чітко висловлювати свої думки та почуття за допомогою мови, міміки та жестів. Важливо, щоб вчитель демонстрував силу, переконаність та зацікавленість у тому, що він говорить;
- організаторські здібності: вміння організовувати учнів, формувати колектив, надихати школярів на досягнення навчальних цілей. Організаторські здібності також охоплюють здатність вчителя до організації власної діяльності [132].

Професіограма вчителя фізичної культури включає чотири блоки.

I. Психолого-педагогічні вміння.

Вчителю фізичної культури слід мати широкий спектр моральних якостей. Це необхідно, оскільки моральне виховання учнів повинно базуватися не лише на словесному впливі, але й на особистому прикладі вчителя. Моральні якості відображаються у поведінці вчителя і є важливим фактором у формуванні позитивного морального середовища. Володіння цим комплексом моральних якостей сприяє побудові довірчих стосунків з учнями та сприяє їхньому розвитку не лише в фізичній сфері, а й у формуванні етичних цінностей та навичок [167].

До основних рис сучасного вчителя відносять правдивість та чесність. Однією з важливих якостей вчителя фізкультури є правдивість.

Важливо, щоб учні мали впевненість в щирості та чесності намірів і взаємодії з вчителем фізкультури. Якщо учень відчуває, що вчитель є не щирим, спілкування стає формальним або навіть припиняється повністю, і між вчителем і учнем виникає бар'єр недовіри. Це розуміння, що людина є найвищою цінністю на Землі. Гуманне ставлення вчителя фізкультури проявляється в його інтересі до особистості учня, в співчутті до нього, в готовності надати допомогу та

пораду, якщо це потрібно, у визнанні учня як індивіда, у поставленні високих вимог до його розвитку та формуванні його особистості. Коли учні спостерігають ці прояви гуманізму у вчителя фізкультури, вони намагатимуться відповідати таким самим ставленням. Таким чином, гуманізм вчителя фізкультури сприяє формуванню гуманістичних цінностей в учнів [133; 137; 177].

Педагогічний досвід вчителя фізичної культури має значний вплив на зменшення несподіваних ситуацій, що вимагають винахідливості, кмітливості та швидкого орієнтування. Однак навіть досвідченим вчителям не вдається повністю уникнути таких ситуацій, тому значення цих якостей не зменшується. Вимогливість є невід'ємною якістю вчителя фізичної культури. Учні, особливо хлопчики, поважають вчителів фізичної культури, які вміють досягати своїх цілей без грубого примусу та погроз [148; 166].

Роль вчителя фізкультури залежить від важливих аспектів, таких як оперативне мислення та здатність тренера швидко знаходити оптимальні рішення для педагогічних завдань, а також передбачати результати своєї роботи з учнями. Розподіл уваги також відіграє велику роль. Вчитель фізкультури повинен одночасно контролювати багато елементів своєї діяльності: викладання матеріалу, якість виконання вправ, зрозумілість пояснень, свою позу, рухи, міміку, а також уважно спостерігати за всією групою учнів. Водночас він повинен чутливо реагувати на стан і настрої учнів.

Науковці визначають особливості діяльності вчителя фізичної культури та тренера. Так, діяльність учителя фізичної культури протікає в специфічних, порівняно з діяльністю інших учителів, умовах. Можна виокремити три групи цих умов: психічна напруженість, фізичне навантаження і зовнішньо-середовищні чинники, пов'язані з проведенням занять на повітрі. Порівняно з класними заняттями більшості шкільних педагогів робота вчителя фізичної культури пов'язана зі значними труднощами, що пов'язана з особливостями проведення занять фізичною культурою:

- Набагато більша (порівняно з класною кімнатою) навчальна площа - зал (басейн, майданчик тощо).
- Різноманітність та складність процесу проведення занять, наприклад, із легкою атлетикою, гімнастики, спортивних ігор, плаванням тощо;
- правильне та безпечне використання спортивного інвентарю та обладнання;
- різний рівень фізичного розвитку та стану здоров'я учнів класу;
- одночасні заняття із хлопчиками та дівчатками, які мають різні фізичні можливості;
- необхідність керувати одночасно роботою кількох підгруп на різних снарядах;
- обмеженість часу занять (45 хв) й великий інтервал (2 рази на тиждень) між заняттями [134; 180].

Крім того, до зазначених труднощів слід додати наявність на уроках фізкультури (особливо в молодших класах) шуму від криків дітей (під час естафет, рухливих або спортивних ігор), що значно перевищує допустимі 50-60 дБ, уривчаста частота коливань, тим високі звуки, що викликає у вчителя фізичної культури психічне стомлення [135].

Поміж додаткових факторів, що спричиняє психічне напруження у вчителя, можна відзначити необхідність адаптуватися до різних вікових груп учнів (що передбачає зміну ролей, які вчитель відіграє в різних класах, з урахуванням психології дітей різного віку). Також значне навантаження на мовленнєвий апарат та голосові зв'язки вчителя є чинником психологічного напруження (необхідність чітко та голосно давати команди, використовуючи "командний голос", що часто відбувається в умовах шуму, створеного учнями під час виконання фізичних вправ). Особливо великою є психічна напруженість у вчителя, якщо він проводить урок із класом, який перебуває з ним у конфлікті, а також у разі, коли вчитель проводить на день по 5-7 уроків [149].

Викладач фізичної культури має специфічні умови роботи, де він повинен демонструвати фізичні вправи та забезпечувати безпеку учнів під час їх

виконання. Крім того, він має активно рухатися разом з учнями під час занять на відкритому повітрі, екскурсіях та інших видах діяльності. Це фізично навантажує вчителя фізичної культури, особливо якщо у нього декілька уроків на день. Вчителі фізичного виховання проводять більшість свого часу на ногах, у русі, що створює напруження для ніг та спини. Зрозуміло, що з віком фізичні можливості знижуються, що ще більше ускладнює фізичне навантаження, яке відчувають вчителі фізичного виховання під час уроків фізкультури. Особливо це стосується жінок-вчителів, які мають менші фізичні можливості порівняно з чоловіками. Втрата з віком фізичного стану змушує вчителя постійно підтримувати свою фізичну форму [179].

Ще однією специфікою умов діяльності вчителя фізичної культури є часте перебування його на повітрі. Цей фактор має і позитивну, і негативну сторони. Усе залежить від погодних і кліматичних умов. Наприклад, улітку це перегрів, а в зимовий час - переохолодження. Ці умови вимагають від учителя загартування та гарного здоров'я.

З[азначимо, що педагогічна діяльність - це постійне вирішення педагогічних завдань. Вирішити їх - означає знайти адекватний спосіб досягнення педагогічної мети. Тому загальними професійними якостями вчителя фізичної культури ФК можна вважати [136; 150]:

- а) глибоке знання своєї справи;
- б) відповідальність;
- в) працьовитість;
- г) креативність;
- д) енергійність;
- е) дружелюбність [133; 134; 178].

До змісту особистісних якостей учителя фізичної культури відносять високу ідейність, абсолютну правдивість та щирість, велику цілеспрямованість, інформативність, працьовитість, честолобство, постійне занепокоєння, доброта та чуйність, справедливість, тактовність, пунктуальність, товарицькість,

ввічливість та привітність, доброта, вимогливість до себе та до інших, стриманість, добродушність, простота у зверненні тощо [7; 177].

Сучасний учитель, особливо в контексті фізичної культури, повинен мати високу культуру, широкий кругозір та ерудицію. Він повинен бути справжнім інтелектуалом, здатним орієнтуватися в постійно зростаючому обсязі знань і наукової інформації. Сучасний розвиток масового спорту ставить все вищі вимоги до особистості тренера, його професійної майстерності. Питання педагогічної майстерності тренера є одним з центральних у теорії та практиці педагогіки спорту, де вміння використовувати педагогічні методи та засоби є ключовими. Важливою складовою педагогічної майстерності є здатність до ефективної комунікації, створення сприятливого навчального середовища, індивідуального підходу до учнів, використання інноваційних підходів у навчанні та вихованні. Ці якості сприяють підвищенню якості навчання та формують позитивне ставлення учнів до фізичної культури та спорту.

1.3. Характеристика сучасного стану розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах Китаю

На сучасному етапі державна політика Китаю у сфері фізичного виховання спрямована на підготовку здорових фізкультурно-освічених фахівців, здатних до високої продуктивності праці та активної життєдіяльності. У Китаї зараз існує трирівнева структура фізкультурної освіти, яка включає дошкільні навчальні заклади, школи та вищі навчальні заклади. Кожен рівень цієї системи готує студентів до наступного етапу засвоєння практичних та теоретичних знань з фізичної культури [10].

В останні десятиліття у суспільстві Китаю формується ідея, що могутність держави та розквіт нації пов'язані зі здоров'ям громадян країни. Тому виховання здорового молодого покоління є основою державної політики КНР в освітній

сфері та у сфері масової фізичної культури, у тому числі й фізичному вихованні дітей та юнацтва[48]. Така політика призвела до посилення інтересу до західних культур і практик. Це вимагає створення умов для підвищення кваліфікації фахівців у всіх галузях, які здатні успішно конкурувати на міжнародному економічному і технологічному рівні. Фізичне виховання не є винятком, оскільки воно створює основу для формування фізично здорової, інтелектуально розвиненої й духовно збалансованої особистості. Особливо важливою є підготовка фахівців з фізичного виховання, яка є невід'ємною частиною загальної системи освіти [50; 151].

На сучасному етапі у світі спостерігається тенденція до індивідуального підходу до навчання. Це стосується всіх етапів освітнього процесу: від дитячого садка до університету та післядипломної освіти. Водночас із підвищенням освітнього рівня зростає й індивідуалізація процесу навчання. Сфера фізичної культури і спорту не є винятком. У таких країнах, як США, Європа та інших, тенденція до особистісного підходу до фізичного виховання реалізується у фізкультурі в школі, дозволяючи учням вибирати види спорту для покращення рухових, оздоровчих і психологічних навичок.

У Китаї існують унікальні, самобутні форми фізичної культури, які сформувалися протягом історичного розвитку цієї держави. Ці національні форми фізичної культури відображають реформи цієї країни тому мають свою специфіку, яка знаходить своє відображення в державній політиці Китайської Народної Республіки у сфері фізичної культури та спорту [13; 152].

Дошкільний період є одним із найбільш відповідальних життєвих періодів у формуванні культурних навичок та фізичного здоров'я людини, що забезпечують її подальший фізичний розвиток, зміцнення та збереження здоров'я в майбутньому. Сьогодні дослідженнями встановлено, що до 40% захворювань у дорослих були закладені в дитинстві, а основними завданнями фізичного виховання у КНР вчені визначають:

- створення умов для ефективного фізичного розвитку;

- формування таких соціальних якостей, як дисциплінованість, справедливість, відповідальність, чесність, співпраця;
- розвиток основних рухових навичок та поняття про правила безпеки;
- формування інтересу та любові до спорту.

У КНР розроблено нормативний документ «Положення про роботу шкільного спорту», в якому визначено шляхи розвитку фізичної культури. Цей документ визначає стратегії та завдання шкільного фізичного виховання з метою зміцнення здоров'я дітей та молоді та визначає напрям розвитку традиційних видів спорту у школах Китаю з урахуванням місцевих культурних традицій. Крім того, шкільне фізичне виховання, згідно з цим документом, має важливе значення як основа для створення спортивного резерву країни [153; 165].

У вищих навчальних закладах Китаю програми з фізичної культури переорієнтовані на суттєве збільшення обсягу освітнього компонента у лекціях, особливо під час проведення практичних фізкультурно-спортивних занять. Таким чином, традиційно-тренувальний процес набув спрямованості фізкультурної освіти, коли студенти, поряд з вихованням фізичних якостей та освоєнням техніки тих чи інших фізичних вправ, можуть опанувати знаннями та вміннями самостійних занять, методами та формами їх проведення, вміннями планувати подібні заняття, здійснювати елементарний самоконтроль тощо, необхідні для самостійного практичного використання [51].

У Китаї, у процесі навчання у коледжі, кожен студент для отримання заліку з фізичної культури зобов'язаний отримати у певному обсязі спеціальні фізкультурні знання, організаційно-методичні вміння та навички з фізкультурно-спортивної роботи з населенням. Такі соціально змістовні засади зумовлюють саму мету фізичного виховання студентської молоді у процесі навчання в коледжі чи університеті. Узагальнено і стисло дана мета полягає у підготовці фізкультурно-освіченої молоді людини, здатної до високопродуктивної професійної праці та активної особистої життєдіяльності та водночас володіючи основами організаційно-методичних умінь для роботи як громадського інструктора, тренера чи судді зі спорту [67].

Зрозуміло, що для виховання фізкультурно-освіченого покоління необхідні вчителі, які б були професіоналами у своїй справі.

До основних характеристик професіоналізму викладача фізичного виховання науковці відносять:

- особистісно-гуманну орієнтацію (викладач фізичного виховання повинен мати почуття відповідальності та інтерес до розвитку особистості студентів, проявляти гуманістичне ставлення до них);
- здатність до системного бачення педагогічної реальності (викладач повинен мати здатність розуміти та аналізувати педагогічну ситуацію у сфері фізичної культури, а також володіти системними діями для досягнення поставлених цілей);
- володіння сучасними педагогічними методиками (викладач повинен мати знання про сучасні методики та технології, які пов'язані з комунікацією, взаємодією з інформацією та передачею її студентам);
- здатність до інтеграції досвіду (викладач повинен бути здатним інтегрувати вітчизняний та зарубіжний досвід у сфері фізичної культури, а також поєднувати історичні й сучасні інновації);
- креативність у професійній сфері (викладач повинен виявляти творчий підхід у своїй професійній діяльності, розробляти нові підходи та ідеї, що сприяють розвитку фізичного виховання);
- рефлексивна культура (викладач повинен мати здатність до самоаналізу та рефлексії щодо своєї професійної діяльності, постійно вдосконалювати свої навички та методи роботи) [154; 163].

Розвиток професіоналізму викладачів фізичного виховання у системі методичної роботи є однією з основних напрямків коледжу. Безумовно, викладачі фізичного виховання відіграють важливу роль у фізичному розвитку студентів та можуть сприяти збереженню їх здоров'я.

Крім того, ефективність проведення занять з фізичного виховання значно залежить від рівня професіоналізму викладачів. Вони повинні бути компетентними щодо вибору методів та їх використання під час практичних

занять та тренувань. Важливими навичками є здатність використовувати різні форми навчально-пізнавальної діяльності, такі як колективні, групові і індивідуальні підходи.

Отже, розвиток професіоналізму викладачів фізичного виховання у методичній роботі коледжу є важливим для забезпечення якісної підготовки студентів та підтримки їх здорового способу життя [11; 36; 67; 69; 154].

Головна роль вчителя фізичної культури в Китаї – це сприяння здоровому розвитку учнів. Вчитель фізичної культури повинен допомагати учням зміцнити здоров'я, розвинути фізичні якості, сприяти всебічному розвитку особистості.

Для досягнення цих цілей вчитель фізичної культури повинен:

- Проводити ефективні уроки фізичної культури, які сприяють розвитку фізичних якостей учнів.
- Створювати атмосферу радості і задоволення від занять фізичною культурою.
- Заохочувати учнів до здорового способу життя.

Вчитель фізичної культури в Китаї також повинен бути в курсі останніх досягнень у галузі фізичної культури та спорту, вміти використовувати сучасні методи і прийоми навчання [155].

Ось деякі конкретні приклади того, як вчитель фізичної культури в Китаї може виконувати свою роль:

- Вчитель фізичної культури може використовувати різні методи і прийоми навчання, такі як ігри, змагання, імітація, щоб зробити уроки фізичної культури цікавими і захоплюючими для учнів.
- Вчитель фізичної культури може працювати з батьками учнів, щоб підвищити їхню обізнаність про важливість фізичної культури для здоров'я дітей.
- Вчитель фізичної культури може брати участь у спортивних змаганнях, щоб популяризувати фізичну культуру серед учнів.

Вчитель фізичної культури в Китаї відіграє важливу роль у формуванні здорового покоління [156].

Що стосується Китаю, то Міністерство освіти Китаю, Комісія національного розвитку та реформ, Міністерство фінансів, Міністерство людських ресурсів та соціального забезпечення та Управління Державної комісії з реформування державного сектору опублікували два документи, пропонуючи більше можливостей і підтримку для професійного навчання та розвитку викладачів. Сюди входять, наприклад, міжнародні та внутрішні візити та навчальні спостереження. Однак, як запропонував Цю (2015), китайські установи та політики повинні дізнатися про потреби в професійному розвитку викладачів, перш ніж вживати будь-яких заходів [96].

За останні два десятиліття інтерес до дослідження викладання фізичної культури в КНР постійно зростає, причому більшість таких досліджень були невеликими. Наразі не так вже й багато відомо про викладання фізичної культури в західному світі, а також у Китаї [106].

У материковому Китаї налічується 1423 коледжів і 1265 університетів, і 317 з цих навчальних закладів пропонують програми освіти вчителів фізичної культури для підготовки майбутніх учителів фізичної культури [106].

У китайських державних вищих навчальних закладах працює 65 613 штатних викладачів фізичної культури (Міністерство освіти Китаю, 2018). Викладачі фізкультури навчають студентів першого та другого курсу коледжів, студентів спортивних спеціальностей та/або тренують команди. Їх сферами знань можуть бути професійні спортивні навички, професійна теорія або спортивна педагогіка. На факультетах фізичного виховання китайських коледжів та університетів постійно більше чоловіків, ніж жінок. На відміну від англійських країн, більшість китайських викладачів, які працюють у університетах, не мають досвіду викладання в школах [69].

Китайська навчальна програма викладачів фізичної культури зазвичай поділяється на загальні модулі (наприклад, політика, англійська мова, обчислення), модулі спортивних навичок (наприклад, волейбол, теніс, футбол), теоретичні модулі (наприклад, спортивна біомеханіка, спортивна психологія, шкільне фізичне виховання), дослідницькі модулі (наприклад, методи

дослідження) та педагогічна практика (наприклад, спостереження, навчання в школі). Державне головне управління спорту разом з коледжами та університетами організовують програми підвищення кваліфікації для підтримки викладачів фізкультури університетів у оновленні спортивних навичок, тренерських методів, знань з предметів, викладацьких навичок та навичок суддівства. Хоча ці можливості доступні для всіх викладачів фізичної культури, залишається брак навчальних заходів, характерних для викладачів фізичної культури [106; 157].

Більшість викладачів фізкультури в коледжах та університетах Китаю вважають фізичну активність основним змістом шкільної та програми навчання майбутніх учителів, таким чином представляючи «спортивне» ставлення у своїй відповідній навчальній програмі [96]. Хоча китайські викладачі фізичної культури впевнені у своїх спортивних навичках і знаннях предметів, їм бракує педагогічних знань, що, у свою чергу, може негативно вплинути на навчання майбутніх учителів [107; 163].

Підсумовуючи, китайським викладачам фізичної культури не вистачає шкільного досвіду, педагогічних знань та дослідницьких навичок. Проте мало що відомо про сприйняття китайськими викладачами фізичної культури власних потреб щодо професійного навчання та розвитку. Така інформація теоретично важлива, враховуючи нестачу знань про цю професійну групу. Це також може мати практичні наслідки для майбутнього планування у сфері освіти [107].

Більшість китайських викладачів фізичної культури мають сильне бажання здійснювати подальше професійне навчання та розвиватися в області предметних знань, з особливим акцентом на професійну підготовку в конкретних видах спорту. Переважними способами вирішення потреб у розвитку та підвищення кваліфікації є офіційні навчальні програми, спостереження за зразковою практикою у світі та міжнародні навчальні заходи. Проте, вартість заходів стає найважливішим, навіть вирішальним, фактором, який впливає на залучення вчителів фізичної культури Китаю до такої діяльності [14].

Дедалі думка вчителів фізичної культури Китаю трансформується з ідеології зміцнення тіла в ідеологію спорту та здоров'я протягом усього життя, а саме трансформується з ідеології зміцнення тіла насамперед у здоров'я перш за все. Але значна частина вчителів фізичного виховання, кількість яких становить 20%, як і раніше дотримуються провідної ідеології зміцнення тіла, а не ідеології здоров'я перш за все. Цей старомодний спосіб викладання надмірно наголошує на передачі спортивних знань і навичок та приймає вчителя як центр, що обмежує індивідуальну здатність до вдосконалення та придушує творчість студентів, нехтуючи наданням повчальних теорій і методів для наукової підготовки майбутніх учителів фізичної культури в опануванні вміння займатися спортом і формуванні звички займатися спортом протягом всього життя [51; 158].

Фізичне виховання має бути цікавим предметом, щоб звільнити природні інстинкти студентів, але це виявляється нудним і виснажливим навчальним курсом через некваліфікованих викладачів, чиї навички та методи викладання застаріли, і які лише зосереджують свою увагу на спортивних здібностях в класі. Студенти коледжу чи університету відносно активні у спорті та творчості, готові ризикувати та цікавляться новим світом. Нудний і виснажливий спосіб навчання стає нецікавим для студентів.

До того, нині обов'язкова навчальна програма, яка все ще є переважає в коледжах та університетах Китаю, йде не в ногу з практикою викладання, яка зосереджена на спробі досягти мети довічного спорту та здоров'я. Методи навчання деяких вчителів надмірно підкреслюють керівну функцію вчителя в класі. Відсутня взаємодія зі студентами. Їм здається, що будь-які дії, яких навчає вчитель, є правильними, і що вони повинні так робити, повністю слідувати, ігноруючи головну роль самих студентів у класі, що робить спосіб навчання запрограмованим, обов'язковим і жорстким [51].

Зазвичай розвиток фізичної культури нехтують і ігнорують, зараховують за наукові дослідження, академічні дослідження, навіть адміністративне управління в університетах, які не мають спеціальностей з легкої атлетики, таким

чином обмежуючи творчість та інновації вчителів фізичної культури у коледжах чи університетах. Деякі вчителі задоволені ситуацією, в якій вони перебувають, у них немає пристрасті та ентузіазму до інновацій для подальших досліджень предметів, які вони викладають, їхні навички та методи застаріли та не мають кваліфікації для навчання чи допомоги студентам з новими знаннями та технікою фізкультури [14].

Дефіцит обладнання, приміщень та ігрових полів є основною проблемою, яка перешкоджає розвитку фізичного виховання в КНР [159]. Як наслідок, ентузіазм вчителя пригнічується, що перешкоджає нормальному розвитку заняття з фізичного виховання та позакласним заходам. У процесі спортивного навчання вчителі вважають за краще використовувати інформаційні технології мультимедіа для презентації деяких високоскладних дій і тактик гри, щоб підвищити ефект і якість заняття, але використання сучасних інформаційних технологій також потребують відповідного обладнання, включаючи програмне та апаратне забезпечення. Тож, покращення і вдосконалення обладнання та засобів та застосування сучасних інформаційних технологій для підвищення якості навчання фізичного виховання є одним із пріоритетів розвитку коледжів та університетів Китаю [69].

Менеджмент фізичного виховання у Китаї – це комплексна робота, яка включає забезпечення розв'язання різноманітних проблем, що виникли в процесі навчання, надання підтримки та створення гарного робочого середовища для вчителів, щоб мотивувати їх бути ентузіастами щодо своєї роботи. Ця робота також містить управління плануванням навчання, управлінням якістю навчання, керування замовленням тощо. Фізичне виховання є динамічною системою, на яку вплинуло багато факторів. Вона заснована на принципі зворотного зв'язку. Зі збільшенням кількості студентів, які навчаються в коледжах та університетах, управлінська робота з фізичного виховання повинна організувати навчальний зміст і розклад виходячи із великої кількості студентів та обмеженої кількості приміщень та ігрових полів, щоб переконатися, що всі студенти мають достатню кількість навантаження та тренування, вживаючи таких заходів, як перехід із

закритого типу викладання на відкритий тип навчання, щоб забезпечити студентам більше навчального часу та простору, відмовитися від стилю викладання, за якого вчитель піклується про все, надати учням більше свободи бути більш незалежними, а не повністю залежати від вчителя у навчанні. До того, створення всіляких спортивних клубів та цікавої організації заходів у кампусі, проведення насичених і різноманітних фізичних змагань для створення гарної атмосфери та спортивного навчання є ефективними способами сприяння розвитку фізичного виховання [106; 160].

Як обов'язковий курс для студентів коледжів та університетів КНР, кінцева мета фізичного виховання полягає в тому, щоб сформувати в учнів спортивний настрій на все життя, який спонукає студентів постійно займатися спортом для досягнення міцного тіла. Оскільки навчальний матеріал є основою навчальної програми, тому реформа навчальної програми повинна розпочатися з реформування навчального матеріалу, щоб переконатися, що навчальний матеріал відповідає вимогам часу, уникаючи повторення та застарілої версії. Наразі у Китаї створено нову систему управління навчальними програмами для зміцнення ідеології «здоров'я перш за все». Повернення до повсякденного життя - це єдиний шлях, який необхідно використати для успішної реформи навчальної програми. У цьому контексті розвиток фізичного виховання у коледжі має посилити позаконкурсні спортивні проекти, спрямовані на зміцнення здорового стану [106].

Загалом, при підборі навчального матеріалу з фізичного виховання необхідно розглядати потреби високоосвіченої людини, враховуючи при цьому майбутню професійну характеристику та життєві потреби, ставлячи основною метою фізичного виховання - підготовку студентів до набуття спортивних здібностей протягом усього життя та покращення їх здорового стану [14].

У сучасному житті застарілий стиль навчання уже не відповідає вимогам суспільства, що стрімко розвивається. Розвиток фізичного виховання повинен мати стиль навчання відповідно до мети навчання. Виділяють такі типові стилі навчання фізичного виховання у Китаї: традиційний стиль викладання спорту,

стиль викладання спеціалізованого вибіркового курсу та стиль викладання клубного спорту. Національне традиційне спортивне навчання в КНР в процесі свого розвитку під глибоким впливом традиційної китайської культури має довгу історію та багату культурну спадщину. Традиційний стиль викладання спорту простий у навчанні, підходить для учнів різного віку та фізичного стану, має гарну функцію самонавчання та самооцінювання. Тому коледжі та університети, які пропонують національне спортивне навчання, сприяють зміцненню здоров'я та підвищенню фізичної підготовленості студентів. Це також допомагає учням розвивати спортивну свідомість і звички протягом усього життя. Але такий стиль менше акцентує на змагальних навичках і методах, а також на суворому графіку тренувань у порівнянні зі спеціалізованим вибіркоким викладанням курсів, де відносно більше уваги приділяється змагальним видам спорту і особливо спортивній підготовці. Студенти, які проходять спеціалізований вибірковий курс, зосереджують свою увагу на підготовці та вивченні вибіркового курсу, ігноруючи при цьому практику інших видів спорту. Щодо клубного спорту, то його започаткували, організували його діяльність, керували та підтримували студентські лідери. Для ініціювання діяльності, організації роботи та участі у клубі акцент робиться на студентському керівництві. Місія клубної діяльності полягає в тому, щоб надати студентам різноманітні змагальні спортивні можливості з широким діапазоном рівнів кваліфікації та досвіду. Це навчальний майданчик для лідерства, організаційного розвитку та навчання. Але в кінцевому підсумку місія реалізується через програму, яка сприяє можливості для всіх студентів взяти участь і повністю розкрити свій потенціал. Проте такі клуби носять більш причинно-наслідковий і неформальний характер, у членів таких клубів як правило відсутня професійна підготовка та обмежена можливість підвищення кваліфікації [80; 161].

Кожен зі стилів навчання фізичного виховання у Китаї має свій недолік і свою силу, жоден із цих стилів навчання не є всемогутнім і незмінним. Тому всі види стилів навчання повинні застосовуватися в процесі фізичного виховання. Беручи до уваги особливості коледжів чи університетів та різних студентів, ці

три стилі навчання можна було б об'єднати для кращого використання в процесі фізичного виховання. Наприклад, привести тих студентів, які мають кращий стан тіла, до спортивного клубу чи асоціації, збільшити як ступінь складності навчання, так і тренувань, які вимагають наявності спецобладнання, щоб максимізувати спортивний потенціал студентів. У такому випадку ці студенти продовжували б підвищувати свій конкурентний рівень на вибірковому курсі, щоб представляти свою школу, брати участь у різних видах ігор. З іншого боку, вони також можуть бути викладачами в клубі та асоціації з легкої атлетики різного рівня шляхом набуття знань, методів навчання та організації управління для підвищення своїх здібностей. Для тих студентів, у яких стан здоров'я недостатній, стимулювання їх інтересів до легкої атлетики та спорту має бути першочерговим завданням, а також було б доречним спрощення деяких змагальних видів спорту або запровадження традиційних видів спорту, таких як бадмінтон, відповідно до їхніх інтересів [79].

Задля підвищення якості навчання, вчителі з фізичного виховання повинні проводити безперервну освіту для підвищення освітнього ступеня та розширення знань. Найвищий пріоритет у коледжах та університетах для підготовки кваліфікованих вчителів з фізичного виховання – це бути інноваційними та креативними. Навчальні заклади повинні інвестувати все більше і більше коштів у навчання майбутніх учителів з фізичного виховання, їх професійний розвиток, заохочувати їх продовжувати післядипломну освіту та займатися підвищенням кваліфікації [78; 162].

Навчальне середовище фізичного виховання у Китаї є об'єктивною умовою педагогічної діяльності у коледжах. Матеріальне середовище, включаючи необхідні ігрові поля та приміщення, є дуже важливим елементом, який впливає на викладацьку діяльність. Тому коледжам та університетам доводиться збільшувати інвестиції в обладнання для фізичних вправ та приміщення відповідно до кількості та масштабу студентів. Особливо в контексті політики розширення зарахування, необхідно терміново посилити будівництво ігрових полів та приміщень для створення гарного навчального середовища, щоб

задовольнити вимоги викладацької діяльності, а також для гідного навчання майбутніх учителів фізичної культури. Очевидно, що застаріле обладнання негативно впливатиме на розвиток вибіркових курсів з фізичного виховання. А коледжі та університети повинні розробити стратегію створення більшої кількості вибіркових курсів з фізичного виховання з пріоритетом підтримки популярних видів спорту, включаючи баскетбол, футбол, настільний теніс, бадмінтон, бойові мистецтва та аеробіку. Крім того, у Китаї вважається за необхідне скористатися перевагами обладнання приміщень для навчання сучасними інформаційними технологіями як ефективним способом змусити студентів підтримувати збуджену пристрасть до навчання в коледжах з фізичного навчання, а також засобом полегшення навчання у відносно невимушеній атмосфері для опановування спортивними навичками та методами. Підсумовуючи, безсумнівно можна сказати, що оптимізація навчального середовища, включаючи його апаратне та програмне забезпечення, могло б сприяти розвитку навчання майбутніх учителів з фізичного виховання у більш здоровий та ефективний спосіб [108].

У Китайській Народній Республіці фізичне виховання визначається соціально-політичними очікуваннями та установками, а не абстрактними конфліктами. Найбільший конфлікт у дисципліні «Фізична культура» існує між прихильниками традиційних китайських практик та засновниками сучасних спортивних практик, які зазвичай більш доступні для широкої громадськості та орієнтовані на інтеграцію з Європою.

З моменту заснування Китайської Народної Республіки спортивні змагання стали невід'ємною частиною фізичного виховання. Уряд вжив заходів для стимулювання розвитку спорту, як для зміцнення здоров'я, так і для формування національної самосвідомості. Тому фізичне виховання поряд зі спортом розглядається як засіб зміцнення взаємин людини і держави. Таким чином, існує тісний зв'язок між державою і школою.

Система освітніх коледжів дуже схожа на європейську в тому, що вчителі-стажери приймаються на роботу після закінчення середньої школи.

Сучасний вчитель фізичної культури в школі повинен володіти не лише базовими видами спорту на початкових та середніх ступенях, а й бути досконалим фахівцем з певного виду спорту. Це необхідно для забезпечення стратегії індивідуального підходу до процесу фізичного виховання школярів. Для того, щоб кожен учень міг вибрати вид спорту для фізичного виховання, школа повинна мати фахівців з великої кількості видів спорту та фізичної активності. Реалізація індивідуального підходу полягає в наступних положеннях: визначення обраного виду спорту на ранніх етапах; удосконалення обраного виду спорту з урахуванням індивідуальних особливостей студентів-спортсменів [163]. У Китайській Народній Республіці труднощі, характерні для всіх країн у сфері підготовки фахівців - майбутніх вчителів фізичного виховання, додаються до тих, які є характерними тільки для Китаю. Як вже зазначалось, фізичне виховання в Китайській Народній Республіці здавна базувалося на національних традиціях, орієнтувалося на зміцнення здоров'я та навчання військовослужбовців. Для цього використовувалися традиційні китайські системи: ушу, цигун та інші, але не ті види спорту, за якими проводяться змагання у світі, що характерно для Європи, США, країн СНД та інших. Фізичне виховання в Китайській Народній Республіці почало орієнтуватися на різні види спорту, з яких у світі проводяться змагання, лише протягом останніх 3-4 десятиліть.

Порівнюючи КНР та країн Європи та США, зазначимо, що Китаї має невеликий досвід розвитку фізичної культури. Однією з проблем в КНР є враховування індивідуальних особливостей учнів при обранні певного виду спорту. Розв'язання цих проблем потребує розробки експериментальної програми підготовки майбутніх вчителів фізичного виховання, яка буде орієнтована на індивідуальний підхід та враховуватиме поєднання китайських традицій з сучасними тенденціями фізичного виховання, поєднання вдосконалення обраного виду спорту з вивченням базових видів спорту та індивідуальні особливості студентів.

Ці проблеми можуть бути вирішені шляхом подальшої науково-дослідної роботи, розвитку методик та педагогічних підходів, а також співпраці між викладачами фізичного виховання і спортивними тренерами для забезпечення

У КНР проблема індивідуального підходу особливо актуальна, тому що відповідно національним особливостям, традиціям панівним є колективна діяльність. Це може становить перешкоду для впровадження індивідуального підходу у процесі розвитку фізичного виховання.

Крім того, заборона деяких організацій і фахівців щодо використання спорту, який використовується на змаганнях у світі, може обмежувати можливості розвитку спортивної компетенції серед майбутніх вчителів фізичної культури. Проте, для підготовки майбутніх вчителів фізичної культури в Китаї є важливим поєднання базових видів спорту з поглибленим вивченням обраного виду спорту, у якому студенти бажають вдосконалитися. Це може сприяти розвитку їх фахової майстерності та спеціалізації на високому рівні.

Китайські традиційні практики відрізняються від західних видів спорту чотирма основними принципами:

- зміцнення здоров'я;
- копіювання рухів живих істот;
- філософія спорту;
- розвиток суспільства вцілому.

Щобільше, їх можна розділити на різні категорії. Так, існують традиційні оздоровчі та бойові практики, такі як ушу, тайцзицюань, цигун. З іншого боку, існують розважальні, святкові та популярні практики, такі як перегони на човнах-драконах, танці драконів, запуск повітряних зміїв, стрибання, робочі ігри, ігри на фермі та традиційні ігри для меншин тощо [108].

Таким чином, підготовка вчителів фізичної культури в Китаї має ґрунтуватися на сучасних концепціях індивідуалізації, які охоплюють всі аспекти навчання, починаючи від вибору виду спорту, у якому учень бажає розвиватися, до отримання спеціальності вчителя фізичної культури з певним

професійним знанням обраного виду спорту. Це може стимулювати індивідуальний розвиток студентів і сприяти їх професійному зростанню.

Висновки до розділу 1

Професійна підготовка майбутнього вчителя у процесі освіти – найважливіша функція існування та розвитку людського суспільства. Важливе місце у системі підготовки висококваліфікованих кадрів дослідники відводять професійної підготовки фахівців із вищою освітою. Від неї залежить виховання всього підростаючого покоління.

Професійна підготовка вчителя фізичної культури є поєднанням спортивного і педагогічного компонентів. Отже, це відбито у особливостях професійно важливих якостей, формованих у процесі освоєння професійної діяльності.

Структура професійно важливих якостей майбутнього вчителя фізичної культури визначається умовами майбутньої професійної діяльності, етапами та специфікою професійної підготовки.

Психолого-педагогічна технологія формування професійно важливих якостей, що залежить від рівня здатності до самоконтролю, визначає структуру професійно важливих якостей майбутнього вчителя фізичної культури.

Зазначено, що отримані в ході дослідження дані можуть бути використані для розробки психо-діагностичних процедур та практичних рекомендацій щодо оцінки сформованості професійно важливих якостей майбутніх учителів фізичної культури. Тільки так можна справді підняти престиж фізичної культури та спорту, домогтися справді масового фізкультурно-спортивного руху та економічного процвітання галузі «фізична культура та спорт».

Практично доведено, що відсутність вирішення проблеми індивідуального підходу у підготовці майбутніх учителів фізкультури призводить до зниження

мотивації студентів до занять фізичною культурою, що призводить до зниження якості фізичного виховання в цілому та посилення проблем зі здоров'ям. Тому вирішення проблеми індивідуальних потреб у фізичному вихованні полягає в реалізації індивідуального підходу в підготовці майбутніх учителів фізичної культури.

Наведено досвід Китайської Народної Республіки щодо розв'язання проблеми індивідуального підходу у зв'язку з національними особливостями, традиціями. Крім того, в Китайській Народній Республіці існує досвід багатьох організацій і фахівців щодо впровадження у фізичне виховання видів спорту, за якими проводяться змагання, замість традиційних китайських оздоровчих видів спорту і бою.

Крім базових видів спорту, підготовка майбутнього вчителя фізичної культури в КНР повинна включати поглиблене вивчення виду спорту, в якому він міг би вдосконалюватися і бути фахівцем високого рівня. Підготовка вчителів фізкультури в Китайській Народній Республіці повинна базуватися на сучасних концепціях індивідуалізації, які стосуються всіх етапів навчання: від вибору виду спорту, в якому учень хотів би вдосконалюватися, до отримання спеціальності вчителя фізичної культури з професійним знанням певного виду спорту при вивченні обраного виду спорту.

Основні наукові результати дисертаційної роботи, викладені в даному розділі, опубліковані в працях автора, які наведені в анотації роботи [1; 2; 3; 4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У РОЗДІЛІ 1

1. Абдураман А.Ш., Купрєєнко М.В., Непша О.В. Сутність професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури. *Актуальні наукові дослідження в сучасному світі*. Переяслав-Хмельницький, 2019. Вип. 1 (45). Ч. 4. С. 39–43.
2. Ажиппо О. Ю. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах: дис. ... д-ра пед. наук. Харків, 2013. 485 с.
3. Александров Д., Солоненко А. Професійні експектації студентства в умовах освітньої реформи : методологічний аспект. *Versus*. Мелітополь: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2014. Вип. 2 (4). С. 45–49.
4. Арзютов Г. М. Теорія і методика поетапної підготовки спортсменів (на матеріалі дзюдо): автореф. дис. ... д-ра пед. наук. Київ, 2000. 43 с
5. Артемович О. І. Вплив різних видів фізкультурно-спортивних занять на рівень фізичного здоров'я підлітків. *Сучасні проблеми фізичного виховання та спорту школярів і студентів України* : матеріали IV Всеукр. наук. студ. конф.: матеріали 22–23 квіт. 2004 р. Суми : СумДПУ, 2004. С. 178–183.
6. Ахметов Р. Ф., Шаверський В. К. Проблеми й перспективи формування професійної майстерності фахівців фізичної культури засобами інноваційних технологій. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2007. № 34. С. 50-52.
7. Бабіч Л. В., Кондратенко Г. М. Основи педагогічної майстерності : навч. посіб.для студентів педагогічних університетів. Херсон : Айлант. 2002. 81 с.
8. Барбіна Е. С. Теоретико-методологічні основи професійної підготовки майбутніх вчителів : наук.-метод, посібник. Х. : Айлант, 2001. 70 с.

9. Безкоровайна Л.В. Формування готовності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до впровадження технологій спортивного менеджменту культури : автореф. дис. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2009. 20 с.
10. Бех І. Д. Виховання особистості. Київ: Либідь, 2008. 848 с.
11. Беспутчик В. Г. Проблеми та перспективи підготовки фізкультурних кадрів у ВНЗ. *Олімпійський спорт і спорт для всіх* : матеріали ІХ міжнародного наук. конгресу, 20–23 вересня 2005 р. Київ, 2005. С. 885.
12. Бишевец Н. Г., Хабінець Т.О. Основні напрямки модернізації магістерської підготовки в навчальних закладах фізкультурного профілю. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2007. № 2. С. 17–20.
13. Ван Сює Мань. Особливості системи державного управління фізичною культурою та спортом у КНР. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2008. № 4. С. 217-221.
14. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ. Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
15. Вільчковський Е. С. Професійна спрямованість підготовки фахівців з фізичного виховання. *Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992–2002* : зб. наук. праць до 10-річчя АПН України / редкол.: В. Г. Кремень (гол. ред.). Харків: ОВС, 2002. С. 301–310.
16. Гавриш І. В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності : автореф. дис. ... д-ра пед. наук. Луганськ, 2006. 44 с
17. Гевко І. В. Психологічні умови розвитку професіоналізму вчителя технологій. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького* Серія: "Педагогічні науки", (6). 2017. URL : <http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/1433> (дата звернення: 22.01.2023).

18. Генсерук Г. Р. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Тернопіль, 2005. 20 с.
19. Голік О.Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект : навчальний посібник. Донецьк : Вид-во «Ноулідж» (Донецьке відділення), 2010. 242 с.
20. Гриньова В. М. Суть понять "професіоналізм" та "професійна підготовка". *Педагогіка та психологія*. 2011. - Вип. 40(1). С. 28-34. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2011_40\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2011_40(1)_7) (дата звернення: 15.02.2023).
21. Гузій Н. В. Категорія професіоналізму в теорії і практиці підготовки майбутнього педагога : автореф. дис. ... д-ра пед. наук. Київ, 2007. 39 с.
22. Гузій Н.В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти : монографія. К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. 243 с.
23. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
24. Єрмаков С. С. Наукові інформаційні аспекти фізкультурної освіти. *Актуальні проблеми фізкультурної освіти* : матеріали II електрон. наук. конф., 18 трав. 2008 р. Харків: ОВС, 2006. С. 3–6.
25. Забора А. В. Особливості технології професійної підготовки учителя фізичної культури. *Педагогіка, психологія та медикобіологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2003. № 11. С. 53–58. 126.
26. Забора А. В. Формування знань і навичок майбутніх вчителів фізичної культури в процесі вивчення дисциплін «Теорія і методика фізичного виховання» і «Гімнастика з методикою викладання» : дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту. Харків, 2004. 197 с
27. Завалевський Ю. Деякі аспекти формування основ професіоналізму вчителя. *Рідна школа*. 2013. № 6. С. 17-19. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2013_6_6 (дата звернення: 01.12.2022)

28. Зайцева Ю. Специфіка діяльності вчителя фізичної культури як організатора фізкультурно-спортивної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах. *Витоки педагогічної майстерності*. Полтава. 2014. Вип. 13. С. 139–144.
29. Золотухіна С., Фазанів В., Макаренко В. Традиції та новації у педагогічній діяльності. *Теорія та методика навчання та виховання* : зб. наук. праць. 2021. 50 с
30. Зубанова Н. Ю. Зміст та структура професійно-педагогічної спрямованості особистості вчителя фізичної культури. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту* : зб. наук. пр. / під ред. С.С. Єрмакова. Харків : ХХІІІ, 1998. № 2.
31. Іваненко В. В., Купреєнко М. В., Непша О. В. Педагогічні умови формування професійної спрямованості майбутніх фахівців з фізичної культури. *Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті* : матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції, 29–30 березня 2018 р. Ченстохова-Ужгород-Дрогобич: Посвіт, 2018. С. 19–21.
32. Іваненко О. В., Непша О. В. Рефлексія у розвитку професійно-педагогічної культури фахівців фізичного виховання і спорту. *Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту* : збірник наукових праць. Харків: ХДАФК, 2018. С. 95–99.
33. Іваній І. В. Сутність професійно-педагогічної культури фахівця фізичного виховання та спорту. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 1 (45). С. 136–146.
34. Ігнатенко С. О. Підготовка майбутніх учителів фізичного виховання до формування моральних якостей молодших школярів : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Одеса, 2007. 19 с
35. Інформаційні технології в системі «фізична культура-спорт» / Карабанов Є.О., Непша О. В., Суханова Г. П., Ушаков В. С. *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту* : збірник наукових праць. Харків: ХДАФК, 2018. Вип. 2. С. 49–53.

36. Історія фізичної культури на різних етапах розвитку суспільства (частина II) : навчально - методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей. Суми: 2019. 105 с.

37. Калашник Л. С. Педагогічні засади родинного виховання у китайській сім'ї : дис... канд. пед. наук : 13.00.01. / Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г.С.Сковороді. Х., 2005.20 с.

38. Карабанов Є. О., Непша О. В. Інформаційнокомунікаційні технології в підготовці майбутніх фахівців у сфері фізичної культури і спорту. *Філософія здоров'я – здоровий спосіб життя – здорова нація* : зб. статей, тез і доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2018. С. 110–113.

39. Карасевич С. А. Значення фізичної культури у сучасному житті і її допомога у покращенні здоров'я людей. *Сучасні проблеми теорії та практики фізичного виховання, спортивних дисциплін і туризму* : II міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. : зб. наук. праць за матеріалами, 16 черв. 2016 р. Переяслав-Хмельницький : ФОП Домбровська Я. М., 2016. Ч. 1. С. 24–29.

40. Карасевич С. А. Ієрархія понять «фізична культура» та «фізкультурно-спортивна діяльність» майбутнього вчителя. *Сучасні проблеми теорії та практики фізичного виховання, спортивних дисциплін і туризму* : III міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. : зб. наук. праць за матеріалами, 16 груд. 2016 р. Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я. М., 2016. С. 30–37.

41. Карасевич С. А. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурноспортивної діяльності у закладах загальної середньої освіти : монографія; МОН України, Уманський держ. пед. унів-т імені Павла Тичини. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 204 с.

42. Карченкова М. В. Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності : дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Переяслав-Хмельницький, 2006. 228 с.

43. Книга вчителя фізичної культури: довідково-методичне видання / упор. С. І. Операйло, А. І. Ільченко, В. М. Єрмолова, Л. І. Іванова. *Підготовка*

майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у закладах загальної середньої освіти. Х. : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 464 с

44. Козіна Ж. Л. Теоретико-методичні основи індивідуалізації навчально-тренувального процесу спортсменів в ігрових видах спорту : автореф. дис. на здоб. наук. степеня д-ра наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01 / НУФВСУ. К., 2010. 45 с.

45. Козіна Ж. Л., Лахно О. Г., Базилюк Т. А. Авторські тренувальні пристрої для мікро-баскетболу та баскетболу на воді. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т.Г.Шевченка*. Чернігів, 2012 С.537-539.

46. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір : офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України. URL : <http://www.mon.gov.ua/education/average/topic/rozv/knc.doc> (дата звернення: 06.11.2022)

47. Котова О. В., Непша О. В. Структурні компоненти підготовки майбутніх вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах. *Педагогічні науки* : збірник наукових праць. Херсон: ХДУ. 2014. Вип. 81. Т 1. С. 164–168.

48. Кравчук Т. М. Педагогічна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання у вищих педагогічних навчальних закладах України (20-80 рр. ХХ ст. : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. Х. : Б.в., 2004. 278 с.

49. Кукса В. О. Професійна підготовка фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня. канд. пед. наук: 13.00.04. К.. 2002. 18 с.

50. Куц О., Третьяков М., Лапичак І. Інтеграція цінностей фізичної культури у професійній підготовці педагога з фізичного виховання (повідомлення третє). *Педагогіка, психологія та медикобіологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2003. № 15. С. 119–124.

51. Лі Цзін. Аналітичний огляд програмних вимог щодо фізичного виховання у вишах Китаю та України. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2006. № 9. С. 167 – 169.

52. Максимчук І. Розвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед. наук. - 13.00.04. Хмельницький, 2017. 268 с.

53. Мартиненко В. В. Безперервна підготовка фахівців фізичного виховання і спорту. *Наукові праці*. Серія: Педагогіка. Миколаїв. 2009. Вип. 99, Т. 112. С. 111–115

54. Матвійчук Т. Ф. Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичного виховання у процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04. Вінниця, 2015. 272 с.

55. Миколаїв Ю. М. Про проблему розвитку теорії фізичної культури. *Теорія та практика фізичної культури*. 2001 №8. С. 2-10.

56. Мороз О. Г., Омеляненко В. П. Перші кроки до майстерності. К. : Знання, 1992. 112 С.

57. Мушкета Р. Підготовка вчителів фізичного виховання у Польщі до оцінювання навчальних досягнень учнів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Тернопіль, 2006. 553 с.

58. Науменко О. І. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформатизації навчання. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2012. № 5. С. 96–98.

59. Носко М. О., Давидова Н. А. Проблеми і шляхи підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури. *Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту ім. Т.Г. Шевченка. Серія «Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт»*. Чернігів, 2012. Вип. 92. Т. 1. С. 184–187

60. Носко М.О. Теоретичні та методичні основи формування рухової функції у молоді під час занять фізичною культурою та спортом : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.09. Чернігів : ЧДПУ імені Т.Г. Шевченка, 2003. 419 с.

61. Олєфір Г. В. Сутність проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. *Науковий вісник Донбасу: електрон. наук. фахове.* Вид. 2011. № 1. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2011_1_18 (дата звернення. 24.08.2022).

62. Омельяненко І. О. Теоретичні основи компетентнісного підходу щодо підготовки вчителя фізичної культури. *Професійні компетенції та компетентності вчителя* : матеріали регіональної наук.-практ. семінару. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. С. 117–118.

63. Онопрієнко О. В. Формування базових професійних компетентностей майбутнього вчителя фізичної культури у процесі вивчення фахових дисциплін : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. Черкаси, 2009. 20 с.

64. Папуча В. М. Формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя фізичного виховання в процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук :13.00.04. Запоріжжя. 2010. 272 с.

65. Педагогіка: Навч. для студ. вищ. пед.закладів освіти / М.Фіцула. К.: Видавничий центр «Академія», 2002. 528 с.

66. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи : монографія / за ред. Н. В. Гузій ; Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 427 с.

67. План здійснення «Основних положень про загальнодержавний спортивний план (2006 – 2010 рр.). Пекін : Державне Генеральне Управління КНР у справах фізкультури та спорту, 2006. С. 6–34.

68. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник [для тренеров] в 2 кн. К.: Олимпийская литература, 2015. Кн. 2. 752 с.

69. Природні рекреаційні ресурси Китаю – важлива складова для розвитку спортивно-оздоровчого туризму в країні / Давей Лан, Шаулін Чень,

Цзіньган Ма, Булашев А.Я. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2007. № 12. С. 364–368.

70. Приступа Є. Н. Становлення і розвиток педагогічних основ української народної фізичної культури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук. К., 1996. 48 с.

71. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 р. № 1320-р. Київ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1320-2015-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.04.2023 р.)

72. Професійна культура: сутність, фахові особливості, розвиток : колективна монографія / кол. авт. ; відп. ред. Г. Є. Улунова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – 300 с.

73. Професійна освіта в зарубіжних країнах: порівняльний аналіз : монографія / За ред. Н.Г.Ничкало, В.О.Кудіна. Черкаси : Вибір, 2002. 322 с.

74. Проценко А. А. Система професійної підготовки сучасного вчителя фізичної культури. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2017. № 143. С. 86–90.

75. Проценко А. А. Структура підготовки майбутніх учителів фізичної культури до формування професійних компетентностей. *Вісник ХДУ. Серія «Педагогічні науки»: збірник наукових праць*. Херсон: ХДУ, 2017. № 76 (24). С. 121–125.

76. Психолого-педагогічні засади проектування інноваційних технологій викладання у вищій школі : монографія / За заг. ред. В.П.Андрущенко, В.І.Лугового. Київ : Педагогічна думка, 2011. 260 с.

77. Пуховська, Л. П. Професіоналізм учителя в різних освітніх системах: порівняльний аналіз. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2000. № 6. С. 3-5.

78. Рибалко В. В. Психологія розвитку творчої особистості : навч. посіб. К. : ІЗМН, 1996. 236 с.

79. Рибалко П.Ф., Хоменко С. В., Козерук К.В. Залучення студентської молоді до здорового способу життя під час занять в позааудиторний час / Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Вип. 149. Чернігів : ЧНПУ, 2017. С. 63-67.

80. Скульський Р.П. Підготовка майбутніх учителів до педагогічної творчості. К.: Вища школа, 1992. 132 с.

81. Словник української мови URL : <http://sum.in.ua/s/fizkuljtura> (дата звернення: 01.06.2022 р.)

82. Соловійов В. Психолого-педагогічні умови підвищення готовності майбутніх викладачів фізичного виховання до педагогічної діяльності. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2013. № 3. С. 152–161.

83. Солоненко А. Виховання праксеологічної культури студентів педагогічного університету (спеціальність «Фізична культура») у процесі професійної підготовки. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2014. № 6. С. 141–152.

84. Солоненко А. М. Практиологічна культура студента педагогічного університету: теоретичні засади. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогіка»*. Мелітополь : Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2014. № 13 (2). С. 94–98.

85. Степанченко Н. І. Особливості професійнопедагогічної мотивації майбутнього спортивного педагога. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві* : зб. наук. праць. Луцьк : ЛНУ імені Лесі Українки. 2012. № 3 (19). С. 101–105.

86. Степанченко Н. І. Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : 13.00.04. Вінниця, 2017. 40 с.

87. Структура гуманістичної спрямованості фахівця з фізичної культури і спорту / О.В. Ковальчук, М.В. Купрєєнко, О.В. Непша, Г.П. Суханова. *Освітні стратегії розвитку духовної та світоглядної культури особистості*

громадянського суспільства : матеріали Всеукр. наук. конф. Дніпро: СПД «Охотнік», 2017. Т. 2. С. 108–110.

88. Сухомлинський В. А. Серце віддаю дітям. URL : http://www.acta.com.ua/download/SerdceUkr_vstup_zmist.pdf

89. Сущенко Л. П. До питання про теоретичні засади професійної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2000. № 3. С. 61-70.

90. Сущенко Л. П. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук: спец. 13.00.04. Київ, 2003. 46 с.

91. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 2. Тернопіль : Навчальна книга.-Богдан, 2006. 248 с

92. Тимошенко О. В. Теоретико -методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури вищих навчальних закладах : дис. ... докт. пед. наук. : 13.00.04. К., 2009. 585 с.

93. Ушаков В. С., Проценко А. А. Професійна підготовка майбутніх вчителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах. *Фізичне виховання та спорт у контексті державної програми розвитку фізичної культури в Україні: досвід, проблеми, перспективи*. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка. 2014. С. 157–160.

94. Ушинський К. Д. Твори : в 6-ти т. Т. 2. Педагогічні статті та матеріали до «Детского мира" та «Родного слова» ; відп. за укр. вид. Г. С. Костюк, С. Х. Чавдаров. К. : Рад. шк., 1954. 449 с.

95. Худолій О. М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання : навч. посібник. ; 2-е вид., випр. Харків : ОВС, 2008. 406 с.: іл.

96. Цьось А. Закономірності розвитку фізичної культури. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я в сучасному суспільстві*. 2016. № 3(7). С. 19–23. URL : <http://sport.vnu.edu.ua/index.php/sport/article/view/1207> (дата звернення: 15.03.2023 р.)

97. Чжун Х. КНР: питання спадкоємності дошкільної та початкової шкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 1998. № 6. С. 115-117.
98. Шаповалова І. В. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійного самовдосконалення у вищих навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04. Запоріжжя, 2016. 246 с.
99. Шиян Б. М. Підготовка вчителя фізичної культури третього тисячоліття. Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні. Рівне. 2001. Вип. 2. С. 371–375.
100. Шиян Б. М. Теоретико-методичні основи підготовки вчителів фізичного виховання в педагогічних навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук. Київ, 1997. 50 с.
101. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : підручник : у 2 ч. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2004. Ч. 1. 272 с.
102. Шиян Б. М., Кругляк О. Я. Система підготовки майбутніх учителів до реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання молодших школярів. *Теорія та методика фізичного виховання*. 2006. № 2. С. 2–5.
103. Шиян Б., Скалій О. Комп'ютерні технології у фізичному вихованні. *Фізичне виховання в школі*. 2003. № 2. С. 40–43.
104. Щербіна С. Формування активної професійної позиції у майбутніх педагогів. *Рідна школа*. 2001. № 11.
105. Andriamampianina P, Moussa A.S. Pierre andriamampianina and azzedine si moussa. the training of physica-education teachers in france and china : a comparative analysis of curricula and attitudes. *International Review of Education*. 2005. № 51(1). P. 23–34. DOI : 10.1007/s11159–005-0588-7 (Last accessed: 16.02.2023).
106. Zhao J. Study on Team Building for Teachers Who Teach Physical Education Majors in Hebei Universities. *Master's thesis*. Hebei Normal University. 2013

107. Zhong X., Huang D. A Literature Review of Chinese Teacher Educators and Physical Education Teacher Educators. *Zhejiang Sport Science*. 2020 № 42 (2). P. 81–84.
108. Study on the Talents Cultivation of Undergraduate Sport Majors in China: Development and Interpretation of National Standards for Teaching Quality of Undergraduate Sport Majors in Universities. / Huang H. et al. *China Sport Science* 2016 №36 (8). P. 3–33.
109. Tan, J., Long J. Analysis on the Teaching and Research Abilities of University-based Teachers of Physical Education Majors in Jiangxi Province. *Journal of Yichun College*. 2012. № 34 (12). P. 122–126.
110. Iermakov S. S., Ivashchenko P. I., Guzov V. V. Features of motivation of students to application of individual programs of physical self-preparation. *Fiziceskoe vospitanie studentov*. 2012. № 4. P. 59-61.
111. The problems of students' physical training individualization / Druz, V., Iermakov S., Nosko, M., et al. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. 2017. № 21(2). P. 51-59. DOI : 10.15561/18189172.2017.0201 (Last accessed: 15.06.2022).
112. 许明.教师教育专业标准概述—美国教师队伍质量保证机制研究之二 [J].课程·教材·教法, 2002, (11) : 64-68.
113. 张有声.北京市推行资格证书制度的研究(一)[J].北京成人教育, 1995, (3) : 24-25.
114. 常华.学校体育教学活动伤害事故预防及处理探析[J].山东体育学院学报, 2009, 25(11) : 91-93.
115. 壬岩芳.体育教学中学生伤害事故的侵权责任与违约责任[J].天津体育学院学报, 2005, 20 (3) : 79-81.

116. 焦新.教育部印发《中小学教师队伍建设“十五”计划》[N],中国教育报, 2002-05-06(1).
117. 张文军, 朱艳.澳大利亚全国教师专业标准评析[J].全球教育展望, 2007, (4): 80-83.
118. 王庆荣.我国教师专业化理念下体育教师教育模式的探索—体育教师教育一体化构建[D].济南: 山东师范大学, 2006.
119. 吴志功, 陈英霞, 壬显芳.世界教师教育发展趋势分析与未来教师资格证书方案设计[J].比较教育研究,2001, (11): 32-35.
120. 刘河燕.教师专业化的内涵、实质及标准 [J] .西南民族大学学报·人文社科版, 2005, 26 (5): 380-382.
121. 刘彦文.教师职业从准专业到专业: 标准探讨 [J] .上海教育科研, 2008, (8): 12-14.
122. 王平.实施《新课标》长春市中学体育教布角色转换的现状调查及对策研究 [D] .长春, 东北师范大学, 2005.
123. 吴键.深化学校体育改革的要害问题: “配足配齐”与“开足开齐” [J].体育教学, 2010, (2): 4-7.
124. 陈作松, 季浏.新体育课程的实施对体育教师提出的新要求 [J].北京体育大学学报, 2004, 27 (3): 370-374.
125. 翟德萍, 邱春, 杨永明.新课程标准下的体育教师角色转变与教师教育 [J].北京体育大学学报, 2005, 28 (12): 1679-1680.
126. 郭太玮, 潘绍伟.新课程标准实施与体育教师角色的重新定位[J].体育学刊, 2004, 11 (5): 96-98.
127. 王振涛, 单清华, 刘新刚等.论新课程标准下体育教师角色的转变 [J].体育与科学, 2007, 28 (1): 92-94.

128. 甄志平, 张瑛秋, 邢文华.教育变革中中学体育教师体育与健康KAP的结构特征[J].体育学刊,2005, 12(5): 92-94.
129. 联合国教科文组织.教育——财富蕴藏其中 [M] .北京: 教育科学出版社, 1996: 140.
130. 转引自: 周钧.美国教师教育认可标准的变革与发展——全美教师教育认可委员会案例研究 [M.北京: 北京师范大学出版社, 2009: 1.
131. 王立科.论标准本位教师教育及其理念 [J] .教师教育研究, 2005, 21(3): 29-33.
132. 陈霞.标准本位的教师教育: 内涵、特征与操作模式 [J] ,外国中小学教育, 2007, (7); 9-12.
133. 余群英.高职“双师型”教师资格认定探析[J].教育发展研究, 2002, (9): 75-77.
134. 吴键.体育课改逐渐进入“深水区” [J] .体育教学, 2010, (4): 21.
135. 常青.辽宁省农村中小学体育教师队伍现状研究 [J] .北京体育大学学报, 2005, 28 (6): 812-813.
136. 赵磁, 罗光利.体育院系部分毕业生与体育教师标准的差距分析 [J] .武汉体育学院学报,2004,38(3): 150-151; 162.
137. 曾庆旋, 陈绍艳, 宗伟等.武汉市中学体育教师现状调查与对策研究 [J] .山东体育学院学报, 2006, 22 (6): 123-125.
138. 季晓静, 高俊杰.中学体育教师职业倦怠的研究——以对扬州市中学体育教师的调查研究为例.[J].南京体育学院学报, 2009, 23 (5): 101-104.
139. 壬守恒.体育教师职业倦怠的成因及其消解策略探析[J].北京体育大学学报, 2005, 28 (10): 1393-1394; 1405.
140. 张雯.国家教委有关方面负责人就国务院颁布施行《教师资格条例》答本刊记者问[J].人民教育, 1996, (2): 33-34.

141. 张龙, 全浙平, 刘振国.新课标背景下中小学体育教师业务素质的调查研究[J].教育理论与实践, 201030(7): 51-53.
142. 李敏.我国教师专业素质现状研究及其应对—基于教师资格认证制度前提下的再思考[J].当代教育论坛, 2003, (12); 61-63.
143. 饶东英.广东梅州中学体育师资队伍现状调查与研究[J].山东体育科技, 2004, 26 (2): 90-91; 94.
144. 张伟霞.广东省贫困地区中学体育师资现状与对策研究 [J].广州体育学院学报, 2005, 25 (1): 112-113; 124.
145. 刘青健.福建省中学体育师资队伍现状及对策的研究[J].哈尔滨体育学院学报 2005, 23 (5): 42-45.
146. 庞耀琴, 张洪斌, 邵显明等.海南省中小学体育师资现状与发展对策研究[J].琼州大学学报, 2006, 13 (2): 58-60.
147. 壬晏, 郭瑞.河南省农村中小学体育师资现状分析与对策研究[J].山东体育学院学报, 2008, 24 (9): 88-90.
148. 张占永.河北省县级中学体育师资队伍现状研究[J].体育科学, 2004, 24 (6): 74-76.
149. 唐晓辉, 侯卫民.山东省中学体育师资结构及需求现状的调查研究 [J].曲阜师范大学学报, 2009, 35 (3): 94-97.
150. 陈仁伟, 曹嘉琳, 何山.甘肃少数民族聚居区农村初中体育师资现状及发展对策 [J] .体育成人教育学刊, 2007, 23 (6): 83-85.
151. 袁艳红.湖北省少数民族地区中学体育师资队伍现状及发展对策 [J] .湖北民族学院学报(自然科学版),2009, 27(1): 15-117.
152. 陈绍艳, 夏云建, 曾三明等.中学体育师资现状及高校体育教育人才素质能力培养的研究 [J] .北京体育大学学报, 2006, 29 (6): 836-838.

153. 夏冬, 张丽彦, 仓江.辽宁省贫困县中学体育师资及场地器材现状调查与对策研究 [J].沈阳体育学院学报, 2009, 28(5): 107-112.
154. 赵永魁, 部建海.青海牧区学校体育师资现状及发展对策研究 [J].山西师大体育学院学报, 2009, 24 (2): 75-78.
155. 何志芳, 部建海.青海省农牧区中小学体育师资队伍现状分析与建设构想 [J].青海师范大学学报(自然科学版), 2009, (2): 73-78.
156. 陈波.四川少数民族地区中学体育师资队伍建设现状的调查分析 [J].牡丹江师范学院学报(自然科学版), 2010, (3): 43-46,
157. 申向军.四川省农村中学体育师资与教学现状及发展研究 [J].北京体育大学学报, 2006, 29(7): 958-960.
158. 佟静.新世纪中学体育师资队伍素质的研究——以湖南株洲市城区中青年体育师资队伍现状为个案 [J].福建体育科技, 2007, 26 (3) 50-51; 57.
159. 于开峰.中小学体育教师教育问题透视 [J].中国成人教育, 2007, (1): 116.
160. 黄爱峰, 吴吴, 顾渊彦.新课改下的体育教师教育问题透视 [J].北京体育大学学报, 2005, 28 (2): 222-224.
161. 洪明.美国教师教育思想的历史传承与当代发展 [J].天津师范大学学报(社会科学版), 2009, (6): 59-63.
162. 耿培新, 梁国立.美国学校体育国家标准研究 [M].北京, 人民教育出版社, 2007.
163. 张妙玲.美国基础教育体育教师资格认证标准及其启示 [J].体育学刊, 2007, 14 (1): 105-107.
164. 尹志华, 邓三英, 汪晓赞等.美国 NCATE 不同级别新体育教师专业标准的比较研究 [J].北京体育大学学报, 2010, 33 (7): 95-98.
165. 林陶.H本体育教师专业标准诠释 [J].体育学刊, 2009, 16 (3): 63-67.

166. 李荼晶.为实现德育教师队伍的知识化、专业化创造条件[J].天津教育 1988, (9): 8-9.
167. 顾明远.必须使教师职业具有不可替代性[J].瞭望, 1989, (Z2): 9.
168. 金祥林.专业化与新时期教师质量标准探讨[J].鞍山师范学院学报 199, (04): 46
169. 饶清强.小学教师专业化标准的构建[J].教学与管理 2004, (32): 3-6.
170. 杨静.美国: 给教师专业化定标准[J]. I: 海教育, 2005, (1): 40-41.4
171. 赵鲁平.美国教师专业化标准认证对外语教师教育的启示[J].教育理论与实践 2005, 25 (6): 27-28.
172. [英]雷·笛科勒著, 朱晓燕译.未来之路 新教师入职教育. 北京: 北京师范大学出版社, 2009: 1-214.
173. [英]哈塞尔·海格著, 马晓梅, 张昔阳译.向 经验教师学习指南. J: 海: 华东师范大学出版社, 2009: 1-198.
174. [美]伊冯娜·金茨勒(Yvonne Gentzler)著, 贺红译.新教师最佳实践 指南.上海: 华东师范大学出版社, 2009: 1-260.
175. 赵明仁教学反思写教师专业发展——新课程改革中的案例研究[M]. 北京: 北京师范大学出版社, 2009: 1-242.
176. 李琼.教师专业发展的知识基础——教学专长研究[M].北京: 北京师范大学出版社, 2009: 1-247.
177. 檀传宝.定向新师一师德现状与教师专业道德建设研究[M].北京: 北京师范大学出版社, 2009: 1-264.
178. 金季春译.世界体育教育峰会主报告论文[C].北京: 北京体育大学出版社, 2002: 1-224.
179. 周钧.美国教师教育认可标准的变革与发展——全美教师教育认可委员会案例研究[M].北京: 北京师范大学出版社, 2009: 1-268.

180. 钟启泉“教师专业化”的误区及其批判[J].教育发展研究, 2003, (4): 119-123.
181. 盛吕繁.I 临沂市中学体育教师的素质现状及对策研究 [J] .北京体育大学学报, 2000, 23 (4); 528-531.
182. 谢彬, 余万予, 秦丽萍等.江西省城市中学体育教师专业化现状调查分析 [J] .教学与管理, 2010, (12): 45-46.
183. 于军, 徐国红, 刘运祥.山东省高校体育教师专业化现状的调查研究 [J] .北京体育大学学报, 2006, 29 (11): 1535-1537.
184. 周李莉, 吴雪萍, 虎克.上海市特殊体育教师专业化现状调查与分析 [J] .上海体育学院学报, 2006, 30 (5): 102-106.
185. 刘海涛, 宋立.Blog 对体育教师专业化发展的影响 [J] .新闻爱好者, 2010, (6): 137-138.
186. 朱杰, 程晖, 王晓霞.体育教师专业化发展策略研究——以西北地区为例 [J] .广州体育学院学报, 2009, 29 (6): 111-114.
187. 尹志华, 汪晓赞.农村中小学体育教师专业化的现实困境与路径重构——基于社会学的视角 [J] .南京体育学院学报(社会科学版)2009, 23 (4): 116-119.
188. 蔡寄平.体育教师专业化发展的探讨 [J] .教育与职业, 2008, (17): 148-149.
189. 郑旗.“关键事件”对中小学体育教师专业化发展的影响 [J] .北京体育大学学报, 2005,28(9): 249-1251.
190. 李一玉, 许明荣.论提高我国体育教师专业化水平的必要性 [J] .教育与职业, 2009, (17): 60-62.
191. 黄爱峰, 王明献.专业化: 新世纪体育教师教育发展的生命力 [J] .山东体育学院学报, 2007, 23 (2): 108-111.
192. 夏淑云.专业化视野中的体育教师继续教育问题探索 [J] .中国成人

教育, 2010, (6): 82-83.周卫东, 丁广明.继续教育——高校体育教师专业化发展的推进器 [J].继续教育, 2006, (10): 41-43.

193. 吴友华.湖南省中学体育教师专业素质合格标准研究 [D].长沙, 湖南师范大学, 2009.

194. 方程.教师专业化背景下陕西省普通中学体育教师专业素质研究 [J].山东体育科技, 2010, 32 (1): 69-73.

195. 冯其旭.新课标下如何做一名合格的体育教师[J].成才之路, 2010, (10): 24-25.

196. 魏向东.怎样做一个合格的体育教师[J].宁夏教育, 2008, (9): 27.

197. 张山, 魏玉堂.怎样做一名合格的体育教师[J].考试周刊, 2010, (1): 15-16.

198. 杜爱华.做一名合格的体育教师[J].中国学校体育, 2009, (10): 76.

199. 辞海编辑委员会.辞海第六版缩印本[M].上海: 上海辞书出版社, 2010: 25.

200. 刘兴富, 刘芳.教师专业化发展的理论与实践[M].北京: 光明日报出版社, 2010; 5.

201. 社会学家卡尔·桑德斯认为, “专业是一群人在从事一种需要专门技术的职业, 刘彦文.教师职业从准专业到专业: 标准探讨 [J].上海教育科研, 2008, (8): 12-14.

РОЗДІЛ 2

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

2.1. Критерії, показники, рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань

З метою вирішення практичних завдань дослідження потрібно визначити критерії та показники, за допомогою яких можна простежити динаміку розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань. Критерій (від грецьк. *criterion* – засіб визначення) – це правило, за яким щось оцінюється або класифікується. Критерії можуть бути формальними або неформальними, об'єктивними або суб'єктивними.

У науковому дослідженні критерії використовуються для того, щоб забезпечити об'єктивність і достовірність результатів дослідження. Критерії повинні бути чітко визначені і обґрунтовані, щоб їх можна було застосувати однаково до всіх об'єктів дослідження [123].

Наприклад, у дослідженні ефективності нового методу навчання вчитель фізичної культури може використовувати такі критерії:

- Зростання фізичних якостей учнів.
- Покращення результатів учнів у спортивних змаганнях.
- Відгуки учнів про новий метод навчання.

Ці критерії є об'єктивними, оскільки їх можна легко виміряти або оцінити. Вони також є обґрунтованими, оскільки пов'язані з метою дослідження, яка полягає в оцінці ефективності нового методу навчання.

Критерії можуть використовуватися на різних етапах дослідження. Наприклад, вони можуть бути використані для вибору об'єктів дослідження, для

розробки інструментів дослідження, для аналізу даних, для інтерпретації результатів дослідження [146].

Критерії є важливою частиною наукового дослідження. Вони допомагають забезпечити об'єктивність і достовірність результатів дослідження, а також зробити результати дослідження зрозумілими та інтерпретованими.

Показник – це кількісна характеристика одного або декількох властивостей педагогічного процесу або його результатів, що є об'єктом дослідження.

Показники використовуються для оцінки ефективності педагогічних технологій, для порівняння ефективності різних педагогічних технологій, для визначення відповідності педагогічного процесу вимогам стандартів.

Показники у педагогічному дослідженні можуть бути:

- Об'єктивними - це показники, які можна виміряти або оцінити незалежно від суб'єктивних суджень.
- Суб'єктивними - це показники, які можуть бути оцінені тільки на основі суб'єктивних суджень [126].

Показники у педагогічному дослідженні можуть бути:

- Основними – це показники, які характеризують основні властивості педагогічного процесу або його результатів.
- Допоміжними – це показники, які характеризують неосновні властивості педагогічного процесу або його результатів.

Показники у педагогічному дослідженні можуть бути [122; 147]:

- Обов'язковими – це показники, які повинні відповідати вимогам стандартів, навчальних програм тощо.
- Довільними – це показники, які не є обов'язковими, але можуть використовуватися для оцінки ефективності педагогічних технологій.

Показники у педагогічному дослідженні можуть бути:

- Контрольними – це показники, які використовуються для контролю ефективності педагогічних технологій на всіх етапах їхнього впровадження.
- Діагностичними – це показники, які використовуються для діагностики ефективності педагогічних технологій.

- Прогностичними – це показники, які використовуються для прогнозування ефективності педагогічних технологій [145].

Показники у педагогічному дослідженні є важливою частиною методології педагогічного дослідження. Вони допомагають оцінити ефективність педагогічних технологій, визначити причини неефективності педагогічних технологій, розробити заходи щодо підвищення ефективності педагогічних технологій.

Ось деякі приклади показників, які можуть використовуватися у педагогічному дослідженні:

- Рівень навчальних досягнень учнів
- Зростання фізичних якостей учнів
- Покращення результатів учнів у спортивних змаганнях
- Відгуки учнів про новий метод навчання
- Відгуки учителів про новий метод навчання
- Відгуки батьків про новий метод навчання
- Економічні показники, пов'язані з впровадженням нового методу навчання [148].

Вибір показників для педагогічного дослідження залежить від мети дослідження, від предмета дослідження, від методів дослідження [128].

Критеріальна база особистісно орієнтованої освіти, на наш погляд, будується на фіксуванні сформованості особистісних змін: мотиваційних, ціннісних орієнтацій, здібностей, соціально значущих якостей. Показники розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань визначаються на основі системного розуміння зазначених компонентів. Як показники виділяються ті ознаки, які піддаються опису, дослідженню, виміру та засобу фіксування. За кожним критерієм запропоновано не менше трьох ознак, що може підтвердити повний прояв критерію [17; 24; 32; 33]. На підставі узагальнення матеріалів критеріями в нашому дослідженні є: *мотиваційно-діагностичний*, *когнітивно-діяльнісний* та *компетентнісно-рефлексійний*. Критерії та показники наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Критерії та показники розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань

Критерії	Показники
мотиваційно-діагностичний	<ul style="list-style-type: none"> ● професійна спрямованість до фізкультурно-спортивної діяльності, ● мотивація на досягнення успіху у професійній діяльності вчителя фізичної культури, ● ціннісне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності
когнітивно-діяльнісний	<ul style="list-style-type: none"> ● глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань із фізичної культури ● комунікативно-організаційні вміння, ● рівень фізичного розвитку і активності;
компетентісно-рефлексійний	<ul style="list-style-type: none"> ● емоційно-вольові якості, широта світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя ● уміння приймати рішення, конфліктостійкість ● здатність до самонавчання та самовдосконалення

Сьогодні значення фізичної культури та спорту провінції Сичуань посилюється у всіх галузях соціального життя, включаючи систему освіти. Ініціативне та свідоме ставлення учнів до освітнього процесу, прагнення їх до інтегрованого сприйняття різних аспектів його, визначають успішність результативних показників та сприяють творчому підходу до вирішення нагальних завдань.

Такий підхід сприяє розширенню вибору коштів, що покращують соціально-психологічні, функціонально-морфологічні та особисті якості майбутнього вчителя фізичної культури в коледжах провінції Сичуань. Відносно майбутнього вчителя фізичної культури та спорту, в основі діяльності якого є прагнення до змагальної активності, ці якості призведуть до прагнення

фізичного самовдосконалення, зміцнення впевненості у своїх силах та підвищення професійної підготовленості [58; 60; 88; 144; 178].

Наступним показником мотиваційно-діагностичного критерію є *мотивація на досягнення успіху у професійній діяльності вчителя фізичної культури*.

У межах дослідження проблеми розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури особливої уваги набуває питання щодо рівня мотивації до професійної діяльності як чинника підвищення якості професіоналізму педагога, у тому числі у сфері фізичної культури і спорту. Науковці вважають, що мотив, мотивація – це внутрішнє спонукання до діяльності, яке спрямоване на задоволення потреб суб'єкта, спричинених внутрішніми та зовнішніми умовами, які визначають напрямок подальшої діяльності [149].

Мотивація до педагогічної діяльності у сфері фізичної культури – це складний багатокомпонентний процес. Під час дослідження припустили, що певні особливості мотивації та рівень мотивації професійної діяльності педагога у сфері фізичної культури та спорту розглядатимуться як необхідна умова продуктивної професійної діяльності. Серед професійних мотивів педагога (тренера) можна виокремити кілька найпоширеніших: матеріальні стимули, професійна самореалізація, особистісна самореалізація тощо. Отже, майбутній учитель фізкультури коледжу Сичуань, у своїй трудовій діяльності має бути мотивований на постійне підвищення рівня своїх знань, навичок та умінь та бути зацікавленим у майбутній професії [129].

Одним із головних мотивів до педагогічної діяльності у сфері фізичної культури є мотивація до досягнення успіху. Мотивація досягнення – це стійке прагнення до успіху, до досягнення високих результатів у будь-якій діяльності. Люди з високою мотивацією досягнення прагнуть до нових викликів, ставлять перед собою амбітні цілі та наполегливо працюють над їх досягненням. Вони отримують задоволення від процесу досягнення успіху, а не лише від самого результату.

Мотивація досягнення є важливою характеристикою особистості, яка впливає на успіх у різних сферах життя. Люди з високою мотивацією досягнення досягають успіху у навчанні, роботі, спорті, творчості та інших видах діяльності [121; 136; 150].

Мотивація досягнення може бути вродженою або набутою. Вроджена мотивація досягнення визначається генетичними факторами, а набута - впливом середовища, особливо в дитинстві та юності.

Мотивацію досягнення можна розвивати за допомогою різних методів, таких як:

- **Постановка цілей.** Люди з високою мотивацією досягнення зазвичай ставлять перед собою конкретні, складні, але досяжні цілі.
- **Планування.** Планування допомагає людям з високою мотивацією досягнення досягати своїх цілей, оскільки воно дозволяє їм визначити послідовність дій, які потрібно виконати.
- **Самодисципліна.** Самодисципліна необхідна для того, щоб досягти успіху, оскільки вона дозволяє людям з високою мотивацією досягнення наполегливо працювати над досягненням своїх цілей, навіть коли виникають труднощі.
- **Відчуття контролю.** Люди з високою мотивацією досягнення відчують, що вони контролюють свою долю, і це допомагає їм залишатися мотивованими навіть у разі невдач [120; 130; 151].

Мотивація досягнення – це цінна характеристика особистості, яка може допомогти людям досягти успіху в різних сферах життя [82; 89; 119; 143; 177].

Успіх у будь-якій діяльності, на думку психологів, залежить від багатьох факторів, зокрема:

- **Мотивації.** Людина, яка прагне до успіху, ймовірніше його досягне, ніж та, яка не має мотивації.
- **Здібностей.** Навіть якщо людина мотивована, вона не зможе досягти успіху, якщо не має необхідних здібностей.

- Знань і навичок. Людина, яка має необхідні знання і навички, ймовірніше досягне успіху, ніж та, яка їх не має.
- Освіти. Освіта допомагає людям розвинути знання і навички, необхідні для успіху в різних сферах діяльності.
- Досвіду. Досвід допомагає людям набути нових знань і навичок, а також навчитися справлятися з труднощами.
- Удачі. Удача також відіграє певну роль у досягненні успіху.

На думку психологів, успіх - це не завжди досягнення успіху в якійсь конкретній діяльності. Успіх може бути пов'язаний з особистим зростанням, розвитком нових навичок, досягненням поставлених цілей.

Ось деякі поради психологів, як досягти успіху в будь-якій діяльності [118; 152]:

- Ставте перед собою конкретні, складні, але досяжні цілі.
- Розробляйте план дій для досягнення своїх цілей.
- Будьте дисципліновані і наполегливо працюйте.
- Не бійтеся вчитися і розвиватися.
- Не здавайтеся, навіть коли виникають труднощі.

Досягти успіху в будь-якій діяльності нелегко, але можливо. Головне - мати мотивацію, здібності, знання і навички, а також наполегливо працювати [76; 90; 179].

Третім показником мотиваційно-діагностичного критерію є *ціннісне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності* – це розуміння важливості здоров'я для особистого та суспільного життя, а також готовність здійснювати необхідні дії для його збереження та зміцнення.

Цінне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності передбачає такі компоненти:

- Когнітивна складова - це знання про здоров'я, його значення, фактори, що впливають на нього, способи його збереження та зміцнення.
- Емоційна складова – це позитивне ставлення до здоров'я, розуміння його цінності, бажання піклуватися про своє здоров'я.

- Поведінкова складова – це здійснення дій, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я, таких як здорове харчування, регулярні фізичні вправи, відмова від шкідливих звичок, профілактика захворювань [2; 29; 92; 178].

Цінне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності формується в процесі навчання, виховання та особистого досвіду людини.

Ось деякі фактори, які сприяють формуванню цінного ставлення до здоров'язбережувальної діяльності [117; 131; 153]:

- Позитивний приклад батьків, вчителів, інших значущих для людини людей.
- Доступна і достовірна інформація про здоров'я.
- Створення безпечних та комфортних умов для життя і діяльності людини.
- Заохочення до здорового способу життя.

Формування цінного ставлення до здоров'язбережувальної діяльності є важливою задачею для суспільства. Здорова людина є більш продуктивною, здатною до творчості та самореалізації. Вона також є меншою мірою навантажує систему охорони здоров'я [75; 92; 177].

Для оцінювання *когнітивно-діяльнісного критерію* обрано такі показники: *глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури; комунікативно-організаційні вміння та рівнем фізичного розвитку й активності.*

Глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури - це важливі якості, які необхідні для успішної професійної діяльності фахівця в галузі фізичної культури [132].

Глибина засвоєння знань передбачає розуміння їх сутності, закономірностей, зв'язків з іншими знаннями. Гнучкість засвоєння знань передбачає здатність застосовувати їх у різних умовах і ситуаціях.

Глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури формуються в процесі навчання та професійної діяльності [94; 116].

Ось деякі фактори, які сприяють формуванню глибокої та гнучкої засвоєння знань:

- Системність навчання. Навчання має бути послідовним і логічним, щоб у студентів сформувалися міцні знання.
- Практична спрямованість навчання. Студенти повинні мати можливість застосовувати знання на практиці, щоб вони могли краще зрозуміти їх сутність і значення.
- Розвиток творчого мислення. Студенти повинні вміти самостійно знаходити рішення в нестандартних ситуаціях, що вимагає гнучкості мислення.

Глибока та гнучка засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури дозволяє фахівцям [176]:

- Ефективно планувати і проводити навчально-тренувальні заняття.
- Коректно оцінювати фізичну форму і можливості учнів.
- Приймати ефективні рішення в нестандартних ситуаціях.
- Розвивати творчі здібності учнів.

Таким чином, глибока та гнучка засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури є важливою передумовою успішної професійної діяльності фахівця в галузі фізичної культури [12; 26; 27; 36; 40; 43; 87; 114].

Комунікативно-організаційні вміння та рівень фізичного розвитку й активності – це два важливі аспекти професійної діяльності фахівця в галузі фізичної культури [133].

Комунікативно-організаційні вміння включають в себе такі навички, як:

- Уміння спілкуватися з людьми. Фахівець в галузі фізичної культури повинен вміти спілкуватися з учнями, батьками, колегами, представниками інших організацій та установ.
- Уміння мотивувати людей. Фахівець в галузі фізичної культури повинен вміти мотивувати учнів до занять фізичною культурою і спортом.
- Уміння організовувати і проводити навчально-тренувальні заняття. Фахівець в галузі фізичної культури повинен вміти ефективно планувати і проводити навчально-тренувальні заняття.

Рівень фізичного розвитку й активності впливає на можливість фахівця в галузі фізичної культури ефективно виконувати свою професійну діяльність. Фізично розвинена людина має більше сил і енергії, що дозволяє їй більше працювати і досягати кращих результатів [6; 73; 95; 134; 175].

Комунікативно-організаційні вміння і рівень фізичного розвитку й активності тісно пов'язані між собою. Фізично розвинена людина швидше і легше встановлює контакт з людьми, вона більш енергійна і мотивована, що сприяє ефективному спілкуванню і організації навчально-тренувальних занять.

Таким чином, комунікативно-організаційні вміння та рівень фізичного розвитку й активності є важливими складовими успішної професійної діяльності фахівця в галузі фізичної культури [135; 174].

Ось деякі приклади того, як комунікативно-організаційні вміння і рівень фізичного розвитку й активності можуть впливати на професійну діяльність фахівця в галузі фізичної культури [173]:

- Фахівець з хорошими комунікативними навичками зможе створити позитивну атмосферу на заняттях фізичною культурою, що сприятиме мотивації учнів.
- Фахівець з хорошими організаційними навичками зможе ефективно планувати і проводити навчально-тренувальні заняття, що дозволить учням досягти кращих результатів.
- Фізично розвинена людина зможе проводити більш енергійні і ефективні заняття фізичною культурою.

Фахівці в галузі фізичної культури повинні постійно розвивати свої комунікативно-організаційні вміння та рівень фізичного розвитку й активності, щоб бути більш ефективними в своїй роботі [24; 65; 142].

Важливим показником когнітивно-діяльнісного критерію є *рівень фізичного розвитку та активності*.

Фізична активність особистості - це важлива складова здорового способу життя. Вона має позитивний вплив на фізичне, психічне та соціальне здоров'я людини.

Фізична активність сприяє [115; 135]:

- Зміцненню опорно-рухового апарату.
- Покращенню роботи серцево-судинної системи.
- Зниженню ризику розвитку серцево-судинних захворювань, діабету, деяких видів раку.

- Зміцненню м'язів і кісток.
- Збільшення витривалості.
- Покращенню координації рухів.
- Зниженню стресу.
- Покращенню настрою.
- Збільшення самооцінки.
- Покращенню якості сну.
- Зміцненню імунітету.

Фізична активність може бути різною за інтенсивністю, тривалістю та видом. До фізичної активності відносяться:

- Заняття спортом.
- Заняття фізичною культурою.
- Робота по дому.
- Повсякденні рухи [136; 172].

Рекомендується, щоб дорослі люди займалися фізичною активністю помірної інтенсивності щонайменше 150 хвилин на тиждень або високої інтенсивності 75 хвилин на тиждень. Дітям і підліткам потрібно займатися фізичною активністю щонайменше 60 хвилин на день.

Фізична активність повинна бути регулярною, щоб отримати максимальну користь для здоров'я. Важливо знайти вид фізичної активності, який подобається, щоб було легше її дотримуватися.

Фізична активність – це важливий фактор для збереження і зміцнення здоров'я людини. Вона допомагає людям бути більш здоровими, активними і щасливими [137; 141].

Компетентнісно-рефлексійний критерій передбачає сформованість емоційно-вольових якостей, широту світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя; уміння приймати рішення, конфліктостійкість, здатність до самонавчання та самовдосконалення.

Першим показником зазначеного критерію є наявність у майбутнього вчителя фізичного виховання емоційно-вольових якостей, які є важливими у професійній діяльності. Емоційно-вольові якості є важливими для успішної професійної діяльності будь-якого вчителя, але для вчителя фізичної культури вони мають особливе значення [96; 154; 171].

Фізичне виховання - це діяльність, яка вимагає від людини значних фізичних і психічних зусиль. Вона часто пов'язана з емоційними переживаннями, такими як стрес, хвилювання, радість, смуток [113; 140].

Вчитель фізичної культури повинен мати такі емоційно-вольові якості, як:

- Стресостійкість. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі справлятися зі стресом, який виникає під час роботи. Він повинен бути здатний зберігати самовладання навіть у складних ситуаціях.
- Емоційний контроль. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі контролювати свої емоції, щоб не впливати на учнів. Він повинен бути здатним зберігати позитивний настрій, навіть коли виникають труднощі.
- Емоційна чуйність. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі розуміти емоції учнів і реагувати на них адекватно. Він повинен бути здатний підтримувати учнів у складних ситуаціях.
- Відповідальність. Вчитель фізичної культури повинен бути відповідальним за свою роботу. Він повинен бути в змозі виконувати свої обов'язки якісно, навіть у складних умовах.
- Наполегливість. Вчитель фізичної культури повинен бути наполегливим у досягненні своїх цілей. Він повинен бути готовий працювати багато і старанно, щоб досягти успіху в своїй роботі [97; 139; 170].

Ці якості допомагають вчителю фізичної культури:

- Справлятися з емоційними навантаженнями, пов'язаними з роботою.
- Створювати позитивну атмосферу на заняттях.
- Мотивувати учнів до занять фізичною культурою.
- Забезпечувати ефективне навчання і розвиток учнів.

Вчитель фізичної культури, який має добре розвинені емоційно-вольові якості, може ефективно виконувати свою професійну діяльність і досягати високих результатів у роботі [112; 155].

Ось деякі поради щодо розвитку емоційно-вольових якостей у майбутнього вчителя фізичного виховання:

- Активно займайтеся фізичними вправами. Фізичні вправи допомагають зміцнити тіло і дух, підвищити стресостійкість і емоційний контроль.
- Будьте готові до труднощів. Не бійтесь випробовувати себе в нових ситуаціях, щоб розвивати здатність справлятися з труднощами.
- Займайтеся самоаналізом. Вчіться розуміти свої емоції і реагувати на них адекватно.
- Будьте відкриті для спілкування з іншими людьми. Розвивайте вміння спілкуватися з людьми, щоб підтримувати позитивні стосунки з учнями, колегами та батьками.
- Будьте оптимістичними. Позитивний настрій допомагає справлятися з труднощами і досягати успіху [40; 66; 86; 97; 169].

Іншим показником компетентісно-рефлексійного критерію є *вміння приймати рішення*. Вміння приймати рішення є однією з найважливіших якостей, якими повинен володіти вчитель фізичної культури.

Фізичне виховання – це діяльність, яка часто пов'язана з непередбачуваними ситуаціями. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі швидко і правильно приймати рішення, щоб забезпечити безпеку учнів і ефективність навчального процесу [138].

Вміння приймати рішення вчителя фізичної культури включає такі аспекти:

- Швидкість реакції. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі швидко реагувати на зміни ситуації.
- Аналіз ситуації. Вчитель фізичної культури повинен вміти швидко і точно оцінювати ситуацію, щоб прийняти правильне рішення.
- Варіативність рішень. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі приймати різні рішення, враховуючи конкретну ситуацію.
- Впевненість у прийнятих рішеннях. Вчитель фізичної культури повинен бути впевнений у своїх рішеннях, щоб не втратити авторитету в очах учнів [17; 99; 156].

Вміння приймати рішення допомагає вчителю фізичної культури:

- Забезпечити безпеку учнів. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі швидко і правильно оцінити ситуацію, щоб попередити травми учнів.
- Ефективно проводити навчальний процес. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі швидко адаптувати навчальний процес до змін ситуації.
- Реагувати на нестандартні ситуації. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі приймати нестандартні рішення, щоб вирішити непередбачувані ситуації.

Вчитель фізичної культури, який має добре розвинене вміння приймати рішення, може ефективно виконувати свою професійну діяльність і забезпечувати безпеку та ефективність навчального процесу.

Ось деякі поради щодо розвитку вміння приймати рішення у вчителя фізичної культури [100; 168]:

- Будьте готові до труднощів. Не бійтеся випробовувати себе в нових ситуаціях, щоб розвивати здатність швидко і правильно оцінювати ситуацію.
- Розвивайте критичне мислення. Вчіться аналізувати інформацію і робити висновки, щоб приймати обґрунтовані рішення.
- Будьте впевнені в собі. Впевненість у собі допоможе вам не втратити авторитету в очах учнів і прийняти правильне рішення в будь-якій ситуації [111; 157].

Ще один показник цього критерію є *конфліктостійкість*. Конфліктостійкість – це здатність людини справлятися з конфліктними ситуаціями, зберігаючи самовладання, емоційну рівновагу і здатність до прийняття ефективних рішень.

Конфлікти є невід'ємною частиною життя людини. Вони можуть виникати в будь-якій сфері діяльності, у тому числі і в професійній діяльності вчителя фізичної культури.

Вчитель фізичної культури повинен бути готовий до конфліктів, оскільки вони можуть виникати з різних причин, наприклад:

- Невідповідність цілей і цінностей вчителя та учнів.
- Нерозуміння і непорозуміння між учителем і учнями.
- Ситуації, в яких порушується безпека учнів.

Вчитель фізичної культури, який має високу конфліктостійкість, може ефективно справлятися з конфліктними ситуаціями, що дозволяє йому:

- Забезпечити безпеку учнів.
- Створити позитивну атмосферу на заняттях.
- Мотивувати учнів до занять фізичною культурою.
- Забезпечити ефективне навчання і розвиток учнів.

Конфліктостійкість включає в себе такі аспекти [101]:

- Стресостійкість. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі справлятися зі стресом, який виникає в конфліктних ситуаціях. Він повинен бути здатний зберігати самовладання навіть у складних ситуаціях.

- Емоційний контроль. Вчитель фізичної культури повинен бути в змозі контролювати свої емоції, щоб не впливати на конфлікт. Він повинен бути здатний зберігати позитивний настрій, навіть коли виникають труднощі.

- Емоційна чуйність. Вчитель фізичної культури повинен вміти розуміти емоції учнів і реагувати на них адекватно. Він повинен бути здатний підтримувати учнів у складних ситуаціях.

- Розуміння причин конфлікту. Вчитель фізичної культури повинен вміти розуміти причини конфлікту, щоб знайти ефективний спосіб його вирішення.
- Навички ефективного спілкування. Вчитель фізичної культури повинен вміти ефективно спілкуватися з учнями, щоб вирішити конфлікт мирним шляхом.

Ось деякі поради щодо розвитку конфліктостійкості у вчителя фізичної культури [110; 167]:

- Будьте готові до труднощів. Не бійтеся випробовувати себе в нових ситуаціях, щоб розвивати здатність справлятися з конфліктами.
- Розвивайте критичне мислення. Вчіться аналізувати ситуацію і робити висновки, щоб знайти ефективний спосіб вирішення конфлікту.
- Будьте впевнені в собі. Впевненість у собі допоможе вам не втратити авторитету в очах учнів і знайти ефективний спосіб вирішення конфлікту.

Навички конфліктостійкості можна розвивати в процесі навчання і професійної діяльності. Важливо вміти аналізувати свої помилки і витягувати з них уроки, щоб в подальшому краще справлятися з конфліктними ситуаціями.

Останнім показником компетентнісно-рефлексійного критерію є *здатність до самонавчання та самовдосконалення*.

Здатність до самонавчання та самовдосконалення є важливою якістю для будь-якої людини, але для вчителя фізичної культури вона має особливе значення.

Фізичне виховання - це сфера, яка постійно розвивається. З'являються нові методи і технології, змінюються вимоги до фізичної підготовки людей. Вчитель фізичної культури повинен бути готовий до змін, щоб бути ефективним у своїй роботі.

Здатність до самонавчання та самовдосконалення допомагає вчителю фізичної культури:

- Отримувати нові знання і навички. Вчитель фізичної культури повинен постійно оновлювати свої знання і навички, щоб бути в курсі останніх тенденцій у галузі фізичної культури.

- Розвивати свої професійні компетенції. Вчитель фізичної культури повинен постійно розвивати свої професійні компетенції, щоб ефективно виконувати свої обов'язки.

- Забезпечувати високу якість освіти. Вчитель фізичної культури повинен забезпечувати високу якість освіти, щоб учні могли досягти своїх цілей у галузі фізичної культури [166].

Здатність до самонавчання та самовдосконалення включає в себе такі аспекти:

- Активність. Вчитель фізичної культури повинен бути активним у сфері фізичної культури, щоб отримувати нові знання і навички.

- Самодіагностика. Вчитель фізичної культури повинен вміти аналізувати свою професійну діяльність, щоб визначати сфери для розвитку.

- Самомотивація. Вчитель фізичної культури повинен бути мотивованим до самонавчання та самовдосконалення, щоб досягати своїх цілей.

Ось деякі поради щодо розвитку здатності до самонавчання та самовдосконалення у вчителя фізичної культури:

- Читайте книги та статті про фізичну культуру.
- Будьте в курсі останніх подій у галузі фізичної культури.
- Участвуйте в професійних заходах.
- Відвідуйте тренінги та семінари.
- Обмінюйтеся досвідом з іншими вчителями фізичної культури.
- Відстежуйте свій прогрес [109].

Здатність до самонавчання та самовдосконалення - це важлива якість, яка дозволяє вчителю фізичної культури бути ефективним у своїй роботі і забезпечувати високу якість освіти.

Показники кожного критерію ів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури узгоджуються із міжнародними стандартами,

системою ЄКТС, також передбачають самооцінювання за відкритими позиціями, зафіксованими у змісті робочих навчальних програм дисциплін, курсів чи Personal Learning Plans [108; 165].

Кожен з виділених критеріїв передбачає рівні: високий, середній, низький. Зазначені рівні мають певні описові характеристики розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань.

Низький рівень характеризується відсутністю професійної спрямованості до фізкультурно-спортивної діяльності, низьким усвідомленням цілей педагогічної діяльності, відсутністю прояву творчої активності, мотиву діяльності, відсутністю ціннісного ставлення до здоров'язбережувальної діяльності. Основні педагогічні ідеї не осмислюються. Невміння використовувати науково-практичні знання та вміння для вирішення педагогічних завдань. Низький рівнем розвитку комунікативно-організаційних уміння, фізичного розвитку та низька активність. Зовсім не виражені емоційно-вольові якості, вузький світоглядний діапазон. Здобувачі освіти володіють епізодичними знаннями та вміннями щодо вирішення проблем. Не конфліктостійкі. Відсутня здатність до самонавчання та самовдосконалення.

Середній рівень визначається недостатнім проявом професійної спрямованості до фізкультурно-спортивної діяльності. Часткове усвідомлення цілей педагогічної діяльності. Епізодичний прояв творчої активності, мотиву діяльності, ціннісного ставлення до здоров'язбережувальної діяльності. Часткове осмислення основних педагогічних ідей. Репродуктивним характером засвоєння науково-практичних знання з фізичної культури. Фрагментарно сформовані комунікативно-організаційні вміння, епізодично прослідковується фізичний розвиток та активність [102]. Недостатній прояв емоційно-вольових якостей, широти світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя. Уміння приймати рішення сформовані на достатньому рівні, є прояви до конфліктостійкості. Рефлексивна позиція пов'язана з самонавчання та самовдосконаленням.

Високий рівень передбачає високу професійну спрямованість до фізкультурно-спортивної діяльності, чітке усвідомлення цілей педагогічної діяльності, висока мотивація до професійної діяльності, позитивне ціннісне ставлення до здоров'язберезувальної діяльності. Здобувач освіти володіє глибокими, системними, усвідомленими науково-практичними знаннями із фізичної культури. Розвинені комунікативно-організаційні вміння, високий рівень фізичного розвитку та активності створює умови для прояву професіоналізму. Високий рівень емоційно-вольових якостей, широти світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя. Уміння приймати рішення сформовані на високому рівні, конфліктостійкі. Рівень самооцінки досить високий. Готовність до самонавчання та самовдосконаленням [107; 158].

Підсумовуючи зазначимо, що охарактеризовані нами рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань дають змогу сформувати діагностичний інструментарій, який детально буде описано в третьому розділі.

Визначивши нашу дослідницьку позицію щодо критеріїв, показників та рівнів сформованості даного феномену, зауважимо, що наступним кроком у нашому дослідженні є питання визначення педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки.

2.2 Педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки

Становлення людини як професіонала тісно пов'язане з розвитком її як особистості. Психологічне становлення професіонала означає появу нових якостей у психіці людини, які раніше були відсутні або проявлялися в іншій

формі. Аналіз наукової літератури з питань підготовки майбутніх учителів фізичної культури свідчить про те, щоб для успішної організації даного процесу є необхідним розробка певних педагогічних умов. Термін «умова» у педагогічній науці визначають як «сукупність причин, обставин, будь-яких об'єктів, яка впливає на розвиток, виховання та навчання особистості». Вплив умов може прискорювати або сповільнювати процеси розвитку, виховання та навчання, а також впливати на їхню динаміку та кінцевий результат». Педагогічні умови розглядають як один із компонентів педагогічної системи, який відображає сукупність можливостей освітнього та матеріально-просторового середовища, які впливають на особистісні та процесуальні аспекти цієї системи та забезпечують її ефективне функціонування [106; 159].

Багато відомих вчених присвятили свої роботи розробці педагогічних умов організації навчального процесу. До них можна віднести О. Ажиппо, М. Бондаренко, С. Доценко, О. Дубасенюк, І. Зязюн, І. Прокопенко, Л. Сущенко та інших. Зусилля цих учених були спрямовані на визначення сутності понять «педагогічні умови», «педагогічні ситуації» тощо. Ю. Бабанський визначає педагогічні умови навчання як «обставини, за якої компоненти навчального процесу представлені у найкращих взаємовідносинах та які дають можливість вчителю плідно викладати, керувати навчальним процесом, а учням успішно вчитися». І.Прокопенко «педагогічні умови» розглядає як чинники, що забезпечують успішне навчання. До загальних педагогічних умов відносять сукупність реально функціонуючих, взаємопов'язаних і взаємозумовлених компонентів педагогічного процесу, що забезпечують ефективне вирішення завдань.

У результаті теоретичного аналізу робіт перелічених вище авторів, спостереженні, безпосередньої участі в організації педагогічного експерименту були виявлені педагогічні умови, що сприяють удосконаленню процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Результати проведених досліджень свідчать, що розвиток професіоналізму вчителя фізичної культури значною мірою залежить від умов, у яких

здійснюється його професійна діяльність. При цьому основними причинами, що стримують зростання та прояви зазначених якостей є: морально-психологічний клімат у колективі; підбір та розподіл викладацького складу; невисока престижність праці вчителя; перевищення встановлених норм роботи; недоліки у плануванні навчально-тренувальної, методичної та науково-дослідної роботи; низька якість обладнання для навчально-тренувальної роботи; недотримання температурного режиму у спортзалах; відсутність необхідної навчально-матеріальної бази тощо [33; 102; 160].

Різні аспекти становлення і розвитку системи підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури, традиції та сучасні тенденції розвитку цієї галузі досліджували представники різних культур і наукових напрямів. Масивний пласт досліджень присвячено теоретико-методичним засадам підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Ці проблеми зокрема досліджували: О. Ажиппо [1], П. Джуринський [21]. Автори розкрили питання історії та сучасних тенденцій фізичної культури в КНР, національні традиції щодо організації масових видів спортивних змагань. Важливі висновки з позицій аксіологічного підходу презентовано Л. Демінською [20], Ван Сюе Мань [14], що більш повно розкриває національні особливості фізичного виховання і фізичної культури у закладах вищої освіти в КНР.

Змістовий аспект заявленої проблеми проаналізовано у працях Ван Ліхуа [13], Лан Давей [42], В. Мумладзе [48]. У контексті технологічного підходу керувалися висновками Ю. Фурмана [79]. Цінні висновки і методологічний базис дослідження використано з публікацій В. Ворожбіт-Горбатюк [17], Г. Кондрацької [38]. У студіях цих авторів розкрито ціннісні орієнтири організації професійної підготовки, вказано назначеність аксіологічних цінностей якісної професійної підготовки майбутніх фахівців-педагогів. Важливою ланкою у професійній підготовці кваліфікованих педагогічних кадрів є вдосконалення педагогічного процесу на основі накопиченого досвіду вивчення як навчальної, спортивної так і науково-педагогічної дисципліни [84].

Водночас аналіз джерел підтвердив доцільність проведення нашого дослідження.

На підставі аналізу джерел з означеної теми виокремили низку педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки у коледжах (на прикладі провінції Сичуань), а саме:

- **організаційно-діагностичні умови:** підбір викладацького складу, здатного до систематичного вивчення особистісних характеристик майбутніх учителів фізичної культури, врахування їхніх індивідуальних творчих можливостей і ціннісних орієнтацій; формування у майбутніх учителів фізичної культури розуміння ролі та сформованості відповідних компетентностей сучасної діагностики свого функціонального стану для вдосконалення професійної майстерності;
- **умови змістово-методичного забезпечення:** удосконалення механізмів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, спрямованих на поглиблену спеціалізацію навчання; систематичне оновлення змісту підготовки майбутніх учителів фізичної культури через інтеграцію знань, умінь, професійно важливих особистісних якостей майбутнього фахівця визначеної галузі;
- **умови творчо-рефлексійні:** постійне діагностування творчого потенціалу майбутнього вчителя фізичної культури, створення низки стимулів на творчу діяльність; забезпечення змагальної активності для фізичного самовдосконалення, забезпечення якості фахової підготовленості майбутнього вчителя фізичної культури, формування впевненості у своїх фізичних можливостях [103; 161].

Вивчення матеріалів з теми засвідчило, що у провінції Сичуань багато уваги приділено персоналізації освітнього процесу. На прикладі життєтворчості педагогів тренерів Ву Юн [18] і Сяо Ян [67] можна прослідкувати значущість виокремлених педагогічних умов розвитку професіоналізму вчителів фізичної культури у процесі фахової підготовки. Варто наголосити, що група

організаційно-діагностичних умов передбачає орієнтацію і суворе дотримання вимог до професіоналізму вчителя фізичної культури, здатного забезпечити високі результати своєї професійної діяльності. Крім глибоких предметних знань, майбутні вчителі фізичної культури провінції Сичуань мають опанувати психологічними знаннями, сучасними засобами та способами діагностики й вивчення особистості. Виразним прикладом, на наш погляд, є педагогічний досвід Ву Юн – директора департаменту загальної фізичної культури [18]. Випускник Інституту фізичної культури Ченду, Ву Юн у провінції Сичуань працює у коледжі. Викладає основні курси, гімнастику, аеробіку, плавання, колективні види спорту. Своїми професійними досягненнями Ван Юн підтримує високу репутацію провінції Сичуань у напрямі гімнастики. Показує вагомі досягнення чоловічої команди. У 2001 році здобув титул національного фітнес-інструктора, отримав кваліфікаційний сертифікат, виданий Спортивною Асоціацією КНР, здобув титул національного інструктора з фітнесу. Свою професійну діяльність Ван Юн вибудовує на твердих світоглядних переконаннях у верховенстві цінності здоров'я і фізичної активності. Вінуміє організувати навчальний процес як педагогічну взаємодію. Сам виступає носієм високих громадянських цінностей, своїм сумлінним ставленням до професійних завдань формує відповідні імперативи у своїх учнів. Демонструє готовність бажання вивчати і використовувати педагогічно цінний досвід, набуття власного педагогічного креативу у широкій розмаїтій практиці. У цьому вбачаємо відповідність його творчо-рефлексійним умовам розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки [18; 104; 164].

Одним з найголовніших моментів у розв'язання цього питання є врахування індивідуальних творчих здібностей майбутнього вчителя фізичної культури при їх доборі та розподілу. Практика свідчить, що сформована система підбору та розподілу в цілому відповідає вимогам, що висувуються до неї, і дозволяє укомплектувати кафедри фізичної підготовки та спорту необхідним складом. Але в ній є ряд істотних недоліків, оскільки при призначенні педагогів

на посаду не завжди враховується здобута ними освіта та досвід роботи за спортивною діяльністю. Крім того, важливе значення має причина звільнення з колишнього місця роботи, організації процесу навчання тощо [30]. У зв'язку з цим потрібно звертати увагу на підбір викладацького складу, вивчення індивідуальних творчих можливостей педагогів та їхніх особистісних характеристик. Особливу увагу звертати не лише на кількісні параметри діяльності (педагогічний стаж, вік тощо), а й на якісні характеристики особистості – результати їх професійної діяльності. Такий підхід дозволяє не тільки більш точно діагностувати творчий потенціал майбутнього вчителя фізичної культури, а й певною мірою стимулює їх на творчу діяльність.

Сяо Ян – виразний представник успішного вчителя фізичної культури середньої школи. Сяо Ян реалізує програму викладання фізкультури [67] на високому методичному рівні. На прикладі його педагогічного досвіду розкриємо групу умов змістово-методичного забезпечення розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки у коледжах(провінція Сичуань). Він має почесні титули “просунутого тренера” спортивної школи, “видатного тренера у провінції Сичуань”, досягнення “Маньян – місто кращих тренерів”. Багато прислужився Сяо Ян до розроблення змістового компонента фізичної культури, зокрема долучився до розроблення навчальних програм з фізичного виховання, підготував підручник з атлетики. Показником високого професіоналізму Сяо Ян справедливо назвати 100 % успішність його учнів. Таких високих показників він досяг завдяки неперервній самоосвіті, глибоким знанням вікової психології, практикування педагогічного партнерства і колегіальної взаємодії учасниками освітнього процесу [67].

Учитель Сяо Ян є організатором тренінгових занять, що дало змогу студентам провінції Сичуань досягти помітного прогресу у змаганнях з легкої атлетики місті Маньян. Сяо Ян пропагує ідею про те, що коледж є простором для розвитку людини. Учитель повинен сумлінно вивчати навчальні матеріали і сучасні методи, бути сміливим у створенні власної методики, апробувати інноваційні технологічні засоби діагностування фізичних якостей і можливостей

своїх учнів [67]. Уважне вивчення національного законодавства і навчальних програм дає змогу кожному педагогу досягти таких показників успішності учнів, як у Сяо Ян.

Як бачимо, в педагогічній практиці виразними є не окремо визначені педагогічні умови розвитку професіоналізму вчителів фізичної культури, а комплексне, синтетичне їх утворення з опорою на світоглядні позиції, фундаментальні психолого-педагогічні знання, активну життєтворчість. Це забезпечує якість освіти загалом, успіхи учнів і конкурентоспроможність фахівця на ринку працевлаштування.

На реалізацію можливостей особистості істотно впливає і наявність необхідного часу для самовдосконалення, оскільки в реальній діяльності не завжди є можливість якісно підготуватися до занять, продумати способи реалізації своїх творчих планів тощо. Компенсація вироблених витрат здійснюється з допомогою як вільного часу педагога, і часу, відведеного на методичну і науково-дослідну роботу. Зокрема, понад 60% педагогів зазначають, що для підготовки нових методичних підходів до професійної діяльності у них залишається менше часу, ніж необхідно [92].

Групу *творчо-рефлексійних умов* передбачає постійне діагностування творчого потенціалу майбутнього вчителя фізичної культури, створення низки стимулів на творчу діяльність; забезпечення змагальної активності для фізичного самовдосконалення, забезпечення якості фахової підготовленості майбутнього вчителя фізичної культури, формування впевненості у своїх фізичних можливостях [105; 163].

Окреслення причин, що стримують зростання та прояв творчості вчителем допомагає визначити практичні заходи, що сприяють створенню сприятливих умов розвитку педагогічної творчості, до яких належать: облік при підборі вчителів їх творчих можливостей; раціональне використання робочого дня; всебічне методичне забезпечення творчої педагогічної діяльності; підтримання здорового морально-психологічного клімату у колективі; поліпшення праці та відпочинку вчителів та ін.

Визначені педагогічні умови дозволять уникнути низьку проблем з підготовки майбутніх учителів фізичної культури та виконати такі завдання:

- підвищити якість вищої освіти, через різні компетенції федерального державного освітнього стандарту вищої освіти, якими повинні володіти випускники ЗВО, а також професійний стандарт педагога, що декларує основні трудові функції педагога у тому числі з фізкультурним профілем підготовки. Фізична культура у цих стандартах є основою вивчення загально професійних та спеціальних дисциплін, оскільки націлена на розвиток активності особистості, мотиваційної сфери та професійно-важливих якостей, підвищення рівня досвіду, умінь, навичок у набутті знань; рівня організації психічних процесів (пам'яті, уваги, сенсомоторики, мислення та ін.); а також формування у студентів здатності підтримувати належний рівень фізичної підготовленості для забезпечення повноцінної соціальної та професійної діяльності без ризику виникнення стану дезадаптації [67; 162];

- врахування вимог роботодавця до змісту фізичної культури, який повинен включатися в сучасне освітнє середовище школи та бути готовим до її зміни та розвитку, здійснювати взаємодію з різними суб'єктами освітнього процесу (учні, педагоги, батьки, адміністрація); володіти фундаментальними знаннями у галузі фізичної культури та спорту, що дозволяють здійснювати викладання шкільних навчальних курсів, володіти сучасними освітніми технологіями, у тому числі інформаційними, що забезпечують реалізацію вимог шкільних стандартів нового покоління;

- збільшення аудиторних годин та годин на самостійну роботу студентів, що декларується у нових федеральних державних освітніх стандартах вищої освіти. Підвищення значущості самостійної роботи студентів, за твердженням В. Сергєєвої, вимагає від учнів умінь самостійно добувати, удосконалювати та розширювати свої знання, у тому числі й з фізичної культури, а також бути готовими до самостійного пошуку розв'язання проблем, що виникають на заняттях та в житті [61].

Зазначені вище причини дають підставу для припущення про те, що одним зі шляхів розв'язання проблеми підвищення якості професійної підготовки педагогічних кадрів у галузі фізичної культури та спорту в коледжі є формування їх професійно-педагогічної стійкості як якості особистості фахівця, що забезпечує їм повноцінну професійну самореалізацію, гнучкість (адаптивність) до соціальних умов і умов праці, що змінюються, успішне вирішення складних і відповідальних завдань в екстремальній ситуації, без значного негативного впливу на самопочуття і працездатність.

Висновки до розділу 2

В останні десятиліття у суспільстві Китаю формується ідея, що могутність держави та розквіт нації пов'язані зі здоров'ям громадян країни. Тому виховання здорового молодого покоління – є основою державної політики КНР в освітній сфері та у сфері масової фізичної культури, у тому числі фізичному вихованні дітей та юнацтва.

У коледжах та вищих навчальних закладах Китаю програми з фізичної культури переорієнтовані на суттєве збільшення обсягу освітнього компонента у лекціях, особливо під час проведення практичних фізкультурно-спортивних занять. Таким чином, традиційно-тренувальний процес набув спрямованості фізкультурної освіти, коли студенти, поряд з вихованням фізичних якостей та освоєнням техніки тих чи інших фізичних вправ, можуть опанувати знаннями та вміннями самостійних занять, методами та формами їх проведення, вміннями планувати подібні заняття, здійснювати елементарний самоконтроль тощо, необхідні самостійного практичного використання.

Аналіз нормативно-правових документів КНР показав, що основними напрямками розвитку фізичної культури у країні є: фізична культура у навчально-виховній сфері; розвиток громадських спортивних об'єднань;

фізкультурно-спортивний рух серед людей похилого віку та інвалідів; дитячо-юнацький та резервний спорт; спортивний рух серед сільських мешканців; будівництво спортивних споруд; розширення системи спортивних змагань; удосконалення системи підготовки громадських фізкультурних кадрів. У статті проаналізовано стан та перспективи розвитку окремих компонентів фізичної культури у Китаї. Основними соціальними факторами, що зумовлюють розвиток фізичної культури в КНР, є доступність різних форм занять фізичними вправами; зростання соціальної свідомості людей у розумінні важливості фізичної культури; створення необхідних умов занять фізичними вправами.

Досвід КНР викликає особливий інтерес у вітчизняних та іноземних дослідників, оскільки завдяки соціально-економічним реформам у КНР налагоджено систему фізичної культури в умовах ринкової економіки, створено необхідну інфраструктуру, поставлено на державний рівень питання оздоровлення населення, розроблено та впроваджено оздоровчі системи фізичного виховання, завдяки чому в країні залучено вже близько 40 % населення до занять фізичною культурою.

Уряд КНР прикладає чимало зусиль для впровадження фізичної культури у всі сфери життєдіяльності людей та залучення широких верств населення до занять фізичною культурою. Про це свідчать такі базові документи Уряду та Комуністичної партії КНР як: Закон КНР «Про фізичну культуру та спорт», «Основні положення реформи розвитку фізичної культури та спорту у 2001–2010 рр.» тощо.

В результаті проведеного дослідження встановлено, що у КНР спостерігаються високі показники реалізації державної політики у сфері масової фізичної культури. Основними соціальними факторами, що зумовлюють розвиток масової фізичної культури в КНР, є: доступність різних форм занять фізичними вправами; зростання соціальної свідомості людей у розумінні важливості фізичної культури і створення необхідних умов.

Теоретичний аналіз наукових джерел та власний досвід показали, що професійні функціональні компетентності вчителя фізичної культури мають у

своїй структурі спільні компоненти, які включають мотивацію до виконання професійних функцій вчителя фізичної культури, систему знань, рівень загальної та спеціальної фізичної підготовленості, а також навички, необхідні для виконання загальнопедагогічних та специфічних функцій. Тому основними критеріями та показниками визначено: мотиваційно-діагностичний, когнітивно-діяльнісний та компетентнісно-рефлексійний.

Мотиваційно-діагностичний критерій характеризується показниками: професійна спрямованість до фізкультурно-спортивної діяльності, мотивація на досягнення успіху у професійній діяльності вчителя фізичної культури, ціннісне ставлення до здоров'язбережувальні діяльності.

Когнітивно-діяльнісний характеризується показниками: глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури; комунікативно-організаційні вміння, рівнем фізичного розвитку та активності. Студент повинен опанувати знаннями про значення та вплив фізичних культур на його організм та її особистість; про різноманітні форми проведення занять з фізичного виховання; про методики розвитку фізичних якостей; про запобігання травматизму на уроках фізичної культури; про сучасні здоров'язбережувальні технології у фізичному вихованні школярів; про здоров'я та здоровий спосіб життя; знаннями правила суддівства змагань з різних видів спорту тощо.

Компетентнісно-рефлексійний критерій містить сукупність показників: емоційно-вольові якості, широта світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя, уміння приймати рішення, конфліктостійкість, здатність до самонавчання та самовдосконалення.

Кожен із зазначених критеріїв передбачає рівні: високий, середній, низький. Зазначені рівні мають певні описові характеристики розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань.

У результаті теоретичного аналізу робіт перелічених вище авторів, спостереження, безпосередньої участі в організації педагогічного експерименту

були виявлені педагогічні умови, що сприяють удосконаленню процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Результати проведених експериментальних досліджень свідчать, що розвиток професіоналізму вчителя фізичної культури значною мірою залежить від умов, у яких здійснюється його професійна діяльність. При цьому основними причинами, що стримують зростання та прояви зазначених якостей є: морально-психологічний клімат у колективі; підбір та розподіл викладацького складу; невисока престижність праці вчителя; перевищення встановлених норм роботи; недоліки у плануванні навчально-тренувальної, методичної та науково-дослідної роботи; низька якість обладнання для навчально-тренувальної роботи; недотримання температурного режиму у спортзалах; відсутність необхідної навчально-матеріальної бази тощо.

Розроблено модель розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань, яка містить мотиваційний, змістовно-діяльнісний та рефлексійний блоки.

На підставі аналізу джерел з означеної теми виокремили низку педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки у коледжах (на прикладі провінції Сичуань), а саме: організаційно-діагностичні, змістово-методичні та творчо-рефлексійні.

Реалізація першої умови – *організаційно-діагностичні умови* передбачає:

1) підбір викладацького складу, здатного до систематичного вивчення особистісних характеристик майбутніх учителів фізичної культури, врахування їхніх індивідуальних творчих можливостей і ціннісних орієнтацій;

2) формування у майбутніх учителів фізичної культури розуміння ролі і сформованості відповідних компетентностей сучасної діагностики свого функціонального стану для вдосконалення професійної майстерності.

Відповідно другій педагогічній умови – *змістово-методичної* – зазначено на важливість удосконалення механізмів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, спрямованих на поглиблену спеціалізацію навчання;

систематичне оновлення змісту підготовки майбутніх учителів фізичної культури через інтеграцію знань, умінь, професійно значущих особистісних якостей майбутнього фахівця означеної галузі.

Упровадження третьої педагогічної умови *творчо-рефлексійної*, передбачає постійне діагностування творчого потенціалу майбутнього вчителя фізичної культури, створення низки стимулів на творчу діяльність; забезпечення змагальної активності для фізичного самовдосконалення, забезпечення якості фахової підготовленості майбутнього вчителя фізичної культури, формування впевненості у своїх фізичних можливостях.

Впровадження зазначених педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань окреслило внесення певних змін щодо процесу підготовки вчителів фізичної культури, а саме:

- 1) реформування навчальних програм у провінції Сичуань, що зумовило підвищені вимоги до професійної якості вчителів фізичної культури.;
- 2) введення нових стандартів професійної освіти (фізичної культури);
- 3) впровадження безперервної освіти;
- 4) модернізація нормативно-правової бази, в якій відображається система реформування фізичної культури загальноосвітніх та вищих навчальних закладів,
- 5) розширення кількості спортивних об'єктів, а також запровадження спортивних заходів:
- 6) широке використання сучасних технічних засобів навчання у процесі діагностики функціонального стану майбутніх учителів фізичної культури,
- 7) озброєння студентів відповідними знаннями про методи діагностики функціонального стану, зокрема, психофізіологічні методи, про методики їх використання, а також уміння їх застосовувати у навчально – тренувальному процесі тощо.

Отже, фізична культура постає як інтегральна якість особистості, як умова та передумова ефективної навчально-професійної діяльності, як узагальнений

показник професійної культури майбутнього фахівця та як мета саморозвитку та самовдосконалення. Вона характеризує вільне, свідоме самовизначення особистості, що у різних етапах життєвого розвитку з багатьох цінностей обирає, освоює ті, які нам найбільш значущі.

Швидкий розвиток та великі успіхи, досягнуті Китаєм у галузі фізкультури та спорту, є свідченням незрівнянних переваг соціалістичного ладу перед капіталістичним, результатом величезної турботи Комуністичної партії Китаю та Народного уряду щодо широкого розвитку фізкультурного руху. Таким чином державна політика Китаю у сфері фізичного виховання спрямована на підготовку здорових фізкультурно-освічених молодих людей, здатних до високої продуктивності праці та активної життєдіяльності.

Основні наукові результати дисертаційної роботи, викладені в даному розділі, опубліковані в працях автора, які наведені в анотації роботи [5; 7; 9; 10; 11].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У РОЗДІЛІ 2

1. Ажиппо О. Ю. Роль і місце фізичного виховання школярів у формуванні навичок здорового способу життя. Педагогіка та психологія, 2015. №4. С. 290-300.
2. Ажиппо О. Ю. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04. Харків, 2013. 39 с
3. Аксьонова О., Мазін В. Культура професійної самореалізації як феномен життєдіяльності вчителів фізичного виховання. Імідж сучасного педагога. 2011. № 1. С. 23-25.
4. Акусок А. М. Теоретичні засади формування змісту загальнопедагогічної підготовки майбутнього вчителя : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.01. К., 2009. 12 с.
5. Ареф'єва Л. П. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до позакласної виховної роботи у старшій школі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. : 13.00.04. Київ, 2010. 24 с.
6. Ареф'єва Л.П. Термінологія вищої фізкультурної освіти щодо позакласної виховної роботи у старшій школі : навч. посіб. К.: ТОВ "Козарі", 2008. 60 с.
7. Бабаліч В. А. Особливості підготовки вчителів фізичної культури до формування здорового способу життя в учнівської молоді. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2008. № 1. С. 14-17.
8. Бабаліч В. А. Сучасний підхід до впровадження ідей здорового способу життя майбутніми медичними працівниками. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2015. В. 40, С. 43-50.

9. Безкопильний О. О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: теорія та методика : монографія. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 552 с.
10. Бермудес, Д. Обґрунтування моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до реалізації варіативних модулів у процесі професійної діяльності. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал ; редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. Є. Антонова та ін. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. № 7 (71). С. 26–36.
11. Біда О. А. Інноваційні технології у фізичному вихованні і спорті. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки. 2018. № 3(2). С. 19–23. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdup_2018_3\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdup_2018_3(2)_5) (дата звернення: 15.01.2022).
12. Бондаренко М. П. Організація та виховання студентського колективу. К. : Вища школа, 1979. С. 38.
13. Ван Ліхуа. Організація управління впровадженням державних стандартів фізичної підготовленості студентів у вищих навчальних закладах Китайської Народної Республіки : дис. ... канд. наук з фізичного виховання і спорту : 24.00.02 / Харк. держ. акад. фіз. культури. Харків, 2011. 207 с
14. Ван Сюе Мань. Історія розвитку фізичної культури. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2008. 4. С. 217–221.
15. Ван Сюе Мань. Особливості системи державного управління фізичною культурою та спортом у КНР. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2008. № 4. С. 217-221.
16. Вень М. Система підготовки вчителів у китайській народній республіці. Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті. С.817-819.
17. Ворожбіт-Горбатюк В. Компетентність педагогічного партнерства як базис якості вищої педагогічної освіти. Молодь і ринок. № 10/196. 2021. С.63–68. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.248528> (дата звернення: 15.06.2022).

18. Бу Юн. Всесвітні енциклопедичні знання. URL : http://uk.swewe.net/word_show.htm/?992896_1&%D0%A1%D1%8F%D0%BE_%D0%AF%D0%BD (дата звернення : 11.01.2022)

19. Данилко М. Т. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02. Луцьк, 2000. 19 с.

20. Демінська Л. О. Аксіологічні засади професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2014. 40 с.

21. Джуринський П. Б. Компоненти підготовленості до здоров'язбережувальної професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2012 № 5.

22. Джуринський П. Б. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2013. 43 с

23. Доценко С. О. Досвід організації дистанційного навчання в Китаї. Педагогічний альманах : зб. наук. пр. / Херсон. акад. неперервн. освіти ; редкол.: В. В. Кузьменко (голов. ред.) та ін. Херсон : ХАНО, 2021. Вип.47. С. 26–34. URI <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/5305> (дата звернення: 15.01.2023).

24. Дубасенюк О. А. Професійно-педагогічна освіта: сучасні концептуальні моделі та тенденції розвитку : монографія. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2006. 396 с.

25. Дядя О. Професійне самовдосконалення. Поради для вчителів фізичного виховання. Здоров'я та фізична культура. 2018. № 3. С. 11–12.

26. Жерновникова О., Ван Цзін І. Формування та становлення особистості майбутнього педагога засобами музичного мистецтва. Педагогічний альманах: зб. наук. праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. Випуск 36. С. 208–212.

27. Зайцева Ю. В., Новік С. М. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності. Сучасні тенденції фізичного виховання і спорту: матеріали регіонал. наук.-метод. семінару /ред. кол.: О.О. Момот, І. В. Тараненко, Ю. В. Зайцева ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г.Короленка, Факт фіз. виховання, Каф. теорет.-метод. основ викладання спортивних дисциплін. Полтава, 2018. С. 12–15.

28. Зайцева Ю., Тараненко І., Корносенко О. Інтеграція навчальної і професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки. Педагогічні науки. 2020. Вип. 75/76. С.50–55. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/16369> (дата звернення: 07.12.2022).

29. Закон про спорт у КНР : матеріали VIII з'їзду КК КНР / 29. 08. VIII з'їзд КК. Пекін, 1995, 182 с.

30. Значимість деяких факторів, які визначають ставлення студентів до здорового способу життя / В.О. Сутула та ін. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2008. № 4 С. 13-16.

31. Значимість факторів, що впливають на формування у учнів загальноосвітніх шкіл потреби у здоровому способі життя / Сутула В.О., Бондар А.С., Чернецький М.С., Бондар Т.С. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2008. № 4 С. 46-49.

32. Зубарева Т. М. Професійно-педагогічна культура вчителя та педагогічна майстерність. URL : <http://genskov.ru/nuda/pedagogicheskoe-masterstvo/main.html> (дата звернення 01.05.2023).

33. Зязюн І. А. Педагогічний професіоналізм у контексті професійної свідомості. Педагог професійної школи. Київ, 2001. Вип. 1. С. 8–17.

34. Калашник Л. С. Педагогічні засади родинного виховання в китайській сім'ї : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Харків, 2005. 20 с.

35. Карасевич С. Модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі. Молодь і ринок, 2016. 11-12. С. 120-126.

36. Кацова Л. І. Формування професійного інтересу у майбутніх учителів у процесі педагогічної практики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : 13.00.04. Харків, 2005. С. 12.

37. Кондрацька Г. Д. Здоровий спосіб життя школярів як педагогічна проблема Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2001. Вип. 15,42. С. 143-147.

38. Кондрацька Г.Д. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до викладання основ безпеки життєдіяльності в загальноосвітній школі. Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 7: У 3-х т. Львів: „Українські технології”, 2004. т 1. С. 148-150.

39. Кондрацька Г.Д. Рівень ставлень підлітків до здорового способу життя. Молода спортивна наука України : зб. наукових статей в галузі фізичної культури та спорту. Львів : ЛДІФК, 2001. Випуск 6. У 2-х. т. Л. : Вид.дім “Панорама”, 2002. Том 1. С. 283-285.

40. Курнишев Ю. А. Проблема професійного саморозвитку вчителя фізкультури в теорії і практиці. ScienceRise. 2016. № 1/5(18). С.32–36.

41. Курнишев Ю. А. Організаційний аспект мотивації саморозвитку майбутнього сучасного вчителя фізичної культури. URL : http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v17_16/13_kurnyshov.pdf (дата звернення 30.03.2023).

42. Лан Давей. Природні рекреаційні ресурси Китаю – важлива складова для розвитку спортивно-оздоровчого туризму в країні. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2007. № 12. С. 364.

43. Максимчук І. Експериментальна перевірка моделі розвитку педагогічної майстерності майбутнього вчителя фізичної культури. Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. праць. / гол. ред. В.М.Костюкевич. 2016. (1). С. 117–123.

44. Максимчук І. А. Розвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної діяльності : дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2007. 285 с.

45. Молчанюк В. А. Засоби формування інформаційно-комунікативної компетентності у фахівців з фізичної культури і спорту. Електронне наукове фахове видання «Науковий вісник Донбасу». 2019. 1–2 (39–40). URL : [http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2019/N1-2\(39-40\)/index.html](http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2019/N1-2(39-40)/index.html) (дата звернення: 30.03.2022).

46. Молчанюк В. А., Молчанюк Ю. Є. Основні напрямки використання сучасних комп'ютерних технологій у фізичній культурі і спорті. Наукова думка сучасності і майбутнього : тези доповідей 43-ї всеукр. прак.-пізнав. конф. Дніпро, 2021. С. 8-13.

47. Мотиваційні стимули, які визначають відношення учнів загальноосвітніх шкіл до шкільної фізичної культури / Сутула В.О., Бондар Т.С., Кочуєва М.М., Сенченко В.Г. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2008. № 4. С. 204-207.

48. Мумладзе В., Мирончук Н. Вища педагогічна освіта в Китаї. Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 200–203.

49. Навчальна програма з фізкультурних дисциплін у вишах провінції Китаю. Комітет освіти провінції Січуань, 1995р.

50. Овсяннікова О.С. Формування професійної стійкості як завдання підготовки студентів у вузі. АНІ: Педагогіка та психологія. 2016. Т. 5. № 3 (16). С. 96-98.

51. Олефір Г. В. Сутність проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Науковий вісник Донбасу. 2011. №1. С. 20–26.

52. Основні положення про загальнодержавний спортивний план КНР - Пекін: Державна рада, 1995.

53. Особливості організації рухової активності студентів в умовах дистанційного навчання / О. Кошелева, Л. Татарченко, В. Рузанов, А. Максимов. Спортивний вісник Придніпров'я. 2021. № 2. С. 51–60.

54. План здійснення «Основних положень про загальнодержавний спортивний план (2006 – 2010 рр.). Пекін : Державне Генеральне Управління КНР у справах фізкультури та спорту, 2006. С. 6 - 34.

55. Про значущість деяких факторів, що впливають на формування у суспільстві потреби у здоровому способі життя (за матеріалами соціологічного опитування мешканців м. Харкова) / В.А. Сутула та ін. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. праць ; за ред. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. РОМАНОВСЬКОГО. Вип. 17 (21). Харків : НТУ «ХП», 2008. С. 198-205.

56. Прокопенко І. Ф., Євдокимов В. І. Сучасні педагогічні технології в підготовці вчителів : навч. посіб. Харків: Колегіум, 2008. 344 с.

57. Редькіна М. А. Характеристика фізичного стану студентів педагогічних спеціальностей з низьким рівнем рухової активності. Науковий часопис Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури /фізична культура і спорт». Випуск 3К (123) 2020. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. С. 357–361.

58. Реформа та конспект розвитку китайської освіти. Пекін : Всекитайський Комітет з фізичної культури та спорту, 1990. 26 с.

59. Ротерс Т. Модель підготовки вчителів фізичної культури до профільного навчання за спортивним напрямком. Спортивний вісник Придніпров'я. 2013. № 2. С. 32–36.

60. Сайт міністерства освіти КНР. URI : <http://www.moe.edu.cn/> (дата звернення: 05.12.2022).

61. Сас Н.М. Можливості застосування мережевої технології управління закладом освіти. Ідеї академіка ВМ Глушкова і сучасні проблеми теоретичної кібернетики. 2020. С. 129-133.

62. Скорик Т. В. Розвиток професійної успішності майбутнього вчителя в закладах вищої освіти України (друга половина XX – початок XXI століття) : монограф. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 314 с.

63. Согоконь О., Донець, О. Підвищення професійної підготовки та впровадження моделі формування професійної компетентності сучасного вчителя фізичної культури. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 1 (Бер 2023), 2023. 13–21. DOI : <https://doi.org/10.31891/pcs.2023.1.2>.

64. Сутула В. О., Васьков Ю. В., Бондар Т. С. Формування фізичної культури особистості – стратегічне завдання фізкультурної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2009. № 1. С. 15-21.

65. Сущенко Л. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту: теоретико-методологічний аспект : монографія. Запоріжжя : Запорізький держ. ун-т., 2003. 442 с

66. Сущенко Л. П. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. / Київ, 2003. С. 17.

67. Сяо Ян Всесвітні енциклопедичні знання. 2018. URL : http://uk.swewe.net/word_show.htm/?992896_1&%D0%A1%D1%8F%D0%BE_%D0%AF%D0%BD (дата звернення : 11.01.2022).

68. Твердохліб Т., Чен Чже. Забезпечення якості вищої та середньої освіти: нормативне підґрунтя та практична реалізація в Китайській Народній Республіці. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський зб. наук. пр. мол. вчених ДДПУ імені Івана Франка. 2022. Вип. 52. Т. 3. С. 219–223. URL: http://www.aphnjournal.in.ua/archive/52_2022/part_3/32.pdf (дата звернення: 10.11.2022).

69. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. М. Кухаренко, С. М. Березенська, К. Л. Бугайчук та ін. ; ред. В. М. Кухаренка. Харків : НТУ «ХП», 2016. 284 с.

70. Тимошенко О. В. Визначення ефективності застосування моделі оптимізації професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і

спорту: Наукова монографія ; За ред. проф. С.С. Єрмакова. Х.: ХДАДМ (ХХІІІ), 2008. №10. С. 111-116.

71. Тимошенко О. В. Технологія застосування модульно-рейтингової оцінки успішності в навчальному процесі студентів зі спеціальності «фізичне виховання». Теорія і методика фізичного виховання і спорту: науково-теоретичний журнал. Київ: Олімпійська література. 2005. №4. С.72 - 76.

72. Ткаченко В. В. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до використання здоров'язбережувальних технологій у дитячих оздоровчих таборах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. Кіровоград, 2015. 20 с.

73. Третій українсько-китайський форум стратегічного партнерства «Один пояс, один шлях». URL: <https://sinologist.com.ua/tretij-ukrayinsko-kytajskyjforumstrategichnogo-partnerstva-odyn-poyas-odynshlyah3/> (дата звернення :04.02.22).

74. У Ді, Васильєва С. О. Генезис іміджу вчителя в Китаї. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 16–18 берез. 2023 р. – Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 119–122. URI : <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11597> (дата звернення: 03.04.2023).

75. Удовиченко І. В. Дистанційний формат взаємодії суб'єктів освітньої діяльності : методичні рекомендації. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2021. 198 с.

76. Фармач С. І. Взаємозв'язок мотиваційної структури особистості з мотивацією досягнення. Одеса, 2004. С. 72.

77. Фізкультурне та спортивне виховання в Китаї. Пекін : Вид-во Народної освіти, 1996.-16 с.

78. Філіппенка Є. М., Абрамова В. В., Деякі аспекти методики удосконалення професійно-педагогічної підготовки студентів факультету «ФК та Спорту» на заняттях гімнастиком. Освіта, фізична культура та спорт у ХХ І ст. : матеріали I Республіканської науково-практичної конференції. Тираспіль : РІО ПГУ, 2001.

79. Фурман Ю. Перспективні моделі фізкультурно-оздоровчих технологій у фізичному вихованні студентів вищих навчальних закладів : монографія. Київ : НУФВСУ : Олімп. л-ра, 2013. 174 с

80. Фурман Ю. М., Драчук С. П. Вплив фізичних тренувань різної спрямованості на фізичні якості студентів вузу. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр./За ред. Єрмакова С.С. Харків: ХДАДМ (ХХП). 2004, № 20. С. 46-52.

81. Цуй Л. Peculiarities of training of physical education teachers in the people's republic of china. Adaptive Management: Theory and Practice. Series Pedagogics. 2022. 1 3(25). URL : [https://doi.org/10.33296/2707-0255-13\(25\)-14](https://doi.org/10.33296/2707-0255-13(25)-14) (Last accessed: 25.02.2022).

82. Цьось А. В., Балахнічова Г. В., Заремба Л. В. Сучасні технології викладання спортивних дисциплін : навч. посіб. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2010. 132 с

83. Чжун Х. КНР: питання наступності дошкільної та початкової шкільної освіти. Дошкільне виховання. 1998. № 6. С. 115-117.

84. Шакіна Н. А. Формування у студентів фізкультурного вузу компетенцій пропаганди фізичної культури та спорту серед населення: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. Київ, 2017. 24 с

85. Шевченко К. В. Роль інформаційних технологій у підготовці вчителів у Китаї та Україні. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук.пр. Вип. 45. Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2016. С. 355-358.

86. Шиян Б. М. Методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту. Х. : ОВС, 2005. 208 с.

87. Щурова Н. В. Особливості формування інформаційно-цифрової компетентності учнів у процесі фізичного виховання. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки. 2020. 1(332). С. 213–222.

88. 发展体育大数据等新兴产业 2019 四川体育将进行 6 大改革. URL :
<https://sichuan.scol.com.cn/ggxw/201901/56804343.html> (дата звернення:
22.03.2022).

89. 破解四川体育产业发展痛点 这些大咖有何妙招? URL :
<https://baijiahao.baidu.com/s?id=1629431063151604173> (дата звернення:
15.12.2022).

90. 四川体育产业集团成立 URL :
https://www.sohu.com/a/342255368_99970627 (дата звернення: 18.06.2022)

91. 四川省体育事业发展“十三五”规划. URL :

92.

<http://www.sc.gov.cn/10462/10464/10465/10574/2016/5/16/10380492.shtml> (дата
звернення: 01.07.2022).

93. 人民体育助力四川体育产业发展 URL :
<http://sports.people.com.cn/n1/2020/0617/c202403-31750393.html> (дата звернення:
08.04.2022).

94. 四川发布促进体育产业发展实施意见 到 2022 年 URL :
<https://www.askci.com/news/zszc/20200729/1023351165097.shtml> (дата звернення:
03.05.2022).

95. 走向贯通：新世纪体育教师教育的发展观。吴昊。体育文化导刊。
2006 年 05 期。

96. 陈永明. 教师教育学[M]. 北京: 北京大学出版社, 2012 : 2 -3. (1)

97. 朱旭东, 李琼. 教师教育标准体系研究[M]. 北京: 北京师范大学出版
社, 2011 : 1 . (1)

98. 尹志华, 邓三英, 汪晓赞, 等. 美国 NCATE 不同级别新体育教师专业标准的比较研究[J]. 北京体育大学学报, 2010, 33 (7) : 95-98 (1)
99. 崔丽丽, 张志勇. 中学体育教师的角色冲突及组织归属研究[J]. 天津体育学院学报, 2015 (2) : 104-109 (1)
100. 黄爱锋. 大学体育教师的专业特性与专业性——兼论我国体育教师职业专业化问题[J]. 山东体育学院学报, 2001, 17 (2) : 37-40 (1)
101. 朱元利. 体育教师专业化发展与体育教育专业课程改革的思考[J]. 西安体育学院学报, 2004 (5) : 88-89 (1)
102. Shulman L S. Knowledge and teaching:Foundations of the new reform[J]. Harvard Educational Review , 1987, 57 (1) : 1-22 DOI:10.17763/haer.57.1.j463w79r56455411 (1)
103. 付亚和, 许玉林. 绩效考核与绩效管理[M]. 北京: 电子工业出版社, 2009 : 10 . (1)
104. Jesse Lee R, Amelia M W. National board certified physical education teachers task presentations and learning environments[J]. Journal of Teaching in Physical Education , 2012, 31 (2) : 4-20 (1)
105. Lawson H. Occupational socialization, culture studies, and the physical education curriculum[J]. Journal of Teaching in Physical Education , 1988 (7) : 265-288 (1).
106. 朱旭东. 教师教育标准体系的建立:未来教师教育的方向[J]. 教育研究, 2010 (6) : 30-36 (1)
107. 朱旭东, 李琼. 教师教育标准体系研究[M]. 北京: 北京师范大学出版社, 2011 : 25 . (1)

108. 柴娇. 学科教学知识对培养体育教师专业化途径的研究[J]. 西安体育学院学报, 2011 (3) : 363-366 (1)
109. 尹志华, 毛丽红, 汪晓赞, 等. 对制订新体育教师专业标准的调查分析[J]. 上海体育学院学报, 2013, 36 (5) : 86-90 (1)
110. 王湛. 学校体育现代化的思考与展望[J]. 天津体育学院学报, 2004(3).
111. 夏成前, 姚为俊, 等. 学校体育现代化的内涵与特点[J]. 南京体育学院学报, 2007(3).
112. 丘东晓. 职业核心能力的内涵分析及培养[J]. 教育导刊, 2011(5)
113. 佐藤正夫. 教学原理 [M] . 钟启泉, 译. 北京教育科学出版社, 2001: 286, 289, 238.
114. 王策三. 教学论稿 [M] . 北京: 人民教育出版社, 2005: 236 — 237, 239.
115. 周登嵩. 学校体育学 [M] . 北京: 人民教育出版社, 2004: 177 — 180.
116. 张学忠. 学校体育教学论 [M] . 北京: 人民教育出版社, 2002: 222.
117. 杨贵仁. 中国学校体育改革的理论与实践 [M] . 北京: 高等教育出版社, 2006: 162 — 176.
118. 叶奕乾, 何存道, 梁宁建. 普通心理学 [M] . 上海: 华东师范大学出版社, 1996. 27.

119. 张爱卿. 20 世纪西方心理学大师述评 放射智慧之光:布鲁纳的认知与教育心理学 [M] . 武汉:湖北教育出版社, 1999. 78 — 85 .
120. 叶浩生. 西方心理学中的现代主义、后现代主义及其超越 [J] . 心理学报, 2006, 36(2).
121. 张建伟, 陈琦. 从认知主义到建构主义 [J] . 北京师范大学学报(社科版), 1996, (4).
122. 约翰·杜威. 学校与社会, 杜威教育论著选 [M] . 赵祥麟, 王承绪, 编译. 上海:华东师范大学出版社, 1981:25 — 36.
123. 匡 瑛. 比较高等职业教育:发展与变革 [M] . 上海:上海教育出版社, 2006:46.
124. 朱晓斌. 文化形态与职业教育——德国“双元制”职业教育模式的文化分析 [J] . 比较研究, 1996, (6).
125. 安 延, 姜大源. 法国职业教育 [J] . 中国职业技术教育, 2006, (2).
126. 学校体育现代化目标下的高校体育教师职业核心能力模型的构建[J]. 吴云亮.当代体育科技,2012(18)
127. 毛振明. 体育教学论 [M] . 北京 : 高等教育出版社 □2005 : 126□ 129.
128. 王策三. 教学论稿 [M] . 北京 : 人民教育出版社 □2005 : 236.
129. 巴拉洛夫. 教育学 [M] . 北京 : 人民教育出版社 □1980 : 164.
130. 斯卡特金. 中学教学论 [M] . 北京 : 人民教育出版社 □1985 : 221.

131. 达尼洛夫□叶希波夫. 教学论 [M]. 北京: 人民教育出版社
□1962: 280.
132. 李秉德. 教学论 [M]. 北京: 人民教育出版社□2001: 183□209
.
133. 吴文侃. 比较教学论 [M]. 北京: 人民教育出版社□1999:
294□266□263.
134. 樊临虎. 体育教学论 [M]. 北京: 人民教育出版社□2002: 157
.
135. 吴志超□刘绍曾. 现代教学论与体育教学 [M]. 北京: 人民体育
出版社□1992: 110.
136. 张洪潭. 技术健身教学论 [M]. 上海: 华东师范大学出版社□
2000: 115—116.
137. 裴娣娜. 教学论 [M]. 北京: 教育科学出版社□2007: 197.
138. 于素梅□毛振明. 体育学法论 [M]. 北京: 北京体育大学出版社
□2009: 77.
139. 霍军. 体育教学方法实施及创新研究 [J]. 北京体育大学 学报,
2013, 36(1): 84
140. 金钦昌. 学校体育学 [M]. 北京: 高等教育出版社, 1994
141. 樊临虎. 体育教学论 [M]. 北京: 人民教育出版社, 2002:163 — 187
142. 张学忠. 学校体育教学论 [M]. 北京: 人民教育出版社, 2002: 222
143. 邵伟德, 查春华, 徐真英. 体育教学方法分类体系的反思与再认识
[J]. 山东体育学院学报, 2004, 20(4): 99

144. 冯晓丽. 体育教学方法分类研究 [J]. 体育科学, 2004, 24(1): 53
— 55
145. 毛振明. 体育教学论 [M] (第二版). 北京: 高等教育出版社, 2011:
171
146. 刘海元. 学校体育教程 [M]. 北京: 北京体育大学出版社, 2011: 67
147. 加涅, R. M., 布里格斯, L. J., & 韦杰, W. W. 教学设计原理 [M]. 皮连生, 等, 译. 华东师范大学出版社, 1999, 11: 42
148. 加涅, R. M., 布里格斯, L. J., & 韦杰, W. W. 教学设计原理 [M]. 皮连生, 等, 译. 华东师范大学出版社, 1999, 11: 55
149. 刘文霞. 教师教育哲学的主题、视野与风格 [J]. 内蒙古师大学报(哲学社会科学版), 1995(3): 71
150. 彭小伟, 杨国庆. 论“三层次、三标准”体育教学方法分类体系的建立 [J]. 体育学刊, 2010, 17(5): 56 — 59.
151. 赵子建. 体育教学细节的理论考释及资源生成的策略 [J]. 武汉体育学院学报, 2012, 46(7): 91 — 95.
152. 胡敏. 体育教学方法分类体系的现状与优化 [J]. 湖北体育科技, 2010, 29(2): 176 — 177.
153. 万国华, 戴永冠, 孙健, 等. 体育教育的生命化 [J]. 北京体育大学学报, 2012, 35(7): 82 — 86, 91.
154. 朱建国. 传统体育教学方法与现代体育教学方法的比较研究 [J]. 南京体育学院学报(自然科学版), 2009, 8(4): 102 — 103.

155. 祖晶, 姚玉龙, 吴本连. 体育教学中师生关系的嬗变 [J]. 北京体育大学学报, 2009, 32(2): 99 - 101.
156. 高天明. 二十世纪我国教学方法变革研究 [D]. 西北师范大学, 2001: 165.
157. John A. Laska. The four basic methods of instruction. Educational Technology, 1984, 22(6):
158. 彭小伟, 杨国庆. 对当前体育教学方法范畴的重析与再认 [J]. 沈阳体育学院学报, 2010, 29(4): 93 - 95.
159. 陈琦, 杨文轩, 刘海元, 等. 我国当代体育价值观的研究 [J]. 体育科学, 2006, 26(8): 3 - 9.
160. 倪依克, 赵立军. 主体性教学与体育教学方法改革 [J]. 体育学刊, 2002, 9(6): 128 - 129.
161. 廖学春. 新中国成立以来基础教育教学方法改革与发展研究 [D]. 西南大学, 2010: 3.
162. 于素梅, 毛振明. 影响体育学法的因素分析 [J]. 体育学刊, 2008, 15(12): 59 - 61.
163. 王则珊. 终身体育[M]. 北京: 北京体育学院出版社, 1994: 13-17.
164. 田野. 运动生理高级教程[M]. 北京: 高等教育出版社, 2003: 72-75
165. 康凯, 田中. 过度训练的生化诊断 [J]. 山东体育科技, 2001, (9): 27.
166. 冯增俊, 唐海海主编. 新世纪学校模式[M]. 广州: 中山大学出版社, 2001: 78-82.

167. 詹国祥.体育与健康[M].长春：吉林科学技术出版社,2000：39 -42.
168. 于向.体育教育现代化与人的现代化初探[M],郑州：河南大学出版社,2001：82.
169. 王坦.谈教学方法的分类[J].教育评论, 1993(4)：48.
170. 毛振明, 陈海波. 体育教学方法理论与研究案例[M]. 北京：人民体育出版社, 2006：38.
171. 潘绍伟, 于可红. 学校体育学[M]. 北京：高等教育出版社, 2005：102-112.
172. 樊临虎. 体育教学论[M]. 北京：人民体育出版社, 2002：163-187.
173. 李祥. 学校体育学[M]. 北京：高等教育出版社, 2001：79-115.
174. 季浏. 体育课程与教学论[M]. 广西：广西师范大学出版社, 2005：79-80.
175. 于素梅, 毛振明. 影响体育学法的因素分析[J]. 体育学刊, 2008, 15(12)：59-61.
176. 田进.体育教师职业认同感研究[J].西南交通大学学报（社会科学版），2010（1）：66-69.
177. 李金龙, 刘英辉.我国高校体育教师职业化问题的思考[J].上海体育学院学报, 2009（1）：68-71.
178. 方恒妃.高校教师管理存在问题及对策研究[J].管理观察, 2011（7）：72-73.

РОЗДІЛ 3

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

3.1. Організація та проведення експерименту

У науковій літературі експеримент (від лат. *experimentum* – спроба, дослід) визначається як метод пізнання, за допомогою якого в контрольованих і керованих умовах досліджується явище дійсності. Педагогічний експеримент – це вид експерименту, задачею якого є визначення порівняльної ефективності використаних в освітній діяльності технологій, методів, прийомів, нового змісту освіти тощо. Це метод наукового дослідження, який ґрунтується на ініціюванні деякого процесу (явища) або впливу на цей процес, дає змогу його контролювати і вимірювати, а також верифікувати гіпотези.

За умовами проведення виокремлюють два типи експериментів: природний (польовий) та лабораторний. Природний експеримент проводять у конкретній ситуації, тому отримані результати і зроблені висновки повністю адекватні для вирішення практичних завдань. Здебільшого в педагогіці проводять природні експерименти, так як вони не руйнують сформованих педагогічних процесів або систем. Основним негативним моментом природного експерименту є брак або відсутність контролю багатьох чинників, що впливають на його хід. Лабораторний експеримент проводиться в лабораторних умовах і будується за принципом моделювання організаційно-психологічних і педагогічних процесів і явищ. Він дає змогу встановити більш точний контроль за багатьма змінними і створити умови, які можна вважати подібними до природних. У цьому експерименті учні або педагоги запрошуються в спеціально підготовлені

приміщення (лабораторії), де прибрані всі сторонні подразники - шум, зайві дидактичні матеріали тощо. У цих "очищених" умовах респондентам пропонується щось виконати або на них чимось впливають і тут же вимірюють результати цих впливів. Взагалі ж лабораторний експеримент у педагогічних дослідженнях майже не використовується [9].

У нашому дослідженні було організовано природний експеримент, що дало змогу здійснити взаємодію з здобувачами освіти – майбутніми вчителями фізичної культури, а самі зовнішні чинники були непомітними та не заважали ходу дослідження.

За цілями розрізняють констатувальний, формувальний та контрольний. Ці типи були використані і в нашому дослідженні.

Завданням констатувального етапу експерименту є не лише констатація стану даного об'єкта, але й в аналізі становища даного питання на практиці. На констатувальному етапі експерименту визначають:

- 1) початковий стан об'єкта дослідження;
- 2) педагогічні засоби та умови, що його обумовлюють.

Формуючий етап будується на основі введення нової або модернізованої педагогічної системи та відбувається, як правило, в природних умовах освітнього процесу, для якого характерно цілеспрямоване варіювання в різних групах з однаковими параметрами окремих умов, які впливають на функціонування та розвиток системи. Констатувальний етап експерименту, який слідує за формувальним, має мету: а) визначення стану об'єкта; б) констатацію наявності змін, які відбулися; в) їх якісний та кількісний аналіз; г) інтерпретацію результатів [32].

Так як наш експеримент буде здійснено в природних умовах освітнього середовища коджив у провінції Сичуань, то за кількістю критеріїв він є багатовимірним. Тому перевірка результативності педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки з використання розробленої моделі реалізується в рамках природного педагогічного експерименту, що включає констатувальний, формувальний та

контрольний етапи та спрямований на відстеження динаміки визначених критеріїв, показників та рівнів досліджуваної якості.

З метою виявлення динаміки розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань й оцінки обґрунтованості педагогічних умов було організовано педагогічний експеримент впродовж 2020 - 2023 н.р. Педагогічний експеримент проводився у педагогічному університеті Нейцзян (四川省内江师范学院), розташований у провінція Сичуань. Це вищий навчальний заклад загальної форми навчання, організований народним урядом провінції Сичуань і під наглядом Департаменту освіти провінції Сичуань. Школа розташована в місті Нейцзян, провінція Сичуань, важливому вузловому місті на головній осі "Економічного кола Ченду-Чунцін", яке має мальовничі пейзажі та багаті гуманітарні науки. Тут з'явилися такі видатні таланти, як учитель Конфуція Чанг Хун, майстер китайського живопису Чжан Дацянь, новинний магнат Фан Чанцзян. Це ідеальне місце для навчання та навчання.

Це багатопрофільним університетом, який зосереджується на педагогічній освіті, включаючи літературу, науку, педагогіку, менеджмент, історію, право, фізичне виховання, інженерію, економіку, мистецтво та сільське господарство. Скоординований розвиток місцевих середніх коледжів у провінції Сичуань було обрано до Плану будівництва Gongga «Подвійного першого класу» вищих навчальних закладів провінції Сичуань та Програми освіти та підготовки викладачів провінції Сичуань. Це керівний підрозділ Півдня Сичуаньський університетський альянс. Попередником школи був Педагогічний коледж Нейцзян і колишній педагогічний коледж Нейцзян.

Для участі в експерименті було створено експериментальну (160 здобувачів освіти) та контрольну (174 здобувачів освіти) групи. В експерименті брали участь також 15 викладачів фізичного виховання. Було залучені студенти 1-4 курсів.

Для діагностики отриманих результатів експериментальної роботи використовувались визначені в попередньому розділі дисертації критерії, показники та рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань:

- мотиваційно-діагностичний критерій (професійна спрямованість до фізкультурно-спортивної діяльності, мотивація на досягнення успіху у професійній діяльності вчителя фізичної культури, ціннісне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності);
- когнітивно-діяльнісний (глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури; комунікативно-організаційні вміння, рівнем фізичного розвитку та активності);
- компетентнісно-рефлексійний (емоційно-вольові якості, широта світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя, уміння приймати рішення, конфліктостійкість, здатність до самонавчання та самовдосконалення).

Кожен із зазначених критеріїв передбачає рівні: високий, середній, низький.

Для з'ясування стану сформованості кожної з визначених критеріїв на констатувальному етапі експерименту вирішувалися такі завдання:

1. Продіагностувати вихідний стан професійна спрямованість здобувачів освіти до фізкультурно-спортивної діяльності.
2. Виявити рівень мотивації здобувачів на досягнення успіху у професійній діяльності та характер ціннісного ставлення до здоров'язбережувальної діяльності.
3. Продіагностувати глибину та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури.
4. Оцінити рівень розвитку комунікативно-організаційних умінь.
5. Перевірити рівень фізичного розвитку та активності.
5. Схарактеризувати сформованість у здобувачів емоційно-вольових якостей, широту світоглядного діапазону та духовної культури для втілення ідей здорового способу життя, рівень розвитку умінь приймати рішення, конфліктостійкість.
6. Виявити у здобувачів рівень здатності до самонавчання та самовдосконалення.

Виконання поставлених на констатувальному етапі експерименту завдань передбачала добір діагностичного інструментарію: спостереження, анкетування, тестування, бесіди, експертні оцінки, аналіз продуктів навчальної діяльності здобувачів, експертне оцінювання викладачів, методи математичної статистики тощо. Обраний діагностичний інструментарій наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Діагностичний інструментарій розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань

Критерії	Показники	Рівень сформованості	Метод виявлення
мотиваційно-діагностичний	<ul style="list-style-type: none"> професійна спрямованість до фізкультурно-спортивної діяльності, 	Позитивно-активне позитивно-пасивне індиферентне	Анкетування, опитування, тестування, Спостереження, Бесіди, есе Тест мотивації
	<ul style="list-style-type: none"> мотивація на досягнення успіху у професійній діяльності вчителя фізичної культури 	Стійка проявляється епізодично майже не проявляється	
	<ul style="list-style-type: none"> ціннісне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності 	Стійке позитивне ставлення Індиферентне ставлення Негативне ставлення	
когнітивно-діяльнісний	<ul style="list-style-type: none"> глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури; 	Гнучкі Не гнучкі Не сформовані	Теоретичні завдання, тести Вступні іспити з фізичної культури Аналіз академічної успішності, Методика «Оцінка самоконтролю в спілкуванні»
	<ul style="list-style-type: none"> сформованість комунікативно-організаційних умінь; 	Високий середній низький	
	<ul style="list-style-type: none"> рівнем фізичного розвитку та активності. 	Високий середній низький	
компетентісно-рефлексійний	<ul style="list-style-type: none"> характер вияву емоційно-вольових якостей, широта світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя 	Стійкий Ситуативний короткочасний	Практичні справи Анкетування Тест Томаса-Кілмана Шкала самооцінювання
	<ul style="list-style-type: none"> сформованість умінь приймати рішення, конфліктостійкість, 	Високий середній низький	
	<ul style="list-style-type: none"> сформованість здатності до самонавчання та самовдосконалення 	Високий середній низький	

Задля реалізації першого завдання щодо визначення стану професійна спрямованість здобувачів освіти до фізкультурно-спортивної діяльності було використано спостереження та анкетування (додаток А). Здобувачам освіти було запропоновано дати відповіді на 12 запитань. Були отримані такі відповіді.

На запитання «Чому ви обрали професію вчителя фізичної культури?» 78 % відповіли що свідомо обрали цю професію, оскільки люблять спорт.

На питання «Чому Ви обрали для навчання педагогічному університеті Нейцзян (四川省内江师范学院) провінція Сичуань?» 83 % відповіли, що їм рекомендували цей заклад батьки, знайомі або вчителі.

На питання «Чи хотіли б Ви працювати в школі як учитель фізичної культури?» 92 % відповіли «так». А на питання «Якими якостями, на вашу думку, повинен володіти вчитель фізичної культури?» були отримані такі відповіді: доброзичливість, справедливість, дисциплінованість, організованість, наполегливість, відповідальність тощо. Отримані дані візуалізовано на рис. 3.1.

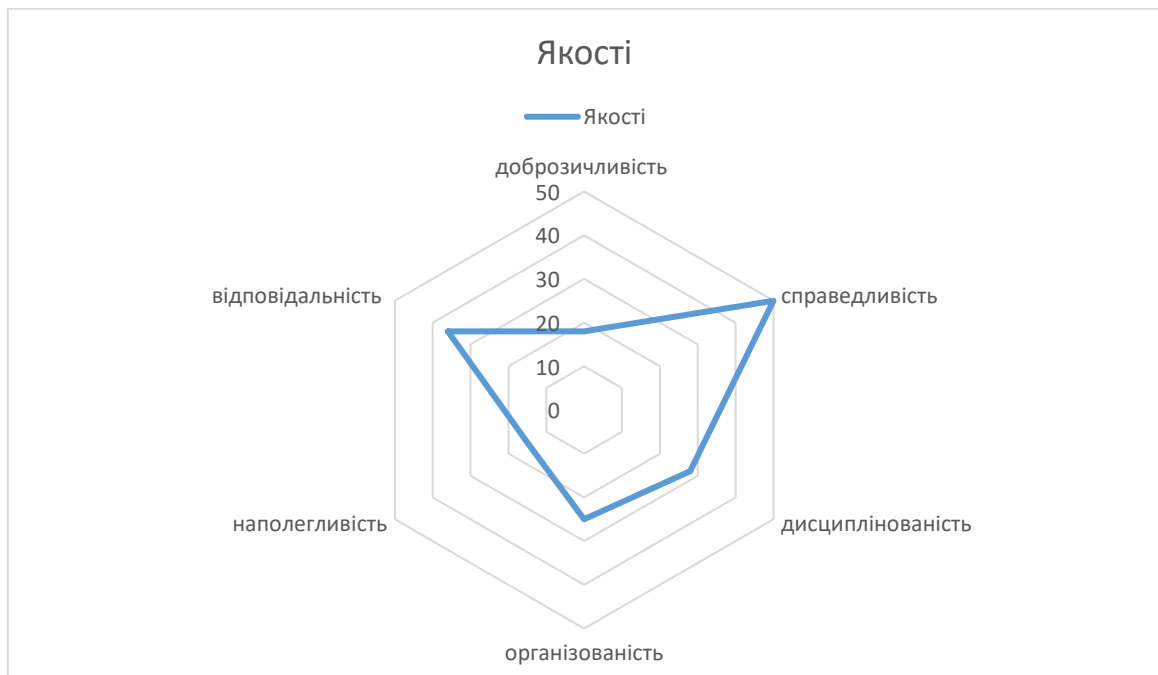

Рис. 3.1. Якості вчителя фізичної культури

Отримані дані свідчать, що майбутні вчителі фізичної культури відзначили першочерговими такі якості:

Такі якості: 18 % респондентів - доброзичливість, 50 % - справедливість, 28 % дисциплінованість, 25 % організованість, 15 % - наполегливість, 36 % - відповідальність.

Для виявлення рівня мотивації здобувачів на досягнення успіху у професійній діяльності використовували тест на визначення мотивації (MSMT) (додаток Б). Так, під навчальною мотивацією розуміють безпосередню причину та внутрішню мотивацію, яка спонукає людей виконувати навчальну діяльність. Крім того, навчальна мотивація може стимулювати відповідну навчальну поведінку учнів, сприяти підтримці хорошого навчального стану, допомагати учням активно орієнтувати свою навчальну поведінку та свідомо виконувати різні навчальні дії та досягати успіху. Тому це може спонукати студентів до вибіркового виконання різних навчальних дій, щоб навчальна діяльність могла вказувати на конкретні цілі навчання. Науковці визначають два основних елементи навчальної мотивації: навчальні потреби та навчальні очікування. Потреби в навчанні стосуються психологічного стану, коли люди відчують нестачу в навчальній діяльності та прагнуть отримати задоволення. Навчальні інтереси, хобі, переконання тощо є динамічними. З точки зору функції, навчальні потреби є внутрішньою рушійною силою навчання.

Практика показує про послідовний зв'язок між мотивацією навчання та результатом навчання. Тільки коли інтенсивність мотивації знаходиться на оптимальному рівні, можна отримати найкращий результат. На рис. 3.2 показано закон мотивації Єрка- Додсона.

Закон Єрка- Додсона показує, що залежність між інтенсивністю мотивації та ефективністю праці є не лінійною залежністю, а залежністю перевернутої U-подібної кривої. Стійка мотивація найбільше сприяє виконанню завдання. Тобто, коли інтенсивність мотивації знаходиться на середньому рівні, ефективність роботи є найвищою, а коли інтенсивність мотивації перевищує цей рівень, це

матиме певний стримуючий вплив на поведінку. Якщо мотивація до навчання надто сильна, то високий рівень прагнення до успіху.

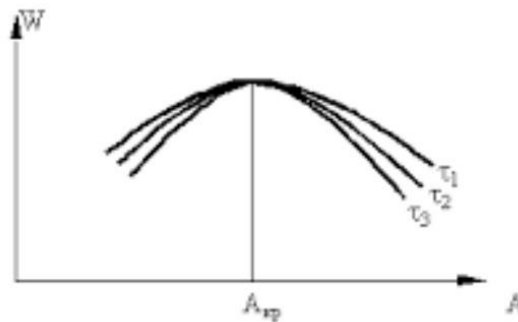

Рис. 3.2. Закон Ерка- Додсона

На основі зазначено закону було складено авторський тест (додаток Б) на визначення мотивації. Тест містив наступні питання:

1. Ви рідко берете на себе ініціативу в навчанні?
2. Ви відчуваєте втому і нудьгу, коли читаете книгу, і вам хочеться спати?
3. Ви не виконуєте додаткові завдання, крім ті, що задає викладач?
4. Якщо є щось таке, чого ви не розумієте, ви навіть не намагатися це зрозуміти.
5. Ви часто думаєте, що можете перевершити інших, не витрачаючи на це багато часу.
6. Ви прагнете значно підвищити свою успішність за короткий період часу.
7. Вас часто турбує нездатність покращити свої оцінки за короткий проміжок часу.
8. Щоб добре вивчити навчальний матеріал, ви відмовляєтеся від багатьох цікавих занять, таких як фізичні вправи, перегляд фільмів, прогулянки тощо.
9. Ви вважаєте навчання нудним і хочете знайти роботу.
10. Ви наполегливо працюєте лише над тими предметами, які вам подобаються, і не вчите предмети, які вам не подобаються.
11. Ви порівну розподіляєте час між предметами.

12. Від більшості навчальних цілей, які ви ставите перед собою, вам потрібно відмовитися, тому що ви не можете їх досягти.

13. Ви завжди перевантажені декількома навчальними цілями одночасно.

14. Ви відчуваєте себе перевантаженими щоденними завданнями.

Результати тестування подано на рис. 3.3.

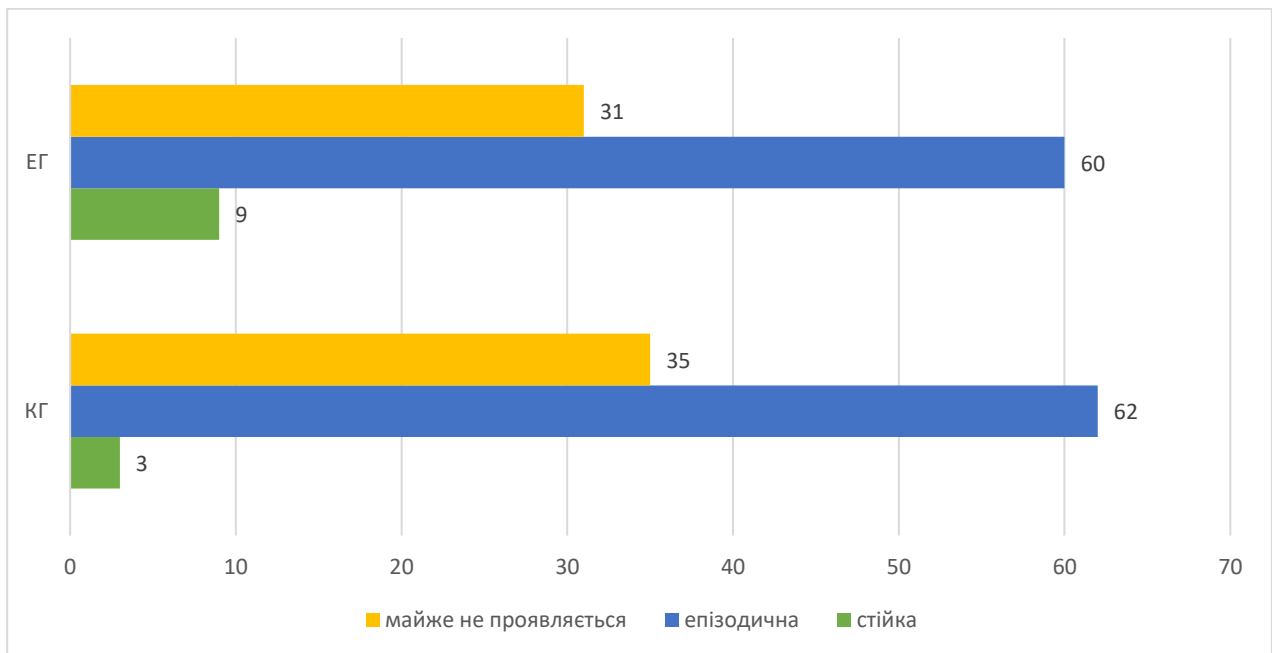

Рис. 3.3. Дані тесту на визначення мотивації

Отримані дані свідчать, що більшість здобувачів мають епізодичну мотивацію:

62 % в контрольній групі та 60 % в експериментальній групі мають епізодичну мотивацію;

31 % в контрольній групі та 32 % в експериментальній групі майже не проявляється мотивація

9 % в контрольній групі та 6 % в експериментальній групі мають стійку мотивацію.

Отже, у третини здобувачів мотивація майже не проявляється. Це свідчить про організацію певних умов для підвищення мотивації здобувачів під час навчання.

Для діагностування характеру ціннісне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності була проведена бесіда та запропоновано написати есе на тему «Здоров'язбережувальна діяльність – це ...».

Есе було оцінено за рівнями: стійке позитивне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності; індиферентне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності та негативне ставлення. Отримані дані наведено в таблиці 3.2 та на рис. 3.4.

Таблиця 3.2

Розподіл здобувачів освіти за характером ціннісне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності

Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
	осіб	%	осіб	%
Стійке позитивне ставлення	18	11	21	12
Індиферентне ставлення	130	81,5	139	80
Негативне ставлення	12	7,5	14	8

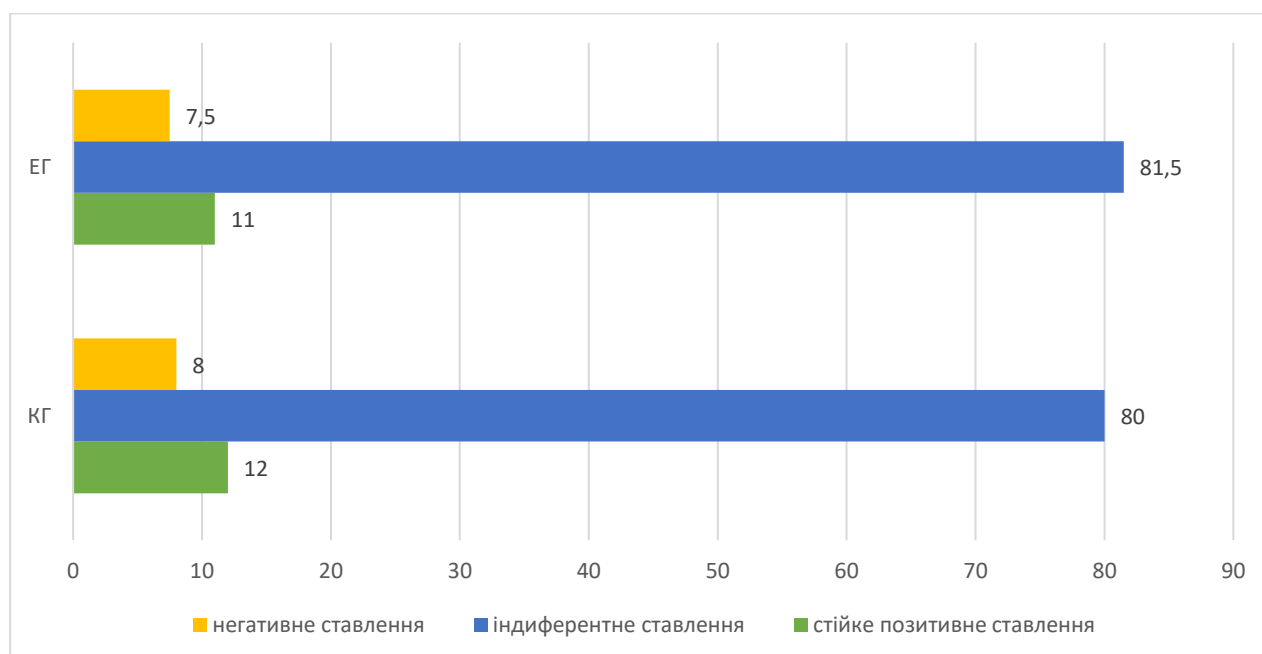

Рис. 3.4. Дані діагностування характеру ціннісне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності

Отримані дані свідчать, що: у значної частини здобувачів освіти індиферентне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності (ЕГ – 81,5 %, КГ – 80 %); 11 % ЕГ та 12 % КГ стійке позитивне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності; 7,5 % ЕГ та 8 % КГ негативне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності.

Тобто, можна зробити висновки, що в студенти усвідомлюють значущість здоров'язбережувальної діяльності, але недостатньо володіють цими якостями на практиці.

Для розподілу студентів за рівнями мотиваційно-діяльнісного критерію було визначено середню арифметичну кількість балів, отриманих за кожний метод дослідження для кожного респондента (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Розподіл здобувачів освіти за рівнями сформованості мотиваційно-діяльнісного критерію (у %)

Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
	осіб	%	осіб	%
Високий	33	20,9	40	23
Середній	113	70,8	124	71
Низький	14	8,3	10	6

Отримані дані візуалізовано на рис. 3.5.

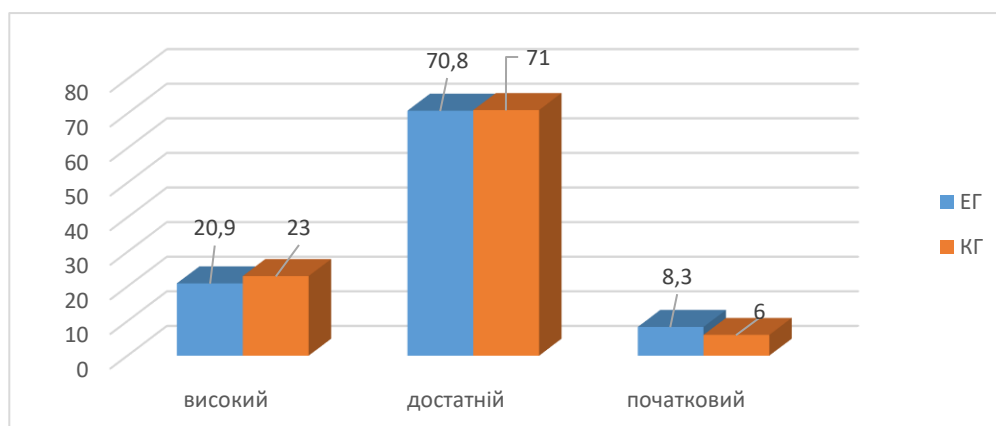

Рис. 3.5. Розподіл здобувачів освіти за рівнями сформованості мотиваційно-діяльнісного критерію

Результати дослідження сформованості мотиваційно-діяльнісного критерія показали наступні результати:

70,8 % респондентів експериментальної групи та 71 % респондентів контрольної групи мають середній рівень сформованості мотиваційно-діяльнісного критерію досліджуваної якості;

20,9 % респондентів експериментальної групи та 23 % респондентів контрольної групи мають високий рівень сформованості мотиваційно-діяльнісного критерію;

8,3 % респондентів експериментальної групи та 6 % респондентів контрольної групи мають низький рівень сформованості мотиваційно-діяльнісного критерію.

Таким чином, аналізуючи результати дослідження на констатувальному етапі експерименту за даними таблиці та гістограми можна зробити висновок про сформованості мотиваційно-діяльнісного критерію.

Третім завданням констатувального етапу експерименту було діагностування глибини та гнучкості засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури. Це було здійснено за допомогою аналізу навчальних досягнень здобувачів за результатами сесії, іспитів, теоретичних завдань, тестів тощо.

По-перше, було перевірено загальну фізичну підготовку за допомогою 8 тестів.

Тест 1. Біг на короткі дистанції (20 метрів).

Опис тесту: позначаються дві контрольні лінії (старт і фініш) на дистанції 20 метрів. Студент встає на лінію старту, за сигналом судді він біжить і фінішує на іншому кінці відрізка.

Дається 3 спроби.

Інвентарь та обладнання: секундомір.

Оцінюється результат за часом виконання тесту в секундах.

Тест 2. Стрибок у висоту.

Опис тесту: студент встає на контрольну лінію. Потім поштовхом двох ніг зі змахом рук виконує стрибок у висоту, намагаючись вистрибнути якомога вище. На рівні пояса прикріплюється контрольна стрічка, яка має фіксувати висоту стрибка. Висота стрибка визначається довжиною контрольної стрічки за допомогою рулетки.

Пропонується виконати 3 спроби.

Інвентар та обладнання: контрольна стрічка та рулетка.

Оцінюється результат за максимальною висотою стрибка в сантиметрах.

Тест 3. Стрибок у довжину з місця

Опис тесту: студент стає на контрольну лінію, за сигналом викладача виконує стрибок у довжину, при цьому виконує активний поштовх за допомогою двох ніг одночасно.

Завдання: приземлитися якомога далі від контрольної лінії. Результат вимірюється в сантиметрах, з точністю до одного сантиметра, за місцем приземлення крайньої точки тіла.

Пропонується виконати 3 спроби.

Інвентар та обладнання: сантиметрова стрічка.

Оцінюється результат за максимальною довжиною стрибка в сантиметрах.

Тест 4. Переміщення в захисній стійці (готовності).

Опис тесту: студент розташовується на одному з країв квадрата (3/3), за командою викладача "Марш!" розпочинається рух у стійці захисника правим боком по одній лінії квадрата; потім змінюється спосіб виконання переміщення у стійці захисника по діагоналі (спиною вперед); наступне переміщення лівим боком по іншій стороні квадрата і завершується рух по діагоналі у стійці захисника обличчям уперед.

Пропонується виконати 3 спроби.

Інвентар та обладнання: 3 фішки.

Оцінюється результат за якістю переміщення в захисній стійці (готовності).

Тест 5. Ведення м'яча в русі з кидком у кільце після двокрокової техніки.

Опис тесту: викладач встає за лицьову лінію. Студент встає на лінію старту, піднімає праву руку, сигналізуючи про свою готовність. За сигналом викладача студент починає ведення м'яча в русі по прямій, завдання найкоротшим шляхом дістатися до протилежного кільця і виконати кидок однією рукою (лівою) після двокрокової техніки. Після здійсненого кидка студент повинен забрати свій м'яч та виконати аналогічні дії в бік протилежного кільця (кидок м'яча в кільце виконується правою рукою).

Пропонується виконати 3 спроби.

Обладнання та матеріали: баскетбольний м'яч, баскетбольне кільце.

Оцінюється результат за якістю і часом виконання даної комбінації.

Тест 6. Виконання передачі м'яча в русі в парах з кидком у кільце після двокрокової техніки.

Опис тесту: студенти розподіляються по парах, відповідно до однакових фізіологічних параметрів та однакової технічної підготовленості. Один бере баскетбольний м'яч. Пара встає на лицьовій лінії баскетбольного майданчика, в одного з учасників у руках м'яч. За сигналом викладача студенти починають рух уперед, застосовуючи при цьому передачу м'яча іншим у русі. За дистанцією треба виконати не менше трьох передач без порушення правил. Після виконаних трьох передач студент, який знаходиться ближче, повинен зробити кидок м'яча в кільце двокроковим способом, потім інший із пари виконує підбір м'яча на своєму кільці та робить передачу партеру, потім вправу повторюють у протилежний бік.

Пропонується виконати 3 спроби.

Обладнання та матеріали: баскетбольний м'яч, два баскетбольні кільця.

Оцінюється результат за якістю та часом виконання даної комбінації.

Тест 7. Дистанційні кидки зі статистичного положення.

Опис тесту: студент виконує кидки з точок, позначених фішками. Виконуються кидки з п'яти точок, які розташовані на середній дистанції.

Пропонується виконати 3 спроби.

Обладнання та матеріали: баскетбольний м'яч, баскетбольне кільце.
Результат оцінюється за якістю влучень у кільце.

Тест 8. Виконання штрафних кидків

Опис тесту: студент встає за лінію штрафного кидка, не заступаючи за неї, і виконує десять спроб. Виконується три спроби з десяти кидків.

Оцінюється результат за якістю влучень у кільце.

Мета: проаналізувати результативність виконання технічної, тактичної та психологічної підготовленості студентів у процесі участі в змагальній діяльності з обраного виду спорту за допомогою статистичного звіту та протоколів (аналізується діяльність кожного учасника за такими показниками, як кидки з різних дистанцій, передачі, перехоплення, втрати, фоли, підбори та коефіцієнт корисності).

Отримані дані подано в таблиці 3.4 та на рис.3.6.

Таблиця 3.4

Результати загальної фізичної підготовки

	ЕГ (%)			КГ (%)		
	високий	середній	низький	високий	середній	низький
Тест 1	10,2	85,7	4,1	11,3	82,5	6,2
Тест 2	9,8	84,8	5,4	9,6	87,1	3,3
Тест 3	6,8	86,9	6,3	5,7	89,4	4,9
Тест 4	5,1	76,5	18,4	4,9	76,7	18,4
Тест 5	5,7	80,9	13,4	5,2	81,9	12,9
Тест 6	7,1	82,3	10,6	6,7	85,7	7,6
Тест 7	8,1	87,1	4,8	5,3	79,7	15,0
Тест 8	8,9	84,6	6,5	5,9	83,5	10,6
<i>Середнє</i>	<i>7,7</i>	<i>83,6</i>	<i>8,7</i>	<i>6,8</i>	<i>83,3</i>	<i>9,9</i>

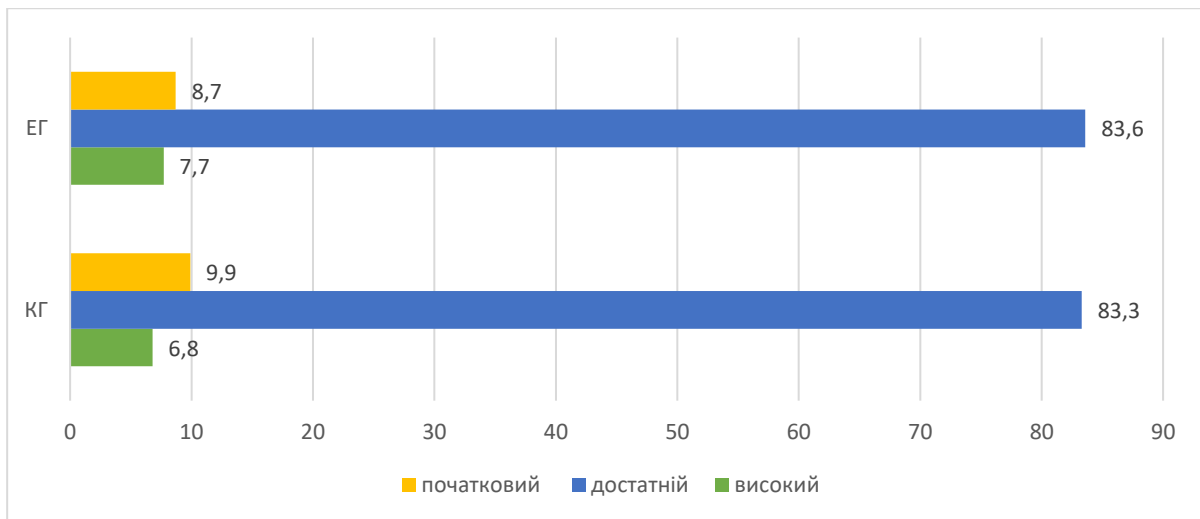

Рис. 3.6. Дані загальної фізичної підготовки

Результати дослідження загальної фізичної підготовки показали наступні результати:

7,7 % респондентів експериментальної групи та 6,8 % респондентів контрольної групи мають високий рівень загальної фізичної підготовки;

83,6 % респондентів експериментальної групи та 83,3 % респондентів контрольної групи мають середній рівень загальної фізичної підготовки;

8,7 % респондентів експериментальної групи та 9,9 % респондентів контрольної групи мають низький рівень загальної фізичної підготовки.

Для діагностики рівня глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури викладачами фізичної культури було проведено аналіз результатів семестрових сесій. Було визначено середню академічну успішність здобувачів 1-4 курсів. Результати в табл. 3.5 та на рис.3.7.

Таблиця 3.5

Розподіл здобувачів освіти щодо глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури

Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
	осіб	%	осіб	%
Гнучкі	14	9	17	10
Не гнучкі	119	74,5	127	73
Не сформовані	27	16,5	30	17

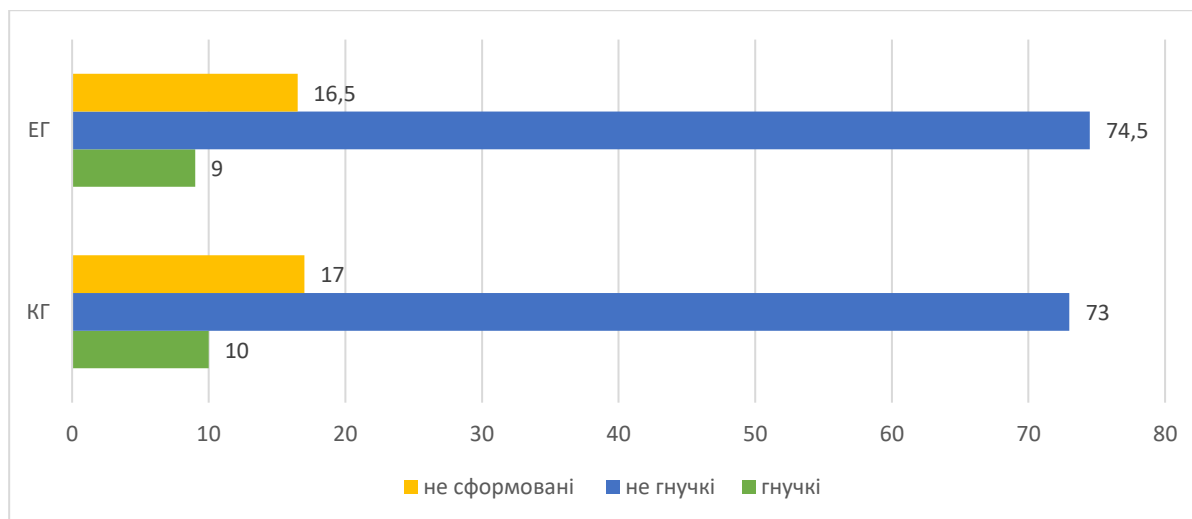

Рис. 3.7. Дані щодо глибини та гнучкості науково-практичних знань з фізичної культури

Дослідження глибини та гнучкості науково-практичних знань з фізичної культури показали наступні результати:

9 % респондентів експериментальної групи та 10 % респондентів контрольної групи мають гнучкі знання;

74,5 % респондентів експериментальної групи та 73 % респондентів контрольної групи мають не гнучкі знання;

у 16,5 % респондентів експериментальної групи та 17 % респондентів контрольної групи науково-практичних знань із фізичної культури зовсім не сформовані.

За допомогою методики «Оцінка самоконтролю в спілкування» (М. Снайдер) було діагностовано рівень сформованості комунікативно-організаційних умінь.

Студентам було запропоновано уважно прочитати десять пропозицій, що описують реакції на деякі ситуації. Кожне з них ви повинні оцінити як істинне або хибне. Якщо пропозиція здається вам істинною, поставте поруч з його порядковим номером букву «І», якщо хибною - букву «Х». Тестовий матеріал наведено в додатку Г.

Обробка та інтерпретація результатів була здійснена таким чином: по 1 балу нараховується за відповідь "X" на питання № 1, 5, 7 і за відповідь "Г" на всі інші питання.

Якщо:

- 0-3 бали. У вас низький комунікативний контроль. Ваша поведінка стійка, і ви не вважаєте за потрібне змінюватися залежно від ситуацій. Ви здатні до щирого саморозкриття в спілкуванні. Деякі вважають вас "незручним" в спілкуванні внаслідок вашої прямотинності;
- 4-6 балів. У вас достатній комунікативний контроль. Ви щирі, але не стримані у своїх емоційних проявах, проте в своїй поведінці зважаєте з оточуючими людьми;
- 7-10 балів. У вас високий комунікативний контроль. Ви легко входите в будь-яку роль, гнучко реагуєте на зміну ситуації, добре відчуваєте і навіть в змозі передбачити враження, яке справляєте на оточуючих.

Відповідно методиці Снайдера люди з високим комунікативним контролем, постійно контролюють себе, добре знають, де і як себе вести, вміють керувати своїми емоціями. Разом з тим у них утруднена спонтанність самовираження, вони не люблять непрогнозованих ситуацій. Їх позиція: "Я такий, який я є в даний момент". Люди з низьким комунікативним контролем більш безпосередні і відкриті, у них більш стійке "Я", мало піддаються змінам в різних ситуаціях.

Результати за методикою «Оцінка самоконтролю в спілкування» (М. Снайдер) подано в таблиці 3.6 та на рис.3.8.

Таблиця 3.6

Розподіл здобувачів освіти рівень сформованості комунікативно-організаційних умінь (М. Снайдер)

Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
	осіб	%	осіб	%
Високий	8	5	12	7
Середній	120	75	125	72
Низький	32	20	37	21

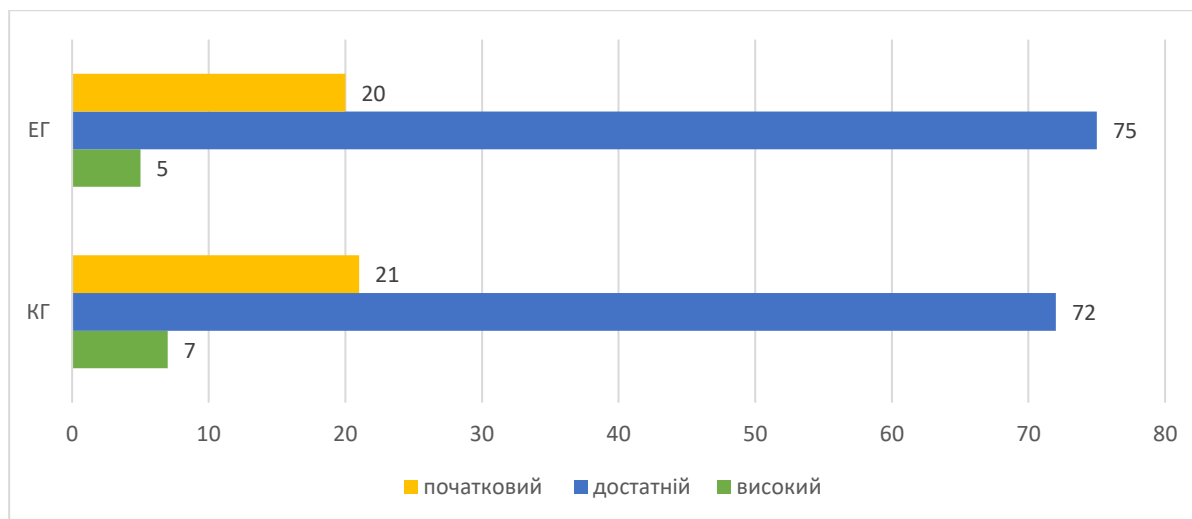

Рис. 3.8. Дані щодо рівень сформованості комунікативно-організаційних умінь

Отримані дані свідчать, що 75 % респондентів ЕГ та 72 % КГ мають середній рівень сформованості зазначених умінь. На низькому рівні 20 % ЕГ та 21 % КГ. Це свідчить про те, що у здобувачів освіти не повністю сформовані комунікативно організаційні уміння, тому потрібно створювати певні умови для формування зазначених умінь.

Розподіл здобувачів освіти за рівнями когнітивно-діяльнісного критерію було визначено середню арифметичну кількість балів, отриманих за кожний метод дослідження для кожного респондента (табл. 3.7 та рис.3.9).

Таблиця 3.7

Розподіл здобувачів освіти за рівнями сформованості когнітивно-діяльнісного критерію (у %)

Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
	осіб	%	осіб	%
Високий	22	13,5	26	15
Середній	118	74	125	72
Низький	20	12,5	23	13

Зазначимо, що на констатувальному етапі експерименту було визначено, що значна частина здобувачів освіти мають середній рівень сформованості

когнітивно-діяльнісного критерію досліджуваної явності : ЕГ – 74 % та КГ – 72 %.

Отримані дані візуалізовано на рис. 3.9.

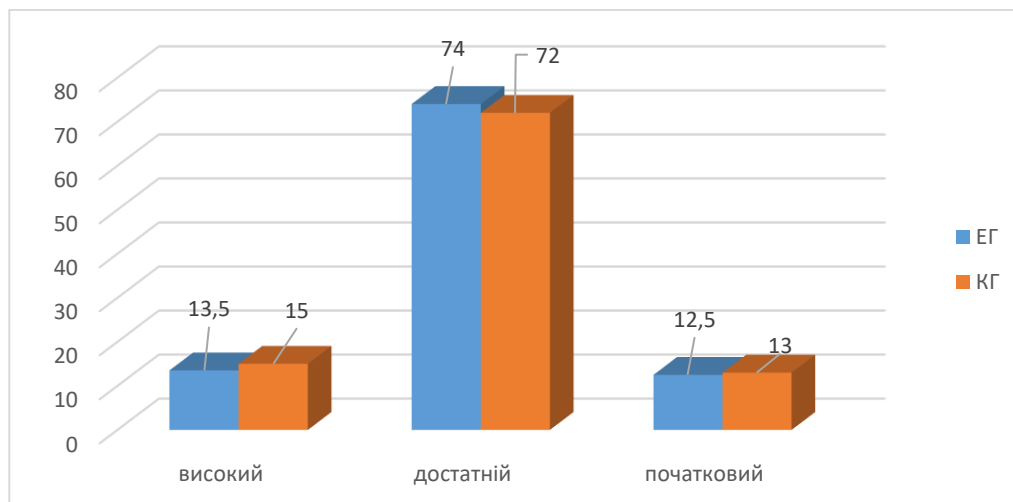

Рис. 3.9. Розподіл здобувачів освіти за рівнями сформованості когнітивно-діяльнісного критерію

Результати дослідження сформованості мотиваційно-діяльнісного критерія показали наступні результати:

74 % респондентів експериментальної групи та 72 % респондентів контрольної групи мають середній рівень сформованості когнітивно-діяльнісного критерію досліджуваної якості;

13,5 % респондентів експериментальної групи та 15 % респондентів контрольної групи мають високий рівень сформованості когнітивно-діяльнісного критерію;

12,5 % респондентів експериментальної групи та 13 % респондентів контрольної групи мають низький рівень сформованості когнітивно-діяльнісного критерію.

Таким чином, аналізуючи результати дослідження на констатувальному етапі експерименту за даними таблиці та гістограми можна зробити висновок про сформованості когнітивно-діяльнісного критерію.

Сформованість компетентнісно-рефлексійного критерію було діагностовано за такими показниками: емоційно-вольові якості, широта світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя, уміння приймати рішення, конфліктостійкість, здатність до самонавчання та самовдосконалення.

Задля визначення характер вияву емоційно-вольових якостей, широти світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя було використано анкетування та практичні вправи, де здобувачам потрібно було проаналізувати проблемну ситуацію щодо здорового способу життя, визначати які емоційно-вольових якостей вчителя впливають на розв'язання проблеми. Результати перевірки робіт здобувачів наведено в таблиці 3.8 та на рисунку 3.10.

Таблиця 3.8

Розподіл здобувачів освіти за характер вияву емоційно-вольових якостей, широта світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя (у %)

Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
	осіб	%	осіб	%
Стійкі	8	5	19	11
Ситуативні	134	84	141	81
Короткочасні	18	11	14	8

Дослідження характеру вияву емоційно-вольових якостей, широти світоглядного діапазону та духовної культури для втілення ідей здорового способу показали наступні результати:

5 % респондентів експериментальної групи та 11 % респондентів контрольної групи мають стійкий характер вияву емоційно-вольових якостей;

84 % респондентів експериментальної групи та 81 % респондентів контрольної групи мають ситуативний характер;

11 % респондентів експериментальної групи та 8 % респондентів контрольної групи мають короточасний характер вияву емоційно-вольових якостей.

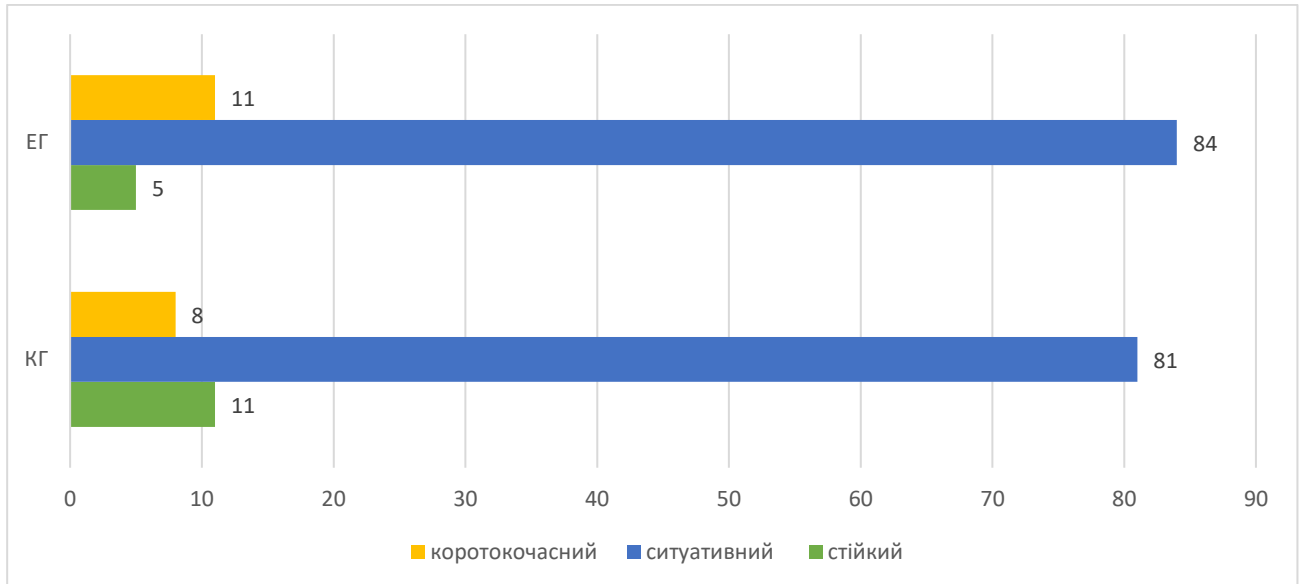

Рис. 3.10. Дані визначення характер вияву емоційно-вольових якостей, широта світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя

Тест Томаса-Кілмана було застосовано для діагностики рівня сформованості умінь приймати рішення та конфліктостійкості (додаток В). Даний опитувальник показує типову реакцію людини на конфлікт, її ефективність та доцільність, а також дає інформацію про інші можливі способи вирішення конфліктної ситуації. На думку До.Томасаі Р. Кілмана, в основі типології конфліктної поведінки лежать два поведінкові стилі: кооперація, пов'язана з увагою людини до інтересів інших людей, залучених у конфлікт, і наполегливість, для якої характерний акцент на захисті власних інтересів.

Відповідно до цих двох основних вимірів К. Томас виділяє такі способи регулювання конфліктів:

а) конфронтація (змагання, суперництво), що виражається у прагненні домогтися задоволення своїх інтересів на шкоду інтересів іншої людини;

б) пристосування (поступливість), що означає, в протилежність суперництва, принесення на поталу власних інтересів заради інтересів іншого;

в) компроміс як угода між учасниками конфлікту, досягнута шляхом взаємних поступок;

г) ухилення (догляд, ігнорування), котрій як відсутність прагнення кооперації, і відсутність тенденції до досягнення своїх цілей;

д) співпраця, коли учасники ситуації приходять до альтернативи, повністю задовольняє інтереси обох сторін.

Результати тестування подано в таблиці 3.9 та на рис. 3.11.

Таблиця 3.9

**Розподіл здобувачів освіти рівнем рівня сформованості умінь
приймати рішення та конфліктостійкості (у %)**

Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
	осіб	%	осіб	%
Високий	18	11	17	10
Середній	94	59	108	62
Низький	48	30	49	28

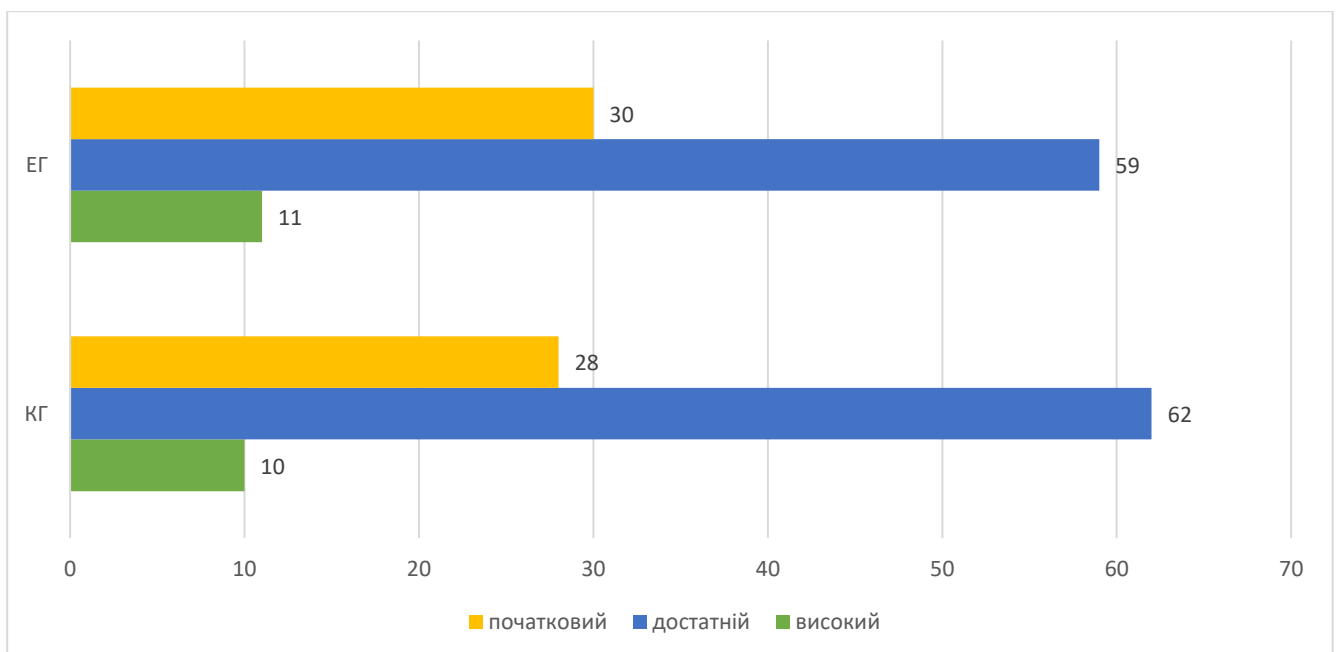

Рис. 3.11. Дані тесту Томаса-Кілмана

Так, аналіз результатів за тестом Томаса-Кілмана засвідчив, що значна частина студентів знаходиться на середньому рівні: 59 % ЕГ та 62 % КГ. Високий рівень сформованості умінь приймати рішення та конфліктостійкості мають лише 10 % контрольної групи та 11 % експериментальної групи. Низький рівень має третина респондентів: 30 % ЕГ та 28 % КГ. Отримані дані підтверджують необхідність створення спеціальних умов для формування умінь приймати рішення та конфліктостійкості.

За допомогою шкали самооцінювання було діагностовано сформованість здатності до самонавчання та самовдосконалення. Здобувачам повинно було оцінити себе від 0 до 10 за шкалою, де 0 – min, 10 – max. Результати самооцінювання подано в таблиці 3.10 та на рис. 3.12.

Таблиця 3.10

Розподіл здобувачів освіти за рівнем здатності до самонавчання та самовдосконалення (у %)

Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
	осіб	%	осіб	%
Високий	14	9	14	8
Середній	74	46	67	42
Низький	12	45	93	50

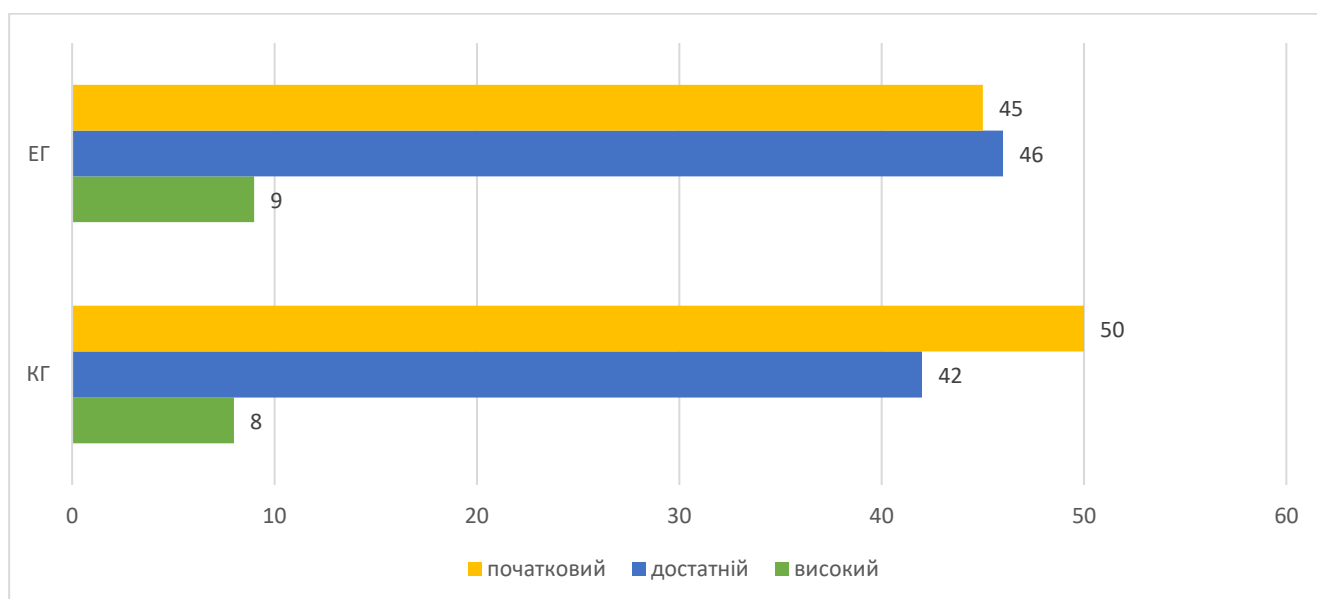

Рис. 3.12. Дані сформованість здатності до самонавчання та самовдосконалення

Отримані дані свідчать, що половина студентів мають низький рівень: ЕГ 45 %, КГ – 50 %. Але високий рівень мають лише 9 % респондентів експериментальної групи та 8 % контрольної групи.

Розподіл здобувачів освіти за рівнями компетентнісно-рефлексійного критерію було визначено середню арифметичну кількість балів, отриманих за кожний метод дослідження для кожного респондента (табл. 3.11).

Таблиця 3.11

Розподіл здобувачів освіти за рівнями сформованості компетентнісно-рефлексійного критерію (у %)

Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
	осіб	%	осіб	%
Високий	13	8,4	17	9,8
Середній	100	63	107	61,6
Низький	47	28,6	50	28,6

Отримані дані візуалізовано на рис. 3.13.

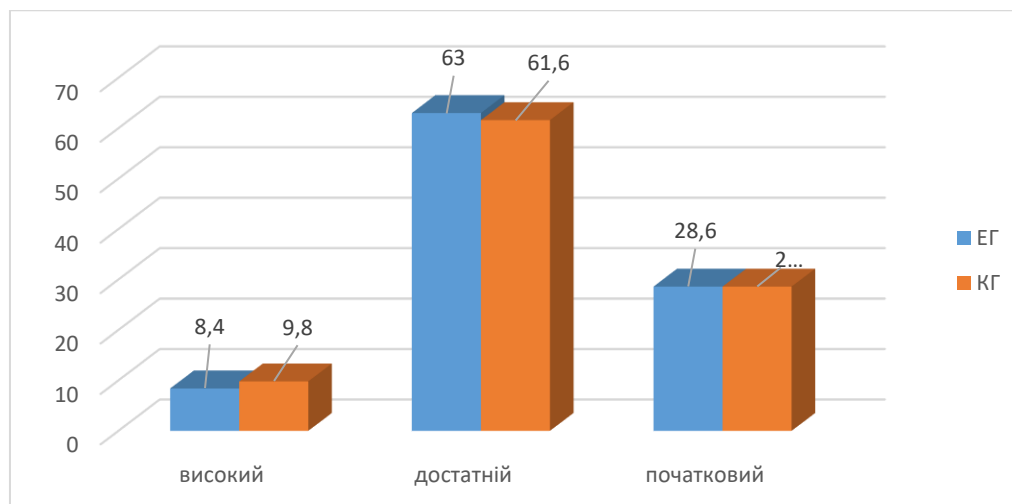

Рис. 3.13. Розподіл здобувачів освіти за рівнями сформованості компетентнісно-рефлексійного критерію

Результати дослідження сформованості компетентнісно-рефлексійного критерію показали наступні результати:

63 % респондентів експериментальної групи та 61,6 % респондентів контрольної групи мають середній рівень сформованості компетентнісно-рефлексійного критерію досліджуваної якості;

28,65 % респондентів експериментальної групи та 28,6 % респондентів контрольної групи мають низький рівень сформованості компетентнісно-рефлексійного критерію;

8,4 % респондентів експериментальної групи та 9,8 % респондентів контрольної групи мають високий рівень сформованості компетентнісно-рефлексивного критерію.

Таким чином, аналізуючи результати дослідження на констатувальному етапі експерименту за даними таблиці та гістограми можна зробити висновок про сформованості компетентнісно- рефлексійного критерію.

На основі узагальнення отриманих даних за всіма обраними критеріями було зроблено висновки щодо рівнів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань на констатувальному етапі експерименту. Вони знайшли відображення на діаграмі (рис. 3.14).

Отримані дані свідчать, що

69,2 % респондентів експериментальної групи та 68,2 % респондентів контрольної групи мають середній рівень сформованості досліджуваного професіоналізму;

17,1 % респондентів експериментальної групи та 15,9 % респондентів контрольної групи мають високий рівень сформованості досліджуваного професіоналізму;

13,7 % респондентів експериментальної групи та 15,9 % респондентів контрольної групи мають низький рівень сформованості досліджуваного професіоналізму.

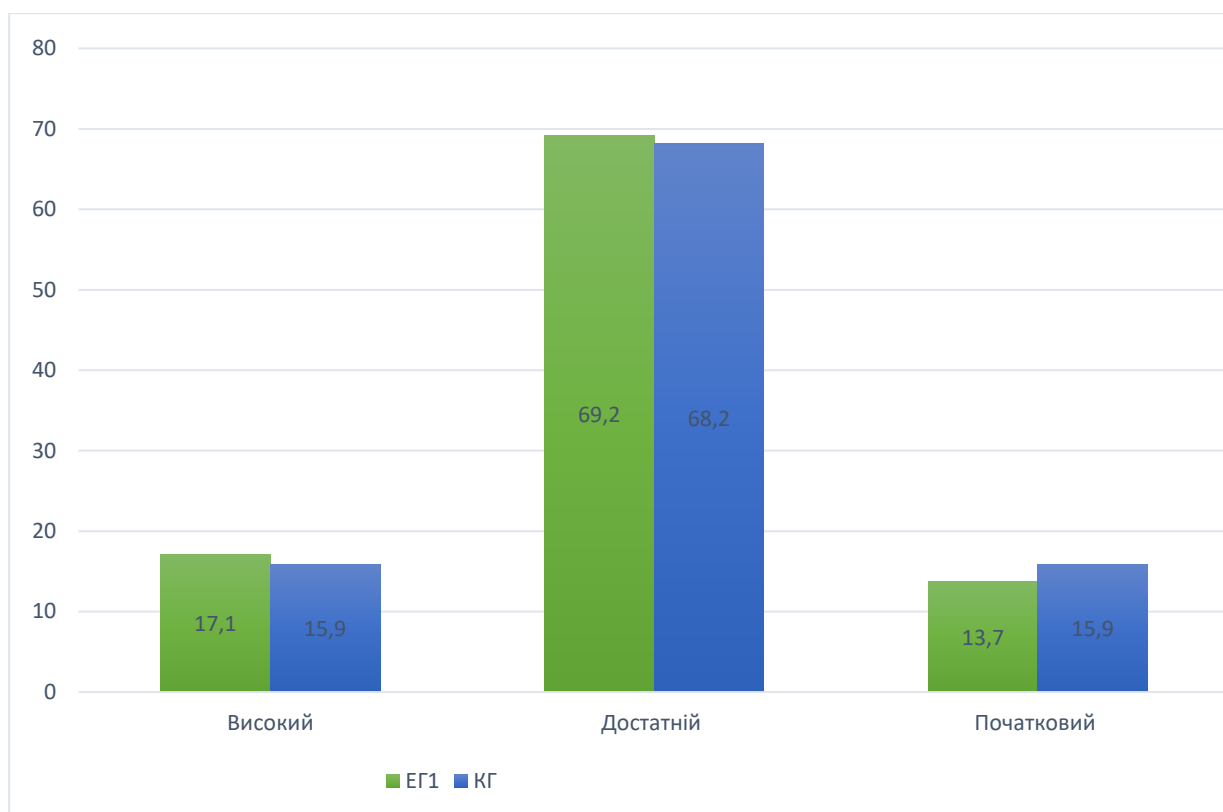

Рис. 3.14. Рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань на констатувальному етапі експерименту.

Отже, як визначено на констатувальному етапі педагогічного експерименту, сформованість навчальних досягнень здобувачів освіти як в експериментальній так і в контрольній групах знаходиться переважно на середній рівні. Тому існувала потреба у підвищенні навчальних досягнень здобувачів освіти експериментальної групи. Це давало підстави для висновку, що педагогічно доцільне застосування розроблених педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки.

3.2. Упровадження педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань

Реалізація педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутнього вчителя здійснювалося в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань з урахуванням визначених критеріїв, показників, мети, завдань, принципів, форм і методів професійної підготовки вчителів фізичної культури.

Зупинимось детально на описі реалізації кожної з педагогічних умов.

Метою забезпечення педагогічних умов для реалізації завдань і цілей основного етапу експериментального дослідження передбачалось застосування комплексу заходів.

- 1) Організація суб'єкт-суб'єктної взаємодії між керівництвом провінції, викладачами та майбутніми педагогами.
- 2) Створення безпечного освітнього середовища.
- 3) Забезпечення учасників освітнього процесу навчально-методичними матеріалами, технічними засобами, електронними ресурсами.
- 4) Забезпечення викладачам та майбутнім педагогам умов для практики, підвищення кваліфікації та стажування.
- 5) Орієнтація на саморозвиток. Допомога майбутнім педагогам самостійно обирати методи, форми та засоби навчання.
- 6) Обмін та самопрезентація свого досвіду на загальноосвітніх заходах.
- 7) Методична підтримка щодо впровадження інноваційних технологій навчання.

У дослідженні зосереджено увагу на створення наступних педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутнього вчителя здійснювалося в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань з урахуванням стандартів КНР:

- організаційно-діагностичні умови;
- умови змістово-методичного забезпечення;

- творчо-рефлексійні умови.

Одним із завдань дослідження було розроблення та експериментальна перевірка моделі розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань (рис. 2.1.). Запропонована нами модель формування розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань на засадах системного та діяльнісного підходів, показує спрямованість і характер діяльності майбутніх педагогів у досліджуваному напрямі, містить три блоки: мотиваційний, змістовно-діяльнісний та рефлексійний.

Реалізація запропонованої моделі передбачає впровадження комплексу принципово нових заходів, спрямованих на розвиток професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки: Запропонована модель

Мотиваційний блок містить мету та завдання. Мета - теоретично обґрунтувати, розробити та експериментальним шляхом довести ефективність педагогічних умов, що сприяють розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань.

Завдання: 1) Здійснити аналітичний огляд наукових праць та з'ясувати наукові засади розвитку професіоналізма майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки; 2) схарактеризувати особливості та стан розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах Китаю; 3) визначити критерії, показники, рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань; 4) сформулювати, обґрунтувати та змодельовати педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань.

Модель розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань розроблена на принципах суб'єктивності, свідомості та активності, доступності та індивідуалізації, професійної спрямованості та рефлексії.

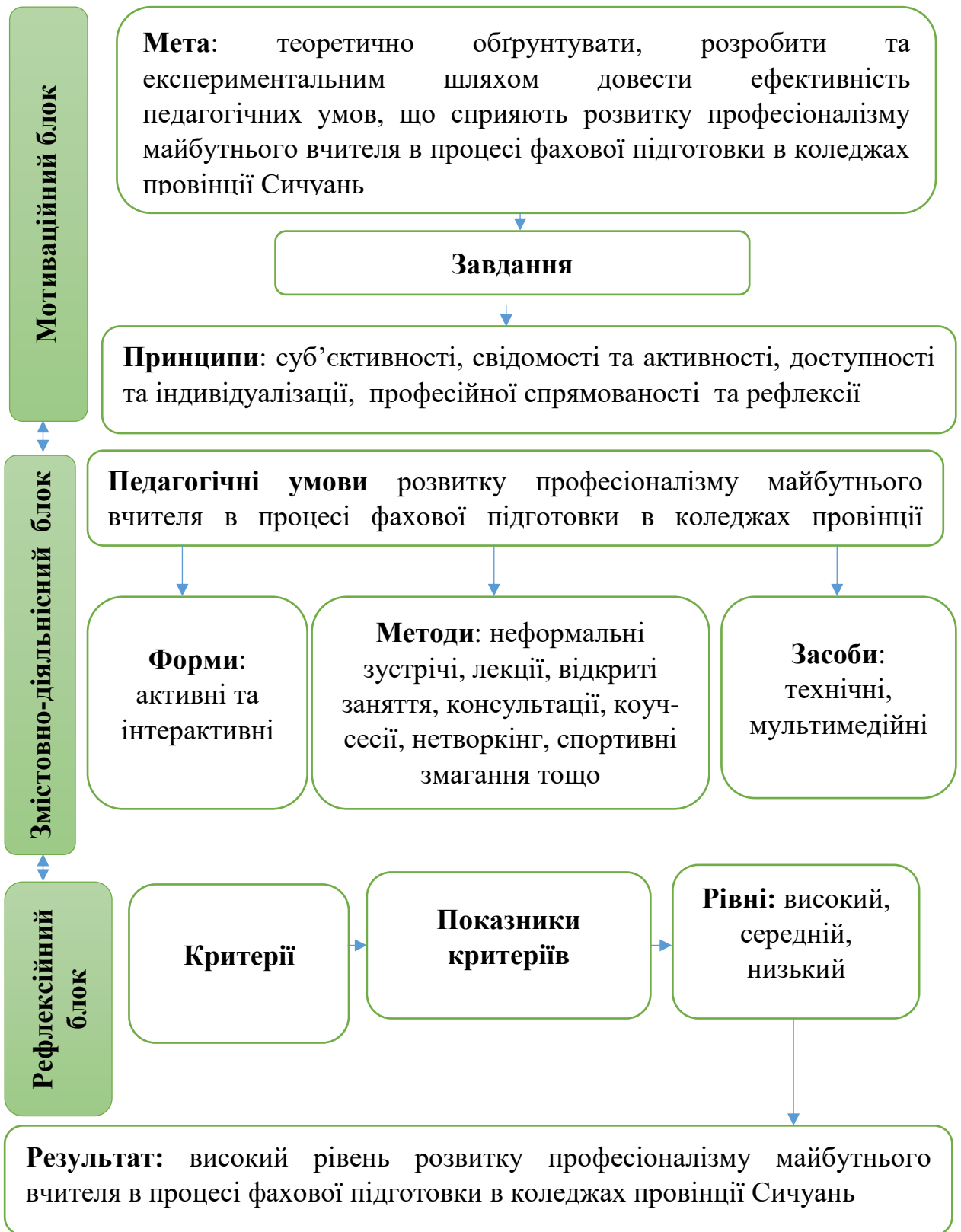

Рис. 3.15. Модель розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань

Принцип суб'єктності вимагає такої організації професійної підготовки, яка спрямована на те, щоб особистість студента формувалася під впливом навколишньої дійсності та його власної позитивної трансформації. Ініціація загального способу навчального процесу, характеристика діалогу, що вимагає технічного мислення, вивчення впливу технології педагогічних впливів.

Принцип свідомості та активності відіграє провідну роль у навчально-педагогічній діяльності студентів. Сутність принципу свідомості й активності у фізичному вихованні полягає в тому, щоб сформувати у здобувачів глибоко осмислене ставлення, стійкий інтерес та потребу до фізкультурно-спортивної діяльності, а також спонукати їх до оптимальної активності. Науково доведено, що активність і свідомість учнів тісно пов'язані між собою. Характер активності студента є провідним показником його свідомого ставлення до навчального предмета. Через свідомість до активності - такий взаємозв'язок цих двох принципів. Свідомість без активності часто призводить до пасивності, а активність без свідомості - до недоцільних дій. Поставлені викладачем завдання можна вирішити тільки через усвідомлену активність студентів. Принцип свідомості й активності особистості в процесі навчання та виховання має забезпечувати єдність свідомості та поведінки.

Принцип доступності та індивідуалізації дозволяє врахувати індивідуальні можливості кожного студента. Ефективність фізичного виховання значною мірою залежить від правильної реалізації принципу доступності та індивідуалізації. Відповідно до принципу доступності та індивідуалізації навчання та виховання студентів повинно будуватися на основі врахування реальних можливостей, запобігання інтелектуальним, фізичним нервово-емоційним перевантаженням, що негативно впливають на їхнє здоров'я. Якщо пред'явлено неприпустимі вимоги та дано непосильні навчально-тренувальні завдання, які пов'язані із проявом великих фізичних сил та вольових зусиль, то різко знижується мотиваційний настрій у здобувачів, зменшується працездатність та швидко настає втома. Але і надмірне спрощення, полегшення фізичних вправ знижує інтерес студентів до навчання та не сприяє розвитку

рухових здібностей. Тому для правильного добору фізичних вправ та навчально-тренувальних навантажень недостатньо керуватися програмами та нормативними вимогами, потрібно враховувати індивідуальні особливості кожного студента, їх функціональні можливості, рівень розвитку фізичних якостей, особливості темпераменту, характеру, здібності, інтереси та умови життєдіяльності.

Одним із вирішальних факторів реалізації принципу доступності та індивідуалізації у фізичному вихованні студентів є індивідуально-диференційований підхід, який здійснюється у процесі навчання та виховання. Він виражається: в індивідуалізації та диференціації навчальних завдань; нормуванні фізичного навантаження; дозуванні фізичних вправ; диференціації засобів, форм та методів фізичного виховання, прийомів педагогічного впливу відповідно до індивідуальних особливостей та можливостей кожного студента.

Принцип професійної спрямованості полягає в тому, що за її реалізації в процесі діяльності майбутніх учителів фізичної культури створюються спеціальна методика. Це передбачає інтеграцію загальних та спеціальних дисциплін в ЗВО; загально наукових знань зі спеціальними знаннями та вміннями, а також формування особистісних якостей майбутніх фахівців.

Віддзеркалений принцип рефлексії містить у собі розвиток у майбутніх педагогів навичок активного вивчення своєї діяльності та власних досягнень із метою критичного осмислення, аналізу та оцінки їхньої ефективності. Це вимагає індивідуального та професійного вирішення студентами проблемних ситуацій та розв'язування проблем.

Зазначені принципи визначають ефективність процесу професійної підготовки вчителів фізичної культури, готовності їх до майбутньої професійної діяльності.

Змістовно-процесуальний блок містить педагогічні умови, методи, форми та засоби діяльності. До педагогічних умов віднесено:

- організаційно-діагностичні умови: підбір викладацького складу, здатного до систематичного вивчення особистісних характеристик майбутніх учителів

фізичної культури, врахування їхніх індивідуальних творчих можливостей і ціннісних орієнтацій; формування у майбутніх учителів фізичної культури розуміння ролі та сформованості відповідних компетентностей сучасної діагностики свого функціонального стану для вдосконалення професійної майстерності;

- умови змістово-методичного забезпечення: удосконалення механізмів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, спрямованих на поглиблену спеціалізацію навчання; систематичне оновлення змісту підготовки майбутніх учителів фізичної культури через інтеграцію знань, умінь, професійно важливий особистісних якостей майбутнього фахівця визначеної галузі;

- умови творчо-рефлексійні: постійне діагностування творчого потенціалу майбутнього вчителя фізичної культури, створення низки стимулів на творчу діяльність; забезпечення змагальної активності для фізичного самовдосконалення, забезпечення якості фахової підготовленості майбутнього вчителя фізичної культури, формування впевненості у своїх фізичних можливостях

На наш погляд, правильно підібрані форми, методи та засоби сприяють організації майбутньої спортивної педагогічної та змагальної діяльності, підготовці до розв'язання поставленої задачі. Так визначено активні та інтерактивні форми діяльності, технічні та мультимедійні засоби навчання. До ефективних методів навчання віднесено неформальні зустрічі, лекції, відкриті заняття, практичні заняття; "зустріч із майстром"; мультимедійна; виробнича (педагогічна) практика, консультації, коуч-сесії, нетворкінг, спортивні змагання тощо.

Найважливішим інструментом, що сприяє підготовці педагога, формуванню спортивної культури, майбутній освіті, проведенню змагань, організації заходів, є: навчальні матеріали та наочні посібники; навчальні посібники за темою; технічні засоби навчання (комп'ютер і ноутбук) тощо.

Учителю фізичної культури недостатньо бути просто компетентним у своїй галузі. Необхідно використовувати нові методи навчання для створення

ситуацію успішності, навчати учнів критично мислити, прищеплювати навички практичних дій. Тому впровадження активних та інтерактивних методів навчання є один із головних напрямків сучасної освіти.

Активними називають такі методи навчання, за яких діяльність того, хто навчається, має продуктивний, творчий характер. Активний метод - це форма взаємодії учня і вчителя під час уроку, причому ті, хто навчається, тут не пасивні слухачі, а активні учасники навчального процесу. Активізація навчання може йти як за допомогою вдосконалення форм і методів навчання, так і за допомогою вдосконалення організації та управління освітнім процесом загалом.

На відміну від активних методів, інтерактивні орієнтовані на більш широку взаємодію студентів не тільки з викладачем, а й один з одним і на домінування активності студентів у процесі навчання. Місце викладача на інтерактивних заняттях зводиться до спрямування діяльності студентів на досягнення цілей заняття. Викладач також розробляє план заняття (зазвичай, це інтерактивні справи та завдання, під час виконання яких студент вивчає матеріал).

Інтерактивне навчання дає змогу вирішувати одночасно кілька завдань, головним з яких є розвиток комунікативних умінь та навичок. Це навчання допомагає встановленню емоційних контактів між учнями, забезпечує виховне завдання, оскільки привчає працювати в команді, прислухатися до думки своїх товаришів, забезпечує високу мотивацію, міцність знань, творчість і фантазію, комунікабельність, активну життєву позицію, цінність індивідуальності, свободу самовираження, акцент на діяльність, взаємоповагу та демократичність. Використання інтерактивних форм у процесі навчання, як показує практика, знімає нервові навантаження учнів, дає можливість змінювати форми їхньої діяльності, перемикає увагу на вузлові питання теми занять.

Усі методи активного та інтерактивного навчання мають низку відмінних рис або ознак. Найчастіше виділяють такі ознаки:

- проблемність. Основне завдання при цьому полягає в тому, щоб створити проблемну ситуацію, для розв'язання якої здобувачам не вистачає наявних

знань, і вони вимушені самостійно активно шукати нові знання для її вирішення;

- індивідуалізація. Однією із вимог організації навчально-пізнавальної діяльності є врахуванням індивідуальних здібностей та можливостей здобувачів освіти. Ця ознака передбачає розвиток у них механізмів самоконтролю, саморегуляції та самонавчання;
- дослідження проблем та явищ. Реалізація ознаки дає змогу забезпечити формування початкових навичок, необхідних для успішної самоосвіти, що ґрунтується на вмінні аналізувати, узагальнювати, творчо підходити до використання знань та досвіду;
- безпосередність, самостійність студентів знаходити та аналізувати інформацію. Так у традиційному навчанні педагог виконує роль «фільтру», що пропускає через себе навчальну інформацію, а у активному навчанні педагог виступає у ролі помічника та бере участь у процесі взаємодії студентів із навчальним матеріалом. Так викладач стає керівником їхньої самостійної роботи, реалізуючи принципи педагогіки співробітництва;
- мотивація. Активність навчально-пізнавальної діяльності студентів розвивається та підтримується системою мотивації, до якої входять творчий характер навчально-пізнавальної діяльності, змагальність, ігровий характер проведення занять, емоційна залученість тощо.

Для ефективного розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури потрібно використовувати наступні педагогічні технології:

- особистісно-орієнтовні, які спрямовані на розвиток особистості майбутнього педагога враховуючи його індивідуальні психолого-педагогічні, фізичні та моральні якості;
- технологія ситуаційного навчання, яка сприяє покращенню якостей реакції на зміну суб'єктивної та об'єктивної ситуації, розвитку умінь приймати рішення;

- інформаційні технології, які передбачають навчання студентів пошуку потрібної інформації та використання її для вирішення проблем;
- технологія організації ігрової діяльності, яка передбачає організацію ігрового процесу, який містить навчання-уточнення правил та умов гри для студентів, розподіл ролей між ними та вміння зробити висновок даної діяльності.

Визначено ефективні форми навчання: відкриті заняття, неформальні зустрічі, коуч-сесії, нетворкінг тощо.

Відкриті заняття є однією з форм проведення методичної роботи. Такі заняття зводяться до цілісного, логічно завершеного, обмеженого рамками відрізка освітнього процесу, в якому робота проводиться з постійним складом здобувачів освіти. Виокремлюють ознаки відкритих занять:

- наявність певних освітніх та виховних цілей та завдань;
- відбір відповідно до поставлених цілей конкретного навчального матеріалу та рівнів його засвоєння;
- досягнення поставлених цілей шляхом підбору відповідних засобів та методів навчання;
- організація відповідної діяльності здобувачів.

Метою відкритого заняття є представлення передових форм та методів навчально-виховного процесу, дидактичний аналіз ефективності використання засобів навчання та розвитку, узагальнення прийомів організації та контролю якості освітнього процесу.

Завданням тренера, що демонструє відкрите заняття, є оцінка ефективності технологій, методів, вдосконалення окремих прийомів, педагогічних знахідок, створення власної системи навчально-виховної роботи. Для проведення відкритого заняття можна використовувати будь-який вид занять з різних форм навчання.

Спираючись на аналіз науково-методичної літератури, можна виділити такі основні цілі відкритих занять:

- підвищення кваліфікації (тих, хто прийшов на заняття);
- експертиза колегами експериментальної методики;
- узагальнення та поширення передового досвіду з навчання та розвитку студентів;
- саморозвиток тренера-викладача, прагнення до власного підвищення кваліфікації (коли думка колег, зауваження, пропозиції стають інструментом розвитку викладача).

Вся процедура проведення відкритого заняття умовно поділяється на три етапи:

1. Етап підготовки.
2. Етап проведення заняття;
3. Підсумковий етап.

Охарактеризуємо кожен з поданих етапів.

На початку навчального року складається графік проведення відкритих занять. Для проведення відкритих занять можуть залучатися не лише досвідчені та творчі тренери-викладачі, а й молоді викладачі, якщо вони мають цікаві ідеї, педагогічні знахідки тощо.

Викладач або тренер, який буде проводити відкрите заняття повинен вивчити вимоги до проведення занять. Потім визначати методичну мету, яка може бути загальною або частковою. Загальна мета формулюється як узагальнення досвіду роботи тренера на занятті, а часткова мета – вивчення окремих найбільш вдалих прийомів, засобів навчання та розвитку.

Для цілеспрямованого спостереження за ходом відкритого заняття присутні викладачі також мають визначити мету відвідування цього заняття.

Наведемо приклади методичних цілей відкритих занять.

Відкрите заняття 1.

Методична мета відкритого заняття 1: узагальнити роботу з організації навчання технічного елементу на початковому етапі.

Мета відвідування заняття 1: вивчити специфіку роботи тренера з навчання технічного елементу.

Відкрите заняття 2.

Методична мета відкритого заняття 2: опанувати методику обліку та контролю адекватності навантаження на попередньому етапі.

Мета відвідування заняття 2: проаналізувати ефективність діяльності викладача щодо здійснення обліку та контролю адекватності навантаження тих, хто займається на занятті.

Відкрите заняття 3.

Методична мета відкритого заняття 3: узагальнення досвіду щодо організації заняття з використанням технічних засобів навчання.

Мета відвідування заняття 3: вивчити організацію заняття із використанням технічних засобів навчання.

Відповідно до методичної мети заняття педагог обирає такий матеріал, який дозволить найповніше розкрити ті методи, прийоми та засоби, які становлять основу педагогічної майстерності.

Під час підготовки до відкритого заняття педагог повинен використовувати сучасну інформацію, добирати матеріали з періодичної, науково-технічної та методичної літератури, використовувати результати участі у вебінарах, майстер-класах, методичних конференцій тощо.

Для проведення відкритого заняття необхідно скласти план-конспект (проект) заняття з раціональним розподілом часу заняття та вказівками діяльності вихованців та педагога на кожному етапі відкритого заняття.

План відкритого заняття, методична документація до нього детально обговорюється із завідувачем кафедри або заступником декана навчально-виховної роботи.

У конспекті відкритого заняття позначається дата та місце проведення; тема заняття; інформація про групу вихованців (назва групи, вік, спортивна кваліфікація), мета заняття. До відкритого заняття педагог повинен підготувати коротку характеристику групи, де проводитиметься заняття, та обґрунтування проекту майбутнього заняття.

Після проведення заняття потрібно зробити аналіз та обговорення. В обговоренні заняття приймають участь тренер, який проводив заняття, викладачі, які були запрошені на заняття, методисти, представники адміністрації. Результати обговорення вносяться до протоколу.

Неформальні зустрічі (методичний митап) – це зустріч, на якій учасники обговорюють робочі моменти та діляться досвідом у неформальній атмосфері. Неформальне спілкування викладача та студента може проходити у наступних варіантах:

- випадкова зустріч в публічному місці та банальна бесіда;
- додаткові заняття: тьюторство, репетиторство, наставництво;
- спільна участь у проєктах/грантах;
- спортивні змагання між викладачами та студентами тощо.

Неформальна взаємодія студентів та викладачів/тренерів найчастіше відбувається на нейтральній території або поза освітнього процесу. Така взаємодія знижує рівень напруженості та непорозумінь між розглянутими категоріями осіб, даючи змогу встановити більш довірливий контакт.

Коуч-сесія – це персональна структурована бесіда, яка спрямована на отримання конкретного результату.

Загальну картину коучинга можна описати так: партнерство → розкриття потенціалу → результат.

Коуч (консультант, наставник) стимулює творчий пошук рішень та підтримує педагогів щодо досягнення мети та здійснення змін у своїй професійній діяльності. Отже у процесі коучінга педагог знаходить свій унікальний засіб досягнення цілей, а коуч створює креативну атмосферу, особливий простір для пошуку альтернатив, атмосферу довіри та успіху.

В межах коуч-сесії фахівець допомагає вирішити проблему, знайти відповідь на запитання, досягти певної мети. Завдяки точно сформульованим запитанням та різним методикам, експерт на такій зустрічі підвищує мотивацію співрозмовника, дає змогу визначити причини проблеми, з якою до нього звернулися, розробляє та коригує стратегію досягнення поставленої мети.

Коуч-сесії проводяться в груповому та індивідуальному форматі. Більшість клієнтів віддає перевагу останньому варіанту. Роботі передують вступна бесіда, яка визначає кількість зустрічей, необхідних для досягнення бажаного результату.

Коуч-сесією називають комунікативну роботу. Усе відбувається у формі розмови, запитань з боку коуча, які потенціюють до роздумів, що дає змогу людині прояснити ситуацію, розкрити свій внутрішній потенціал та визначити ресурси, які допоможуть досягти мети.

Ефективною під час коуч-сесії є модель GROW. Уперше модель GROW була згадана в книзі Джона Вітмора «Коучинг високої ефективності». Саме він уперше запропонував певний алгоритм роботи коуча в бізнес-процесах. Однак ця модель з успіхом використовується сьогодні для опрацювання будь-якого запиту клієнта, не обов'язково пов'язаного з бізнесом.

Назва моделі походить від англійського слова "GROW" («зростає»). Існують різні варіанти її розшифровки. Один із найпопулярніших звучить так:

(G) Goal – постановка задач та цілей. Фактично – це мета та умови її досягнення.

(R) Reality – вивчення проблемної ситуації. Клієнт разом із коучем визначає стан (положення) в якому він знаходиться та які є ресурси для досягнення цілей.

(O) Options – огляд можливих варіантів досягнення мети. Клієнт з'ясовує основні та альтернативні способи досягнення мети. Визначає, що йому потенційно може перешкодити в досягненні результату, де і як отримати додаткову інформацію, порівнює способи реалізації задуманого.

(W) Way/Will – визначення плану дій. На цьому етапі клієнт обов'язково складає дорожню карту з проміжними цілями та термінами виконання.

Завданням використання цієї моделі є поєднання цілей та реальних умов.

Основні характеристики коуч-сесії:

- періодичність (1-2 рази на тиждень, тривалість коуч-сесії в середньому від 30 до 90 хвилин, тривалість самого коучінга в

середньому від 2 місяців до 1 року (в залежності від цілей та задач клієнта);

- самостійна робота клієнта між сесіями (домашнє завдання);
- структурованість (є певний план бесіди, який контролюється коучем;
- після кожної коуч-сесії робиться підсумок, складається план дій.

Серед видів коучінгу популярним є спортивний коучінг - це метод тренування, у процесі якого коуч допомагає спортсмену досягти своїх цілей.

Коучинг для спортсменів - це метод, щоб посилити свої можливості в спорті, розкрити потенціал як окремих спортсменів, так і команд.

Коучинг, що має сьогодні статус універсального методу навчання людей практично всіх професій, спочатку використовувався лише у спорті. Слово «коуч» тоді було синонімом «спортивний тренер». Сьогодні функції тренера і коуча у сфері спорту є різними. Так робота спортивного наставника спрямована на вдосконалення навичок спортсмена в тому чи іншому виді спорту. Коуч же здійснює його психологічний супровід через мобілізацію внутрішніх ресурсів, вміння тримати свій розум під контролем.

Коучинг у спорті – це система, що дає змогу підвищувати ефективність окремих спортсменів і команд. Його технологія передбачає допомогу людині в максимальному розкритті її психологічного та фізичного потенціалу з метою досягнення професійних успіхів. Працюючи разом із тренером, коуч сприяє підтримці:

- ресурсного стану спортсмена;
- його мотивації до перемоги;
- можливості досягти максимально високих результатів в обраному виді спорту.

Спортивний коуч високої кваліфікації є фахівцем, який допомагає спортсменові сконцентруватися на пошуку та знаходженні нових можливостей, розкриття свого потенціалу через подолання страхів, навчання мислити по-

новому, роботу з мотивацією. Це допомагає йому легше та швидше досягти максимальних результатів, навіть якщо він тренується вдома.

Завданням спортивного коучингу є надання допомоги не тільки спортсменам-початківцям, а й досвідченим спортсменам для уникнення почуття страху перед змаганнями. Його мета - навчити здобувача керувати емоціями. Оскільки в спорті дуже високий рівень конкуренції, метою коучингу є допомога клієнту в набутті здатності:

- максимально розкрити свій потенціал;
- посилити впевненість у своїх силах;
- підвищити свою ефективність;
- розвинути в собі якості лідера.

Робота з коучем спрямована на надання допомоги спортсмену змінити уявлення про межі його досягнень. Вона допоможе йому концентруватися не на пошуку причин невдач у минулому досвіді, а на постановці завдань і цілей у майбутньому. Коучинг допомагає людині повірити, що в неї є ще невикористані навички та ресурси, які допоможуть реалізувати найамбітніші цілі. В особі коуча спортсмен отримує надійну підтримку.

Коуч-сесії для спортсменів націлені на:

- психологічний індивідуальний супровід спортсмена в ході його спортивної кар'єри;
- визначення цілей та способів їх досягнення;
- підвищення ефективності тренувань;
- мобілізацію всіх наявних ресурсів на перемогу в змаганнях;
- психологічну підготовленість спортсменів, розвиток необхідних їм здібностей.

Реалізація цієї програми здійснюється в процесі занять із коучем. Кожна зустріч коуч-тренера з клієнтом починається з визначення її теми, яка формулюється на підставі запиту останнього. Це може бути бажання спортсмена у змінах, складання конкретного плану дій для досягнення певного результату, отримання можливості поглянути на ситуацію, що склалася, під іншим кутом.

Кожне заняття спрямоване не на надання порад та рекомендацій коучем, а на розкриття потенціалу спортсмена, що необхідного для досягнення ним же самим сформульованої мети. Коуч зазвичай виступає в ролі активного слухача, готового допомогти знайти вихід із ситуації, що склалася. Він заохочує і мотивує клієнта на дію, постачає підопічного інструментами, які допоможуть йому в досягненні запланованого. Коуч-сесія проводиться у формі зустрічі наживо або дистанційно.

Нетворкінг (від англ. *networking*) - це розширення кола знайомств з метою налагодження ділових зв'язків та вирішення професійних завдань. Нетворкінг для педагогів - командна робота в мікрогрупі.

Педагогічний нетворкінг – це процес обміну досвідом і знаннями між педагогами, який дає їм змогу поліпшити свої навички та підвищити якість освіти. У межах педагогічного нетворкінгу педагоги мають змогу спілкуватися один з одним, ділитися своїм досвідом та знаходити нові ідеї для покращення своєї роботи.

Нетворкінг - це обмін інформацією та ідеями між людьми зі спільною професією або особливими інтересами, зазвичай у неформальному соціальному середовищі. Професіонали можуть використовувати нетворкінг, щоб розширити коло знайомств, дізнатися про можливості працевлаштування та підвищити свою обізнаність щодо новин і тенденцій у своїй галузі.

В основі поняття «нетворкінг» лежить теорія шести рукошляків, розроблена в 1960-х роках американськими соціальними психологами Стенлі Мілгремом і Джеффри Треверсом. Суть її в тому, що кожен із нас опосередковано знайомий із будь-яким жителем планети через ланцюжок спільних знайомих. У середньому цей ланцюжок складається з шести осіб.

У персональному нетворкінгу в основі лежать не бізнес-потреби, а особисті прагнення і цінності індивідуума. Він зазвичай використовується для формування кола спілкування, слугує основою для зав'язування дружніх стосунків із новими людьми.

Нетворкінг – це побудова соціальної мережі та формування навколо себе кола людей, кожен з яких є професіоналом у певній галузі.

Нетворкінг в Інтернеті для розвитку має такі перспективи:

- створення професійної спільноти (Instagram, WhatsApp);
- розробка та запуск інтерактивної онлайн-мапи;
- впровадження дистанційних форм навчання та консультацій;
- проведення онлайн-конференцій щодо обміну досвідом;
- розміщення актуальної інформації на сторінках спільноти в соцмережах, створення віртуальних кабінетів на сайтах освітніх організацій тощо.

Таким чином, від правильно підібраних форм, методів та засобів навчання залежить розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки.

Критерії, показники та рівні розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань містяться в *рефлексійному блоці*.

Визначено та обґрунтовано критерії рівні розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань *мотиваційно-діагностичний, когнітивно-діяльнісний та компетентнісно-рефлексійний*.

Мотиваційно-діагностичний критерій оцінювався за показниками характеру професійної спрямованості до фізкультурно-спортивної діяльності, мотивації на досягнення успіху у професійній діяльності вчителя фізичної культури та характеру ціннісного ставлення до здоров'язбережувальної діяльності.

Когнітивно-діяльнісний – за показниками: глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури; сформованості комунікативно-організаційних умінь, рівнем фізичного розвитку та активності.

Компетентнісно-рефлексійний критерій оцінювався за наявністю емоційно-вольових якостей, широти світоглядного діапазону і духовної

культури для втілення ідей здорового способу життя, уміння приймати рішення, конфліктостійкість, здатності до самонавчання та самовдосконалення

Виокремлені критерии дозволили нам визначити рівні сформованості розвитку досліджуваного професіоналізму: низький, середній та високий.

Результатом ефективного впровадження розробленої моделі є високий рівень розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань.

Розроблена модель реалізується за умовою дотримання визначених педагогічних умов. Так, реалізація *першої педагогічної умови щодо організаційно-діагностичної діяльності* передбачала добір викладацького складу, здатного до систематичного вивчення особистісних характеристик майбутніх учителів фізичної культури, врахування їхніх індивідуальних творчих можливостей і ціннісних орієнтацій; формування у майбутніх учителів фізичної культури розуміння ролі і сформованості відповідних компетентностей сучасної діагностики свого функціонального стану для вдосконалення професійної майстерності.

На думку китайських дослідників, професійний розвиток вчителів – це зростання професійної культури, безперервне навчання, безперервний процес розвитку професійної етики, збагачення знаннями предмета, що викладається, і підвищення кваліфікації з організації освітньої та виховної діяльності [17].

В останні роки держава активізувала свої зусилля щодо реформування навчальних програм у провінції Сичуань, що зумовило підвищені вимоги до професійної якості вчителів фізичної культури. Починаючи з напряму розвитку спортивної спеціалізації, основна увага приділяється новим способам інтелектуального спортивного професійного розвитку, що має велике значення для сприяння професійній підготовці нових учителів фізичної культури.

Китайський уряд приділяє велику увагу освіті у провінції Сичуань. Починаючи з початкової школи та закінчуючи професійно-технічною освітою, заняття фізичною культурою мають важливе значення. Нові стандарти навчальних програм значно реформували зміст освітнього мислення та

структуру навчання у базовій освіті. Також підвищуються вимоги та змінюється якість роботи самих викладачів фізичного виховання. Викладачі фізичного виховання повинні мати не тільки професійні знання та навички, а бути всебічно компетентним. У вчителів фізичного виховання повинні бути наявні позитивні переконання та сформовані філософських поглядів, високий рівень професійної етики. Підготовка студентів з фізичного виховання виражається у виконанні вправ і підвищенні фізичної підготовленості.

Для ефективного підбору викладацького складу, здатного до систематичного вивчення особистісних характеристик майбутніх учителів фізичної культури, нами було підготовлено анкету для майбутніх учителів фізичної культури, яка містила такі розділи:

- ПІБ, який освітній заклад ви закінчили?
- Чи є у вас досвід роботи за спеціальністю?
- Які додаткові спортивні гуртки, секції ви відвідуєте?
- Чи є у вас сертифікати про проходження додаткових професійних тренінгів, курсів або інших документів, що підтверджують професійний розвиток?
- Чи відповідає освітня програма, за якою ви навчаєтеся, вимогам ринку праці?
- Чи є, на вашу думку, кваліфікованими викладачі, які забезпечують програму?
- Які, на Вашу думку, дисципліни необхідно додати до освітньої програму з фізичного виховання?
- Ваші пропозиції та зауваження щодо підготовки майбутніх вчителів фізичної культури.

У провінції Сичуань особливу увагу звертають на професійні вимоги до вчителів фізичного виховання відповідно до нових стандартів навчальної програми, в яких наведено високі вимоги до професійного розвитку не лише з погляду ідейно-моральних, гуманітарних, а й професійних якостей вчителів. Тому було проведено неформальні зустрічі між керівництвом провінції,

викладачами та майбутніми педагогами, на яких було обговорено модернізацію навчальних програм з фізичної культури з врахуванням гуманістичних якостей вчителя, досвід провідних науковців цього регіону. Результатам зустрічі було створення інструкції з філософії та методики викладання фізкультури.

Метою проведення неформальних зустрічей було створення неформальної спільноти педагогів з метою самоосвіти та взаємонавчання для максимально продуктивного та нестандартного планування заходів із розвитку професійної майстерності а також із метою навчитися адаптуватися під мінливі вимоги освітнього середовища, генерувати нові форми та методи педагогічної діяльності, шукати інформацію та обмінюватись нею, співпрацювати, у тому числі і у віртуальному просторі.

Маючи багатий практичний досвід роботи у школі, кожен педагог найчастіше позбавлений можливості повноцінного спілкування з колегами інших освітніх організацій. Умови розвитку освіти змінюються, а відвідування семінарів щодо підвищення кваліфікації не завжди має продуктивний характер. Відповіді на запитання «Як змінюватись?» та «Що конкретно міняти?» педагог змушений шукати самостійно методом спроб та помилок, що є для нього енерговитратним. Ставши учасником такої спільноти, педагоги зможуть у неформальній обстановці демонструвати свої власні напрацювання, практичні прийоми, форми та методи роботи, отримуючи у відповідь відгуки та поради колег, отримувати готові вирішення проблем навчання.

Особливу цінність увагу приділялось безперервній освіті. Сьогодні десятки країн світу шукають та реалізують свої моделі. У Китаї ідея безперервної освіти взагалі та педагогічної зокрема набула широкого поширення ще на початку 1970-х років. Поширення ідеї безперервної освіти в Китаї сприяло значному впливу на реформи у професійній освіті [65].

Тому на неформальних зустрічах були проведені презентації курсів для вчителів фізичної культури з неформальної освіти.

Для швидкого опанування новими програмами було проведено консультування через створення груп в соціальних мережах.

Використання соціальних мереж в освітньому процесі дає змогу забезпечити спільну роботу в інтерактивному режимі, здобувача і викладача, аспіранта і керівника; збір і накопичення даних щодо проведеної роботи, написання диплома; архівне зберігання всієї цієї інформації на сервері з можливістю отримання її з будь-якого місця, де є доступ в Інтернет.

На практиці здобувач освіти, викладач або будь-хто інший, створює свій акаунт у соціальній мережі. Потім створюються тематичні групи, які поділяють за інтересами, тематикою.

Соціальна мережа – це спільнота людей, пов'язаних спільними інтересами, спільною справою або мають інші причини для спілкування між собою. В інтернеті, соціальна мережа - це програмний сервіс, майданчик для взаємодії людей у групі або в групах. З точки зору інтернету це віртуальна мережа, засіб забезпечення сервісів для встановленням зав'язків між його користувачами, а також різними користувачами та відповідними їхнім інтересам інформаційними ресурсами на сайтах глобальної мережі

Для створення групи було обрано популярний месенджер у Китаї WeChat (з кит. – мікроповідомлення), який дав можливість створити групові чати до 500 користувачів. У WeChat педагоги ділилися короткими записами та фотографіями з фізичного виховання. Було організовано дискусії щодо інновацій у спортивній галузі. Користувачі обмінювалися своїми наробками, ділилися досвідом, публікували пости, залишати посилання на різні матеріали.

Велику увагу нами було приділено проведенню відкритих занять.

Відкрите заняття – це навчальне заняття (лекція, лабораторне, практичне), заздалегідь оголошене і доступне для всіх бажаючих. Відкрите заняття на відміну від звичайного, спеціально підготовлена за визначеною формою але на такому занятті реальний навчальний процес. На відкритому занятті викладач показує, демонструє колегам свій позитивний або інноваційний досвід, реалізація методичні ідеї, застосовує методичні прийоми, методи навчання.

Відкриті заняття проводяться відповідно до розкладу навчальних занять з метою обміну досвідом, наданням допомоги викладачам в організації занять і

методиці їх проведення. Тему відкритого заняття і час його проведення визначає викладач спільно із завідувачем кафедри.

Спільно з кафедрою спорту та гуманітарних наук коледжу організовувала цикл навчальних відкритих занять Сичуанський професійний коледж фізичного виховання (Sichuan Sports Vocational College / 四川体育职业学院) нами було організовано відкриті заняття з метою подальшого підвищення професійної якості та викладацької здатності викладачів кафедри спорту та гуманітарних наук, закріплення базових навичок викладачів (рис.2.2.).

Рис. 3.16. Демонстраційні курси з охорони здоров'я та реабілітації

Для студентів було проведено публічні демонстраційні курси (відкриті заняття), які навчаються за спеціальністю спортивна охорона здоров'я та реабілітація, включаючи такі професійні курси, як фізіологія фізичних вправ, травми м'язів традиційної китайської медицини, масаж, теорія та методи фітнесу. та методики фізіотерапії. На відкритих курсах викладачі були професійно підготовлені, жваво пояснювали, використовували різноманітні методи навчання та засоби навчання для активної мобілізації інтересу студентів до навчання. Атмосфера в класі була сприятливою для навчання. Після занять

викладачі факультету оцінювали заняття, обмінювалися педагогічними навичками та досвідом один з одним, а також надавали практичні та корисні пропозиції для викладачів.

Таким чином, фізична культура – основа соціально-культурного буття індивіда, основна модифікація його загальної та професійної культури. Як інтегрований результат виховання та професійної підготовки вона проявляються у відношенні людини до свого здоров'я, фізичних можливостей та здібностей, у способі життя та професійної діяльності та постає в єдності знань, переконань, ціннісних орієнтацій та в їх практичному втіленні

Тому необхідно не лише знати концепцію викладання, а й вміти запроваджувати її на практиці.

Друга педагогічна умова – **змістово-методичного забезпечення** передбачає удосконалення механізмів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, спрямованих на поглиблену спеціалізацію навчання; систематичне оновлення змісту підготовки майбутніх учителів фізичної культури через інтеграцію знань, умінь, професійно вагомих особистісних якостей майбутнього фахівця означеної галузі.

Так, у провінції Сичуань щорічно відбувається проведення курсів підвищення кваліфікації для вчителів фізичної культури. На цих курсах фахівці розробляють програму корекції та осучаснення внутрішньої структури якості процесу підготовки вчителів фізичного виховання відповідно до нових стандартів. У процесі навчання фізкультури вчитель не виступає у ролі тренера, який керує учнями під час фізичної активності, а він є суб'єктом, як і учні, та керує їх дії під час виконання фізичних вправах.

Відповідно завданням другої педагогічної умови нами було організовано коуч-сесію для майбутніх вчителів фізичного виховання, викладачів, тренерів та всіх бажаючих із професійного розвитку.

Коуч-сесія – це персональна структурована бесіда або робоча зустріч коуча і клієнта, спрямована на отримання конкретного результату. Коучинг для вчителів допомагає отримувати знання по-новому та знаходити гнучкий підхід

до учнів. Змінюється парадигма відносин між педагогом та учнем. Найважливішим ресурсом оновлення процесу є особистість вчителя, його здатність йти в ногу з часом. Домінуюча протягом тривалого часу позиція педагога, як ментора, має поступитися місцем викладання з використанням особистісно-орієнтованих технологій, що дозволяють учням використовувати власний потенціал для підвищення ефективності навчання.

Але щоб це повною мірою впровадити у сферу освіти, необхідно передусім допомогти вчителям подивитися на процес подання знань учням під іншим кутом, трансформувати їхнє власне мислення. Жодні педагогічні поради та семінари, традиційні курси підвищення кваліфікації в цій ситуації не є дієвими. Тому коуч-сесії допомагають розкрити потенціал та приховані ресурси вчителя. Коуч не навчає своїх підопічних, не дає порад та готових рішень завдань. Він просто ставить неоднозначні питання. Пошук відповідей ними спонукає клієнта до роздумів, допомагає глибше усвідомити проблему чи ситуацію, знайти рішення. Найчастіше вони бувають абсолютно неординарні, що виходять за межі стереотипів і звичних шаблонів.

Було розроблено план коуч-сесії з професійного розвитку. Наведемо зразок планування однієї коуч-сесії.

ПЛАН КОУЧ-СЕСІЇ З ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Тема: Коуч-сесія з професійного розвитку для майбутніх вчителів фізичної культури, викладачів та тренерів.

Мета: Ознайомлення з інноваціями у сфері фізкультурної освіти

Завдання:

- Ознайомити зі стандартами та концепцію фізичного виховання майбутніх учителів фізичної культури.
- Показати шляхи для самовдосконалення.
- Апробувати оновлені навчальні програми.

№	Вид занять	Час
1	Формування груп (10-15 учасників)	5-10 хвилин

2	Діагностика учасників	30 хвилин
3	Вступна міні-лекція	15 хвилин
4	Діловий нетворкінг	1 година
5	Проектна робота	1 година
6	Презентація власного портфоліо	30 хвилин

Коуч-сесія була проведена для 15 учасників – майбутніх учителів фізичної культури. Під час знайомства було проведення опитування учасників.

На вступні міні-лекції коуч доповів про реформи у спортивній галузі. Було акцентовано увагу на те, що КНР пішов шляхом реформування системи фізичної культури та спорту з метою виховання здорової та сильної нації, керуючись при цьому насамперед принципом «Здоров'я нації понад усе». Оптимальному та прискореному досягненню поставленої мети є модернізація нормативно-правової бази, в якій і відображається система реформування фізичної культури загальноосвітніх та вищих навчальних закладів, розширення кількості спортивних об'єктів, а також запровадження спортивних стандартів на досягнення яких має прагнути населення [65].

Відповідно започаткованій реформі в КНР фізичні вправи є невід'ємною частиною життя китайців. У програмі поставлено такі завдання для кожного громадянина, для кожної школи, для кожної сім'ї та для кожної комуни, а саме:

- КОЖЕН займається фізичною активністю щодня, опановує не менше ніж двома способами підтримки фізичної підготовленості та щорічно проходить тест фізичної підготовки;
- КОЖНА ШКОЛА стежить за тим, щоб її учні займалися фізичними вправами не менше ніж годину щодня, брали участь у двох спортивних змаганнях на рік та щорічно проходили перевірку фізичного стану;
- КОЖНА СІМ'Я бере участь у спортивному заході, двічі на рік займається фізичною активністю на свіжому повітрі та виписує один журнал (газету) щодо проблеми збереження здоров'я;

- КОЖНА КОМУНА надає у розпорядження населення не менше одного спортивного центру, двічі на рік організовує масові спортивні заходи та має групу інструкторів для реалізації місцевих спортивних програм.

У національній програмі фізичної підготовки Китаю одне з центральних місць приділяється питанням реформування та модернізації фізичного виховання у вищих навчальних закладах країни. Реформа фізичного виховання спрямована на здійснення ідеї, де вузівські керівники та викладачі фізкультури є фундаменталістами реформ фізичного виховання для всього населення.

Китайські фахівці розробили багатовимірну функціональну концепцію фізичного виховання студентів ЗВО, де «викладач – це керівник, студент – основна ланка, загартування - це основна лінія, розвиток - центр тяжіння» [65].

Мінвузом КНР було дано завдання самостійно розробити фізкультурні програми для студентів вищих навчальних закладів на основі двох основних державних документів: «Правила для роботи шкільної (вузівської) фізкультури» та «Інструкції (основні тези) з навчання фізичним дисциплінам у ЗВО країни». У цих настановчих державних документах містяться положення, що регламентують загальних підходів до обсягу, організації та змісту фізичного виховання студентів у процесі навчання.

У процесі викладання вчителі використовують навчальну програму, яка постійно переробляється та оновлюється на основі початкового навчального плану. Ґрунтуючись на суб'єктивності учнів, вчителі постійно сприяють їхньому фізичному, розумовому та соціальному розвитку, одночасно розробляючи та адаптуючи навчальну програму.

Згідно з новими стандартами навчальної програми, викладачі фізичного виховання повинні якнайчастіше використовувати свою ініціативу та творчий підхід. Тому у процесі вивчення та реалізації навчальної програми з фізкультури викладачі постійно вносити власні ідеї та розробки, враховуючи проблеми та труднощі, що виникали під час реалізації навчальної програми.

Під час проведення нетворкінгу було обговорено державну політику Китаю, яка спрямована на розвиток масової фізичної культури. Завдяки

реформам, що проводяться Комуністичною партією та Урядом КНР щодо впровадження фізичної культури у всі сфери життєдіяльності людей, у тому числі й у виробничу, створювалися сприятливі умови для занять громадян фізичною культурою. Систематизовано спортивні змагання та системи контролю за станом рівня фізичної підготовленості населення [58].

Державна політика Китаю у сфері фізичного виховання також спрямована на підготовку здорових фізично-освічених молодих людей, здатних до високої продуктивності праці та активної життєдіяльності.

Отже, стандарти рівня підготовленості вчителів фізичного виховання засвідчують основний підхід провідних організацій Китаю до професійного становлення викладачів – компетентність майбутнього фахівця. Вчитель має бути творчою особистістю, поєднувати у собі всі якості, необхідні для створення та реалізації програми навчання, постійно шукати шляхи підвищення своєї майстерності та прагнути до професійного зростання [77].

Обговорювалися питання щодо підписання угоди про стратегічну співпрацю між People's Sports і Бюро спорту провінції Сичуань. Обидві сторони домовилися активно сприяти глибокій інтеграції національного фітнесу та національного здоров'я в рамках концепції «спорт для користі, здоров'я для душі та орієнтований на споживання», щоб перетворити спортивну індустрію Сичуань на основну галузь економіки Сичуань та спільно сприяти розвитку спорту.

У своїй промові гість коуч-сесії – директор з маркетингу People's Sports і президент Народного науково-дослідного інституту спорту та здоров'я Юй Ченлун, зазначив, що People's Sports – це спортивна медіа платформа та платформа обслуговування спортивної галузі, створена People's Daily та People.com.

Завданням проєктної діяльності було:

- 1) проведення порівняльного аналізу українських та китайських вузівських систем фізичного виховання на прикладі навчальної програми з фізкультурних дисциплін у ЗВО провінції Сичуань.
- 2) складання індивідуального плану розвитку професіоналізму;

- 3) підготовка методичних рекомендацій провідних державних організацій у галузі фізичного виховання та спорту Китаю.

Аналіз вузівських систем свідчить, що відповідно до «Інструкції (основні тези) з навчання фізкультурних дисциплін у ЗВО країни» та програми у ЗВО Китаю заняття з фізкультури було включено до сітки обов'язкового розкладу на 1 та 2 курсах. Студенти старших курсів фізичною культурою займалися факультативно.

Основними завданнями предмета «Фізична культура» було окреслено:

- 1) зміцнення здоров'я, загартовування організму, всебічний розвиток краси тіла та духу. Підвищення рівня розвитку фізичної культури у суспільстві;
- 2) опанування основами теоретичних знань із фізичної культури та загартовування організму на основі державної концепції розвитку фізичної культури;
- 3) формування патріотизму, ідей колективізму та моралі, виховання високих моральних якостей, стійкості, мужності та завзятості

Відповідно до нових стандартів викладачам фізичної культури було запропоновано індивідуальний план розвитку професіоналізму, що є фундаментальною основою та прискорює реформу вищої фізкультурної освіти. Для того, щоб сприяти професійному розвитку фахівців з фізичного виховання, викладачі розробляли чітку траєкторію планування кар'єрного зростання в галузі фізичного виховання, а вчителі фізичного виховання на курсах підвищення кваліфікації розробляли сучасні методики навчання.

Кожного року вчителі фізичної культури демонструють свої спортивні навички, що є необхідною на шляху до професійного зростання. У процесі комплексної підготовки фахівців із фізкультури в університетах пропонували модель безперервної професійної підготовки вчителів фізичного виховання відповідно до нових стандартів навчальної програми [29].

Таким чином, національні стандарти та рекомендації провідних державних організацій у галузі фізичного виховання та спорту Китаю є основою для

створення програм у кожному навчальному закладі. Якісна програма фізичного виховання, яку реалізує кваліфікований фахівець, на думку китайських вчених, відіграє важливу роль у збереженні та зміцненні здоров'я учнів. Такий підхід до системи фізичного виховання у Китаї спрямований на досягнення глобальних цілей суспільства: оздоровлення населення, формування нового типу особистості, підготовки людини до життя в умовах сучасних світових проблем та криз [74]. Отже, швидкий розвиток і великі успіхи, досягнуті Китаєм у сфері фізкультури та спорту, є результатом переваг соціалістичного ладу, величезної турботи Комуністичної партії Китаю та Народного уряду про широкий розвиток фізкультурного руху.

Третя педагогічна умова – творчо-рефлексійна, яка передбачає сукупність дій, а саме: постійне діагностування творчого потенціалу майбутнього вчителя фізичної культури, створення низки стимулів на творчу діяльність; забезпечення змагальної активності для фізичного самовдосконалення, забезпечення якості фахової підготовленості майбутнього вчителя фізичної культури, формування впевненості у своїх фізичних можливостях.

Зазначимо, що особливу увагу було приділено вдосконаленню системи підготовки фахівців з фізичної культури на діагностичній основі. Насамперед це формування у студентів факультету фізичної культури розуміння необхідності використання відповідних методів діагностики функціонального стану у процесі вдосконалення професійної майстерності. Його здійснення передбачало активізацію пізнавальної діяльності студентів у галузі вивчення методів та методик діагностики функціонального стану свого організму.

Реалізація цієї умови передбачає проведення бесід, читання лекцій зі студентами факультету фізичної культури та з тренерами – викладачами з використання психофізіологічних методів у процесі професійного самовдосконалення.

Велику увагу було приділено широкому використанню сучасних технічних засобів навчання у процесі діагностики функціонального стану майбутніх

учителів фізичної культури. Його здійснення передбачало опанування навичок роботи з технічними засобами, зокрема з комп'ютером, програмним забезпеченням, монітором серцевого ритму, велоергометр для проведення тестування функціонального стану організму.

Важливою умовою ефективного вдосконалення процесу професійної підготовки фахівців з фізичної культури було озброєння студентів відповідними знаннями про методи діагностики функціонального стану, зокрема, психофізіологічні методи, про методики їх використання, а також вміння їх застосовувати у навчально – тренувальному процесі. Реалізація цієї умови передбачало проведення вебінарів, лекцій методик щодо діагностування творчого потенціалу майбутнього вчителя фізичної культури. Це сприяло підготовці викладачів спеціальних дисциплін до використання психофізіологічних методів діагностики функціонального стану організму у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Ця умова здійснювалася у процесі проведення розмов та диспутів з викладачами спортивних дисциплін щодо проблеми необхідності дослідження функціонального стану організму у навчально-тренувальному процесі та вибору методів дослідження [65].

З метою ефективної роботи у шкільній спортивній роботі в умовах нинішньої епідемічної ситуації та забезпечення фізичного та психічного здоров'я учнів Міністерство освіти Китаю оприлюднено документ щодо ефективної шкільної спортивної роботи в умовах поточної епідемічної ситуації ("关于当前流行病形势下学校体育工作的有效工作报告").

У документі наголошено, що в першу чергу потрібно дбати про здоров'я та надавати великого значення спорту в школі. Так школи в усіх регіонах повинні повністю розуміти важливу роль спорту та повною мірою використовувати його, включати шкільний спорт у центр своєї роботи, спрямовувати учнів на свідоме несення першої відповідальності за власне здоров'я та сприяти скоординованому розвитку культури учнів. навчання та фізичні вправи. Школи повинні здійснювати викладацьку діяльність онлайн, розумно організовувати прогрес

навчання відповідно до стану здоров'я учнів та реальних умов навчання, а також не припиняти заняття з фізичного виховання за бажанням для забезпечення якості освіти.

На виконання зазначено вище документу Міністерства освіти Китаю, було створено низку спортивних заходів. Так було проведено спортивні заходи середньої школи Sichuan Dayu провінції Сичуань (促进学生健康成长 四川大邑中学体育活动精彩纷呈) (рис.3.17)

Були відкриті 19-ті комплексні спортивні збори молодшої середньої школи Дайської середньої школи. Чжу Вубінь, директор молодшої середньої школи, привів вчителів адміністративної роботи школи, і всі вчителі та учні взяли участь. Студентським містечком лунав запальний «Марш спортсменів», а прапороносці національної збірної тримали в руках червоний прапор і йшли твердими кроками. Спортсмени були сповнені енергії, демонструючи спортивну майстерність єдності, сміливість кинути виклик і самоперевершення.

Рис. 3.17. 19-ті комплексні спортивні збори молодшої середньої школи Дайської середньої школи

У своїй промові Цао Юй, заступник директора молодшої середньої школи, висловив надію, що учні зможуть продовжити спортивний дух єдності та допомоги, прагнучи бути першими, безпека на першому місці, а дружба – на другому.

Трансляція вправ є важливою частиною культури студентського містечка. Вони є активним способом відпочинку студентів після навчання. Вони також реалізуються Державним управлінням спорту. Під час змагань спортсмени першого класу молодшої школи зібралися на зеленому полі, маршируючи під бадьору мелодію, акуратними кроками, потужними рухами та повними енергії, демонструючи здорову, піднесену, оптимістичну та впевнену юнацьку манеру (рис.3.18).

Рис. 3.18. Змагання на перетягування канату

У змаганнях з перетягування каната учні-учасники вийшли на повну, а вітальні вигуки вболівальників у кожному класі лунали один за одним, що викликало ентузіазм учнів на конкурс. На полі ведучий відстежував і транслював хід гри, на місці зачитував рукописи, написані кореспондентами кожного класу. Спортсмени були сповнені ентузіазму і наполегливо працювали.

Під час спортивної зустрічі в школі також працювала група студентів-волонтерів: вони були з пов'язками студентської профспілки, допомагали зареєструватися, фіксували час, стежити за порядком на полі тощо.

Наступним прикладом є організація спортивних заходів в межах позашкільних послуг. На рис. 3.19 позашкільний захід зі спортивних змагань середньої школи Саньхуей в повіті Цюсянь провінції Сичуань.

У межах позашкільних заходів вчитель школи Лай Янгмей провів унікальний урок фізкультури – бойових мистецтв «Іп Ман». Учитель Лай Янгмей демонстрував, даючи інструкції щодо рухів бойових мистецтв. Нові рухи бойових мистецтв та цікаві методи навчання стимулювали учнів до навчання, і учні швидко опанували основні рухи бойових мистецтв. У супроводі героїчного музичного фону кожен рух учнів був акуратним. Вчитель пов'язував його з «молодим орлом, який розправляє крила, або дракон, що впливає з води».

Рис. 3.19. Урок фізкультури – бойових мистецтв «Іп Ман»

Зараз, окрім курсів підготовки домашніх завдань, школа також пропонує позашкільні курси, такі як вокал, фортепіано, танці, фізкультура та образотворче

мистецтво. Позашкільні послуги завжди в дорозі. У майбутньому наша школа продовжить розширювати зміст і форми позашкільних послуг на практиці, щоб розширити можливості учнів.

Велике практичне значення відіграли проведення спортивних конкурсів. Так спортивний конкурс «3rd Chengdu-Chongqing Shuangcheng Economic Circle Sports Dance Open» проводився під керівництвом Спортивної асоціації Ченду, Федерації масового спорту Сичуань, Асоціації студентського спортивного мистецтва Сичуань, Асоціації спортивного танцю Чунціна та Асоціації спортивного танцю Ченду. Танцювальна команда факультету фізичного виховання Сичуанського професійного коледжу інформаційних технологій отримала перше місце (рис. 3.20).

Рис. 3.20. Танцювальна команда факультету фізичного виховання Сичуанського професійного коледжу інформаційних технологій

За словами відповідальної особи шкільного відділу фізичного виховання, шкільна танцювальна команда була створена в 2014 році та виграла багато нагород у національних та провінційних змаганнях.

Члени команди відбираються шляхом спеціального відбору всередині відділу. Викладач – професійний викладач танців кафедри фізичного виховання. Ці змагання повною мірою продемонстрували юнацьку поставу та духовний

світогляд учнів, продемонстрували досягнення фізичного виховання школи. Кафедра фізичного виховання школи активно демонструє досвід змагань, які сприяють успішному навчанню та розвитку через змагання. Керівництво закладу постійно підвищує рівень педагогічних кадрів.

Фізична культура і спорт становлять значну позицію реалізації державної політики в КНР. Особливо актуальним є питання долучення молоддю масової фізичної культури. Уряд КНР ініціює низку заходів з метою упровадження фізичної культури в усі види життєдіяльності громадян, зокрема: виробничу, освітню, сферу дозвілля і розваг.

Як бачимо, в педагогічній практиці виразними є не окремо визначені педагогічні умови розвитку професіоналізму вчителів фізичної культури, а комплексне, синтетичне їх утворення з опорою на світоглядні позиції, фундаментальні психолого-педагогічні знання, активну життєтворчість. Це забезпечує якість освіти загалом, успіхи учнів і конкурентоспроможність фахівця на ринку працевлаштування

Отже, обґрунтовано виділені групи педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки у коледжах, а саме: організаційно-діагностичні, умови змістово-методичного забезпечення, творчо-рефлексійні умови. На прикладі педагогічного доробку педагогів-тренерів з провінції Сичуань підтверджено, що виділені групи педагогічних умов сприяють якісній організації фізичної культури, якщо синтезовані із світоглядними ціннісними установками, підкріплені високим патріотизмом і прагненням самовдосконалення.

3.3. Аналіз результатів експериментальної роботи

Педагогічний експеримент щодо апробації визначених педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах

провінції Сичуань було організовано в природних умовах освітнього процесу у ЗВО провінції Сучань під час навчання студентів нормативним курсам із фізичної культури. З метою характеристики одержаних даних покажемо в динаміці виявлені зміни показників визначених критеріїв.

Зазначимо, що на контрольному етапі завдання були ідентичними тим завданням, які вирішувались на його констатувальному етапі, а саме:

1. Вивчення й пояснення шляхом порівняльного аналізу якісних і кількісних змін щодо підвищення рівня розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань.
2. Обґрунтування ефективності визначених педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури.
3. Формування на основі узагальнення отриманих емпіричних даних загальних висновків щодо виконання завдань педагогічного експерименту.

Мотиваційно-діагностичний критерій оцінювався за показниками характеру професійної спрямованості до фізкультурно-спортивної діяльності, мотивації на досягнення успіху у професійній діяльності вчителя фізичної культури та характеру ціннісного ставлення до здоров'язберезувальної діяльності.

Когнітивно-діяльнісний – за показниками: глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури; сформованості комунікативно-організаційних умінь, рівнем фізичного розвитку та активності.

Компетентнісно-рефлексійний критерій оцінювався за наявністю емоційно-вольових якостей, широти світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу життя, уміння приймати рішення, конфліктостійкість, здатності до самонавчання та самовдосконалення.

Кожен із критеріїв оцінюється усім комплексом рівнів, які отримані по кожному показнику окремо. Інтерпретація рівнів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань відбувається відповідно оціночного балу за сукупністю критеріїв. Розрахунок середнього балу здійснюється за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel.

Для обґрунтування достовірності прийнятого рішення та визначення, що вибірки студентів обох етапів відносяться до однієї генеральної сукупності, нами було проведено перевірку їхньої однорідності.

Критерій узгодженості Пірсона (χ^2) передбачав перевірку нульової та альтернативної гіпотез. Як нульова гіпотеза було обрано твердження: «Визначені педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань дозволяють одержати такі ж результати, що й при традиційному навчанні».

Як альтернативна гіпотеза було обрано твердження: «Визначені педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань призводять до статистично значущого збільшення кількості здобувачів освіти із високим рівнем після їх впровадження».

Перевірка гіпотези в експериментальному дослідженні здійснювалася за допомогою порівняння значення статистики критерію χ^2 експер. з критичним значенням статистики $\chi_{1-\lambda}$, використовували таблицю М.Грабаря, К. Краснянської «Критичне значення статистик, що мають розподіл χ^2 ». Відповідно цієї таблиці робився висновок про прийняття або відхилення гіпотези H_0 та прийняття гіпотези H_1 [5].

Для обчислення критерію χ^2 експ. використовувалася формула (3.1):

$$\chi_{\text{експер.}} = \frac{1}{n_1 \cdot n_2} \cdot \sum_{i=1}^c \frac{(n_{1i} o_{2i} - n_{1i} o_{1i})^2}{o_{1i} + o_{2i}} \quad (3.1)$$

n_1 – кількість здобувачів у першій вибірці;

n_2 – кількість здобувачів у другій вибірці;

o_{1i} – кількість здобувачів, які знаходяться на певному рівні сформованості в першій вибірці;

o_{2i} – кількість здобувачів, які знаходяться на певному рівні сформованості в другій вибірці.

За таблицею критичних значень для ступеня свободи 2 ($v = c-1=3-1=2$) на рівні значущості 0,05 ($\chi_{1-\lambda}=0,05$) визначаємо критерій $\chi_{1-\lambda} = 5,991$.

Було виконано розрахунки теоретичної (f_T) та емпіричної частот (f_E); обчислена різниця між теоретичною та емпіричними частотами за кожним розрядом; визначено число степенів свободи ($v=2$); піднесено до квадрата отримана різниця; отримані квадрати різниці поділено на теоретичну частоту (останній стовпчик). Отримана сума є $\chi^2_{емп}$.

Результати проведеного тестування за підсумками формувального етапу експерименту представлено в таблицях 3.12, 3.14, 3.16/

Таблиця 3.12

Динаміка розвитку рівнів сформованості мотиваційно-діагностичного критерію розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань у контрольних та експериментальних груп

Критерій	Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
		Констатувальний етап (%)	Контрольний етап (%)	Констатувальний етап (%)	Контрольний етап (%)
Мотиваційний	В	20,9	41,2	23,0	24,1
	Д	70,8	53,8	71,0	69,9
	П	8,3	5,0	6,0	6,0
$\chi^2_{експер} = 6,718$ $\chi^2_{крит} = 5,991$					

Маємо: $\chi^2_{емп} = 6,718$. Відмінності між двома розподілами можна вважати достовірними, якщо $\chi^2_{емп} \geq \chi^2_{0,05}$. $\chi^2_{емп} = 6,718$, $\chi^2_{0,05} = 5,991$. Отже $\chi^2_{емп} (6,718) \geq \chi^2_{0,05} (5,991)$, а отже є статистично достовірними. Обчислення критерію Пірсона подано таблиці 3.13.

Таблиця 3.13

**Результати перевірки достовірності даних за допомогою критерій
Пірсона (мотиваційно-діагностичного критерію)**

N	Емпірична частота	Теоретична частина	$(f_E - f_T)$	$(f_E - f_T)^2$	$(f_E - f_T)^2 / f_T$
1	41,2	32,62	8,58	73,62	2,257
2	24,1	32,68	-8,58	73,62	2,253
3	53,6	61,69	-8,09	65,45	1,061
4	69,9	61,81	8,09	65,45	1,059
5	5	5,49	-0,49	0,24	0,044
6	6,0	5,51	0,49	0,24	0,044
Сума	199,8	199,8	-	-	6,718

Аналіз зібраних даних свідчить про те, що в групі ЕГ на 20,3 % збільшилася кількість студентів із високим рівнем сформованості мотиваційно-діагностичного критерію. Крім того, в експериментальній групі зменшилася кількість студентів із початковим рівнем та незмінною є в контрольній групі.

Динаміка розвитку рівнів сформованості когнітивно-діяльнісного критерію подана в таблиці 3.14.

Таблиця 3.14

Динаміка розвитку рівнів сформованості когнітивно-діяльнісного критерію розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань у контрольних та експериментальних груп

Критерії	Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
		Констатувальний етап (%)	Контрольний етап (%)	Констатувальний етап (%)	Контрольний етап (%)
Мотиваційний	В	13,5	42,8	15,0	17,1
	Д	74,0	51,2	72,0	72,2
	П	12,5	6,0	13,0	10,2
$\chi^2_{\text{експер}} = 15,675, \chi^2_{\text{крит}} = 5,991$					

Маємо: $\chi^2_{емп} = 15,675$. Відмінності між двома розподілами можна вважати достовірними, якщо $\chi^2_{емп} \geq \chi^2_{0,05}$. $\chi^2_{емп} = 15,675$, $\chi^2_{0,05} = 5,991$. Отже $\chi^2_{емп}(15,675) \geq \chi^2_{0,05}(5,991)$, а отже є статистично достовірними. Обчислення критерію Пірсона подано у таблиці 3.15.

Таблиця 3.15

**Результати перевірки достовірності даних
за допомогою критерій Пірсона (контітивно-діяльнісного критерію)**

N	Емпірична частота	Теоретична частина	$(f_E - f_T)$	$(f_E - f_T)^2$	$(f_E - f_T)^2 / f_T$
1	42,8	30,03	12,77	163,07	5,43
2	17,1	29,87	-12,77	163,07	5,459
3	51,2	61,85	-10,65	113,42	1,834
4	72,2	61,55	10,65	113,42	1,834
5	6	8,12	-2,12	4,49	0,553
6	10,2	8,08	2,12	4,49	0,556
Сума	199,5	199,5	-	-	15,675

Отримані дані свідчать про позитивні зміни в експериментальній групі: + 29,3 % на високому рівні, - 22,8 на середньому рівні, -6,5 % на низькому рівні. Це ще раз підтверджує ефективність створених педагогічних умов.

Динаміка розвитку рівнів сформованості компетентнісно-рефлексійного критерію подана в таблиці 3.16.

Маємо: $\chi^2_{емп} = 8,482$. Відмінності між двома розподілами можна вважати достовірними, якщо $\chi^2_{емп} \geq \chi^2_{0,05}$. $\chi^2_{емп} = 8,482$, $\chi^2_{0,05} = 5,991$. Отже $\chi^2_{емп}(8,482) \geq \chi^2_{0,05}(5,991)$, а отже є статистично достовірними.

Таблиця 3.16

Динаміка розвитку рівнів сформованості компетентнісно-рефлексійного критерію розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань у контрольних та експериментальних груп

Критерій	Рівні	ЕГ (160 осіб)		КГ (174 особи)	
		Констатувальний етап (%)	Контрольний етап (%)	Констатувальний етап (%)	Контрольний етап (%)
Мотиваційний	В	8,4	19,3	9,8	10,0
	Д	63,0	69,2	61,6	64,4
	П	28,6	11,5	28,6	25,6
$\chi^2_{\text{експер}} = 8,482, \chi^2_{\text{крит}} = 5,991$					

Обчислення критерію Пірсона подано у таблиці 3.17.

Таблиця 3.17

Результати перевірки достовірності даних за допомогою критерій Пірсона (компетентнісно-рефлексійний критерій)

N	Емпірична частота	Теоретична частина	$(f_E - f_T)$	$(f_E - f_T)^2$	$(f_E - f_T)^2 / f_T$
1	19,3	14,65	4,65	21,62	1,476
2	10	14,65	-4,65	21,62	1,476
3	69,2	66,8	2,4	5,76	0,086
4	64,4	66,8	-2,4	5,76	0,086
5	11,5	18,55	-7,05	49,7	2,679
6	25,6	18,55	7,05	49,7	2,679
Сума	200	200	-	-	8,482

Як свідчать отримані дані на формувальному етапу експерименту стосовно компетентнісно-рефлексійного критерію спостерігаються суттєві позитивні результати. Зокрема засвідчено збільшення респондентів на високому рівні – на 10,9 % ЕГ. Відзначимо, що на середньому рівні – 69,2 % здобувачів ЕГ. У контрольній групі відбулись незначні зміни.

Рівні навчальних досягнень здобувачів освіти на констатувальному та контрольному етапі експерименту візуалізовано на рис. 3.21. – 3.22.

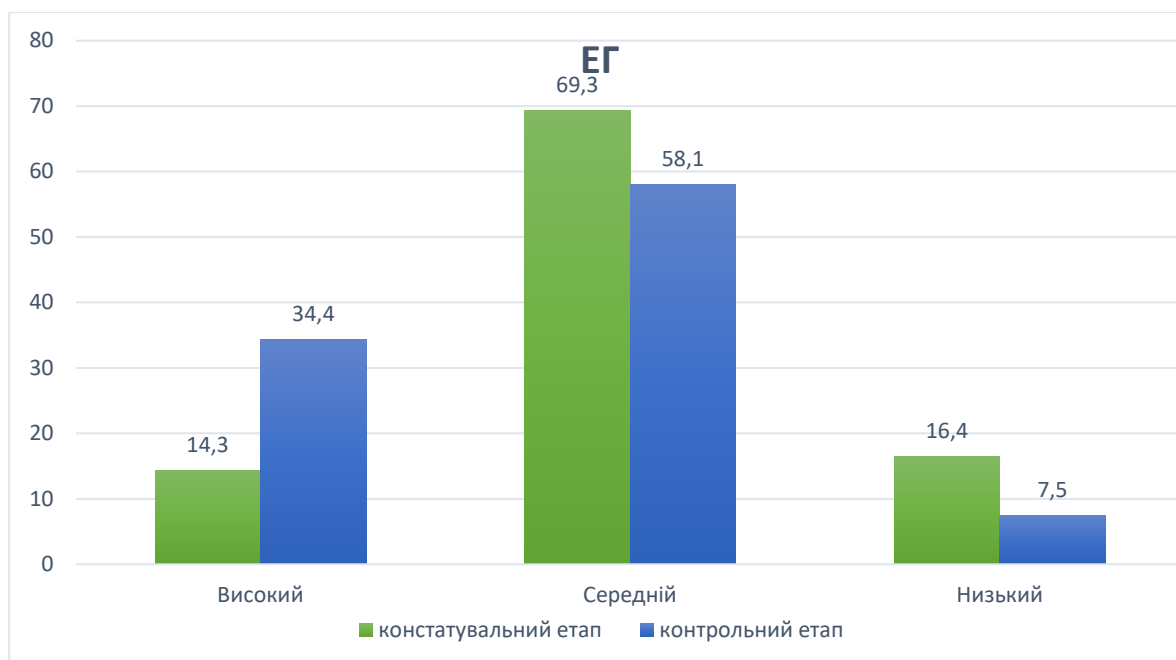

Рис. 3.21. Рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань на констатувальному та контрольному етапах педагогічного експерименту в ЕГ

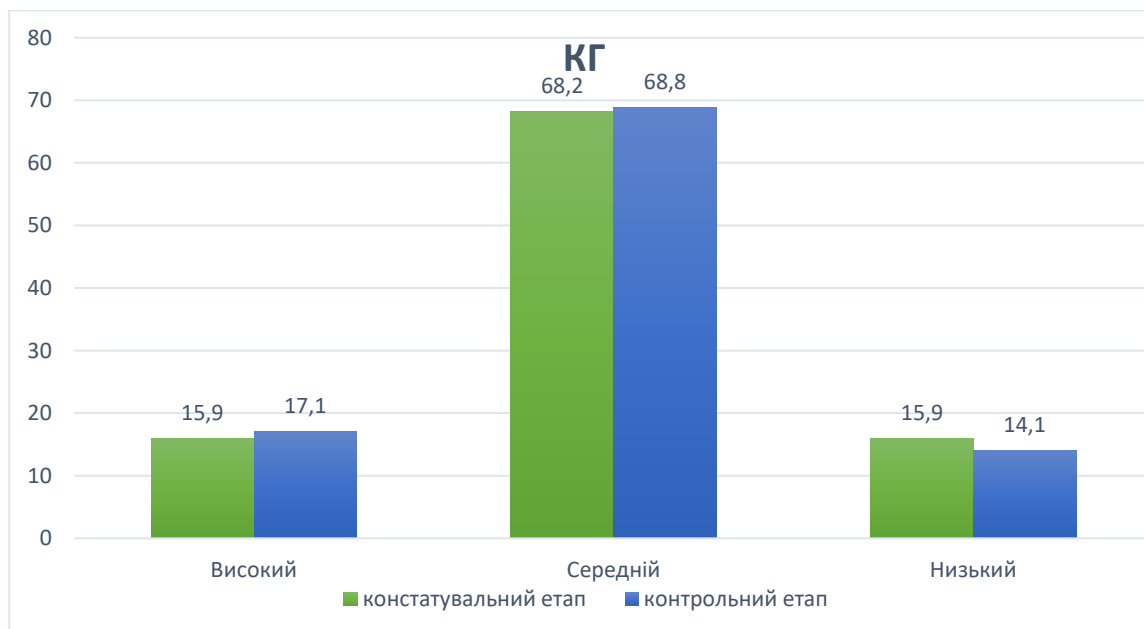

Рис. 3.22. Рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань на констатувальному та контрольному етапах педагогічного експерименту в КГ

Аналіз результатів за мотиваційно-діагностичним, когнітивно-діяльнісним та компетентнісно-рефлексивним критеріями дозволив зробити висновок, що розроблені педагогічні умови (створення позитивного іміджу професії вчителя фізичної культури, що допоможе залучити до цієї професії найкращих випускників шкіл; розвиток системи наставництва для молодих учителів фізичної культури, що дозволить їм отримати підтримку від більш досвідчених колег і швидше адаптуватися до роботи в школі; забезпечення доступу майбутніх учителів фізичної культури до сучасних інформаційних технологій, що дозволить їм використовувати їх у своїй роботі для підвищення ефективності навчання) позитивно впливають на розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань.

Статистичний аналіз експериментальних даних підтвердив достовірність отриманих результатів. Динаміка змін у рівнях навчальних досягнень студентів в експериментальній групі є статистично значущою, що є підставою для висновку про правильність висунутої гіпотези. Отже, можна зробити висновок про доцільність розроблених педагогічних умов.

3.4. Методичні рекомендації щодо розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах

Методичні рекомендації розроблені спрямовані на реалізацію заходів щодо підготовки майбутніх учителів фізичної культури та апробації авторської моделі розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури.

Методичні рекомендації розроблені відповідно до:

- Українського законодавства: Законах України «Про освіту» (2017 зі змінами), «Про повну загальну середню освіту» (2020 зі змінами), «Про вищу освіту» (2014 зі змінами), «Про фізичну культуру і спорт» (1994 зі змінами), Національній доктрині розвитку фізичної культури

і спорту (2004 зі змінами), Загальнонаціональній програмі «Здорова Україна» (2021).

- Китайського законодавчого поля: Закон Китайської Народної Республіки «Про обов'язкову освіту» (1986), Закон Китайської Народної Республіки «Про вчителів» (1993), Закон Китайської Народної Республіки «Про освіту» (1995); Закон Китайської Народної Республіки «Про вищу освіту» (1998), «Національний середньо- та довгостроковий план реформування та розвитку освіти (2010-2020)» (2010), Положення про керівництво обов'язковою освітою (2012), Методичні рекомендації щодо зміцнення та вдосконалення ідеологічної та політичної освіти у коледжах та університетах (2017).

Методичні рекомендації будуть корисними для здобувачів освіти – майбутніх учителів фізичної культури, вчителів фізичної культури, тренерів, викладачів фізичної культури, фахівців із фізичної культури, керівників курсів підвищення кваліфікації вчителів.

Модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури складається з трьох блоків: підготовчий, основний та підсумковий. Зміст кожного блоку має специфічний набір інструментів, що є основою для відповідного напрямку діяльності. Пропоновані інструменти розроблено з урахуванням специфіки регіональних систем вищої освіти, що характеризуються фрагментарністю діяльності та її центрованістю на конкретних заходах та освітніх організаціях, на які, своєю чергою, робиться організаційно-управлінська ставка. Зазначена специфіка призводить до закріплення в суб'єктах України інноваційного підходу до підготовки вчителів фізичної культури.

Пропоновані комплекси рішень побудовані на новій парадигмі, де об'єктом управління є ЗВО та їхня конкретна ситуація "на місцях". Як ключові предмети розглядаються освітні програми та педагогічні колективи, що їх реалізують (на противагу заходам і освітнім організаціям). У рамках такої концепції, освітня організація має виступати як платформа, ресурсна база і мережевий вузол, призначений для підвищення професіоналізму вчителів.

Розроблена авторська модель спрямована на досягнення результатів у середньостроковій перспективі (2-5 тижнів), водночас їхнє запровадження дає змогу здійснити окремі інституційні трансформації у сфері регіональної додаткової освіти, що сприяють практичному наближенню до цільових результатів.

Зміст розробленої моделі не рекомендовано сприймати як необхідну умову, яка забезпечує реструктуризацію вже сформованої діяльності. Навпаки, опис моделей заздалегідь представлено в скороченому вигляді, що дає користувачеві змогу вибірково використовувати її елементи. Матеріали моделі є основою для проектування та здійснення індивідуальних, приватних комплексів дій, які більш коректно відповідають конкретній територіальній ситуації.

Метою впровадження авторської моделі є модернізація системи підготовки вчителів фізичної культури за різними напрямками діяльності, що забезпечує відкритість, доступність і багаторівневність.

Завданнями впровадження моделей є:

- забезпечення широкого охоплення здобувачів освіти – майбутніх учителів фізичної культури якісними додатковими загальноосвітніми програмами;
- розширення метапредметних, модульних, варіативних і різнорівневих програм, що мають відкритий і мережевий характер;
- підвищення загальної варіативності, якості та доступності додаткової освіти;
- змістовне сучасне насичення інфраструктури вищої освіти;
- впровадження інструментів стимулювання розширення спектра програм додаткової освіти для майбутніх учителів фізичної культури (зокрема, програм, що реалізуються недержавним сектором);
- створення конкурентного середовища, що стимулює оновлення змісту та підвищення якості професійної освіти;
- забезпечення відкритості управління якістю освіти;
- розвиток кадрового потенціалу регіональної системи освіти;

- розширення інструментів тиражування і бенчмаркінгу успішного та ефективного досвіду реалізації практики у регіонах України та Китаю;
- якісне розширення інформаційного простору тощо.

Принципи впровадження моделі:

- *відкритість*. Пріоритети системи освіти, що слідує принципам відкритості, визначаються індивідуальними пізнавальними потребами, інтересами та життєвими стратегіями здобувачів освіти. Така освіта орієнтована на те, щоб створити оптимальну інфраструктуру і цілісний змістовний простір, що забезпечує підтримку і розвиток цих потреб, інтересів і життєвих стратегій на рівні регіону та освітніх закладів зокрема;
- *практикоорієнтованість*. Цей принцип передбачає: з одного боку, що система вищої освіти дає змогу здобувачам освіти «виходити» за межі освітніх закладів під час здійснення освітнього процесу та організовувати виробничу практику, спілкуючись з вчителями, тренерами, майстрами спорту, експертами та іншими професіоналами. З іншого боку, цей принцип передбачає те, що під час розробки освітніх програм будуть приймати участь фахівці як тьютори, куратори або викладачі.
- *індивідуалізації та персоналізації* спрямований на визнання здатності особистості до саморозвитку та можливості збереження індивідуальних пріоритетів відповідно індивідуальній траєкторії навчання;
- *варіативності* передбачає можливість викладачам самостійно обирати ефективні форми та види навчання тощо.

Базові елементи впровадження моделі.

1) *Експерти*.

Під час реалізації моделі передбачено залучення фахівців із фізичної культури (викладачів, науковців, тренерів, спортивних коучів, майстрів спорту, керівництва та інших). Створення експертної платформи та заснування

експертної ради. Така експертна рада може функціонувати на базі певного освітнього закладу. При цьому від членів ради вимагається участь у різних заходах, які передбачають проведення консультацій та експертно-оціночної діяльності.

2) *Маркетинг.*

Впровадження та реалізація авторської моделі передбачає виконання комплексу маркетингових заходів, які обґрунтовують доцільність реалізації тих чи інших освітніх послуг, а також появу нових. Впровадження маркетингових механізмів, що супроводжують ті чи інші освітні практики або організаційно-управлінські дії, спрямоване на забезпечення досліджень різних суб'єктів освітнього процесу у сфері освіти: здобувачів освіти, педагогів, керівників освітніх закладів тощо. Дослідження таких інтересів і потреб зацікавлених сторін дає змогу вибудувати систему підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

3) *Регіональні опорні заклади (центри).*

Необхідно створити структуру (мережу структур), яка буде відстежувати та координувати діяльність із реалізації моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Опорні заклади/центри створюють відповідну програму діяльності, мають уявлення про антропологічну ситуацію в певному регіоні а також підтримує комунікацію з іншими ключовими структурами «на місцях», бере участь у спільних заходах: відкритих заняттях, вебінарах, конференцій, майстер-класах тощо.

4) *Залучення зовнішніх секторів.*

Цей механізм складається з комплексу програмних дій, які пов'язані із залученням у сферу освіти представників із секторів економіки, політики, управління, науки та інших галузей практики. Сьогодні здобувачі освіти відчують великий дефіцит у контакті з реальною виробничою та економічною діяльністю, її представниками та відповідною інфраструктурою.

Суб'єкти інших сфер діяльності, до яких студенти безпосередньо долучаються в майбутньому (у статусі молодих професіоналів), можуть виступати в різних статусах:

- як ресурсні майданчики, що надають професійно-орієнтовану інфраструктуру;
- як майданчики для стажування;
- фахівці з цих галузей можуть виступати як: експерти, наставники, ментори, тьютори або викладачі.

Ці механізми спрямовані на інтенсивну інтеграцію соціально-економічних і соціокультурних сфер людської діяльності в простір і зміст вищої освіти.

5) Системна робота з кадрами.

Робота з кадрами проводиться через організацію курсів підвищення кваліфікації, проведення вебінарів, майстер-класів, коуч-сесій та короткострокові (у тому числі дистанційні) семінари з тренерами, майстрами спорту тощо. Реалізації цього механізму сприяє організаційно-управлінській програмі з обміну професійним досвідом між педагогічними колективами, які можна реалізувати як окремими ресурсними майданчиками (зокрема, онлайн-платформами), так і за рахунок створення спеціалізованих експериментальних майданчиків, які функціонують як центри для педагогічного стажування.

Етапи реалізації моделі представлено в дорожній карті (табл.3.18).

Таблиця 3.18

Дорожня карта реалізації моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури

№	Захід	Термін
1	Визначення експертів. Створення експертної платформи та заснування експертної ради	1 день
2	Проведення маркетингових заходів. Аналіз та експертиза змісту програм із підготовки майбутніх учителів фізичної культури	2 дні
3	Анкетування учителів фізичної культури. Складання програми підвищення кваліфікації учителів фізичної культури	2 дні
4	Формування бази даних з медичного забезпечення програми	2 дні
5	Проведення курсів підвищення кваліфікації	10 днів
6	Консультаційно-технічна діяльність. Формування мережевої платформи.	2 дні
7	Проведення конкурсу проєктних робіт	2 дні

8	Моніторинг. Підведення підсумків	1 день
---	----------------------------------	--------

Дорожня карта містить 8 етапів. На першому етапі призначаються експерти – фахівці із фізичної культури. Створюється експертна платформа та експертна рада, до складу якої входять здобувачі освіти, викладачі, тренери, майстри спорту, методисти, керівники освітніх закладів.

На другому етапі проводяться маркетингові заходи. На їх основі відбувається аналіз та експертиза змісту програм із підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

На третьому етапі організовується анкетування учителів фізичної культури щодо рівня їх компетентностей, виявлення актуальних питань, які потрібно розглянути на курсах підвищення кваліфікації. На основі результатів анкетування складається програма підвищення кваліфікації учителів фізичної культури з чітко визначеною метою, завданнями та умовами проведення.

На четвертому етапі формується база даних з медичного забезпечення програми підвищення кваліфікації: запис відео-лекцій, розробка дистанційних курсів, чек-листів із кожної теми, відеозаписи відкритих занять, тренувальних занять із певного виду спорту, тести для перевірки знань та умінь тощо.

П'ятий етап – проведення курсів підвищення кваліфікації. Програма курсів передбачає розгляд наступних тем:

- Особливості розвитку фізичних якостей здобувачів освіти.
- Основи ведення здорового способу життя.
- Методика викладання фізичної культури.
- Питання проектування процесу фізичного виховання здобувачів освіти, фізкультурно-оздоровчої роботи
- Організація освітньої діяльності відповідно державних вимог.
- Сучасні педагогічні технології тощо.

Навчання на курсах підвищення кваліфікації це: широкий вибір програм, зручний онлайн або онлайн-формат навчання з відкритим доступом до матеріалів,

якісні лекції, видача посвідчення встановленого зразка після успішного проходження підсумкової атестації тощо.

Метою курсів підвищення кваліфікації є формування високого рівня компетенції у педагогів, підготовка їх до впровадження в практику методики фізичної культури з урахуванням усіх вимог до проведення занять та їх планування. Також варто відзначити навчання принципам формування індивідуального підходу для дітей різного віку

Шостий етап - консультаційно-технічна діяльність. Формування мережевої платформи. Метою даного етапу є організація коуч-сесій, неформальних зустрічей, нетворкінгів. На даному етапі здобувачі освіти, вчителі можуть отримати консультації з певної теми, обмінятися досвідом, отримати корисні рекомендації та пропозиції.

На сьомому етапі проводиться захист проектів, де слухачі курсів презентують фрагменти своїх методик навчання, відкритих занять, лекцій тощо. Всі нароби вони оформлюють в електронному портфолію, які розміщуються на експертній платформі курсів.

Восьмий етап – моніторинг. Підведення підсумків курсів. На даному етапі за результатами моніторингу оцінюється робота тренерів. Чи досягнуто визначених завдань на початку курсів. Плануються подальші заходи та, якщо потрібно, вносяться корективи до програми наступних курсів.

Матеріально-технічні умови та ресурси для реалізації моделі

- рекреаційна зона (модульний клас, кімната відпочинку) для проведення індивідуальних і групових (малих груп) зустрічей/занять;
- дошка оголошень для розміщення відкритої інформації щодо курсів підвищення кваліфікації, консультацій, вебінарів тощо (у т.ч. електронний ресурс, чати/групи у соціальних мережах);
- швидкісний інтернет; Wi-Fi;
- засоби для організації відео-зв'язку;
- -інші матеріально-технічні ресурси.

Для оцінки ефективності проведених заходів рекомендовано провести моніторинг процесу реалізація дорожньої карти та компетентностей, які отримали слухачі після курсів підвищення кваліфікації (опитування, онлайн-анкета, відгуки слухачів, рефлексія тощо).

Висновки до розділу 3

Гіпотезу дослідження було перевірено шляхом проведення педагогічного експерименту на базі педагогічному університеті Нейцзян (四川省内江师范学院), розташований у місті Нейцзян, провінція Сичуань. До нього було залучено 334 здобувачі освіти: 160 студентів у складі експериментальної групи та 174 здобувачів – у складі контрольної групи. В експерименті брали участь також 15 викладачів фізичного виховання.

Педагогічний експеримент проводився в природних умовах педагогічного процесу за трьома етапами: констатувальний, формувальний і контрольний.

Для діагностики отриманих результатів експериментальної роботи використовувались визначені в попередньому розділі дисертації критерії, показники та рівні розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань:

Мотиваційно-діагностичний критерій (професійна спрямованість до фізкультурно-спортивної діяльності, мотивація на досягнення успіху у професійній діяльності вчителя фізичної культури, ціннісне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності;

когнітивно-діяльнісний (глибина та гнучкість засвоєння науково-практичних знань з фізичної культури; комунікативно-організаційні вміння, рівнем фізичного розвитку та активності;

компетентнісно-рефлексійні (емоційно-вольові якості, широта світоглядного діапазону і духовної культури для втілення ідей здорового способу

життя, уміння приймати рішення, конфліктостійкість, здатність до самонавчання та самовдосконалення).

Кожен із зазначених критеріїв передбачає рівні: *низький, середній та високий*.

Було визначено діагностичний інструментарій: мотиваційно-діагностичний критерій: анкетування, опитування, тестування, спостереження, бесіди, есе, тест мотивації.

Когнітивно-діяльнісний критерій: теоретичні завдання, тести, аналіз академічної успішності, методика «Оцінка самоконтролю в спілкуванні».

Компетентнісно-рефлексійний: практичні справи, анкетування, тест Томаса-Кілмана та шкала самооцінювання.

Формувальний етап педагогічного експерименту передбачав експериментальну перевірку гіпотези, апробацію розроблених педагогічних умов (організаційно-діагностичні умови; умови змістово-методичного забезпечення; творчо-рефлексійні умови), аналізу поточних контрольних зрізів, корекцію експериментальних педагогічних методик тощо.

Після успішного впровадження педагогічних умов було проведено на констатувальному етапі порівняльний аналіз експериментальної групи до та після експерименту. Отримані дані засвідчили статистично значущі відмінності у рівнях сформованості визначених критеріїв.

Якісні та кількісні показники в експериментальній групі після завершення формувального експерименту засвідчили позитивний вплив педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах провінції Сичуань.

За результатами експерименту розроблені методичні рекомендації, які спрямовані на реалізацію заходів щодо підготовки майбутніх учителів фізичної культури та апробації авторської моделі розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури.

Запропонована дорожня карта з восьми етапів є алгоритмом реалізації авторської моделі. Дотримання дорожньої карти забезпечує ефективність та

результативність впровадження моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури на практиці.

Основні наукові результати дисертаційної роботи, викладені в даному розділі, опубліковані в працях автора, які наведені в анотації роботи [6; 8; 12].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У 3 РОЗДІЛІ

1. Ажиппо О. Ю. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04. Харків, 2013. 39 с
2. Артюх С. Ф. Основи наукових досліджень: підручник. Х. : Українська інженерно-педагогічна академія, 2006. 277 с.
3. Бабаліч В. А. Особливості підготовки вчителів фізичної культури до формування здорового способу життя в учнівській молоді. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2008. № 1. С. 14-17.
4. Бермудес Д. Обґрунтування моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до реалізації варіативних модулів у процесі професійної діяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал* ; редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. Є. Антонова та ін. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. № 7 (71). С. 26–36.
5. Білецький І. П. Філософія науки : навч. посіб. Харківський національний економічний ун-т. Х. : ХНЕУ, 2005. – 128 с.
6. Білоусова Т. П. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Кам'янець-Подільський, 2004. 120 с
7. Вень М. Система підготовки вчителів у китайській народній республіці. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті*. С.817-819.

8. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. Дрогобич: Коло, 2006. 608 с.
9. Гончаренко Я. В., Горбачук В. О. Математичні методи аналізу результатів Педагогічного експерименту. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 3 : Фізика і математика у вищій і середній школі. 2012. Вип. 10. С. 168-175. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_3_2012_10_26 (дата звернення: 15.11.2022).
10. Гончаренко Я.В. Теорія ймовірностей і математична статистика: Практикум К. : НПУ імені Драгоманова, 2011. 146 с.
11. Джуринський П. Б. Компоненти підготовленості до здоров'язбережувальної професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2012 № 5.
12. Джуринський П. Б. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2013. 43 с
13. Євдокимов В. І., Агапова Т. П. Педагогічний експеримент : навч. посіб. для студ. пед. вузів ; Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г.С. Сковороди. Х. : ТОВ "ОВС", 2001. 148 с.
14. Жара Г Динаміка показників індивідуального здоров'я вчителів в умовах педагогічного експерименту. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 3. С. 233-249. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2019_3_23 (дата звернення: 21.12.2022).
15. Збірник тестів з курсу «Педагогіка» : У 3 ч. Ч. 1. Дидактика: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Л. Ковальчук. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 120 с.
16. Збірник тестових завдань для самоконтролю з фізичної реабілітації та спортивної медицини для студентів медичного факультету спеціальностями

«Лікувальна справа», «Педіатрія» / Є. Л. Михалюк, О. О. Черепок, С. М. Малахова, Н. Г. Волох. ЗДМУ, 2016. 128 с.

17. Калініченко Н. А. Педагогічні дослідження в системі методичної роботи освітнього закладу. *Методичний вісник Кіровоградського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. 2001. № 34. С. 116-118.

18. Карасевич С. Модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у загальноосвітній школі. *Молодь і ринок*. 2016. 11-12. С. 120-126.

19. Лодатко Є. О. Структурне моделювання педагогічного експерименту. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2014. Вип. 2. С. 5-9. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2014_2_3 (дата зверення: 03.02.2023).

20. Нікітчук У. І. Психологічне тестування : навчально-методичний посібник Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. 120 с.

21. Носко Ю. М. Методика дослідження системи професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. Вип. 10 (166). Нац. ун-т «Черн. колегіум» ім. Т. Г. Шевченка ; голов. ред. М. О. Носко. Чернігів : НУЧК, 2020. С. 59-67. (Серія: Педагогічні науки).

22. Освітній менеджмент : навчальний посібник / за ред. Даниленко Л., Карамушки Л. К.: Шкільний світ. 2003. 394 с.

23. Особливості організації рухової активності студентів в умовах дистанційного навчання / О. Кошелева, Л. Татарченко, В. Рузанов, А. Максимов. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2021. № 2. С. 51–60.

24. Педагогічний експеримент : навч.-метод. посіб. / укладач О. Е. Жосан. Кіровоград : КОІППО імені Василя Сухомлинського, 2008. 72 с.

25. План здійснення «Основних положень про загальнодержавний спортивний план (2006 – 2010 рр.)». Пекін : Державне Генеральне Управління КНР у справах фізкультури та спорту, 2006. С. 6-34.

26. Практикум з психології : навч. посіб. К. : МАУП, 2007. 328 с., С 304–305.
27. Радіонова, О. Л. Рівні та критерії готовності майбутніх вчителів фізичної культури до формування здоров'язбережувальної компетентності учнів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2022 р. В.207, С. 279-282.
28. Рудницька О.П., Болгарський А.Г., Свистельнікова Т.Ю. Основи педагогічних досліджень. К.: 1998. 144 с.
29. Садовий М. Особливості педагогічного експерименту у дисертаційних дослідженнях. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія : Педагогічні науки.* 2012. Вип. 106. С. 110-120. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2012_106_15 (дата звернення: 22.09.2022).
30. Технологія наукових досліджень (схеми та приклади) : навч. посібник / Харківський національний економічний ун-т / М.С. Дороніна (уклад.). Х. : ВД "Інжек", 2006. 104 с.
31. Тимошенко О. В. Технологія застосування модульно-рейтингової оцінки успішності в навчальному процесі студентів зі спеціальності «фізичне виховання». *Теорія і методика фізичного виховання і спорту: науково-теоретичний журнал.* Київ : Олімпійська література. 2005. № 4. С. 72-76.
32. Худолій О. М. Педагогічний експеримент. *Теорія та методика фізичного виховання.* 2010. № 12. С. 19-28. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/TMFV_2010_12_6 (дата звернення: 21.01.2023).
33. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. К. : Знання-Прес, 2002. С. 91-95.

ВИСНОВКИ

Узагальнення результатів порівняльно-педагогічного пошуку, аналізу джерельної бази надав підстави зробити такі висновки.

1. З'ясовано суть ключових понять дослідження. Визначено суть поняття «професіоналізм майбутніх учителів фізичної культури», як складний і багатогранний процес, компонентами якого є: *теоретичне навчання* (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати глибокі знання з різних галузей фізичної культури, таких як фізіологія, біомеханіка, педагогіка, психологія, методика викладання фізичної культури тощо); *практична підготовка* (майбутні вчителі фізичної культури повинні мати можливість на практиці реалізувати свої теоретичні знання – для цього вони повинні мати можливість пройти стажування в школах, де вони зможуть спостерігати за роботою досвідчених вчителів фізичної культури та практикувати свої навички викладання); *педагогічна майстерність* (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти зацікавити учнів, мотивувати їх до занять фізичною культурою, створити позитивний психологічний клімат на уроках фізичної культури); *сучасні педагогічні технології* (майбутні вчителі фізичної культури повинні вміти використовувати сучасні педагогічні технології у своїй роботі для створення цікавих і ефективних уроків фізичної культури).

Психолого-педагогічними особливостями розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань є: важливість формування у майбутніх учителів глибоких теоретичних знань з основ філософії, педагогіки, психології, вікової фізіології, теорії і методики фізичного виховання, основ здоров'я людини, що є фундаментом професійної діяльності вчителя фізичної культури; необхідність розвитку практичних умінь і навичок; формування особистісних якостей, зокрема таких, як любов до дітей, вміння працювати з людьми, відповідальність, дисциплінованість, наполегливість, творчість.

2. Визначено зміст структурних компонентів розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань: *мотиваційно-ціннісний* (позитивне та вмотивоване ставлення до фізичної культури, розуміти її значення для особистості та суспільства), *змістовий* (знання з фізичної культури, а також з суміжних дисциплін, таких як біологія, медицина, психологія, педагогіка), *процесуальний* (уміння планувати і проводити уроки фізичної культури, оцінювати результати навчання, вміння працювати з дітьми різних віків і з різними рівнями фізичної підготовки; навички роботи в команді, навички самопрезентації, навички тайм-менеджменту та комунікації), *особистісно-рефлексійний* (комунікативність, стресостійкість, емоційна стійкість, креативність, здатність до самонавчання, рефлексія).

3. Уточнено критерії (мотиваційно-діагностичний, когнітивно-діяльнісний, компетентісно-рефлексійний), показники (мотиви, потреби, інтереси, знання, уміння, навички, здатність адекватно оцінювати власну діяльність, рефлексія) і рівні (високий, середній, низький) розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

4. Теоретично обґрунтовано педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань: створення позитивного іміджу професії вчителя фізичної культури, що допоможе залучити до цієї професії найкращих випускників шкіл; розвиток системи наставництва для молодих учителів фізичної культури, що дозволить їм отримати підтримку від більш досвідчених колег і швидше адаптуватися до роботи в школі; забезпечення доступу майбутніх учителів фізичної культури до сучасних інформаційних технологій, що дозволить їм використовувати їх у своїй роботі для підвищення ефективності навчання.

Експериментальна перевірка педагогічних умов довела їх ефективність. Так, динаміка кількості майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань з високим рівнем в експериментальній групі зросла на 20,1 %, а в контрольній – тільки на 1,2 %. У свою чергу, кількість членів експериментальної

групи з низьким рівнем цієї готовності зменшилася на 8,9 %, а у контрольній – тільки на 1,9 %. Аналіз отриманих результатів математичної статистики оброблення експериментальних даних стали підставою для висновку про підтвердження правильності сформульованої гіпотези та про доцільність широкого впровадження теоретично обґрунтованих та експериментально перевірених педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

5. Розроблено методичні рекомендації щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань), які спрямовані на досягнення результатів у середньостроковій перспективі (2-5 тижнів), водночас їхнє запровадження дає змогу здійснити окремі інституційні трансформації у сфері регіональної додаткової освіти, що сприяють практичному наближенню до цільових результатів. Практична цінність розробок підтверджується їх впровадженням в освітній процес: Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (довідка №24/02 від 23.06.2023 р.); Національного університету «Чернігівська політехніка» (довідка №12/06 від 23.06.2023 р.); Харківської державної академії культури (довідка від 10.05.2023 р.); Педагогічного коледжу Нейцзян (провінція Сичуань) (довідка від 16 червня 2023 року); Нейцзянського професійно технічного коледжу (провінція Сичуань) (довідка 16 червня 2023 року).

Дістали подальшого розвитку: форми, методи і засоби розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів провінції Сичуань.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета для проведення опитування студентів факультету фізичної культури, спорту та туризму

Шановні студенти! Просимо Вас відповісти на подані нами запитання анкети.

1. Чому ви обрали професію вчителя фізичної культури?
2. Чому Ви обрали факультет фізичної культури?
3. Яким видом спорту Ви займаєтеся або займалися до вступу до вишу?
4. Чи маєте Ви спортивний розряд?
5. Яку кількість часу на тиждень займає ваш тренувальний процес?
6. Наскільки часто Ви берете участь у змагальній діяльності, якого рівня змагання?
7. Чи змогли б Ви в процесі педагогічної (виробничої) практики організувати та провести спортивно-масовий захід самостійно?
8. Оцініть свій рівень готовності до організації змагальної діяльності учнів за 10-бальною шкалою.
9. Чи погодилися б Ви взяти участь у допомозі організації спортивних заходів у загальноосвітній школі у якості волонтера-помічника?
10. Хотіли б Ви працювати в школі як учитель фізичної культури?
11. Якими якостями, на вашу думку, повинен володіти вчитель фізичної культури?
12. На які нормативні документи ви будете спиратися під час організації спортивних змагань в загальноосвітній школі?

Дякую за участь!

Додаток Б

Тест мотивації

Шановні здобувачі, дайте відповіді на питання

1. Ви рідко берете на себе ініціативу в навчанні.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
2. Ви відчуваєте втому і нудьгу, коли читаєте книгу, і вам хочеться спати.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
3. Ви не виконуєте додаткові завдання, крім ті, що задає викладач?
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
4. Якщо є щось таке, чого ви не розумієте, ви навіть не хочете намагатися це зрозуміти.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
5. Ви часто думаєте, що можете перевершити інших, не витрачаючи на це багато часу.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
6. Ви прагнете значно підвищити свою успішність за короткий період часу.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
7. Вас часто турбує нездатність покращити свої оцінки за короткий проміжок часу.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
8. Щоб добре вивчити навчальний матеріал, ви відмовляєтеся від багатьох цікавих занять, таких як фізичні вправи, перегляд фільмів, прогулянки тощо.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
9. Ви вважаєте навчання нудним і хочете знайти роботу.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
10. Ви наполегливо працюйте лише над тими предметами, які вам подобаються, і не вчите предмети, які вам не подобаються.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
11. Ви порівну розподіляєте час між предметами.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
12. Від більшості навчальних цілей, які ви ставите перед собою, вам потрібно відмовитися, тому що ви не можете їх досягти.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти
13. Ви завжди перевантажені декількома навчальними цілями одночасно.
 - так
 - ні
 - не можу відповісти

Додаток В

**Методика Томаса – Кілмана на виявлення провідної поведінки у
конфліктній ситуації**

Автори К. Томас, Р. Кілман

Методика призначена для вивчення особистісної схильності до конфліктної поведінки, виявлення певних стилів вирішення конфліктної ситуації. Методика може використовуватися як орієнтовна для вивчення адаптаційних та комунікативних особливостей особистості, стилю міжособистісної взаємодії.

Даний опитувальник показує типову реакцію людини на конфлікт, її ефективність та доцільність, а також дає інформацію про інші можливі способи вирішення конфліктної ситуації.

На думку До.Томаса і Р. Кілмана, в основі типології конфліктної поведінки лежать два поведінкові стилі: кооперація, пов'язана з увагою людини до інтересів інших людей, залучених у конфлікт, і наполегливість, для якої характерний акцент на захисті власних інтересів.

Відповідно до цих двох основних вимірів К. Томас виділяє такі способи регулювання конфліктів:

а) *конфронтація (змагання, суперництво)*, що виражається у прагненні домогтися задоволення своїх інтересів на шкоду інтересів іншої людини;

б) *приспонування (поступливість)*, що означає, в протилежність суперництва, принесення на поталу власних інтересів заради інтересів іншого;

в) *компроміс* як угода між учасниками конфлікту, досягнута шляхом взаємних поступок;

г) *ухилення (догляд, ігнорування)*, котрій як відсутність прагнення кооперації, і відсутність тенденції до досягнення своїх цілей;

д) *Співпраця*, коли учасники ситуації приходять до альтернативи, повністю задовольняє інтереси обох сторін.

Можливості кожної із п'яти стратегій:

1. **Ухилення** ефективно в ситуаціях, коли партнер має об'єктивно більшу силу і використовує її в конфліктній боротьбі. У спілкуванні зі складною конфліктною особистістю використовуйте будь-яку нагоду, щоб уникнути конфлікту: у цьому немає нічого ганебного чи принизливого. Уникнення дає позитивні плоди, будучи тимчасовою відстрочкою у вирішенні конфлікту: поки на руках мало даних чи ні психологічної впевненості у своїй позиції. Тимчасово уникнути проблеми, щоб надалі вирішити її остаточно — це часто єдино вірна стратегія.

2. **Пристосування**. Звичайно в ситуаціях, коли порушена проблема не така важлива для людини, як для його опонента, або відносини з опонентом є самостійною цінністю, значуще досягнення мети. Це непередбачувана за своїми наслідками стратегія. Якщо відмова від мети не коштувала людині великої праці, поступливість може позитивно позначитися на її самооцінці та відносинах із партнером. Дуже важливо відчувати, що інший помітив та оцінив жертву. В іншому випадку залишається почуття досади, образи і, отже, ґрунт для емоційного конфлікту.

3. **Протистояння** — стратегія для серйозних ситуацій та життєво важливих проблем, найчастіше вона ефективна в екстремальних ситуаціях. Протиборство виправдане, якщо мета надзвичайно важлива або, якщо людина має реальну силу і владу, впевнена у своїй компетентності. Якщо влада і сили недостатньо, можна загрузнути в конфлікті, а то й зовсім програти. Крім того, застосування конфронтації для вирішення проблем у особистих відносинах загрожує відчуженням.

4. **Співпраця** — це не так стратегія поведінки, як стратегія взаємодії. Вона незамінна у близьких, тривалих та цінних для обох партнерів відносинах, за рівності статусів та психологічної влади. Вона дозволяє партнерам вирішити конфлікт, не відмовляючись від реальних цілей. Всім добре співробітництво, окрім одного. Це довга історія. Потрібен час, щоб проаналізувати потреби, інтереси та побоювання обох сторін, а потім ретельно обговорити їх, знайти

найкращий варіант їх поєднання, виробити план рішення та шляхи його виконання тощо. Співпраця не терпить метушні та поспіху, але дозволяє вирішити конфлікти повністю. Якщо часу немає, можна вдатися до компромісу як до «заміннику» співробітництва.

5. **Компромід**, або квазіспівпраця, або торг про взаємні поступки. Ефективний у ситуаціях, які потребують швидкого результату. «Діля» потребує необхідним збереження відносин, особливо у випадках, коли відшкодувати інтереси сторін неможливо. Компромід рідко дає справжнє задоволення результатом конфліктного процесу. Будь-які варіанти розподілу — навпіл, порівну, по-братськи психологічно несправедливі. І це зрозуміло: мети повністю не досягнуто, деяку частину кинуто на вівтар позитивного результату конфлікту, але оцінити жертву нікому, оскільки опонент так само постраждав, як і ви самі.

Опитувальник складається з 30 пар тверджень, що стосуються різних стилів поведінки людини у ситуації конфлікту. З кожної пари тверджень потрібно вибрати одне, яке найвірніше відображає ставлення до конфліктної ситуації і відзначити його в бланку відповідей.

ІНСТРУКЦІЯ

Подумайте про ситуації, у яких Ваші бажання відрізняються від бажань іншої людини. Як Ви зазвичай поведетеся у таких ситуаціях?

Нижче наведено 30 пар висловлювань, що описують варіанти можливої поведінки у конфліктних ситуаціях. У кожній парі обведіть кружком варіант А чи В, характерніший для Вашої поведінки.

У багатьох випадках обидва із запропонованих варіантів можуть виявитися для Вас нетиповими. Якщо це так, обведіть той з них, яким Ви скористалися б з більшою ймовірністю.

Опитувач

1. А. Іноді надаю право вирішувати проблему іншим.
С Я намагаюся наголосити на спільному в наших позиціях, а не

- т. обговорювати спірні моменти.
2. А. Я намагаюся знайти компромісне рішення.
С Я намагаюся врахувати всі інтереси: свої та опонента.
т.
3. А. Зазвичай я стою на своєму.
С Іноді я можу тішити інших і намагатися зберегти з ними стосунки.
т.
4. А. Я намагаюся знайти компромісне рішення.
С Іноді я жертвую власними інтересами заради інтересів
т. протилежної сторони.
5. А. Під час вироблення рішення шукаю допомоги з боку інших.
С Я намагаюся зробити все можливе, щоб уникнути непотрібного
т. загострення у стосунках.
6. А. Я намагаюся не створювати собі репутацію неприємної людини.
С Я намагаюся нав'язати іншим свою позицію.
т.
7. А. Я намагаюся відкласти вирішення питання, щоб мати час
ретельно його обміркувати.
С Я жертвую одними вигодами, щоб отримати замість інших.
т.
8. А. Зазвичай я наполягаю на своєму.
С Я намагаюся відразу ж відкрито обговорити всі інтереси та спірні
т. питання.
9. А. Я відчуваю, що відмінності в позиціях не завжди варті того, щоб
про них турбуватися.
С Я докладаю певних зусиль, щоб повернути справу на свій лад.
т.
10. А. Я наполягаю на своєму.
С Я намагаюся знайти компромісне рішення.
т.
11. А. Я намагаюся відразу ж відкрито обговорити всі інтереси та спірні
питання.
С Іноді я можу тішити інших і намагатися зберегти з ними стосунки.
т.
12. А. Іноді я уникаю позицію, що веде до конфронтації.
С Я готовий дещо поступитися опоненту, якщо він теж мені
т. поступиться.
13. А. Я пропоную варіант "ні вам, ні нам".
С Я наполягаю на ухваленні моїх умов.
т.
14. А. Я викладаю опоненту мої міркування та цікавлюся його ідеями.

- С Я намагаюся продемонструвати опоненту логічність та вигоду
т. прийняття моїх умов.
15. А. Іноді я можу тішити інших і намагатися зберегти з ними стосунки.
С Я намагаюся зробити все можливе, щоб уникнути непотрібного
т. загострення у стосунках.
16. А. Я стараюся щадити чувства других.
С Я намагаюся переконати опонента у вигідності ухвалення моїх
т. умов.
17. А. Зазвичай я наполягаю на своєму.
С Я намагаюся зробити все можливе, щоб уникнути непотрібного
т. загострення у стосунках.
18. А. Я дозволяю опоненту дотримуватись своєї думки, якщо йому від
цього краще
С Я згоден у дечому поступитися опоненту, якщо він теж у дечому
т. мені поступиться.
19. А. Я намагаюся відразу ж, відкрито, обговорити всі інтереси та спірні
питання.
С Я намагаюся відкласти ухвалення рішення, щоб мати час ретельно
т. його обміркувати.
20. А. Я намагаюся одразу ж обговорити протиріччя.
С Я намагаюся знайти справедливе поєднання з вигод та поступок
т. для кожного з нас.
21. А. Під час підготовки до переговорів я намагаюся враховувати
інтереси опонента.
С Я більше схильний до безпосереднього та відкритого обговорення
т. проблеми.
22. А. Я намагаюся знайти позицію, що знаходиться між позицією
опонента та моєю.
С Я наполягаю на власних інтересах.
т.
23. А. Дуже часто я намагаюся задовольнити усі інтереси, свої та
опонента.
С Іноді надаю право розв'язувати проблему іншим.
т.
24. А. Я намагаюся піти назустріч опоненту, якщо його умови надто для
нього багато важать.
С Я намагаюся схилити опонента до компромісу.
т.
25. А. Я намагаюся продемонструвати опоненту логічність та вигоду
прийняття моїх умов.
С Під час підготовки до переговорів я намагаюся враховувати
т. інтереси опонента.
26. А. Я пропоную варіант "ні вам, ні нам".

- С Я майже завжди намагаюся задовольнити усі побажання як свої,
т. так і опонента.
27. А. Іноді я уникаю позицію, що веде до конфронтації.
- С Я дозволяю опоненту дотримуватись своєї думки, якщо йому від
т. цього краще.
28. А. Зазвичай я стою на своєму.
- С Під час вироблення рішення я постійно шукаю допомоги з боку
т. інших.
29. А. Я пропоную варіант "ні вам, ні нам".
- С Я відчуваю, що відмінності в позиціях не завжди варті того, щоб
т. про них турбуватися.
30. А. Я стараюсь щадить чувства других.
- С Я завжди намагаюся знайти розв'язання проблеми разом із
т. опонентом.

ПІДРАХУНОК БАЛІВ

ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ СТИЛУ ПОВЕДІНКИ У СИТУАЦІЇ КОНФЛІКТУ ЗА МЕТОДОМ ТОМАСУ – КІЛМАННА

ТАБЛИЦЯ 1. Обведіть літери, які ви обрали, відповідаючи на відповідні запитання.

	Конфрон тація (тиск)	Співробітницт во (вирішення проблеми)	Компроміс (ділимо навпіл)	Ухилення (догляд)	Пристос ування (згладжу вання)
1.				А	У
2.		У	А		
3.	А				У
4.			А		У
5.		А		У	
6.	У			А	

7.			У	А
8.	А	У		
9.	У			А
10.	А		У	
11.		А		У
12.			У	А
13.	У		А	
14.	У	А		
15.				У А
16.	У			А
17.	А			У
18.			У	А
19.		А		У
20.		А	У	
21.		У		А
22.	У		А	
23.		А		У
24.			У	У А
25.	А			У У
26.		У	А	У
27.				А
28.	А	У		У
29.			А	У
30.		У		

ТАБЛИЦЯ 2. Підрахуйте кількість літер, обведених у кожній колонці:

12	12	12	15	10
Протистояння	Співпраця	Компроміс	Ухилення	Прийняття

Додаток Г

Оцінка самоконтролю в спілкуванні (М. Снайдер)

ІНСТРУКЦІЯ. Уважно прочитайте десять пропозицій, що описують реакції на деякі ситуації. Кожне з них ви повинні оцінити як істинне або хибне. Якщо пропозиція здається вам істинною, поставте поруч з його порядковим номером букву «І», якщо хибною - букву «Х».

Тестовий матеріал

1. Мені здається складним мистецтво наслідувати звичкам інших людей.
2. Я б, мабуть, міг зваляти дурня, щоб привернути увагу або потішити оточуючих!
3. З мене міг би вийти непоганий актор.
4. Іншим людям іноді здається, що я переживаю щось більш глибоко, ніж це є насправді.
5. У компанії я рідко опиняюся в центрі уваги.
6. У різних ситуаціях і в спілкуванні з різними людьми я часто поводжуся абсолютно по-різному.
7. Я можу відстоювати тільки те, в чому я щиро переконаний.
8. Щоб досягти успіху в справах і у відносинах з людьми, я намагаюся бути таким, яким мене очікують бачити.
9. Я можу бути дружелюбним з людьми, які мені не приємні.
10. Я не завжди такий, яким здаюся.

Обробка та інтерпретація РЕЗУЛЬТАТІВ

По 1 балу нараховується за відповідь "Х" на питання № 1, 5, 7 і за відповідь "І" на всі інші питання.

- 0-3 бали. У вас низький комунікативний контроль. Ваша поведінка стійко, і ви не вважаєте за потрібне змінюватися залежно від ситуацій. Ви здатні до щирого саморозкриття в спілкуванні. Деякі вважають вас "незручним" в спілкуванні внаслідок вашої прямолінійності.

- 4-6 балів. У вас достатній комунікативний контроль. Ви щирі, але не стримані у своїх емоційних проявах, проте в своїй поведінці зважаєте з оточуючими людьми.

- 7-10 балів. У вас високий комунікативний контроль. Ви легко входите в будь-яку роль, гнучко реагуєте на зміну ситуації, добре відчуваєте і навіть в змозі передбачити враження, яке справляєте на оточуючих.

Люди з високим комунікативним контролем, по Снайдеру, постійно стежать за собою, добре знають, де і як себе вести, управляють вираженням своїх емоцій. Разом з тим у них утруднена спонтанність самовираження, вони не люблять непрогнозованих ситуацій. Їх позиція: "Я такий, який я є в даний момент". Люди з низьким комунікативним контролем більш безпосередні і відкриті, у них більш стійке "Я", мало піддане змінам в різних ситуаціях.

Додаток Д

Публікації, що відтворюють наукові результати дисертацій:**Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:**

1. Цуй Лун. Професіоналізм педагога як наукова проблема. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 39. С. 24–27.

<http://www.innovpedagogy.od.ua/vip39>

2. Цуй Лун. Аналіз сучасного стану розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в коледжах КНР. *Інноватика у вихованні*. Рівне : РДГУ, 2021. Вип. 14. С. 342–349.

<https://ojs.itup.com.ua/index.php/iuu/issue/view/19>

3. Цуй Лун. Особливості фізичного виховання учнівської молоді в Китаї. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка»*. 2021. Вип. 12 (23). С. 1–13.

<https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/429>

4. Цуй Лун. Особливості підготовки вчителів фізичного виховання в Китайській Народній Республіці. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка»*. Вип. 13 (25), 2022. С. 1–13.

<https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/download/462/402> .

5. Цуй Лун. Педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки. *Молодь і ринок*. 2022. №2 (200). С. 161–165.

<http://mir.dspu.edu.ua/article/view/256054>

6. Цуй Лун. Критерії розвитку професіоналізму майбутніх вчителів фізичної культури у коледжах провінції Сичуань. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 44. Т1. С. 33–36.

<http://www.innovpedagogy.od.ua/44-1>

Статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus

7. Цуй Лун. Професійні стандарти у підготовці вчителів фізкультури: зміни якісних характеристик. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2023. № 1 (53). Р. 43–48.

[Http://kelmczasopisma.com/ua/jornal/80](http://kelmczasopisma.com/ua/jornal/80)

Публікації за матеріалами конференцій:

8. Cui Long. Study on the training mode of physical education teachers in colleges and universities in the background of educational informationization. *Perspectives of world science and education : materials of the 5th International scientific and practical conference (January 29-31, 2020) CPN Publishing Group*. Osaka. Japan. 2020. P. 49–54.

https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2020/01/perspectives-of-world-science-and-education_29-31.01.20.pdf

9. Цуй Лун. Здоров'язбережувальна компетентність майбутнього учителя фізичної культури. *Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. Молодих учених (11-12 травня 2022 р., Харків)*. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. С. 274–276.

<https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/71a3372d-3844-4f88-9841-60d1f6bfc7fe/content>

10. Цуй Лун. Середовищний фактор розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у провінції Сичуань. *Психолого- педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конференції (20-21 травня 2022 р., Харків)*. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. С. 136–139.

<https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dfd635cc-7747-4d3d-a5bb-444dd2821fa2/content>

11. Цуй Лун. Інформаційно-цифрова компетентність майбутнього вчителя фізичної культури у КНР як складова професійної компетентності. Світ

дидактики: дидактика в сучасному світі: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (21-22 вересня 2021 р., Київ). Київ: «Видавництво Людмила», 2021. С. 67.

<https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/Zbirnyk-Svit-dydaktyky-sayt.pdf>

Опубліковані праці,

які додатково відображають наукові результати дисертації:

12. 崔龙. 《终身体育理念下高校公共体育教学改革探析》 [J]. 文体用品与科技. 2021(15). P. 120–121.

<http://www.juqk.net/tougao/qikan-229299.html>

Довідка
про впровадження результатів дисертаційної роботи
аспіранта кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

Цуй Лун за темою: «Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань)», висунутої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

Результати дисертаційного дослідження Цуй Лун було використано в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця.

В освітній процес ХНЕУ імені Семена Кузнеця впроваджено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів та методичні рекомендації щодо розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань).

Зазначені здобутки впроваджено в освітній процес підготовки магістрів на факультеті міжнародних відносин і журналістики за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» в освітній компоненті «Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця» у процесі проведення практичних занять у 2022-2023 навчальному році.

Результати наукового дослідження Цуй Лун можуть використовуватися в професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти для оновлення змісту лекційних і практичних занять; в організації педагогічної практики; у процесі написання магістерських робіт; у розробці освітніх програм; у створенні навчальних посібників; у системі післядипломної освіти та підвищення кваліфікації учителів.

Проректор
з навчально-методичної роботи

ім. С. Кузнеця

Підпис *Немашкало* ЗАСВІДЧУЮ
ВНЕНИЙ СЕКРЕТАР
Писарчук

Каріна НЕМАШКАЛО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

вул. Шевченка, 95, Чернігів, 14035,
Україна

тел. +38(0462) 665-103;
факс +38(0462) 665-105
E-mail: cstu@stu.cn.ua
www.stu.cn.ua
Код ЄДРПОУ 05460798

MINISTRY OF EDUCATION AND
SCIENCE OF UKRAINE

CHERNIHIV POLYTECHNIC
NATIONAL UNIVERSITY

95, Shevchenko str., Chernihiv, 14035,
Ukraine

№ _____
На № 12/06 від 23.06.2023

Довідка

про впровадження результатів дисертаційної роботи
аспіранта кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

*Цуй Лун за темою: «Розвиток професіоналізму майбутніх учителів
фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань)».*

У результаті проведеного дослідження автором встановлено, що в КНР спостерігаються високі показники реалізації державної політики у сфері масової фізичної культури. Основними соціальними факторами, що зумовлюють розвиток масової фізичної культури в КНР, є доступність різних форм занять; зростання соціальної свідомості людей у розумінні важливості фізичної культури та створення для цього необхідних умов.

Проведений автором дисертаційного дослідження аналіз сучасного стану професіоналізму майбутніх фахівців дозволив виокремити й обґрунтувати низку педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки в коледжах (на прикладі провінції Сичуань).

Упродовж 2021-2023 р.р. у Національному університеті «Чернігівська політехніка» здійснювалося впровадження запропонованої автором моделі розвитку професіоналізму майбутніх учителів у процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань. Запропоновану Цуй Лун модель можна використовувати в освітньому процесі для підготовки майбутніх учителів.

Проректор
з наукової роботи

В.Г. Маргасова

ДОВІДКА

про впровадження в освітній процес результатів дослідження
аспіранта кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

**Цуй Лун за темою: «Розвиток професіоналізму майбутніх учителів
фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань)»**

Довідка видана здобувачу наукового ступеня доктора філософії Цуй Лун у тому, що теоретичні результати дослідження за темою: «Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури коледжів (на прикладі провінції Сичуань)» використано в освітньому процесі кафедри фізичної культури і здоров'я Харківської державної академії культури у 2022-2023 н.р..

У процесі проведеного дослідження було теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань.

Здобувачем було впроваджено для науково-педагогічних працівників кафедри фізичної культури і і здоров'я Харківської державної академії культури модель розвитку професіоналізму майбутніх учителів під час фахової підготовки в коледжах провінції Сичуань.

Упровадження результатів дисертаційного дослідження Цуй Лун дозволило підвищити якість професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

**Проректор з науково-педагогічної роботи
та міжнародних зв'язків
Харківської державної академії культури,
доктор пед. наук, доцент**

Олена БІЛИК

Підпис	<i>Білик О.М.</i>
ПІДТВЕРДЖУЮ	
Начальник відділу діловодства та архіву	
<i>Собор</i>	
« 10 » 05 2023 р.	

崔龙在哲学博士学位论文：《未来高校体育教师专业素养发展（以四川省为例）》的研究结果在四川省内江职业技术学院体育部实施证明

在 2022-2023 学年，崔龙在四川省内江职业学院体育部教学过程中介绍了论文中提出的规定、结论和建议。

在一学年的讲课与教学管理实施中介绍和应用了：

- 1) 《未来教师在专业培训过程中的专业精神发展标准》；
- 2) 《确保未来体育教师的专业培训过程的具体方法》；

在这次的教学过程中引入崔龙学位论文内容为他的研究理论和实践提供了结论，该学位论文材料的引入，在教育过程中为学生提供了对未来体育教师专业素养教育的深入研究，并为学校体育教师教育实践中借鉴以往的经验提供了帮助。

校长(主席)

江职业技术学院

2023 年 6 月 16 日

ДОВІДКА

про впровадження в освітній процес результатів дослідження здобувача
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри педагогіки, іноземної
філології і перекладу ХНЕУ ім. С.Кузнеця Цуй Луна
за темою «Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури
коледжів (на прикладі провінції Сичуань)»
Спеціальність 011 – «Освітні, педагогічні науки», 01 Освіта/Педагогіка

У 2022-2023 навчальному році Цуй Лун представив положення,
висновки та пропозиції, викладені в дослідженні під час освітнього процесу в
Коледжі фізичного виховання Нейцзянського педагогічного університету в
провінції Сичуань.

Впроваджено та застосовано при викладанні курсу лекцій:

- 1) «Стандарти розвитку професійної майстерності майбутніх учителів в процесі професійної підготовки»;
- 2) «Специфічні методи забезпечення процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури»;

Реалізація основних результатів дисертації Цуй Луна в освітній процес забезпечує студентам поглиблене дослідження професійних якостей майбутніх учителів фізичного виховання.

Переклад з китайської мови на українську.
Текст перекладу відповідає тексту оригіналу
Начальник відділу міжнародних зв'язків

Юлія ДОБРОСКОК

崔龙在哲学博士学位论文：《未来高校体育教师专业素养发展（以四川省为例）》的研究结果在四川省内江师范学院体育学院实施证明

在 2022-2023 学年，崔龙在四川省内江师范学院体育学院教学过程中介绍了论文中提出的规定、结论和建议。

在一学年的讲课与教学管理实施中介绍和应用了：

- 1) 《未来教师在专业培训过程中的专业精神发展标准》；
- 2) 《确保未来体育教师的专业培训过程的具体方法》；

在这次的教学过程中引入崔龙学位论文内容为他的研究理论和实践提供了结论，该学位论文材料的引入，在教育过程中为学生提供了对未来体育教师专业素养教育的深入研究，并为学校体育教师教育实践中借鉴以往的经验提供了帮助。

校长(主席)

江职业技术学院

2023年6月16日

ДОВІДКА

про впровадження в освітній процес результатів дослідження здобувача
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри педагогіки, іноземної
філології і перекладу ХНЕУ ім. С.Кузнеця Цуй Луна
за темою «Розвиток професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури
коледжів (на прикладі провінції Сичуань)»
Спеціальність 011 – «Освітні, педагогічні науки», 01 Освіта/Педагогіка

У 2022-2023 навчальному році Цуй Лун представив положення,
висновки та пропозиції, викладені в дослідженні під час освітнього процесу в
Коледжі фізичного виховання Нейцзянського педагогічного університету в
провінції Сичуань.

- 1) В освітній процес впроваджено методичні розробки, які спрямовані на
реалізацію заходів щодо підготовки майбутніх учителів фізичної
культури
- 2) Апробовано авторську модель розвитку професіоналізму майбутніх
учителів фізичної культури.

Переклад з китайської мови на українську
Текст перекладу відповідає тексту оригіналу
Начальник відділу міжнародних зв'язків

Юлія ДОБРОСКОК